

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

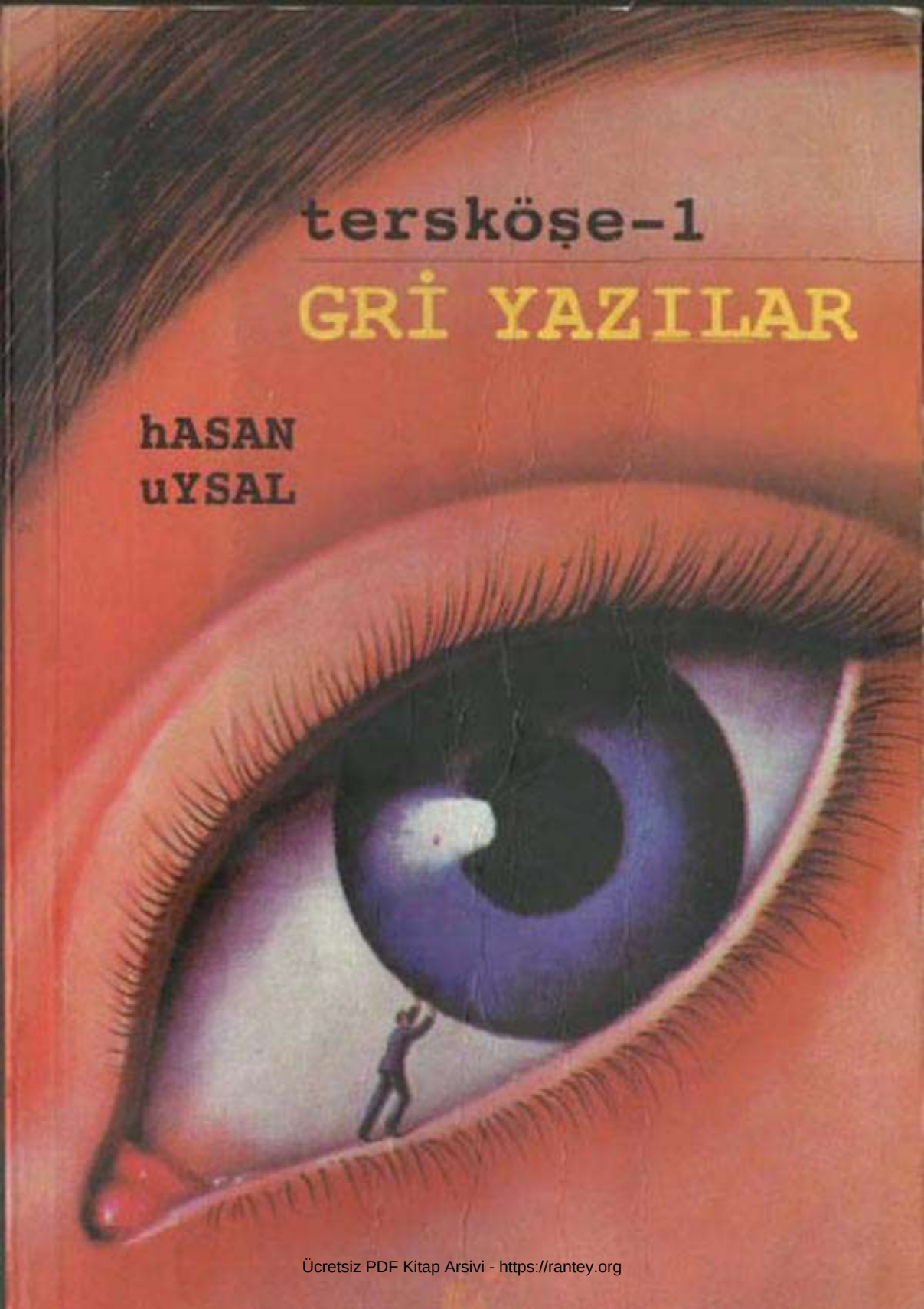
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

tersköşe-1

GRİ YAZILAR

hASAN
uYSAL

hASAN uYSAL

tersköşe-1
GİRİ YAZILAR

*Yegâne varlığım
Annem'e...*

*Annem adam olmayacağımdan çok emindi.
Bu yaşa geldim, hâlâ adam olmadığımı itiraf ediyorum.
Ancak, niye adam olmam gerektiğini de anlamış değilim.
Annemin tek kalan oğlunun, hemcinsleri gibi evlenip, kucığına torun
vermesini çok isterdi, eminim... Ne yapalım torun yerine kitap
verebildik.
Sonuç olarak, yine de adam olamadığım ve "beni adam edemedikleri
için" iftihar ediyorum.*

İÇİNDEKİLER

Sunuş (Ahmet Telli).....	7	Bir Marmaris Öyküsü	121
İtilip Kakılmak.....	11	Ekmek Yediğin Yere	
Dağlar Başını Dümendiir	14	Küfretmek	125
Evren Basıldı	18	Benim Mercedes!.....	129
Ali Yüce ve Okura		Finlandiya'nın	
Saygı	22	Bölünmez Bütünlüğü	133
Apartmanın Hacı		Anneniz Hangi Havada	
Amcası	26	Gelin Oldu?.....	137
Fethullah Ezme!	30	Ödüller Üzerine.....	141
Şamo	34	Biz Neymişiz be Abi!.....	145
Bir Tadımlık Keyfe de		Artık Kuşum Uçmuyor.....	149
Elveda	38	Bir Tuhaf Rüyanın	
Ben Bürokratken	42	Ardından	153
Doğa Ana ve Böcekler.....	46	Şaka.....	157
Aman Cahilliğimizi		Ona Bakan, Bana	
Koruyalım.....	52	Yüksek Tansiyon	161
Çiçek Hastanesi.....	56	Araziye Uymak	164
Bu Kadar Cahalet		Asansörünüz Bozulursa	
Profesörde Bulunur.....	60	Paniklemeyin	168
"Gasteci" Hiyerarşisi	64	Avcı Tüy Dikti	171
Bunlara Hastayım Abi	68	Aptallar Sevindi	174
Böylesini Duymadınız	72	Peygamberler de Ölür	178
Taş Gibi Herifler	76	Çitfe Standart	184
Dünya Çapında Bir		Babam Göçler İçin Öyle	
Futbol Skandalı.....	81	Diyo	188
Homo Okurlar!.....	85	Ortalık Yerde İki İnsan	192
İstanbul Kanatlar; Kültür		Kızım Olmadan Asla!.....	195
Ayaklar Altında	88	Kuponsuz Muponsuz Zengin	
İnsanı Anlamak.....	92	Olma Yolunu Öğrenelim	198
İçinden Evren Geçen Yazı.....	96	Medyanın Gücü mü,	
İçinden Mafya Geçen		Gücün Medyası mı?	201
Makale	100	Milletvekili Olmak.....	205
Topyekün Kirlenme (1).....	105	Şaşırmayı Özledim.....	210
Topyekün Kirlenme (2).....	109	Tanrısız Yaşanmaz!	217
Ben, Kolay Kolay		Telesekreterimi İştin	
Çözülmem Abi.....	113	Nasıl Attım?	221
İnsanoğlu İnsanlar	117		

SUNUŞ

Karanlığın aydınlığa evrildiği o ince zaman çizgisinde, ne büsbütün karanlıktayızdır artık, ne de büsbütün aydınlıkta. Gece ile gündüzü, siyahla beyazı birbirinden ayıran o ara ton, umutla umutsuzluk, dostlukla nefret arasındaki belirsizlik gibidir. Belirsiz ama duyumsanan, yaşandıkça içe işleyen.

Gridir bu.

Yaşadıklarımıza bir adım dışardan bakabildiğimizde algılayabileceğimiz olgular yumağıdır gri. Yanlışla doğru kadar, mutlulukla mutsuzluk kadar birbirinin içinde, ama yine de birbirini izleyen derin sancı... Denilebilir ki, evrilmenin en yoğun anıdır gri. Bulutsu ama yoğun, dingin fakat sancılı...

Hasan Uysal, yaşadıklarından, gözlemlerinden ve sezgilerinden yola çıkarak yazdığı bu toplama, "gri yazılar" adını veriyor. Hayatın ara renklerini ayırımsamaya önem vermediğimiz bir zaman diliminde uyarıcı, gözaçıcı yazılar toplamı bu. Gazete sayfalarında bırakılmayacak kadar hayatımızın sürüp giden ve

daha bir süre sürüp gideceği belli olan çelişkilerine yönelik. Bu yazıları, Hasan Uysal'ın özelinde hepimizi ilgilendiren yaşanmışlıklar olarak düşünüyorum.

"Gazeteci olunmaz, gazeteci doğulur." inancı vardı bir zamanlar. En azından, böyle denilirdi, gazetecilikten söz açılınca. Şimdilerde bu sözün büyüüne kapılan kalmış mıdır, bilmiyorum. Ama gazeteciliğin, mâzide böyle bir ruh haliyle yapıldığını işaret etmesi bakımından bu özdeyişin, basın müzelerinin girişine bir lâyiha olarak konulması uygun düşer sanıyorum. Çünkü sistem, sistemi yeniden üretmeyen tüm inançları çöpe atmış, bunun yerine, gerçekliğe hatta düşlerimize bile hükmeden medyatik ahlakı ikame etmiştir. Bu ahlak, umutsuzluk ve çaresizlik burgacıdır artık. Umutsuzlara, çaresizlere karşı ezici ve hükmedici olan bu ahlak, kendisi dışında kalan aydın onuru karşısında da küstah ve saldırgan... Gazetelerin bunun dışında kalmadığı bilinen bir şey. Hasan Uysal'ın bu satırları söylemek istediğime vurgu yapıyor:

"Çok önemsedığım mesleğime 10-15 yıldır bir haller oldu. Mesleğinin ustası olan gazetecilerin bir bölümü, giderek kirlenen, bilgilendirme ve ileti görevini güdümlendirmeye dönüştüren gazetelerin dışına itildi. Meslek içinde ilkelerin yerini çıkar aldı. Sorumlu gazetecilik anlayışı ise, sorumsuz yazıcılığa dönüştü."

Sistemin ideolojisi haline gelen ahlak, manipülasyona dayalı bir eşitsizlik haritası olurken, sunduğu seçenek yine kendisidir. İşte böyle bir durumda sistemden kopuşu sağlayabilecek olan şey etiktir. Etiği seçmek olanaksızlaşırken, çaresizliğin de bir olanak olduğunun ayırdına varabilen, 'sayılı gazetecilerden biri olarak görüyorum Hasan Uysal'ı.

Medyanın salgıladığı ahlaka karşı etiği seçmek az şey midir? 'Gri Yazılar, sadece bu nedenle bile kitaplaşmayı hakeden bir toplam.

Hasan Uysal'ın kendi kişiliğine uygun bir üslûbu var. Ciddi ama şakacı. Muzip ama saygılı. Kendisini bile alaya alabilen bir özgüven. Öğretmekten çok sezdiren bu yazıların üslubu bana öykü tadı veriyor. Anıların, gözlemlerin arasında olayların kendi kurgusu, yazarını fazla zorlamadan öykü kurgusuna yol açıyor. Olayların karşısındaki bilinç, zekânın sezgiyle buluşmasını hazırlarken, bu durum, Hasan Uysal'da hiç de saf olmayan bir coşkuya, buradan da içtenliği evriliyor.

Coşku ve içtenlik. İşte Hasan Uysal'ın yazılarını okunur kılan ve bu yazılarını benzerlerinden ayıran özellik. Nerden kaynaklanıyor bu, okurken daha iyi anlıyorsunuz: Yaşamak, yaşamak, yaşamak...

Coşku ve içtenliğin gri kavşağında, Hasan Uysal'm ufkunda buluşalım diyorum.

Çağrım bu.

Ahmet Telli

Eylül '96

İTİLİP KAKILMAK

Tarih 29 Ekim 1924. Yani bundan tam 71 yıl önce Kütahya. Nüfusu taş çatlasa 20-25 binlerde olan, kırsal yaşamın hâkim olduğu, belirgin bir sosyal hayatın olmadığı bir kent.

71 yıl önce, asosyal yaşamın baskın olduğu Kütahya'da, ailesi kurtuluş savaşı nedeniyle Selanik'ten göç eden, 19 yaşında, sarı saçlı, mavi gözlü, bembeyaz tenli genç bir kadın.

Cumhuriyetin ilanının 1. yıldönümü, Türkiye'nin dört bir köşesinde olduğu gibi Kütahya'da da törenlerle kutlanacak. Doğru dürüst tören alanı da yoktur ama, tarihi Saat Kulesi'nin önünde toplanır ahali. 71 yıl önceki Kütahya'da yaşayan, Selanik göçmeni 19 yaşındaki sarı saçlı mavi gözlü genç kız da, ailesi ile beraber, ahalinin arasındadır. Tabii ki kadınlar yüksekçe bir yerde, ayrı dururlar erkeklerden.

Az sonra, tüm kentin acemisi olduğu törenin başlangıcı için, kentin tek ve ilk arabası, tüm görkemi ve upuzun burnu ile simsiyah görünür uzaktan. Üstü açık arabanın içinde, ellerinde melon şap-

kaları, üzerlerinde siyah jaketatayları ve beyaz gömlek üzerinde papyonları, ayaklarında siyah rugan redingotları ile kentin valisi ve belediye başkanı vardır. Uzaktan kentin tek ve ilk arabası gözüktüğünde, dönemin güvenlik görevlisi olan zabıtlar, yol açmak, tören alanını boşaltmak için ahaliyi itip kakmaya başlarlar. Kentin, Chevrolet marka, ilk ve tek arabası, töreni izlemeye gelen ahalinin odak noktasıdır çünkü. 71 yıl önceki Kütahya'da 19 yaşındaki sarı saçlı, mavi gözlü, bembeyaz tenli genç kızın nişanlısı da zabıtlarce itilip-kakılanların arasındadır.

Programı pek de zengin olmayan Kütahya'daki 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı töreni taş çatlasa 40-45 dakika sürecektir. Vali ve Belediye Başkanı'nın konuşmasının hemen ardından ilk ve orta mektep talebeleri, onları da zabıtların geçit resmi izler. Mütevazı bandonun da etkisiyle küçük ama coşkulu geçen tören, öğle saatlerine ulaşmadan sona erer.

Ahali cadde ve sokaklardan evlerine doğru dağılır. 19 yaşındaki genç ve güzel kız, ailesi ile eve döndükten sonra, taşrada bugün bile gerçekleştirilmesi zor bir eylemi, 71 yıl önce Kütahya gibi bir yerde gerçekleştirerek, 6 ay boyunca parmağında taşıdığı nişan yüzüğünü çıkartıp atar. Bunun gerekçesi daha da ilginçtir.

"Ben böylesine itilip kalkılan bir insanla yaşamımı birleştiremem. Eğer evlenirsem, evleneceğim kişi; itilip kakılan değil, bugün törende gördüğüm insanlar gibi kendilerine yol açılan insanlardan olmalı!"

Bu öyküyü ilk kez, tüm yaşamımı belirleyip etkileyecek bir yaşta, 9 yaşlarında iken sevgili annemden dinlemiştim. Gözleri yaşlarla doluydu bu öyküyü anlatırken.

Öykünün asıl devamı ilginçti. 71 yıl önce Kütahya'da nişan yüzüğünü, "böylesine itilip kakılan bir insanla evlenmem" diyerek atan 19 yaşındaki, sarı saçlı, mavi gözlü, beyaz tenli genç ve güzel kız, iki yıl sonra mutlu bir izdivaç gerçekleştirecekti, hem de rastlantının rastlantısı bir olayla. İki yıl önce Cumhuriyet Bayramı

törenlerinde, elinde melon şapka, siyah jaketatay, rugan re-dingotları, atatürk yakalı beyaz gömlek ve papyon gravat içinde gördüğü, esmer güzeli belediye başkanı ile. Bu gerçekten bir mucizeydi. Öyle ya, bugünkü gibi, orasını burasını açarak, kur yapıp adam tavlama dönemi yaşanmıyordu daha...

Söyledimya, bu öyküyü ilk kez dinlediğimde 9 yaşlarındaydım. Öyküyü tamamlarken annemin ağlaması beni çok daha fazla etkilemiş olmalı. Adeta büyülenip kalmıştım. Üstelik gözyaşları içinde öyküsü anlatılan, 71 yıl önceki Kütahya'da 19 yaşındaki, sarı saçlı, mavi gözlü, beyaz tenli genç ve güzel kız anneannem, belediye başkanı olan esmer delikanlı ise dedemdi!

Aradan 30 yılı aşkın zaman geçti. Onları yitireli yıllar oldu. Anneannemi hayal meyal anımsıyorum. Eşini yitirdikten sonra resim yapmaya başlayan dedemi ise 12 yaşlarında, birlikte elele yürürken, geçirdiği bir kalp krizi sonucu kaybettim. Ama 30 yıldır, onların neden olduğu olaylar, yaşamımı, ilişkilerimi ve kişiliğimi belirliyor. Ömrümde, bilerek karınca bile ezmedim. Ancak beni itip kakmaya kalkacakları, onurumla oynamaya , birebir aşağılamaya cesaret edecekleri vurmaya, yok etmeye hazır birisi olarak, ne üstümde ne de altımda insan tanımadan yaşamımı sürdürmeye çalışıyorum. Ve âdeta itilip kakılmak için yaratılan, itilip kakılmalara, aşağılanmalara ses çıkarmayan zavallıları, gururlarının, onurlarının sakız gibi çiğnenmesine kader diye bakan garibanları, çıkarı için kırk takla atan soytarıları gördükçe de, hemen her gün, bana bu öyküyü anlatan anneme, öykünün kahramanları büyükanne ve büyükbabama her gün tazelenip güçlenen bir saygıyla bağlanıyorum.

DAGLAR BAŞIII DÜMANDIİR...

Sanıyoruz ki, göçler nedeniyle sadece İstanbul, Ankara, İzmir, Adana gibi kentler perişan. Oysa Doğu ve Güneydoğu'da onlarca kent daha perişan. İşte Diyarbakır, işte Van...

Defalarca gittiğim Van'a, uzun bir aradan sonra, sanırım geçen yılın nisanında gittiğimde gözlerime inanamadım. Yanımda Vanlı bir öğretmen olmasa, beni şoka sokan manzaraları, perişanlığı, kendi başıma dolaşsam böylesine keşfedemezdim. .

Sokakların kalabalıklığı ve insanların ürkekliği, bir Türk, bir Kürt, bir polis mantığı ile şişe geçirilmiş gibi dolaşan, her yabancıyı şüphe ile süzmelerini unutamam. Nüfusun, 350 binden 1.5 milyonlara fırlaması ne demek?

En büyük şaşkınlığı Van'daki borsa bürosunda yaşadım. Bir yandan tanıştırılan insanlarla konuşuyorum ama gözüm ve kulağım müşterilerde. Aralarında konuşuyorlar ama dikkatleri TV'deki borsa haberlerinde. Kılığından ipucu vermeyen, bıyıkları, dudağının üstü ispirtolu kalemle çizilmiş gibi duran, 35 yaşlarında müşterinin aniden, "Hay sülaleni..." diye patlayan sunturlu küfürü

ile, bürodaki gözlerin yeri değişiyor. Adam, “Gitti 20 milyar!” demez mi? Bana eşlik eden Mehmet Hoca ile göz göze geliyoruz. Kulağıma eğilip, “eroin ayakçısıdır!” diyor. Ayakçısı, borsada 20 milyar kaybediyorsa...

Şaşkınlığım sürerken, boyu belimde, 11-12 yaşlarında kara gözlü bir oğlan içeri girip, az önce küfür savuran adama yöneliyor:

— Bubaa, Mark ne oliy?

Sinirleri tepesinde babadan, bir okkalı küfür daha çıkıyor. “Margına başlatma ulan! Anasını avradını...” derken, ayağa kalkar gibi yapınca oğlan kaçıyor bürodan. Adam kendisini süzenlere, “Piçin 3 bin Margı var. Ders yapmaz, iş görmez, zabah ağşam bilmez, ‘Marg indi mi, Marg çıktı mı ?’ sorar” demesin mi?

Mehmet Hoca ile gülüşüyoruz. Bürodan ayrılırken içeri gireni işaret ediyor. Van'daki uçak kazasından kurtulmuş. Kahraman muamelesi görüyormuş Van'da.

— Haklıdır gahramanlıkta, diyor Mehmet Hoca. Uçak düşmüş bişey değil. Yaralilerin çoku hastakhanede telef olmuştur. Bu hastakhaneden de kurtulmuştur.

O zamana kadar ne dikkatimi çekti, ne söyleyen oldu. Sokaklardaki ağaçlar kesilmiş 12 Eylül sonrası. Yarım asırlık ağaçlar, Sıkıyönetim Komutanı albay tarafından kestirilmiş. Gerekçesi tam da albayıma yakışır türden:

— Ağaçların arkasına Kürtler saklanabilir!

Bu yazıdan maksat, Mehmet Hoca'dan söz etmek. İnsanı rezil, onursuz ve ahlaksız olmaya zorlayan sistem içinde iyi, temiz, saf ve güzel kalabilmeyi başarabilmek ne büyük maharet... Azeri kökenli Mehmet Hoca, Eğitim Enstitüsü çıkışlı. Onun konuştuğu Türkçe ise benimki hafif Fransızca. Üstelik çok ağır konuşuyor. İttiği zaman ise inanılmaz hoş sohbet... Ağır ve özgün üslubuna biraz da kekemelik katılıyor o zaman. Hayattaki tek varlığı anesini, memleketi Van'ı ve öğretmenliği çok seviyor. Solculuğu ile de övünç duyuyor.

Hava kararınca otele geçiyoruz. Malum, içirip Mehmet Hoca'yı konuşturacağım. Saat geçmeden emelime ulaşıyorum.

Tek isteği memleketi Van'da öğretmenlik yapmak ya... Sonuçta Van'ın Başkale' sine atanmış. Havalarda uçuyor. Çıkmış Başkale Kaymakamı'nın makamına. Sonrası ise onun ağzından:

“Girmişem kaymakam beyin odasına. Nasıl sevinmişem, guşlar altımdan geçiy. Odada yaşlı bir adam oturiy, kaymakam bey onu tanıtıy; İşte muhdar, işte öğretmen bey. Buyrun gidin! Ben yerimde kıpraşıyom, memleketimde öğretmen oldum diye. Çıkıdık dışarı, bindik tragdöre giderik. Ben muhdardan bilgi almaya çalışırem. Traktörün hırıltısından bağırırem:

— Muhdar! Göy nerededir? Hava garardı da...

— Öğretmen bey, göy ha şu depenin ardındadır!

Onun gibi yedi depe daha geçir. Gece olmiş, hava soyuk. Biz hâlâ giderik. Ben yine sorirem:

— Muhdar, senin göy Tahran'a kaç gilometro?

Muhdar anlamıy, yüzüme bakıy. Gece oliy bir. Tragdör duriy. Muhdar, ‘inerik’ diyor. Sorirem muhdara:

— Muhdar, burda göy yohtir!

Muhdar diyor, ‘az biraz yürüyük, göy aha şu depenin ardında!’

Hava soyuk, biz yürüyük. Gurt sesleri duyık. İçimi bir korki alıy. Yüri Allah yüri. Bir buçık saat giderik, Gurt sesleri yaklaşır. Ben sorirem:

— Muhdar, ha bu kurtlar bizi yir mi?

Muhdar, ‘Yok babo, ben göyin muhdariyem. Hiç muhdar yinir mi?’

Göyün göpeklerini gördüğimde, vallah anamı görmüş gibi sevinirem. Muhdarın evine giderik. Kadınlar, çocuklar sofrı gurmuş. Yemegimizi yiyoruk. Muhdar gonuşak dir. Ben nerede uyuyacağımızı sorirem. Sofada bir yer yatağı gurirler. Ben mutliyam. Yatagda düşünirem. O sıra yüzümden yumşak bişey geçir. Bağırırem:

— Muhtaaar, muhtaar!

Muhdar elinde mum, gelir? Göyde elegtirik yoktur:

— Ne vardır babo?

— Muhdar gusura galma ama, yüzümün üzerinden yumşak bişey geçmiştir.

Muhdar, “ Allah iyiligini versin öğretmen bey. O bizîm faredir, ondan mi korkirsin? ”

Muhdar öğle degince, geceyi uykusuz geçirirem. Zabah okuli sorirem. Beni bir ahıra götürirler. Oturacak yer yoktur, bir tahta yapmışler. 8 çocuk vardır, hiç biri Türkçe bilmir. Ben de Gürtçe bilmirem. Ben oğlanları anlamirem, onlar öğretmeni. Okulda öğrenmişimdir, en iyi iletişim müziktir! Onlara müzik öğretime, hep birlikte söylerik:

— Daglar başiii dümandiir, de loy loy, de loy loy...

İki gün sonra muhdar beni çağırır. “Öğretmen bey. Biz işittik oğlanlara çok şey öğretmişsindir. Biz gece dersi isterig!”

Gece göyün ergeklerini toplirem. Derse başlirem:

— Daglar başiii dümandiir, de loy loy, de loy loy...

İki gün daha geçmiştir. Sabah okula gidirem. Göyün karileri hem camaşır asır, hem de bana bakırken söylerler:

— Daglar başiii dümandiir, de loy loy, de loy loy...

Öğretmenlik çok yakışmıştı Mehmet'e. Yaşadıklarından sonra, “artık idealist değil realistim” diyordu. Onunla ilk ve son karşılaşmamız olduğunu nereden bilebilirdim. Yeni öğrendim, uzun faili meçhul listesine dahil edildiğini. Van'da evinin önünde, anasına “sen çık, ben arabada haberleri dinleyip gelirem” demiş. Sabah, aynı arabanın içinde, beynine sıkılan bir kurşunla cansız bedeni bulunmuş. Belki de realizmi öğrenmenin faturası olarak...

EVREN BASILDI

12 Eylül'ün vahim günleri. Cumhuriyet Gazetesi'nde çalışıyorum. Askeri yönetim sol gazetelerin tümünü kapatmış. O yüzden solda tek gazete gözüken Cumhuriyet'in çalışanları, sağa baksa suç, sola baksa idam!

Emniyet Müdürlüğü'nün basın bürosu zaman zaman gazeteleri arar, "Gece operasyon var " diye haber verir. İçyüzünü bilmeyenler için bu bilgi önemli sanılır. Biz de birkaç kez aynı gaflete düştük. Oysa büyük operasyonlar sadece "Polisle iç içe olan" muhabir ya da gazetecilere duyurulur. Tüm gazetelere bildirilenler ise, gece yarısı gerçekleştirilen "Sarhoş şöför" operasyonundan başka bir şey değildir.

" Hoh de! Ehliyetini, ruhsatı çıkar! Bagajı aç! "

Hepsi bu. İstiyorlar ki basın bu uyduruk denetimleri izlesin ve polisin ne kadar sıkı çalıştığını yazsın. Bu yüzden, haftada birkaç kez yapılan uyduruk denetimleri bizden kimse izlemiyor.

O gün büyük şanssızlık, Emniyet'ten gelen telefona işgüzar bir stajyer kız çıkmış. "Gece emniyetin operasyonu var" bilgisini

alır almaz, Ankara Temsilcisi Yalçın Doğan'ın gözüne gireceğim diye koşturmuş yanına. Yalçın Doğan kendisi ile ilgili olmayan her şeye yabancı. Ne bilsin verilen haberin önemsiz olduğunu? Stajyer kızdan bilgiyi alınca, heyecanla salona girdi:

"Hasan gece emniyetin operasyonu varmış. Bunu sen izle!"

"Git işine" anlamında başımı salladım. Bunun çok önemsiz ve rutin bir şey olduğunu söyledim. Durumu kavramıştı ama, gazetenin içinde mahcup olmayı kendine yediremedi:

"Biliyorum, ama bu başka. Bu operasyon çok önemli!" demez mi?

Operasyon dedikleri rutin denetim, gece 24'de. Operasyon bitecek, saat gecenin 04'ü olacak. O saatte uyduruk haber gazeteye girmez. Hem ne işim var o saatte, üstelik uyduruk bir şey için?

"Yarın sabah operasyona katılanlardan alır yazarım" diye başımdan savmaya kalktım, bunu da yemedi:

"Hayır gece gazeteye girecek! Ben şimdi matbaaya talimat veriyorum"

İnadı tutmuştu bir kere... Gerçekten de Matbaa Müdürü Vural Saygılı'yı aradı:

"Sabah saat kaç olursa olsun, Hasan haber yazdıracak. Birinci sayfadan kullanın!"

Telefon konuşmasını duyunca gözlerimin parladığını saklayamam. Zaten uzun süredir yazdığım haberler, "Araya bir şeyler sokuşturuyorum" gerekçesi ile gazete yönetiminin amansız denetiminde. Böylece hem Yalçın Doğan'ın anlamsız ısrarının hesabını sormanın, hem de uzun süredir ilk kez denetimsiz bir şey yazmanın fırsatını bulmuştum. Görür gününü...

Bu düşünceyle, gecenin 24'ünde Emniyet'in önündeydim. Üç beş dakika sonra bir polis otobüsüne doldurdular bizi. Birkaç polis muhabiri ile üç beş stajyer gazeteci... Asabım, otobüsten duyulan abuk subuk polis telsizleri ile iyice bozulmuş durumda; "Kömür kamyonu yakaladık ne yapalım?" diye bir telsiz sesi geliyor, "Sobalarınızı götürün, kömürleri yakıp ısının!" diye yanıtlıyorum

olduğum yerden. Ya da "Şüpheli bir araç, Konya yolunda seyrediyor." diye gelen sese, "Gözlerini kapatın, seyretmesin!" diye karşılık veriyorum. Polisler, ilk kez gördükleri beni yan yan süzüyorlar. Bu diyalogun, "Cinnah'ta üç kişi yürüyor" biçiminde gelen telsize "Söyleyin koşsunlar" diye seslenmem üzerine komiserin, "Ayıp oluyor beyler" şeklinde müdahalesine dek sürdüğünü söylemeliyim. Zaten az sonra önümüzdeki dört beş polis minibüsü ile birlikte otobüsümüz de hareket etti.

Önce Etlik Kavşağı, ardından Konya, son olarak da İstanbul yolunda rutin denetim yapıldı. Sarhoş bir şoförün yakalanınca hepimizi tek tek öpmeye kalkışmasını, arabasının bagajından çıkan kanlı bez üzerine asfalta yüzüstü yatırılan adamın sonradan boyacı, kanlı bezin ise boya olduğunun anlaşılması üzerine serbest bırakıldığını hayal meyal anımsıyorum.

Saat, gecenin 02'sini buldu. Operasyon, gazetecileri tatmin etmemişti. Birisi yılışarak seslendi:

"Komiserim bi de pavyonları bassak ya!"

İnanılmayacak bir şey, bu tuhaf istek üzerine polis ve biz gazeteciler tek tek gece kulübü, pavyon ve diskotek basmaya başladık. Çankaya'da Tolon, Dolphin, Altınnal, Evren, Elegan, Kulis, Kervan...Bana haberin başlığı çıkmıştı. Gece yarısı 04'de, baskı için beni bekleyen matbaaya yazdırmaya başladım:

"Çankaya'da Evren basıldı!"

Çankaya'nın tanınmış isimlerinden Evren, gazetecilerin "Umumi arzusu" üzerine dün polis tarafından basılırken..."

Ertesi gün gazeteye, doğal olarak öğleye doğru geldim. Sekreter kız titriyor:

"Hasan bey sizi Emniyet Müdürü Taner Arda aradı. Dedi ki, 'Hasan'a selam söyleyin, onun gözlerinden öperim!' Yalçın Bey de hemen sizi bekliyor."

Telefonun anlamı açık. Sekreter kız telefon mesajını hemen Yalçın Doğan'a bildirmiş. Yalçın, aslında gazete okumaz ama,

telefon üzerine uyanmış. 'Eyvah gene bu herif bir halt etti' diye açmış bakmış ki, gazetenin birinci sayfasında 'Çankaya'da Evren basıldı' yazıyor. Ona göre gazete o gün kapatılacak.

Odasına girdim ki, sakalları titriyor. "Ne halt ettin? Her seferinde bi bok yiyiyosun" diye bağırdı. Ben gayet sakinim:

"Bi dakika. Taner Arda benim arkadaşımdır. İsterseniz arayıp konuşayım"

Taner Arda aslında eski haltercidir. Amatör Sporcular Derneği'ni kurmuşlar. Ben derneğe üye olduktan sonra genel başkan seçilip, onları yönetimden indirmişim. O nedenle bir tanışıklığımız var. Telefonu çevirdim, Yalçın Doğan şaşkınlıkla karışık beni izliyor:

"Taner abi merhaba? Ben Hasan Uysal. Beni aramışsınız. Nasılsınız iyi misiniz?"

"Ulan eşoğlueşsek. O haber ne lan?"

Yalçın Doğan başımda, renk vermemek zorundayım:

"Çok teşekkür ederim abi. İdare ediyoruz işte. Gece operasyon sırasında size bakındım ama göremedim?"

"Ulan it, ne diyosun sen? Hepimizi yaktın. Ben senin ağzına s..... mıyım?"

"Sağol abi, ben de sizin. Yengem nasıl?"

"Ne yengesi ulan eşoğlueşsek! Benle alay mı ediyorsun? Senin sülaleni belliyecem. Nasılsa karşılaşırız seninle!"

"Tamam abi görüşelim. Sen de ara, bir akşam beraber olalım"

Ve bu tuhaf monolog vahimleşerek sürerken, telefon suratına kapandı. Ben durumun anlaşılmasında konusunda kararlıyım:

"Sağol abi. Tabii görüşelim. Selamlarını iletirim."

Yalçın Doğan rahatlamıştı. Gazetemiz ise bu yüzden kapatılmadı...

ALİ YÜCE VE OKURA SAYGI

İlk karşılaştığımda seveceğimi hissetmiştim. Bazen öyle olur; hiç tanımadığınız halde bir kez görmekle ona ısınırsınız, içiniz akıverir, bir gerekçesi, dayanağı olmadan seversiniz onu. Ya da daha ilk seferde mesafeli olur, bir daha değil görüşmek, selamlaşmazsınız bile. Bunun da haklı bir nedeni yoktur aslında. Sanırım sevgi, sempati, antipati gibi kavramların hem psişik hem de kimyasal bir duygu olmasının önemli bir kanıtı bu.

Darbeci askerler, ilk çalıştığım Politika Gazetesi'ni tümünden, Cumhuriyet Gazetesi'ni ise üç kez kapattı. Ekonomik sıkıntı için- de kıvranan Cumhuriyet'e okurların nasıl sahip çıktığını unutmak ne mümkün? Okur manzaraları gözümün önünden resmi geçit yapıyor zaman zaman.

O gün İdare Müdürü Azmi Özgür telefon etti:

"Hasan bir dakika gelir misin?"

Azmi sıkışmadan kolay kolay yardım istemez. Alt kata indim

ki yaşlı bir amca... Azmi başıyla amcayı gösterdi. Yaşlı okur ile göz göze geldik:

"Aman oğlum dayanın, yok olmasın gazetem. Benim param yok. Üç aylık emekli maaşımı kırdırıp getirdim. Azmi bey kabul etmiyor, lütfen siz yardımcı olun!"

Eyvah ki eyvah! Siz olsanız ne yaparsınız? Okur dayanışma göstermek istiyor. Bunun için üç aylık emekli maaşını kırdırıp getirmiş. Hayır deseniz kırılacak, evet derseniz aç kalacak.

Sonuçta teşekkür ettik. Gazetenin hiçbir ekonomik zorluğu olmadığını, "Üç değil bin kez kapatsalar" bile hiçbir şey olmayacağı palavrasına sığınıp, "Sizin gibi okurlar oldukça bu gazete yok olur mu?" diye hamasi bir nutuk attım. Birlikte gözyaşları döküp sarıldık yaşlı okur ile...

İşte onunla da böyle bir vesile ile tanıştık. Aslında bu ilk karşılaşmamız değildi. Mustafa Ekmekçi'ye ara sıra uğrardı ama, adını bilmiyordum. O gün öğleden sonra, elinde büyücek bir tencere ile haber merkezine girdi. Merakla bakışlarımız üzerine çevrildi. Son derece mahcup bir ifadeyle kendisine yönelen bakışları süzdü bir süre. Etkilenmiş olmalı ki, yutkundu üst üste. Sonra büyük bir özenle, tencerenin üstündeki, el işlemesi, tertemiz örtüyü kaldırıp dürdükten sonra cebine koydu. Ardından tencerenin kapağını açtı:

"Kusura kalmayın gençler!" dedi. "Eşim elleriyle yaptı, birer tane kabul buyrun lütfen !"

Üzerinde buram buram dumanı tüten içli köfteleri garipseyen bakışlarla paylaştık. İkramın nedenini anlayamamıştık.

İçli köfteleri getiren okurun adı meğerse Ali Yüce imiş. İsim olarak bildiğim, cisim olarak bilmediğim ünlü şair...

Tadı damağımızda kalan içli köfteleri yedikten sonra birbirimize "Ne oluyor yahu?" diye sormaya başladık. O zaman kavradık olan biteni...

Aynı topraklarda yaşamaktan ve aynı havayı teneffüs etmekten büyük onur duyduğum Ali Yüce'yi tanıttıktan sonra bunları yazmak istiyorum.

Ali Yüce Antakyalı bir öğretmen. Ticaret Lisesi'nden emekli olduktan sonra, oğlunun üniversiteyi kazanması üzerine zorunlu Ankara'ya yerleşmiş. Emekli ikramiyesini alınca da başkentten bir ev almayı aklına koymuş. Ne gezer... O parayla tek oda bile alınamaz. Uzun süre tek bir duvar aradığını ve "Hiç olmazsa Ankara'da bir duvarım var derim" diye dolaştığını biliyorum. Tabii sonuçta, kentin uzağında, Ümit Köy civarında gecekondudan bozma bir eve taşınmış.

Ümitköy durağında

Otobüs bekliyorum

Sıkıntı beni

Ben sıkıntıyı sıkıyorum

Sanırım hiçbir kitabında yer alamayan, rahmetli Ruhi Su'ya yönelik şiirini de anımsıyorum. Yanlış yazarsam, kusuru bana ait:

De ki onlara ey Ruhi,

Nefreti öğretmedik kimseye.

Hiç usanmadan sevenleriz

Biz ki telli Kur'anız

Doğruların doğrusuyuz

Yalan değmedi tellerimize

Apaçık bildir ki onlara,

Biz insan cumhuriyetiyiz.

Nakışız, ezgiyiz, halkız

Evrensel merhabayız.

O onurlu şair, 12 Eylül sonrası, gecekonduya oturmasına rağmen, üstelik çocuk okuturken, uyduruk emekli maaşı ile nasıl geçinsin? Hiç yüksünmeden, onurundan vermeden, kimseye yük olmadan, eşinin evde yaptığı içli köfteleri satmaya başlamış sokak aralarında... O gün bize ikram ettiği içli köfteler de, evinin günlük nafakası. Böylece kapatılan gazetesine, günlük nafakasını bağışlamış oluyor. Başını dik tutmayı hak etmek ne güzel!

Bir gazeteyi yücelten okurları. Okuru ile bütünleşmeyen gazete gazete midir? Peki ya gazetenin çalışanları, böylesine okurlara layık mıydı? Maalesef değildi! O dönemler iş takibi yapan, bugün üç beş kez köşe dönmüş Kenan Mortan, hırslı aklını aşan, çıkarı için her şeye soyunan bir Ufuk Güldemir, ne için, niye yazdığı belli olmayan bir Ali Sirmen, Demirel'in kucağındaki Cüneyt Arca'yürek, gazetesini sağa çeken Hasan Cemal, insan sevmeyen bir Yalçın Doğan... Neyse ki hepsi Cumhuriyet'ten ayrılıp, bir bölümü de kuponcu gazetelerde, okura(!) dağıtılan tencerelere kapak olup, gerçek yerlerini buldular. Sonunda asıl hak ettikleri okuyucularıyla buluştular. Yani kuponlarını kestikten sonra gazeteyi fırlatıp atan okuyucuya...

De ki onlara ey Ruhi,

Nefreti öğretmedik kimseye.

Hiç usanmadan sevenleriz

Biz ki telli Kur'anız

Doğruların doğrusuyuz

Yalan değmedi tellerimize...

Nasıl için için seviniyorum bilemezsiniz. Özellikle Ali Yüce'yi tanımamış olanlara karşı, müthiş şanslı ve avantajlı hissediyorum kendimi.

Bu vesile ile, öğrenmeye doymayan, öğrendiklerini çevresini ve dünyayı aydınlatmak için kullanan, kirlenmemiş, gerçek okurları saygıyla kucaklıyorum.

APARTMANIN HACI AMCASI!

Tuhaf bir özellik ama, herkes uyumlu ise uyumsuz, çoğunluk uyumsuz ise uyumlu oluyorum. O nedenle, uyumsuzluğun kol gezdiği işyeri ya da apartmanda, tam bir orta yolcu, ideal bir arabulucu sayılabilirim.

Apartman yaşamının zorluğu malum; At üstünde kırmızı içip çiğ et yiyen, Orta Asya'dan çıkıp Asya ve Afrika sizin, Avrupa benim dolaşan atalarımızın, bugün apartmanların dört duvarı arasında ve üstelik başka insanlarla birlikte yaşamaları pek kolay değil. Asılan çamaşır, silkilen halı, balkondan dökülen lazımlık... Dahası, apartman aidatlarından kapıcı sorununa, gece tuvaletin kullanılmasından açılan radyo ve tv sesine kadar binlerce konuyla boğuşuruz.

Apartman kültürümüz düşman başına. Bunu dert ettiğim için, Ankara'da geçen 21 yılın 18'ini, apartman kültürünün az çok yerleştiği Tandoğan-Bahçelievler-Emek üçgeninde geçirdiğim halde, yine de sıkıntılarımız oldu.

Örneğin 12 Eylül'ün hemen ertesinde, apartman yöneticiliği sırası gelen emekli albaydan çok çekmiştik doğrusu. Sayesinde tüm apartman sakinleri kendimize olan güvenimizi yitirmiştik. Apartman değil, devlet yönetiyordu âdeta. Hoş, o dönemde tüm emekli zabıtlar birer Kenan Evren olmamış mıydı?

Önce camlı çerçeveli talimatlar asıldı her kata. Giriş çıkış saatleri, tuvalet kullanma talimatı, apartman kapısı konusunda dikkat edilecek hususlar, su ve balkon kullanımı, eve yatılı gelen konuklar, kapıcı ile ilişkiler, çöplerin dökülmesi ve aidatların ödenmesi meselesi... Eve gelen konuklar görürse rezil olurum diye, bir gece gizlice talimatları topladım. Müthiş olay oldu. Ertesi gün talimatlar yenilendi. Bazen de, kapıcı dairesi ile kazan dairesine baskınlar düzenlediğine tanık olurduk. Kapıcıya, askerden kaçıp yakalanmış er muamelesi çekiyordu.

18 daire arasında albaydan en çok çeken, komşuların en sornsuzu; 4. kattaki konsomatris hanım oldu. Oysa adı var kendi yok garibimin. Kapıcı bile uğramıyor dairesine. Aidatını en muntazam ödeyen de o. Ama albayıma göre, "Apartmanın ahlakını bozuyor!" İki yılda yüzünü ya bir ya da iki kez görmüşlüğümüz var. Bu durumda nasıl bozuyor ahlakımızı?

"Gece yarısı birlerde eve geliyor..."

Komşuların potansiyel olarak albayı desteklediklerini hissedince, devreye girdim. Çünkü ev sahibine, bu hanımı çıkartması için baskı yapıyorlardı. Albayım, "Her gece yarısı bir adam bırakıyor onu. Çoluk çocuğun terbiyesi bozuluyor" demez mi? Bende film koptu:

"Adam dediğiniz taksi şöförü. Gece yarısı bayan taksi şöförü mü bulsun yoksa yürüyerek mi gelsin? Hem çoluk çocuğunuzun o saatte pencerenin önünde işi ne ? Kaldı ki ahlakınız, bu kadar çabuk bozulacak kadar zayıf mı? Onunla uğraşmayın! Evden çıkartılırsa, kendi evime alırım, haberiniz olsun."

Bahçelievler dışında ender yaşadığım semtlerden birisi ise Dikmen'di. Ama bu semte bir türlü ısınamadığımı itiraf etmeliyim. Dairemiz o sırada kirada. Emlakçı aracılığıyla, genç bir karı-koca tuttular evi. Kiracılarla çabucak kaynaşınca, yüzbaşı olan koca itiraf etti:

“Kusura bakmayın, sorun çıkmasın diye emlakçıya yalan söyledik. Çünkü biz boşandık. Ben askeri lojmanda kalıyorum.”

Evlenmişler, boşanmışlar, nişanlanmışlar bana ne?

Aradan iki ay geçti geçmedi, apartman yöneticisi Hacı Amca aradı:

“Aman oğlum gel. Durum bildiğin gibi değil. Hepimizi kandırmışlar.”

— Hayrola Hacı Amca?

— Kadın evli değil.

— Olmasın. Bize ne?

— Eve her gece adamlar alıyor.

— Sana ne Hacı Amca?

— Çok gürültü yapıyorlar. Apartman inliyor evladım.

— Ne gürültüsü?

— Müzik, müzik! Sonuna kadar açıyorlar.

— Ben konuşurum, dedim. Demez olsaydım. Çünkü evde değil müzik seti, kadıncağızın radyo-tv'si bile yok. Hacı Amca atıyor. Takmış ya kadıncağıza. Kadıncağız, eve zaman zaman Hacı Amca'yı alsa “şikâyet olmayacak” diye içimden geçirmediysem namerdim.

Neyse ki karı koca bir süre sonra barışıp evi boşalttılar. Biraz da zorunluluktan, eve ben taşındım. Bir kaç ay sonra Hacı Amca yine aradı. Bu kez şikâyet konusu kapıcı:

— Kapıcı ikinci iş yapıyor. Yan apartmana da bakıyor.

— İş aksamıyorsa baksın Hacı Amca. Ne var bunda?

— Baştan öyle konuşmamıştık. Atalım mı diyorum?

— Olur mu Hacı Amca? Günah yahu!

— Ben de öyle düşündüm. O zaman maaşını kısalım biraz...

Kapıcının maaşı zaten asgari ücret. Biraz sertleştiğimi anımsıyorum. Konuşmanın ardından doğruca kapıcı dairesine indim, burnumu tutarak. Çünkü inanılmaz bir koku var bodrum katta. Ve bu koku giderek apartmanı tehdit eder boyutlara doğru yol alıyor. Hacı Amca da bu kokudan şikâyetçi. Ona göre kapıcı çok pis! Bodrum kata inmemin nedeni, kapıcının başına bir iş gelmesin, bir şey olursa haberim olsun.

Kapıyı çaldım, içeri buyur etti. Girmek olanaksız:

— Yanlış anlama ama, evin fena kokuyor. Biraz dikkat et. Bak Hacı Amca da takmış bu yüzden, dememle kapıcı, “Vay yalancı Hacı” diye patlamaz mı?. Meğerse kapıcı dairesinin bitişiğinden girilen bodrumda tavuk besliyormuş bizim Hacı. Üstelik “Söylersen atarım seni” diye tehdit etmiş kapıcıyı. Apartmanda tavuk beslendiğini ilk kez orada duydum.

İki gün içinde kapıcı yerine Hacı'nın tavukları atıldı bodrumdan. Konuyla ilgisi yok ama Hacı Amca üç yıl önce sizlere ömür. Onun dairesini ise, bir süredir arka sokakta market işleten kapıcı satın aldı.

FETHULLAH EZME!

Yakınlarıma bile anlatmakta güçlük çekiyorum. Alışılmış köşe yazılarını sevmiyorum. Ama onlar, “niye güncel yazmıyorsun?” diye sormakta ısrarlılar.

Zaman zaman öğrendiğim siyasetten, artık sürekli olarak öğrenirken, devlete benzemeyen devlet, iyice zıvanadan çıkmışken, bürokrasideki düzeysizlik, cıvıklık, yolsuzluk ve rüşvet olayları, artık masalarda sohbet konusu bile olmuyorsa, bunlar üzerine mi yazalım?

Sanki bunları söyleyen biz değiliz ki; o soruyor:

— Sence darbe olur mu? Bunu yaz!

Bana ne yahu? Sanki darbe yapacak olan bana soruyor...

— Olsun, sen yine güncel yaz!

Güncel ne yazılabilir? Bana devlet, bürokrasi, siyaset, parti, hükümet, İslam, Türk, Kürt, TBMM, yasa, hak, hukuk demeyin de ne dersiniz deyin! Mesela opera, bale...

— Kaç kişi operayı, baleyi biliyor ki? Yazsan ne olur, yazmasan ne olur?

Edebiyat, şiir, öykü, roman...

— Sanki herkes harıl harıl okuyor da...

Aklıma bir şey gelmiyor ki...

— Spor yaz. Malum Avrupa Futbol şampiyonası yeni bitti. Türkiye de vardı işin işinde. Bundan güncel ne olabilir?

Doğrusu bu benim de aklıma yatmıyor değil ama, nesini yazayım? Niye gol atamadık, niye yenildik, taktik hatası yaptık mı, kadro yanlış mıydı ya da iyi mi oynadık kötü mü?

Aslında, Türkiye'nin 47 Avrupa ülkesi arasından sıyrılıp 16 arasına girmesi bile büyük başarı. Norveç, İsveç, Macaristan, İrlanda, Slovakya, Litvanya, Polonya, Yunanistan vs. devre dışı ama, Türkiye finallerde. Bence ülkenin boyunu aşan bir başarı bu.

Doğrusunu isterseniz ben, Türkiye'nin finallerde eşleştiği Hırvatistan ile Portekiz'den üçer beşer gol yiyeceğini, son maça Danimarka ile berabere kalacağını tahmin ediyordum. Hırvat ve Portekiz maçlarını izledim. Türkiye kendi performansının üzerinde oynadı. Rakipleri ise altında. Yani biz 8'liksek 10'luk, onlar ise 15'likse 9'luk oynadı. Bunda, karşı takımı oynatmamaya yönelik, modası çoktan geçmiş taktiğin etkisi de var kuşkusuz. O yüzden ben 1-0'lık yenilgilerin başarı olduğunu savunuyorum. Futbolu biraz bilenler bile görmüştür, Hırvat ve Portekiz futbolcularının bizimkilere kıyasla teknik ve kondisyon üstünlüğünü. Bu nedenle onların yenmesi olağan. Ancak futbolda şans faktörü zaman zaman en ön plana çıkar. 20 maçaın yirmisinde de yenileceğiniz takımı o gün yenebilirsiniz. Türkiye işte bu şansa oynadı ama olmadı. Portekiz maçında, bomboş kaleye gönderilen üç topun da girmemiş olmasının, Türkiye'nin şanslı olduğunu ortaya koyduğunu düşünüyorum.

Komşunun oğlu ağlayarak gelmiş o gün. Arkadaşlarına, babasının Türkiye'nin yenileceğini düşündüğünü söylemiş. "Siz Türk değil misiniz?" diye hakaret etmişler. Hadi onlar çocuk, büyüklere ne demeli? "Almanya'ya 5 çekeriz. İngiltere'ye ise 6" dersiniz çok Türk olacaksınız herhalde. Oysa buna Türklük değil, olsa olsa dangalaklık, hadi kibarlaştıralım cehalet derler. Parasal getirisi yüksek, seyirci potansiyeli büyük olan spor dallarında bilim geçerlidir artık. "Haydi arslanlarım, görevim sizi" devri kapanalı yıllar oldu.

Beşer onar kişilik spor yazarı kadrosunu İngiltere'ye taşıyan basında gözünüze ilişti mi bilmem. İngiltere'de "Türkiye, Hırvatistan'ı yenerse bu kupaya hakaret olur" yorumu yapılmasına karşılık, bizi bundan haberdar etmediler. Ne zaman ki, "Türkiye fena değil" yorumu yapıldı, o zaman bundan haberdar ettiler bizi. İngiliz basını Türklük düşmanı mı? Niye bu yorum yapıldı sizce?

Dünyanın en iyi tesislerini yapsanız, en iyi çalıştırmacılarla çalışsanız bile, protein yerine tahıl toplumundan geliyorsanız, gücünüz sınırlıdır. Kaldı ki ne tesisler tesis, ne çalıştırmacılar çalıştırıcı. Arslan, kaplan, puma, kurt, tilki ya da sırtlanların yaşadığı bir ormanda manda ya da koyunların en güçlü olduğuna hiç tanık oldunuz mu? Her yere korku salan bir inek duydunuz mu? Et yiyen ile ot yiyen arasındaki farktır bu!

Türkiye'de futbolculara iyi antrenman verilmediği, onların da çalışmaya çok yatkın olmadığı gibi, eğitim sorunları bulunduğu da ortada. Bale-opera bilmez, tiyatroya gitmez, kitap okumaz futbolcuyu, kültür birikimi yüksek rakipleri ile oynatıp, galibiyet bekleyeceksiniz, öyle mi? Kültür birikimi olmayan, sosyal gariban, oyun içinde maçı nasıl okuyacak? Anlık ve doğru kararı nasıl verecek?

Ceza sahası içine, göğüs hizasında gelen her topu, yere paralel

biçimde, iki ayağı üzerinde uçarak, istisnasız köşeye takması ile ünlü Uwe Seller'i eskiler anımsar. Kimse bilmez ki Uwe'nin bu hareketi, idmanlarda 50 bin kez çalıştığım. Çalışmadan aynı hareketi siz de yapabilirsiniz. O zaman 100 vuruştan birisi şans eseri gol olabilir. Uwe ise 100 vuruştan birisini, yine şans eseri kaçırır. Böylesine çalışan, okuyan insanları yenmek, sizce hem bilime, hem emeğe haksızlık değil mi?

Hele, hâlâ bir sisteme oturtulamamış, yaz-boz tahtasına dönmüş futbolumuzda, yeterli yurtdışı deneyimine sahip bulunmayan takıma, özellikle Fethullahçı ve Türkçüler'i doldurmak, olsa olsa, şişirilmiş olduğu ilerde daha da iyi ortaya çıkacak, kendi de Fethullahçı olan Fatih Terim'e pek yaraşır.

Basına göre, -o ne demekse- “ Milli takımımız ezilmeden, şerefleriyle yenildi” Yani sonuçta Fethullahçılar ezilmeden yenilmişler. Demek ki ezmeleri lezzetli olmuyor!

ŞAMO!

Yıl 1989; Sovyetler'in son dönemi... Çatırdama başlamış ve yıkılışı görmemek, hissetmemek olanaksız. Azerbaycan özelinde, Sovyetler'in yıkılışını kitaplaştırmak arzusundayım . Sovyetler'in her köşesinde Glasnost ve Perestroyka rüzgârları esiyor. Bizdeki Anadolu Ajansı'na karşılık gelen, daha sonra KGB'nin yan kuruluşu olduğunu öğrendiğim Azeri İnform'la yazıştım önce. Hiç bilmediğim bir ülkeye, üstelik Sovyet yasaları geçerli iken, elini kolunu sallayarak gitmek olanaksız o zamanlar. Sonunda onay verip, davet yazısını gönderdiler. Azerbaycan Otel'de yerim bile ayırtıldı. Davetsiz giderseniz aynı otelin günlüğü 70 dolar, davetli giderseniz birkaç sent...

Doğrudan uçak olmadığından, Trabzon'dan Batum'a otobüsle, oradan Tiflis'e trenle, Tiflis'ten ise uçakla, maceralı bir yolculuktan sonra Bakü'ye ulaşabildim. Birkaç gün içinde, kendi başıma dolaşabilecek kadar Bakü'yü öğrenmişim. O gün otelden doğruca metroya binip, Bakü Sovyeti denilen istasyonda indim. Caddede çevreye bakınarak dolaşırken, 3-4 yaşlarında küçük bir kız yere

kapaklanmasın mı? Koşup kaldırdım küçük kızı. Dizler gitmiş, bağıra bağıra ağlıyor. Çevreye bakındım kimse yok. Kısa sürede güldürmeyi başardım. Beni sevmiştii. Sıkı sıkı sarılıp öptü:

-Kızım baban kim senin?

-Özündür(Sensin)!

Hoppala.

-Papa! Papan harda? (Baban nerede)

-Özün!

Aldık mı başımıza belayı. Ne yapacağım şimdi?

-Eviniz hardadır? diye soracak oldum, tüm sevimliliği ile iki elini açıp "Yok" işareti yaptı, iyi mi?

"Leyla! Gızım hardasın?" sesiyle ikimiz birden irkildik. Az ilerdeki mağazadan çıkan uzun boylu adama, üstelik ağlayarak koşmaya başladı.

Sonradan çok iyi dost olduğum İsmail İsmailov'la böyle tanıştık. İsmail, Leningrad Türkoloji mezunu ve İzmir Aliaga'da iki yıl çevirmen olarak çalışmış. Aynı gün önce bir parkta çay içip, akşam da evine konuk oldum. El Yazmaları Enstitüsü'nde öğretim üyesi olan Dr. İsmail İsmailov'la kaldığım bir ay boyunca her gün birlikte olduk.

O gün öğleden sonra uğradı otele. Leningrad Güzel Sanatlar'dan mezun olan bir ressam arkadaşının sergisinin açılışı varmış. Ressamın adı Şamo! Kürt kökenli bir Azeri... Tabloları çok sevdim ama bir tanesine özellikle takıldım. Değişik bir teknik kullanıyor. Hemen tümü 15.-16. yüzyıldan kalmış gibi. Dönüp dönüp yeniden baktığım resim, 65X90 cm. boyutunda. Boynu bükük, ayakta bir anne. Kucağında emzirdiği minik bir çocuk.

Bu tabloyu satın almak için, para dışında her şeyim var! Bakü'ye 600 dolarla gelmişim zaten. Ve tablonun fiyatı 200 dolar! İsmail kıvrandığını görünce, gizlice Şamo ile konuşmuş, armağan etmeye kalktı: tabloyu. Tabii ki reddettim! İki gün sonra İsmail bu

kez otele getirdi resmi. Yine almadım. Hatta Türkiye'ye döneceğim gün gizlice bavuluma sokuştururken yakalayıp bıraktım, bir türlü gözümün önünden gitmeyen resmi... Nedenini bilmiyorum ama o resim beni büyülemişti. Yemin ederim ki, o resmi alamadığım için gözüm arkada ayrıldım Bakü'den...

İnsan yaşadıkça nelere tanık oluyor.

İsmail ile yazışıp, ayda birkaç kez telefonla konuşuyoruz. Üstelik Bakü'ye bir sefer daha gittim. Bir kez de İsmail, turist olarak Ankara'ya geldi. Birkaç yıl sonra, Sovyetler'in yıkılışının ardından Ebulfeyz Elçibey Cumhurbaşkanı olacaktı. Elçibey'in yakın arkadaşı olan İsmail ise, Türkiye'de açılacak Azerbaycan 'Büyükelçiliği'ne müsteşar olarak atanmasın mı?

Önce Büyükelçilik binası arayıp, bulduk. Elçiliğin döşenmesi, bahçesinin düzenlenmesi, binanın boyanması, telefonlar, hatta elçilik personeline kadar. Beklenen elçilik araçları gelmediği için benim, 68 model gariban kaplumbağayı, makam arabası olarak kullanıyoruz.

Ertesi gün elçiliğin açılışı var. Açılışa Ebulfeyz'le birlikte Kırgızistan ve Türkmenistan Cumhurbaşkanı da geliyor. Dönemin Cumhurbaşkanı Turgut Özal da açılışa katılacak. Eksiksiz olduğunu sandığımız elçilikte, son anda kül tablası, çöp sepeti ve tuvalet kâğıdı olmadığını farkedince onları da aldım. Artık rahat bir nefes alabiliriz. 10 gün gibi kısa bir sürede her şeyimiz tamam ki bu bir mucize...Yaz ayı. Büyükelçilik bahçesine sandalyeleri attık. İşlerin tamamlanması onuruna içki içebiliriz.

"Durun" dedi İsmail. "Açılıшта kullanılmak üzere bir kasa Azeri kanyığımız var. Bir şişesini açalım."

Kanyakları dip odada öylece yatarlarken görmüştüm. Fırlayıp, gelişigüzel bir şişeyi kaptım. Mutfakta açıp, bardaklara doldurdum. Neşeyle kaldırdık kadehleri. İsmail bir yudum aldı durdu:

" Tanrı müstakını versin! Sen hangi şişeyi açtın?"

Ne bileyim bcn? Meğer 50 şişe arasından, açılışta Cumhurbaşkanları tarafından içilmesi için gönderilmiş "Özel şişeyi" iyi etmişiz.

"Boşver onlar bizden önemli değil" deyip devam ettik. Yetmedi ardından bir şişe daha...

İkinci şişenin dibi görünmüştü ki, İsmail'in aklına bir şey geldi:

" Elçibey, Türkiye'ye gelirken 9 ayrı armağan gönderdi. Cumhurbaşkanına, Başbakana, Dışişleri ve Kültür Bakanları ile müsteşarlarına. Üçünün ise, "Büyükelçiliğin açılışında yardımcı olanlara" verilmesini istedi. Yarın karışıklıktan unutabilirim. Bunlardan birisi senin!"

Mırın kırın ettim ama "Sana vermesem Ahmet'e, Mehmet'e vereceğiz." diye ısrar etti, ikinci katta duran armağanların yanına çıktık. Yanlış anımsamıyorsa iki halı var, üç de ağaç oyma. Gerisi, rulo yapılmış resimler... İsmailde görmemiş armağanları. Tek tek bakmaya başladık. İkinci tabloya elimi attım ki konsolos uyardı:

-Bunu Turgut Özal'a vermeyi düşündük!

Özenle açtım ruloyu? Böyle bir şey, o-la-maz! Benimki? Ak-lımın Bakü'de kalmasına neden olan Şamo'nun eseri! İsmail'le birbirimize dehşetle baktık.

O akşam büyükelçilikten ayrılırken koltuğumun altında Şamo'nun resmi vardı. Şimdi o tablo evimin başköşesinde... Özal'a ise, "takım olsun" diye ağaç işi bir şey verdiler galiba...

BİR TADIMLIK KEYFE DE ELVEDA!

Çiller'in mal varlığı, örtülü ödenek, hileli ihaleler, rüşvet gibi krediler, Erbakan'ın altınları, eroin ve altın kaçakçılığı tartışılıyor ya şimdilerde... Bir dönem önce de, Mercüme, İSKİ, ASKİ, İLKŞAN'ı tartışıyorduk. Ondan önce Mesut Yılmaz'ın kardeşi, Civangate, Karayolları Genel Müdürü'nün dehşetengiz serveti, daha önce Özal ve ailesi, İsmail Özdağlar'ın rüşvet olayı. 12 Eylül öncesi ise aklımda kalan, Demirel'in ünlü yeğeni Yahya ve onun hayali mobilya olayı. Anımsayın 12 Eylül'ün hemen sonrasını; darbecilerden Tahsin Şahinkaya'nın tuhaf mal varlığı ve "toplu soygun" denilebilecek banker olayını... Yani Çiller olayı ne ilk ne son. Şanlı geçmişimiz, âdeta hırsızlık ve yolsuzluklar tarihi gibi...

Bu banker ve bankerzede olaylarının tam ortasında yaşadım gazeteci olarak. İnsanları intihara sürükleyen, yoksul ve perişan bırakan, ruh sağlığını bozan bu acı "toplu soygun" olayını, aradan geçen sürenin etkisiyle, gülümseyerek anımsadığımı saklayamam.

Bilindiği gibi, 1982 yılında ardarda bankerler batmaya ve sonra da kaçmaya başladılar. Hemen her rezaletin olduğu gibi, banker olayının mucidi de Özal'dı. Entlasyonu indireceğim diye piyasadan parayı emen hükümet, sanayı için gerekli parayı, aylık yüzde 15'lere varan faizle bankerler aracılığı ile haktan topladı. Gerekli para toplanıp, bunların geri dönmesi noktasına ulaşılmca saadet zinciri koparıldı. Dönerinin Maliye Bakanı Kaya Erdem, zamanı gelince "bankerlere para yatıranlar kumar oynamıştır" dedi ve panik başladı. Çoğu çaycı, işsiz, bakkal, taşerondan bozma sözde bankerlerin yok olmasının ardından, banker ve bankerzedeler olayına öyle girmiştim ki; yaşanan ilginç olaylar: mutlak aktarmak gerekir.

Ticaret Mahkemesi koridorlarında haber çıkartmaya uğraşırken, her zamanki gibi, bankerzedelerle karşılaştım. Ancak bu kez içlerinden birisi ilginç geldi; Kenan Evren'in Kore'den silah arkadaşı, Kurmay Albaylıktan emekli bir bankerzede. Ne kader ama. İki arkadaştan birisi devletin başında, öbürü devletin soyduğu gariban. O gün öğleden sonra Necati Özdemir isimli bu emekli subayla, gazetenin bürosuna birlikte döndük. Devlet eliyle soyulan bankerzedelerin sorunlarının, bireysel olarak çözülemeyeceği açıktı. Mutlaka örgütlenmeliydi. Uzun uzun örgütlenme modelini tartıştık. Sonunda, her banker için bankerzedeler kendi aralarında bir komite kurup, seçtikleri başkanlardan bir Bankerzede Üst Komitesi'ni oluşturacaklardı. Necati Özdemir'e "Siz de Üst Komite Başkanı olun" dedim. Özdemir'in başkanlığı ve bankerzede komitesinin kuruluşu böylece gazetede kararlaştırılmış oldu.

Ardından da kendi oluşturduğum atlatma haberi "Bankerzedeler Örgütleniyor" biçiminde yazdım. Habere, Özdemir'in ev telefonunu da yerleştirdim. Özdemir'in ağzından, soyulan vatandaşlar örgütlenmeye çağrılıyor. Haber, umduğumuzun da üstünde işe yaradı. Aynı gün yüzlerce kişi aramış Özdemir'i. Gerçekten de tasarlandığı gibi, resmi olmayan bir örgütlenme

gerçekleştii. Bütün gazeteleri, bu kadar önemli olayda atlatmış olmak da, işin süksestii tabii ki...

Banker ve bankerzede haberleri bugün yan yana getirilse, birkaç film çıkar inanın. Hatta bir ara, devletin her nasılsa bulamadığı kaçak bankerleri bulup, tek tek konuşturmaya başlamıştım ki, askerlerden gelen bir emirle bu yazı dizimiz de yarım kaldı.

O gün Konur Sokak'taki büroya geldiğimde, miting alanını andıran bir manzara ile karşılaşacaktım. Trafik resmen tıkanmış, bürünün bulunduğı binanın içi-dışı, insanlardan geçilmez halde. Çoğu yaşlı, yüzlerce insan, öylece bekliyorlar. Ya gazeteye saldırı oldu ya da ölü mölü gibi bir şey... Zor bela büroya ulaştığımda her kafadan bir ses çıkıyor. Daha büroya girdim ki, çaycımız, "Hah işte Hasan geldi!" diye bağırdı. Ne alaka? "Bunlar senin adamlar" demez mi? Bir şey anlamadım. "Nasıl yani?" dedim şaşkınlıkla; "Bankerzedeler... Seni bekliyorlar" yanıtı verdi. Allah Allah, beni niye beklesinler? Yanlış bir haber mi yazdım acaba?

Gazetenin koridorlarına kadar ulaşan kalabalığın arasından güç bela sıyrılıp salona, masama ulaşmaya çalışırken, "Hasan Uysal gelmiş" fısıltılarını duymam, daha da paniklememe yol açtı. Salona girdiğimde, Büro Temsilcisi Yalçın Doğan, bana doğru yöneldi;

"Bu ne rezalet kardeşim. Çıkart hepsini dışarı. Ne bekliyorlarsa, ne konuşacaksan dışarda konuş!"

Hoppala, ben niye olup biteni anlayamıyorum. Her neyse, başıma ne geleceğini bile düşünmeden, büroyu dolduran bankerzedeleri de arkama takarak dışarıya çıktım. Apartman kapısına ulaşmıştım ki, birisi bağırdı:

— Hasan bey aramızda!

Sokakta bir alkış koptu. Korktuğum başıma gelmemiş, o an rahatlamıştım. Ardından, apartmanın hemen giriş kapısında, bü-

rodan getirilen sandalyenin üzerine çıkarılmam ile birlikte kopan gürültüye, ancak kıyamet denilebilirdi. Alkışların dinmesi ile birlikte konuşmaya başladım. Bir görecektiniz, Allah Allah ki vay anasına... Zaman zaman alkışlarla kesilen konuşmanın öylesine havasına girmişim ki, olayı hayretle seyreden, bürodaki arkadaşların kasıklarını tutarak kahkahalar attığını dün gibi anımsıyorum.

Tabii bunlar hep arkada kaldı. Artık okurlar, gazetecilere teşekkür etmek için değil, dövmek, küfür ve hakaret etmek için bekliyorlar kapılarda... Ahlaksız ve belkemiksiz insanların eline geçen medya yüzünden, kırk yılda bir karşılaştığımız bir avuç hoşluk da yitip gitti biz gazetecilerin elinden...

BEN BÜROKRATKEN!

Bana hâlâ komik geliyor ama, tam bir ay bürokratik yaptığımı söylemeliyim. SHP Grup Başkanvekili Nihat Matkap aradı:

"Çalışma Bakanı oluyorum. Benle çalışır mısın?"

Devletin sadece perde önünü bilen bir gazeteci olarak, bu fırsat kaçır mı? Tabii de, ne olarak?

"Sağ kolum olacaksın!"

Üç-beş gün sonra, Çalışma Bakanı Mehmet Moğultay Adalet'e kaydırılırken yerine atanan Matkap aynı gün aradı:

"Yarın 11' de görev devir teslimi var. Önceden bakanlığa git de, ne oluyor bir bak!"

Ertesi gün, Bakanlık kapısından girip, kırmızı halı döşenmiş merdivenlerden yukarı tırmanıyordum ki, "Hop hemşerim, ne-reye?" diye seslendi birisi, "Buradan giremezsin! Şu ilerden dola!"

Gösterdiği yolu kullansam akşamı bulacak. Sert bir ifadeye büründü yüzüm ki, olursa böyle olur devlet adamlığı:

"Sen beni tanıyor musun?"

Hepsi bu! "Afedersiniz" dedi görevli, "Buyrun geçin!"

Bakanın odasına girerken de cenk verdiğimi söylemeliyim. Girince de Moğultay'la tokalaştık ki, Matkap da girdi içeri. Bahçede tören var, personel aşağıya indirilmiş, bekliyor. Sağ kolumda eski, sol kolumda yeni bakan, öylece indik merdivenlerden. Bunun anlamını bilmiyordum. Meğer bu benim bakanlığın yeni prensi olduğum anlamına geliyormuş. Tören sonrası Matkap'la kol kola, halı yoldan çıkarken, kapıdaki bekçi ile göz göze geldik. Ucuz kurtulduğunu düşünüp, soğuk terler döktüğüne eminim.

Odaya girdik, birlikte dolaşıyoruz Matkap'la. Kütüphanedeki kitapları karıştırdık, içinde "İşe yarar" kitap yok. Sehpadaki sigaralar fena değil, çikolatalar da... Amma çok telefon var? Odada TV olması iyi. Yandaki kapı koridora çıkıyor. Koridorun ucunda toplantı salonu. Koridorun sol tarafında bir kapı daha. Tuvalet, oturma grubu, bir masa, buzdolabı. Dolap ağzına kadar içecek ve tatlılarla dolu.

Turumuzu tamamlamıştık ki telefon ve ziyaretçi akını başladı. Ben makam odasına dönmedim. Tuvaletli oda çok güzel. Önce bir meyve suyu açıp , TV'nin karşısına geçtim. Video kasette beklediğim çıkmadı, Moğultay'ın konuşmaları varmış içinde. Canım sıkılınca makam odasından doğru özel kaleme, az sonra da aynı yoldan geriye döndüm. İstiyorum ki, Bakan böyle dolaşmama alışsın. Yarın bakanın etrafına bir çember örülecek. İzinsiz çat kapı girip çıkarak, çemberi kırıp, bürokrasi ile bakan arasında bir kanal olayım. Eeee, bürokrasi deneyimimiz yoksa da bilgimiz var.

Yalnız bir tuhaflık var. Ben ne zaman makam odasından çıksam, çeşitli köşelerden hızla kalkan 4-5 kişi, önlerini ilikleyip bana doğru "Buyrun beyefendi!" diye koşturuyor. Tuvalete bile gidemiyorum bu yüzden. O gün ocaktan çay almaya gittiğimde, Çalışma Genel Müdürü İsmail Bayer'le karşılaştık. Beni köşeye çekti:

"Bak ben seni tanırım. Bir halt edip, sistemi bozma! Odacılar bırak işlerini yapsınlar. Sen şimdi, 'Ulan siz köle misiniz? Niye önünüzü kapatıyorsunuz?' Beyefendi falan da yok! Oturun oturduğunuz yerde' dersin. Sonuçta, yarın çay istersin, 'Kalk kendin al' derler. Benden söylemesi."

Ertesi gün bakan, tüm üst düzey bürokratların vereceği brifinge beni de çağırdı. Özel kalemde bekliyoruz. Müsteşar yardımcıları, Bağ-Kur, SSK, personel, muhasebe genel müdürleri, Teftiş Kurulu başkanı falan... Odaya birisi girdi ki, düğmeler ilikli herkes ayakta. Adam kimseye bakmadan, doğrucu bakanın odasına girdi. "Kimdi o?" diye sordum, müsteşarmış. Bana tuhaf geldi. Müsteşar onlara gelmiyor ki, ayağa kalkılsın. Hele ön iliklemek iyice garip. 5 dakika sonra aynı kapıdan çıktı ki, yine önler ilikli, herkes ayakta. Bacak bacak üstünde oturan bana, müsteşarın şöyle bir bakış attığını anımsıyorum.

Aradan çok süre geçmedi ki, müsteşarın yardımcısını çağırdığı söylendi. "O ayağa kalkmayan kim?" diye sormuş. "Bakanın özel müşaviri" denilince de soluğu bakanda aldı yeniden:

"Sayın bakanım beni görevden mi alıyorsunuz?"

Akşam saatlerinde Matkap'la bu olayı konuşurken ne çok gülmüştük.

Kısa sürede çok şey öğrenmiştim. Bürokratların birbirleri hakkında anlattıkları örneğin. Bunların tümüne inanırsanız, bakanlıkta tek bir adam yok! Bir bölümü MİT'çi, bir bölümü hırsız, gerisi ahlaksız ya da rüşvetçi. Aralarında faşist, şeriatçı ve PKK'lı da var. Ama birbirleri hakkında bunları söyleyenler, karşılaştıklarında sarmaş dolaşlar.

Bir arkadaşım beni kenara çekti:

"Sen çok göz önündesin. Bürokrasi, insanın feleğini şaşırtır. Örneğin bürokratlar birbirinden habersizmiş gibi, değişik zamanlarda bakana çıkarlar. 'Sayın bakanım, sizi yeni tanıdık ama kısa sürede çok sevdik. Sizin gibi bir bakan ilk kez görüyoruz.

Ancak yanınızda getirdiğiniz danışmanınız etrafta, 'Bakan bir halıttan anlamaz. Asıl bakan benim. Ben ne dersem onu yapar' diye konuşuyor. Size haksızlık yapılmasına tahammül edemediğim için bunları söylemek durumunda kaldım' der. Senin de hayatın kayar."

Doğruca bakana gittim. Böyle durumlar olabileceğini anlatıyordum ki, gülerek sözümü kesti:

" Şimdiden iki kişi geldi bile. Etrafta, benim altımı oymak ve başarisiz hale getirmek için gönderildiğini söylüyormuşsun. Boşver şimdi bunları. Karşıda bir oda var, sen oraya geç ve karamame için evraklarını tamamla!"

Evrakları tamamlayacağım. Sonra bakan önerecek, başbakan tamam dedikten sonra Cumhurbaşkanı onaylayacak ve tepeden bir anda 1. dereceden üst düzey bürokrat oluvereceğim!

Unutmuşum sabıkam olduğunu. 5 yıl önce anlattığım fıkra nedeniyle, Özal'a hakaretten, sonradan tecil edilen 10 ay hapis cezam vardı. Ne bileyim bunun başıma bela olacağını. Temiz kâğıdımı almaya gittiğimde ortaya çıktı bu durum. Yine de önemli olmadığını düşündüm. Öyle ya 3 yıldır TBMM'de çalışıyorum. Kaldı ki, Demirel de Özal'a hakaret edip mahkûm olmuş, ardından da devletin en başına seçilmişti. Benim devletin başka bir şeyi olmamın ne sakıncası var? Meğer varmış. Yasaya göre, devlete yönelik suç işlemek engelmış. Böylece benim bürokratlığım da, başlayamadan bitti. Bayılıyorum devletimize.

Kalışaydım ne olacaktı? Bir ay süren deneyim sonucu öğrendiğime göre, hiç! Sadece Çalışma Bakanlığı'nda çalışıyor olacaktım...

DOĞA ANA ve BÖCUKLER

Mistik düşünceye göre; yeryüzü insan için yaratılmış. Dünya'da, uzayda, doğada ne varsa, bunların hepsi insan içindir, insan için var edilmiştir. Hemen tüm dinlerin temelinde de bu görüş yatar. Bu görüşün, biraz olsun eğitim görmüş ve düşünme alışkanlığı edinmiş insanlar tarafından çürütülmesi çok kolaydır. Bırakın insanın yaratılış sırlarını, bir çok canlıyı insanlardan çok önce dünyada var olduğunu, basit doğa yasaları bile bu mistik görüşleri çürütmeye yeter. Gerçek: insanın içinde yaşadığı doğanın bir parçası olduğudur. Doğa asla bizim malımız değildir ve doğa sadece bizim için yaratılmamıştır! Doğada canlılar vardır. Bunlar doğar, büyür ve ölürler, aynen bizim gibi... Boyutları farklıdır, yaşam biçimleri farklıdır, yaşam süreleri farklıdır, zekâları farklıdır, konuşmaları farklıdır, biçimleri farklıdır. Ama bizler gibi yerler, içerler, uyurlar, kavga ederler, ses çıkarırlar, döllenişler, kısıkanırlar, üşürler, hastalanırlar, yaralanırlar ve ölürler...

Doğada yaşayan canlıların en temel özellikleri, evrim yasalarına tabi olmalarıdır. Nasıl ilk insanlarla, 21. asrın insanı bir

değilse ve 30.asrın insanı bizlerden de değişik olacaksa, diğer canlılar için de bu geçerlidir. Gelişmelere ayak uyduramayanların doğadan yok olmasının nedenleri arasında, doğayı hoyratça yok eden Havva- Ademoğlunun davranışları da bulunsa, bir başka nedeni de bunun bir doğa yasası olmasıdır. Yani bütün canlılar evrime uğrar, tabii biri hariç; İnsanoğlundan çok önce yeryüzünde yaşadığı bilinen hanım böcekleri! Evlerimizin vazgeçilmez karafatmaları, dünyaya geldiklerinden bu yana, binlerce yıldır hiçbir değişikliğe uğramadan varlığını sürdüren tek canlıdır. (Tabii bir de hiç bir değişime uğramayan, uğraması da mümkün olmayan kimi Türk büyükleri var ki, bunların karafatmalarla hiçbir ilişkisi yoktur)

İçinde yaşadığımız ve bir parçası olduğumuz doğa hakkında o kadar az şey biliyoruz ki . Doğanın henüz bilinmeyen gizlerinden değil, bilindiği halde bizim bilgisiz ve ilgisiz kalmamızdan söz ediyorum. Bir süredir, canlıların hayvan sınıfının insan olmayanlarına taktım. Böcekler, kuşlara, arılara, kelebek ve karıncalara, kedi-köpeğe, atlara... Ne az şey biliyormuşum Şimdilerde okudukça öğreniyor, öğrendikçe şaşırtıyor, şaşırdıkça coşuyorum. Doğanın en gelişmiş canlısının insanlar olup olmadığı konusunda kafamda soru işaretlerinin oluşmaya başladığını da itiraf etmeliyim.

Bir böcek var, Latince uzun adlarını yazmama gerek yok. Aynen ipek böceği gibi, koza yapıyor. Yavrusu kozanın içinde yetişiyor. Böcek, kozasını, çok zarar verdiği bir ağaca bırakıyor.(Bu böcek de söz konusu ağaçta ülkemizde yetişmiyor.) Koza içinde gelişen böcek. kozanın içindeki zarı yırtıp kozadan çıkma zamanını, anne böceğin çıkardığı özel bir kokudan anlıyor. Kokuyu duyunca zarı yırtıyor ve kozayı parçalayıp dünyaya çıkıyor. Çıkar çıkmaz da söz konusu ağacın en can alıcı noktalarına saldırıp yiyor. Peki ağaç ne yapsın? İnanılır gibi değil ama, evrimleşme sonucu ağaç kendine bir koruma yöntemi yaratıyor. Koza içindeki yavrular

gelişmesini henüz tamamlamadığı halde, anne böceğin çıkardığı kokunun aynısı oluşturup etrafa yayıyor. Zamanı geldiğini düşünen yavru böcekler zarı yırtıyor. Ancak henüz tam gelişmediği için kozanın kabuğunu kıramıyor ve içerde can çekişerek ölüyor. (Bu canlı örneklerinin de, zamansız genel başkanlık yarışına girip, belediye başkanlığı veya bakanlıklarından olacak canlılarla da hiç bir ilişkisi yoktur.)

Ben alkol bağımlısı tek canlının insanoğlu olduğunu sanırdım. Nasıl yanılmışım. Alkol üreten ve bunları yiyeceklerine banarak bütün kış boyunca yiyen karıncalardan haberim yoktu hiç. Zaten karıncalar hakkında onbinlerce sayfalık yazı yazılsa azdır inanın. Yuvalarında düzenli tarım yapan, bunları ekip biçen canlılar karıncalardır. Karıncalar, alkol salgılayan mantar yetiştiriyorlar yuvalarında. Mantarlar yetişince de alkol üretimi yapıyorlar. Alkol üretimi yetersiz kaldığında ise afit isimli böcekleri yuvalarına taşıyorlar. Hani şarmaşıklara yapış yapış duran küçük ve yeşil böcekleri... Alkol salgılayan afitler sayesinde karıncalar kış boyunca kafayı buluyorlar. Alkol tüketimi çok olan karınca yuvalarının bir süre sonra dağıldığı da bir başka ilginç bulgu.

Karıncaların yaşamı anlatılmakla tükenmeyecek gibi. Yer-yüzünün o küçük, siyah canlılarını birbirinden ayırt etmek ne mümkün. Oysa hemen hepsi ayrı bir şahsiyet. Yalnız bulunduğum kentte yüzbinlerce karınca yuvası var. Ama hiçbir karınca kendi yuvası dışında bir karınca yuvasına giremiyor. Giren anında öldürülüyor. Karıncanın en büyük düşmanı ise insan! Örneğin kolunuza çıkan bir karıncayı tutup, kenara koymanız veya üzerlerine parfüm sıkmanız onların ölüm fermanı anlamına geliyor. Üzerlerine insan kokusu sindiği için artık yuvalarına dönemiyorlar. Döndükleri an parçalanıp, öldürülüyorlar. (Bu canlı türünün de geri zekâlı ırkçı Naziler'le, ufak benzerlikler dışında hiçbir ilgisi yoktur.)

Kutuplarda yaşayan karıncalarla ilgili öğrendiğim bir şey beni çok güldürdü. Hemen her yuvada bazı karıncaları çok iyi bes-

liyorlar. İyi beslenen karınca büyük, iri ve etli oluyor. Kışın, aç kalma durumu oldu mu bütün yuva şişmanlatılan karıncaları yiyiyor. (Bizde böylelerini Cumhurbaşkanı yapıyorlar dememi beklerseniz çok yanılırsınız!)

Yaz boyunca topladıkları tohumları, özel odacıklarda biriktiren karıncalar; rutubetli ortamda tohumların yeşermesini bekliyorlar. İlk yeşil filizler göründü mü bunları ısıtıp kopartıyorlar. Tohumları yuvanın dışına çıkartıp, kurumak üzere güneşe seriyorlar. Bu kuruma işlemi sırasında nişasta şekere çevriliyor. Böylece karıncalar kendileri için iştah açıcı bir yiyeceği üretmiş oluyor. Kendi aralarında şakalaşan, oynaşan, üstlerine başlarına çeki düzen veren, uyandıklarında insanlar gibi esneyen, gerinen karıncaların en büyük özellikleri ise, herkesin birlikte çalışıp, birlikte üretip birlikte yemeleri, hiçbir şahsi mülke sahip olmamaları, 'her şey herkesindir' ilkesi ile yaşamaları. (sosyalizm öldü diyenlere duyurulur)

Biliyorsunuz canlılar sıcak kanlı ve soğuk kanlı olarak iki ana grupta toplanıyor. Sıcak kanlılar kendi ısıları ile yaşıyorlar. Biz insanlar dahil, memeliler ve kuşlar sıcak kanlı canlılarız. (Kimileri İngilizleri sıcak kanlı canlılara dahil etmiyor.) Bir de çevre sıcaklığı ile yaşayan canlılar var ki, bunlara da soğuk kanlı deniliyor. Böcekler örneğin bu gruba giriyor. Bunların dışında olan tek bir canlı var o da arı! Arılar ısıyı kendileri belirliyorlar. İsteğe bağlı sıcak kanlı hayvanlar diyebiliriz bunlara. Vücut daha doğrusu kanat hareketleri ile bulundukları ortamı ısıtıp, soğutabiliyorlar. Arılar da karıncalar gibi inanılmaz canlılar. Sadece onlar için ansiklopediler yazılabilir. Örneğin topladıkları çiçek tozlarını biriktirip başlarıyla yoğurup arı ekmeği yapmaları ve bunları genç arılara yedirmeleri...

Dişi arılar yaşamları boyunca bir kez çiftleşiyorlar ve bununla ömür boyu idare ediyorlar (azgın eşleri olan dertli kocalara duyurulur). Aynı dişi arı, kovadaki kadın-erkek dengesine bakıyor. Diyelim ki erkek(işçi arı) sayısı az, hemen döllenmemiş yu-

murtaları bırakıyor. Döllenmemiş yumurtadan çıkan işçi arıya iyi bakılırsa, iyi beslenirse o arı beyi oluyor. Dişi arı sayısı azsa, bu kez döllenmiş yumurtalardan bir grubunu dışarıya bırakıyor. Yaban arılarının ise en önemli özelliği, anne arının yavruları için ayrı bir yuva hazırlaması. Çünkü yavru arılar büyüdüklerinde beraber yaşayamıyorlar.

Tecavüz olayının insanlar başta olmak üzere bir çok vahşi hayvan arasında sık yaşandığını biliyordum. Ancak sivrisineklerde bütün birleşmelerin tecavüzle gerçekleştiğini bilmiyordum. Sivrisineğin üreme dönemi geldiğinde çevredeki tüm sivrisinekler dişinin etrafını sarıyor. Aralarında müthiş bir çekişme olan erkek sivrisineklerden birisi galip çıkıyor. Allahtan sıraya girip tek tek bu işi yapmayacak kadar infaflılar... Buna SM olayı deniyor, ne demekse. Tecavüz de sayılabilir, grup seks de.

Kara örümceklerin cinsel yaşamları ise inanılmaz. Çünkü ilişkiden hemen sonra dişi örümcek, az önce seviştiği erkek örümceği çatır çatır yiyor. (Bunu da kimi karı-koca ilişkileri ile karıştırmamanızı dilerim.) “Herif hoşuma gitti, bir kez daha sevişeyim de ondan sonra yiyeyim!” bile demiyor. Zavallı erkekler. Kimisi dayanamıyor, “Bir kere beraber olayım da yerse yesin!” diye düşünenler var ki kara örümcek nesli devam ediyor. Ancak bir çok erkek örümcek bunu göze alamıyor. Bu nedenle kara örümceklerin erkekleri arasında homoseksüel ilişkiler yaygın. Hak vermemek elde mi?

Yüreğinizi hoplatacak bir başka böcek ise homeptera’lar. Bazı homeptera’ların dişileri erkeğe gereksinme duymadan, yumurtlayabiliyorlar (Meryem Ana’nın homeptera’larla bir ilişkisi yoktur).

Başımıza önce malum Baba’yı sardılar. Bu yaştan sonra ikinci babaya sahip olmanın şaşkınlığını yaşarken, bu kez de Ana ile karşılaşmadık mı? Ana sürekli kocasını kakalıyor bize. İnsan

ailecek hükümet olduğu yargısına kapılıyor ister istemez... Herhalde bundan sonra sıra dayımla, teyzemde. Kimbilir enişteye sıra ne zaman gelir? Bugünlerde ,”Bindik bir alamete, gidiyoruz kıyamete.” sözünü çok seviyorum...

Bakın ne güzel doğadan, hayvanlardan söz ediyorduk. İnsanlardan söz edince moralimiz de yazımız da bozuluyor. Bir Hollanda köpeği var. Bizim Kangallar büyüklüğünde. En tipik özelliği , gözlerinin mavi olması. Bu hayvan, yaşadığı ortamı beğenmiyorsa, çocuğu da aynı mutsuzluğu çekmesin diye, doğurduğu yavrusunu hemen yiyerek öldürüyor. Ya bizde de öyle bir âdet olsaydı; Bu bol babalı, bol analı ve de bol ahlaksız ortamda, çocuğunun tadına bakmayan kalır mıydı?

AMAN CAHİLLİĞİMİZİ KORUYALIM!

Yazmanın da, okumanının da "riskli" olduğu, çoğumuzun da ya buna, ya zamansızlığa ya da parasızlığa sığınarak "okuyup-yazmadığı" enfes bir ülkede yaşamaktan siz de benim kadar mesut musunuz? Cehaletini bu kadar kıskançlıkla koruyan, şunun şurasında kaç ülke kaldık ki? Ne mutlu ki, ne dünyada olan bitenden haberdarız, ne de yeni gelişmelerin yaratacağı streslerden...

Okuyup, yazmak insanlarda müthiş bir suskunluk yaratıyor, inanın. İnsan öğrenip bilmeye bir başlamaya görsün; olanaksızdır o insanı, öyle her konuda uluorta konuşurmak. Düşünsenize felaketi. Oysa bizde öyle mi; değerli vatandaşlarımız, bilmemenin verdiği rahatlıkla sizle Kürt sorununu konuşur, Çeçenistan'ı anlatır, üstüne Bosna'yı da boca eder! Irak ve Suriye ile sorunları çözmekle kalmaz, Yunanistan'ı da bir çırpıda buruşturuverir. Değerli vatandaşlarımızın bu ülkelerin adlarını bilmeleri bile küçüp çaplı bir mucizedir ama, adını bildikten sonra o ülkeler için anlatamayacakları şey yoktur. Az kullanılmış bir beynin avantajıdır bu!

Değerli vatandaşımızın ağzından, kendi ülkesinin sorununu dinleyen, örneğin bir Çeçen'in ağzı açık kalacak, kendi ülkesi ile ilgili hiçbir şey bilmediği sanısına kapılacaktır. Bu konularda konuşabilmek için tabii ki inç kuullanmamış bir beyin yetmez. Dudaklarınızın üstüne, at üstünde çiğ et yiyen atamız gibi, ağzınızı iki yanından sarfıtılmış bıyık ya da kılıç zorayla atalarımızın kabul ettiği İslam adına sakal bırakmanız gerekir. Kafanızın içine besili bir de örümcek soktunuz mu, keyfinize değme gitsin!

Kişi başına düşen kitap sayısı, tüm dünyada potansiyel okur üzerinden hesaplanıyor. Örneğin bu sayı 65 milyonluk ülkede kaçtır? İşi bilenler, Türkiye'de potansiyel okur oranını, 2.6 kişiden biri olarak belirtiyorlar ki, bu sayı 25 milyon ediyor. 1993'de potansiyel okur başına 3.8, 1994'de 3.7 kitap basılmış. Bu rakam 1990'da 4.8, 1985'de 5.3. Daha da gerilere gidelim mi? 1945 rakamı 10.2, 1950'de 11.4, 1955 14.3, 1960'da 21.8, 1965'de ise, sıkı durum 27.8! Bu rakam 1970'de 20.5'e, 1975'de 13.3'e, 1980'e gelindiğinde ise 5.7'ye iniyor ve günümüze kadar azalarak geliyor. 30 yılda, potansiyel kitap okuru başına düşen basılan kitap sayısı tam 7.5 kat azalmış durumda. Türkiye'deki oran, "yamyam" diye alay edilen Afrika ülkelerinin bile altında inanın!

İşte HÜ, Ankara Üniversitesi ve ODTÜ 'de yapılan öğrenci araştırmasının sonuçları.

Ankete katılan öğrencilerin dörtte biri açık açık, "ders dışı kitap okumam!" demiş. Demek ki, dört kişiden üçü okuyor, iyi! Ancak "Okuyorum" diyenlerin yarısından çoğu, son yıl içinde okuduğu tek kitabın adını ve yazarını söyleyememiş, iyi mi? Ve içlerinden hiçbiri, bir yıl içinde okuduğunu ileri sürdüğü dört kitap adı bile verememiş. Oysa dört kitap; bölün 12 aya, üç aya bir kitapçık düşüyor sadece...

Peki bu öğrenciler üniversite kütüphanesine gitmiyorlar mı? Gidiyorlarmış, hem de hepsi! Hiç şaşırmayın, çünkü ankete göre

yüzde 60.8' i ders çalışmak, yüzde 26.5'u ödev yapmak, yüzde 3.9'u gazete-dergi okumak, yüzde 1'i fotokopi çektirmek ve sadece yüzde 7.8'i kitap okumak için gidiyormuş.

Cehaletini üniversitede bile koruyan gençliğe nasıl hayran olmazsınız? Bu pırıl pırıl, tertemiz beyinler sizleri de he-yacanlandırmıyor mu?

Rakamlar ne kadar sıkarsa siksın, vermek durumundayım;

1980 sonrası, gez-göz-arpacık paşalarının devrini geçiyorum. Hikmetinden sual olunmaz, ahmak devri atlıyorum. Geliyoruz 1984'e. Ülkeninin başına ne belalar sardığı yavaş yavaş belirginleşen Arabesk Amerikalı, Özal ailesinin dönemine... 1984-1991 yılları arasında geçen 6.5 yılda, 2.916 yazar, çevirmen ve gazeteci yargılandı. 613 yaym toplatıldı. 403 yayın imha edildi. 59 ton gazete, dergi ve kitap yakıldı, 48 tonu için yakılma kararı alındı. Yazarlara, 2.350 yıla yakın hapis ve milyarlarca para cezası verildi. 13 gazete için 387 dava açıldı.

Sonra, kökten Amerikalılar devri başladı. 1991- 1995 arasında geçen 3 yılda, 940 gazete dergi, 112 kitap toplatıldı. Bunları yazan 172 kişi, toplam 213 yıla mahkûm oldu. Tam 23 gazeteci ise, öldürüldü.

Dışarıdan bakan birisi olsanız ve bu rakamlar size verilse ne düşünürsünüz? Herhalde "Okumak için etrafa saldıran, ceketini satan, arayıp bulan insanlarla, kitap basmak için çırpman bir ülke burası" diye düşünmez misiniz? Oysa okumak için çırpınan, bunları basmak için yırtınan insan sayısı bir avucu geçmiyor. Peki sistem niye böyle yapıyor? Anlattık ya onların cehaletlerini korumak için nasıl fedekârlıklar yaptığını... Siz ekonomi profesörü namı başbakanın "Okumaya düşkün" bir aptal olduğunu mu sanıyorsunuz? O aptallık bir avuç insana aittir! Düşünsenize o insanların beyinlerini. Kimbilir nasıl kıvrır kıvrır olmuştur. Oysa dümdüz, tertemiz bir beyin gibisi var mı?

46 ruhu diye bir şey dolaştırıyorlar ya yine çevrede. ABD lulluğuna soyunan, ülkeyi ilk kez borç batağına, ikili anlaşmalarla köleliğe sokan DP'den söz ediyorlar. ANAP, DYP, RP ve MHP'nin savunduğu ruh bu! Dini ilk kez ticaret ve siyaset aracı yapan, Kuran'ı kâğıt mendil gibi kullanan, düşünceyi yasaklayan, gazetecileri içeri atan, gazeteleri kapatan, kitap toplattıran, ülkenin geleceğini karartan bu ruh, Köy Enstitüleri'ni de kapatmıştı. Neydi Köy Enstitüleri;

Günlük programında 1 saat serbest okumanın yer aldığı, köy çocuklarının okuyup aydınlatıldığı, bir efsane okullar zinciri. Hangi alanda olursa olsun, oluşturulan kümelerin, kümebaşı öğretmenlerle birlikte ders dışı kitaplar okuyup, özetler çıkararak ve toplu tartışmalarla değerlendirme yaptıkları eğitim yuvaları. Ve kümelerarası yarışmalarla, köy çocuklarının okuma alışkanlığını ve değerlendirme gücünü geliştirmeyi amaçlayan örnek okullar. Sınıflar ilerledikçe klasik eserlerin incelenmesine geçiliyor, mezunlara, köylerine dönerken 150 kitaptan oluşan bir kütüphane veriliyordu üstelik. 46 ruhu diye anlatılan olan Menderes-Bayar'la başlayan, Demirel ve Çiller'le devam eden o ruh, bu Köy Enstitüleri'ni kapattı, iyi mi? Köy Enstitüleri'nin ardından ise, üniversitelisinin bile okumadığı, düşünmediği, öğrenmediği , fizik-kimyanın bile ezberletildiği, öğretmenin bile cahil olduğu günlere ulaştık.

Ne güzel söylemiş Namık Kemal;

"Ademoğlunun hayvanlığı yemekle, insaniyeti ise okumakla kaimdir!"

46 ruhunu savunanları, Namık Kemal'e havale ediyorum...

ÇİÇEK HASTANESİ

"Canavar balık" diye başlık atmış gazete. Niye? Atlas Okyanusu'nda bir köpekbalığı bir çocuğu parçalayıp yemiş de ondan! Günde milyonlarca balığı, trolle, ağla, olta ile hatta dinamitle avlayıp yiyen biz insanlar neyiz öyleyse? Üstelik atılan dinamitle, milyonlarca balığı yuvasından, çoluk çocuğundan ederken... Binlerce güzel ve masum hayvanı, sırf süs için avlayıp, hatta anasının karnından çıkartıp derisini yüzerken... Dişleri için muhteşem filleri öldürüp, dünyanın en özgür canlılardan ayıların burnuna halka takıp, acı içinde oynatırken... Dahası dünyanın süsleri, oksijen deposu bitkileri, ağaçları öldürürken. Dünyada her gün acaba kaç çiçeği ortasından kesip, birbirimize armağan etmek için öldürüyoruz? Ya çiçekler ya da devasa kimî ağaçlar da insanları boyunlarından koparıp birbirlerine armağan etselerdi ne olurdu? Bu kadar acı verdiğimiz, ilkelce kullanıp yok ettiğimiz canlılara, dünyanın en vahşi yaratıkları olan biz insanların hiç mi borcu yok?

Örneğin niye bir bitki hastanemiz yok? Devlet hastanesi var, DDY, SSK hastaneleri var, Dispanser var, Kanser hastanesi, Meslek Hastalıkları, Hayvan Hastanesi, Üniversite Hastaneleri, Özel Hastane hatta Bilgisayar Hastanesi var ama bitki hastanemiz yok!

Üşüten menekşelerimizi, kolu kanadı kırılan sarmaşıklarımızı, açmaktan vazgeçen akşam sefalarımızı, ani bir mide krampı ile iki büklüm olan orkidelerimizi, suda boğulan kauçuklarımızı tedavi ettirebileceğimiz, hatta bunalıma giren kaktüslerimizin psikolojik sorunlarını çözebileceğimiz bir hastanemiz niye kurulmuyor ki?

Sizin hiç, örneğin gülleriniz hastalandı mı? Benim hastalandı. Kıvrandım hatta güllerimin yattığı yerin toprağını, ardından odasını değiştirdim ama ıh. Gülümü yitirdim sonunda. Oysa bir bitki hastanesi olsaydı, paraya kıyıp iyi bir yerde yatırsaydım onları. Haftada iki gün onu görmeye, 'köklerin sağolsun' demeye gitsaydım. Ona giderken ne götürebilirdim? Kolonya olmaz, hiçbir kolonya gülden güzel kokabilir mi? Çiçek mi götürsem acaba? Asla olmaz, ağır hastaya ölü götürülür mü? Götürülmez tabii ki. Hiç hasta arkadaşınıza, üç gün önce öldürülmüş bir komşunuzu armağan olarak götürür müsünüz? Aslında bir çiçek hastanemiz olmadığından, hasta çiçeklere ne götüreceğimiz konusunda bir kültürümüz de oluşmadı ki...

Üzerine titrediğiniz, kaynananızdan bile çok sevdiğiniz kaktüslerinizin içi içini yiyiyor. İçi boşalmaya, kabukları kırışmaya başladı. Yitirdiği dikenleri yüzünden kendini çırılçıplak ve yapayalnız hissediyor. Tam bir bunalımda. Sizler gibi o da bir psikiyatriste gereksinim duyuyor. Belki de müthiş bir depresyon yaşıyor ya da depresyon başlangıcında. Niye onu bir bitki hastanesinin ün yapmış psikiyatristine götüremeyeyim? Onu kendi sorunlarıyla baş başa bırakıp, iyice çıldırmasını nasıl beklerim?

Yoldan geçen adamın başına, yüksek apartmanın en tepesinden, balkona çıkarılmış saksı düşüyor. Başına saksı düşen

adamı hastaneye kaldırdınız. Peki neye uğradığını şaşırın, yer çekimi yüzünden kendini paramparça biçimde yerde bulan me nekşe ne olacak?

Edepsiz çiçekleri bir bölüme, arsız ve sımaşık hastaları bir başka bölüme, sessizlik ve sakin yaşamı seven çiçekleri ise daha başka bir bölüme yatırabileceğimiz bir çiçek hastanesi niye yok?

Yeşil tomurcuk uygulaması ilerde başlatabilir çiçek hastaneleri. Yoksul çiçekler bu olanaktan yararlanabilir. Acil servisler örgütlenebilir, ameliyathaneler düzenlenebilir. Doğumlar için ayrı bir bölüm açılabilir. Parasızlar için Poliklinikler ücretsiz olabilir. Poliklinikler önünde sıraya girmiş orası burası sarılmış beli bükülmüş, içi çekilmiş papatya, karanfil ve küstüm çiçeklerini düşünebiliyor musunuz? Üşütmüş bir kır çiçeği halsiz, iki büküm kapının önünde... Hatta bir ısırgan otu, sıranın önüne geçebilmek için kapıdaki hademeye böğürtlen sunuyor çaktırmadan. Aynı hademe bir eliyle de, sarmaşığın kollarından kurtulmaya çalışıyor. Kılıçlar birarada, her zamanki ciddiyetleri ve sessizliği ile sıralarının gelmesini bekliyor. Aşısı yapılan bir yaban gülü acılar içinde kıvrılırken, gençliğinde çok güzel olduğu her halinden belli bir zambak, elinde röntgen filmleriyle sırasının gelmesini göz-lüyor.

Tam o sırada gözler, iki kişinin kolları arasında büyük bir özenle lüks özel odaya yerleştirilen orkideye çevriliyor. Zarif orkidenin yaprağının çizilerek ağır yaralandığı az sonra kulaktan kulağa fısıldanmaya başlıyor.

Eskiden bir seyahate çıkacağım zaman komşuya bırakırdım çiçeklerimi. Devir değişti, karşı komşunun adını bile bilmiyorum artık. Tanımadığım insanlara nasıl bırakırım çiçeklerimi? Ya gerekli sevgiyi göstermezlerse? Seyahate çıkıp bir hafta nasıl susuz bırakırım çiçeklerimi? Bir çiçek hastanemiz olsa oraya bırakırdım gözüm kapalı. Kimi çiçek satanlar yapıyormuş bu işi ama, çiçekleri satanlara verir miyim güzellerimi?

Dost Kitabevi'nin altında geçmişte ayda bir gün kermes düzenlenirdi. Üniversiteli gençler, harçlıklarını çıkartmak için ürettikleri el emeği göz nurlarını satarlardı bu kermeste. Hiç unutmuyorum, genç bir kız, küçük bir saksının içindeki gzelik çiçeğini burnuma doğru uzattı. Almayacağımı kaşlarımı yukarı kaldırarak gösterdim. O da, "Ama iekler en güzel dostlardır" demez mi?

- Haklısın, dedim; Ama ben dostlarını satışa ıkartanı sevmem!

Ben dostlarımı satmam ama dostlarımı iyileştirecek hastane istiyorum. İyi niyet, ilgi ve sevgi bazen yaşamalarına, iyileşmelerine yetmiyor ki...

BU KADAR CEHALET PROFESÖRDE BULUNUR

"Sakın cahillerle tartışmayın, aradaki farkı anlayamayabilirler" diye bir söz vardır. Bu söz benim için son yılların en büyük mürşidi ve kurtarıcısı oldu.

Havaalanında gazetemi açmış okuyorum. Yanıma biri oturdu. Önce gazeteyi istedi. Arkadan ateş... Amacı konuşmak. Zoraki yanıt veriyorum. Emekli orman mühendisi imiş. Sormadığı bir tek ayakkabı numaram kaldı ki, "Güneydoğu olayları için ne düşünüyorsunuz?" demez mi. "Hiçbir şey. Sadece olan bitenden öğreniyorum?" diyerek kestirip attım. Ne demek istediğimi de anlamadı, başladı anlatmaya. Kürt diye bir şey yokmuş. Bunlar Türk oğlu Türkmüş. Ama İsrail ile Yunanistan Türkiye'yi bölmek için böyle bir şey yaratmış. Güneydoğulular da buna kanmış, iyi mi? Ne diyeyim?

- Beyefendi, siz bilmezsiniz deyip girdim meseleye. Haketmişti; Bunlar Türk değil aslen Fransız. Genel Kurmay özellikle

bunları koruyup, kolluyor. İlerde bunları Fransa'ya gönderip, Fransa'yı bölecekler. Trilyonluksilahları o yüzden Barzani üzerinden PKK'ya veriyoruz!

Emekli ormancı irkilerek, deşetle baktı yüzüme. İzin bile istemeden kalktı yanımdan.

Üç yıl oldu; herhalde Çağdaş Gazeteciler Derneği'nin Milli Kütüphane'de düzenlediği toplantıda konuşmacılardan Emin Çölaşan "Ben önce Türküm arkadaş Türklüğüm haberden önce gelir" demez mi? Çok sayıda genç gazeteci var dinleyen. Yanlış bir izlenim doğacak. İnsan kendini önce Türk hissedebilir. Her şey Türklüğünden sonra da gelebilir Ama o zaman ona gazeteci denmez. Çıkıp itiraz ettim. "Gazetei haberi yazarken ne din, ne dil, ne ırk, ne cinsiyet, ne kurum nede ailesini düşünür. Gazetecinin dini, ırkı, cinsiyeti, ideolojisi yokur. Olan biteni, hiçbir ideolojinin, ırkın, cinsiyetin, dinin etkisi olmdan, kirletmeden, eğip bükmeden okuruna taşımakla yükümlüdür" dedim. Toplantının bitiminde İslamcı yazar Abdurrahman Diipak ve bir grup sakallı çevremi sardı. "Ne demek gazetecinin lini yok. Ben Müslümanım. Ne demek cinsiyeti yok ben erkeğm..." diye saymaya başladı. Ben genç gazetecilere söyleyeceğimsöylemişim. Dünyaya at gözlüğü ile bakan birilerine yanıt vermemin ne anlamı vardı. "He anam" dedim sadece Dini ideoloji yapılarla tartışacak kadar zamanım yok ki...

Elimde bir kitap var. Oradanaklıma geliverdi bunlar. Kitabın yazarı Prof. Ahmet Akgündüz'niş. Branşı İslam Hukuku. Görev yeri Konya Selçuk Üniversitesi. Kitabın adı İslam'da İnsan Hakları Beyannamesi. Diyanet İşleri Bakanlığı'nın, kitap fuarında açtığı sergiden almıştım kitabı. Kitabın yazarı öğretim üyesine göre, Batıdaki hak ve özgürlükler, 140 seneden beri İslam dünyasında zaten varmış, Kur'an ile birlikte tüm temel hak ve özgürlükler İslam dünyasında sağlanmış. Bı savını kanıtlamak için ise, son derece eski ve kötü bir Türkçe ile kaleme alınan kitapta bakın ne buyuruyor: Sayfa 58. "Acaba hekes yani Müslüman olmayan her

insan grubu İslam vatandaşı olabilir mi? Bu sorunun cevabı hayırdır? Sadece ehli kitap denen Hristiyan ve Yahudiler'in islam ülkesi vatandaşı olabilme imkânı vardır. Ancak İslam'ı terkeden ateistlere İslam ülkesinde hayat hakları yoktur.” Görüyor musunuz İslamdaki yüce insan haklarını. Bunu yazan, devletin maaşlı profesörü aklınca İslamı savunuyor. Okuyorum, Sayfa 59 “Ancak din hürriyetini tamamlayan bazı unsurlar vardır. Evvela, ehli kitap denilen Hristiyan ve Yahudiler, dini ayin ve ibadetlerini, sadece kendi mabetlerinde, açıkta ve İslam'a aykırı tarzda olmamak kaydıyla icra edebileceklerdir.” Yani İslam'a göre sadece ehli kitap ümmeti ibadet edebilir. O da açıkta yapmamak, İslam'a aykırı davranmamak ve kendine ait mabette gerçekleştirmek koşulu ile. Dahası var.... Diyor ki bu bilim adamı; “İslama aykırı olan diğer dinlere mensup fikirler, fikir hürriyeti kapsamı içinde değildir.” Yani İncil'deki, Tevrat'taki, Zebur'daki bir bölüm İslam'a aykırı ise, onu söylemek suç, iyi mi? Prof. namlı zat-ı muhterem Osmanlı'nın neredeyse Rönesansı olan Tanzimat ve Islahat Fermanları'na da saldırarak, “Bu fermanlar, Avrupa'nın oyunu sonucu gayrimüslimlere devleti yıkabilecek imtiyaz ve imkân verilmesidir.” diyor. Bırakın bir hukuk profesörünü, bir hukuk öğrencisi bunu ileri sürse ne olur? 60. sayfadaki sav daha vahim. Diyor ki bu zat; “Avrupalı devletler, dinsizler hakkındaki ölüm cezasının kaldırılması için Osmanlı padişahlarına baskı yapmışlar, ancak kabul ettirememişlerdir. Ama Osmanlı'ya yaptıramadıklarını, TC'ye yaptırmışlardır. Zira hem laiklik prensibini kabul ettirmişler ve hem de bunu dinsizlik manasında tatbik ettirmişlerdir.” Bu cehaleti, bu sefaleti sergileyen kişi TC'nin, bizlerin vergisiyle okuyup maaş alan profesörüdür. Ve kitap Diyanet İşleri Başkanlığı'nca pazarlanmaktadır.

Yine 60. sayfadan bir görüş; “Dinsizler ve putperestler dışında bütün din mensuplarına saygı göstermek İslamın gereğidir.” “İslam'da Fethedilen yerlerdeki dini mabetleri yıkmak, gayrimüslimleri sınır dışı etme hakkı vardır.” Kitabı okudukça bu

sözde İslam aliminin İslam'da insan hakları olduğunu mu, olmadığını mı kanıtlamaya çalıştığını bir türlü anlayamıyorsunuz.

Bu tür kafaları tanıdıkça, Arabistan'da çoluk çocuk şölen yapar gibi yargısız kafa kesenleri, İran'da kamyonlar üzerinde onlarca insanı, çamaşır gibi asanları daha iyi anlamıyor musunuz?

Onlarla karşılaşırsanız boşuna tartışmayın. "He anam" deyin yeter. Çünkü doktor onlar için "ne yerse yesinler, iyileşmezler" tanısını koymuş bile. Bizden söylemesi...

"GASTECİ" HİYERARŞİSİ...

Yaşamımda hiçbir şeyi kutsamadım. Kutsal insan olmayacağı gibi, kutsanan bir yer, eşya veya meslek de olamaz! Mesleğim olan gazetecilik de öyle... Ama severek isteyerek yaptığım mesleğim, benim için çok önemli. Aynen annem gibi, yakınlarım, dostlarım, ülkem ve evim gibi...

Çok önemsedğim mesleğime, son 10-15 yıldır bir haller oldu. Mesleğinin ustası olan gazetecilerin bir bölümü, giderek kirlenen, bilgilendirme ve ileti görevini güdümlendirmeye dönüştüren gazetelerin dışına itildi. Meslek içinde ilkelerin yerini çıkar aldı. Sorumlu gazetecilik anlayışı ise sorumsuz yazıcılığa dönüştü.

Hemen her gün aynı mesleği paylaştığım kimilerinin düzeysiz davranışlarını, basın dışı uğraşlarını, belkemicsiz yaklaşımlarını gördükçe kahroluyorum. Çünkü bu davranışları hem "Gazetecilik mesleğinin" hem de kendileri dışında kalan, günahsız "Gazetecilerin" haksız yere kirletilmesine yol açıyor. Hele elinde basın kartı, paçalarından cehalet akanları gördükçe kan beynime sıcıyor.

Üstelik bu paçoz halleri ile, siyasetçiden, okuru adına soru, hatta hesap sormak yerine, "akıl verenleri" gördükçe... Ya gazeteci olarak, hükümet üyeleriyle kurduğu ilişkiyi, rant ilişkisine çevirenleri ne yapalım?

Gazetecilikte hiyerarşi, olmazsa olmaz kurallardan biridir. Buna uymazsanız, sonucu kısa sürede de, uzun dönemde de hüsrandır.

Rahmetli Özal başbakandı. Henüz helikopter, uçak safahatleri olmadığından, ANAP'ın otobüsünde tüm gazeteciler Özal ile birlikteyiz. Özal en önde tek başına oturuyor. Bir süre sonra, arkasına dönerek, kim var kim yok diye gözleriyle koltukları taradı. Sol tarafın 5. sırasındaki genç bayan muhabiri tanımıyordu. Basın müşaviri Can Pulak'ı yanına çağırıp sordu, o da tanımıyordu.

Pulak, durumu hiç çaktırmadan en arka sıraya, gazetecilerin arasına geçti. Ben Özal'ın hemen iki arkasında, olan biteni merakla izliyorum. Üç beş dakika sonra gazetecilere "genç kıızı" sordu. Genç kıızı, Günaydın Gazetesi'nin ekonomi muhabiri imiş. Pulak yine çaktırmadan, kıızın adını, gazetesini ve ilgi alanını içeren notu Özal'a ulaştırmıştı. Özal az sonra, oturduğu yerden kalkmadan, arkaya döndü.. Bu kez tanıdığı gazetecilerin bizzat adını vererek kıızı selamlaşmalara başladı;

- Merhaba Ahmet, nasılsın?

- Merhaba Mehmet, eşin nasıl?

Ve genç kıızı ile göz göze geldiğinde, derin bir "Oooo" çekti Özal;

- Oooo Türkân, sen de bize takılmışsın?

Yeni gazeteci olduğu için, muhtemelen arkadaşlarının bile adını tam bilmediği genç kıızı için inanılmaz bir durum. Koca Başbakan onu tanıyor ve adıyla sesleniyor. Kalp atışlarının sesini neredeyse biz duyacağız. Özal yakaladığı avıyla oynamaya devam etti;

- ANAP'ı izlediğine çok sevindim. Memnun musun?

Kız yaprak gibi titriyor. Başbakan asıl vurucu darbesini sona sakladı;

- Ekonomide çok iyisin. Haberlerini ilgiyle izliyorum!

Genç kız o an bayıldı bayılacak. Ona bir daha ANAP ve Özal aleyhine yazı yazdırabilir misiniz? Asla! Bu işin kurdu olan politikacının tuzağına düşmüştür artık.

Bunun için hiyerarşi çok önemlidir gazetecilikte. Basının diğer alanlarında pişmeden, mesleğe yeni adım atmış insanı, karizmatik kişiliğe sahip, kurt liderin önüne atarsanız ne olur? Bugün onun içindir ki, partileri izleyen muhabirler, o partilerin üyesi gibi çalışıyor. 5-10 yıllık bir deneyime sahip olmadan, genç bir gazeteci nasıl siyasi parti, parlamento, başbakanlık ya da Cumhurbaşkanı muhabiri olabilir ki?

Cumhuriyet Gazetesi'nin idare müdürü idi. Pek tanıımıyorum ama, gazete içinde aleyhinde birçok olumsuz şey duyduğumdan, mesafeli davranıyorum. O da tersine müthiş ilgili benimle. Ankara'ya geldiğinde, "Gece bir yerlere çıkalım" diyor ben çaktırmadan kaçıyorum. İstanbul'a gittiğimde kaç kez, "öğleyin uğra birlikte yiyelim" dedi. Ben her seferinde atlattım, son gidişimde yanıma geldi;

- Beni sevmiyorsun galiba? Her seferinde atlatıyorsun, gözümünden kaçmıyor.

Ne diyebilirim? Hık mık ettim boşuna;

- Rica ederim Hüseyin abi. İşte iş güç. Koştururken unuttuyorum. Bu gün söz, birlikte yiyelim!

Ben Hüseyin'le ne yaparım, ne konuşurum? Üstelik hiç sevmediğim gazete sahibesinin adamı! Yine de çaresiz öğleyin indim yanına. Gazetenin çevresi lokanta dolu. Üç beş dakikada yer kalırsam nasılsa.

- Bir dakika bekleyelim, arabayı çağırttım, demesin mi?
- Ne arabası yahu? Yemek yemeye gitmiyor muyuz?
- Evet, dedi Hüseyin. Ama araba ile gideceğiz.

.Bir şey anlamasam da çaresiz boyun eğdim yine. Bindik arabaya, yol git git bitmiyor. Birbuçuk saat sonra deniz kıyısında çok lüks bir lokantaya girmiştik. Ne alaka? Bizim gazetenin patronundan daha şık bir garson, menüyü uzattı. Fiatlar inanılmaz. Öğle yemeği için ısmarlayacağım yemeklerin fiyatı karşılığında, ben yıl boyunca karnımı doyurabilirim.

- Hüseyin abi, dedim. Ödeyeceğin paranının yarısını bana ver, ben yemek yemiyeim!

İşte o an, yaşamımda hiçbir gazete yöneticisi ya da patronundan duyamayacağım bir yanıtla karşılaştım.

- Bak koçum, Ben öyle gazete mazete okumam ama, kim ne yapar bilirim. Sen başbakanla, cumhurbaşkanı ile dolaşıp sorular soruyorsun. Biz sana öyle iyi bakmalı, öylesine ilgi göstermeliyiz ki, soru sorarken, onlarla ilişki kurarken sıkılma, altta kalma, ezilip büzülme!

O gün Hüseyin Gürel'den binlerce kez özür dilediğimi anımsıyorum. Utanmadan, başkalarının dedikodularına kanmış, Hüseyin abiyi kırmıştım. Yaşamımda, gazeteciliği böylesine bilen, gazeteci psikolojisinden anlayan ilk ve tek gazete yöneticisi olarak, her gün anıyorum onu. Hele kişilikleri, yöneticileri ve patronları tarafından törpülenen, örselenen ve sonuçta sabun eziği gibi dolaşan gazetecileri gördükçe...

BUNLARA HASTAYIM ABİ!

Hani sık sık duyduğumuz ve beni de illet eden bir deyim var, “Hastayım ona abi” diye seslendirilen. İnsanın içinden “geçmiş olsun” demek geçiyor. Aslında bu deyim tutkunun, belki de içinde zaafiyeti taşıyan tutkunun arabesk ya da lümpence bir ifadesi.

Ne çok tutku, zaaf ve tuhaf alışkanlıklarımız var. İnsan düşününce bunların kökenini bulabiliyor. Örneğin, bir türlü aşamadığım, bu saatten sonra da aşamayacağım bir davranışım var; Dostlarımın, sevdiklerimin yüzüne karşı güzel sözler söyleyemiyorum. Aynı şekilde yüzüme söylenen güzel sözleri de-hadi sevmiyorum demiyeyim ama- ihtiyatla karşılıyorum. Buna karşılık, sevdiğim insanların ancak arkalarından hoş sözler sarfedip, onları gıyablarında arslanlar gibi savunuyorum. Niye acaba?

Siz de tanık olmuşsunuzdur. Küçücükken yaşanan bu tür olaylardan belli ki çok etkilenmişim. Evde konuşulur örneğin üst kattaki komşunuz hakkında:

“Aman o çatlak Leyla'nın gürültüsünden durulmuyor. Hem

evinden hem paçalarından pislik akıyor. Bütün yaşamı dedikodu. Nereden geldi de bizim apartmanı buldu.”

Olur a, tam o sırada kapı çalar. Gelen, paçasından pislik aktığı söylenen, dedikoduculukla itham edilen Leyla hanımdır:

— Ooo Leylacım! Hoş geldin güzelim. Ne hayırsızsın, böyle komşuluk olur mu? Arar insan ayol, aşkolsun sana! Eee nasılsın bakalım?

Hoppala! Yahu Leyla hanım bu derece kötü birisi ise bu tür sevgi gösterisi neden? Ya da sevgi gösterisine layık birisi ise, arkasından söylenen kötü sözler niye? Siz yaşamadınız mı bunların onlarca hatta yüzlerce örneğini? Ben yaşadım ve o yüzden, yakınlarımin yüzüne güzel sözler söyleyememe gibi bir hastalığı taşıyorum. Oysa sevdiklerim hakettikleri güzel sözleri beklerken...

Deyim yerindeyse tam bir ayakkabı manyağıyım. Çok acılı olduğum dönemler deli gibi alışverişe çıkıp, bu alışverişlerde 7-8 çift ayakkabı aldığım çok olmuştur. Giyiyorum giymiyorum önemli değil, ama toplam ayakkabı sayısı elli çifti çoktan aştı. Ayakkabıya karşı, hiç gereği olmayan inanılmaz bir düşkünlük! Buna karşın hâlâ en az on kadar ayakkabıda gözüm var. Param olsa hemen alırım. Marka, biçim ve fiyatlarını bir çırpıda söyleyip, vitrinin hangi köşesinde durduklarını anlatabilirim. Bu tuhaf davranışın kökeni ne?

Bunu çok iyi biliyorum; Çocukken futbola düşkünlüğüm nedeniyle kösele ayakkabılarım hep parçalanırdı. Mütevazı bir memur baba için bunun ne demek olduğunu tahmin etmek zor değil. Hele alındığı gün altını açtığım ayakkabı... Dün gibi anımsıyorum. O yılın modası, bol paça pantolon ve altına lame işlemesi olan rugan ayakkabı. Yeni alınan bir şeyi dünya yıkılsa hemen giyerim. Bir saat sonra ise tenis kortta, Şeker Lojmanları ile müthiş bir futbol maçı var. Kim düşünür ayakkabıyı? Maç bittiğinde lameli rugan

ayakkabımın üstü sıyrılmış, sağ tabanı ise açılmıştı. Olsun, Azot Sitesi olarak Şeker Lojmanları'nı yenmiştik ya! Ancak ailem, bu müthiş zaferi kutlamak yerine, ayakkabılar için acılı bir cenaze törenini tercih etti. Ve o günden sonra tatillerde kösele ayakkabılarım saklandı. Yerine, delikli, kenarı tokalı lastik ayakkabı giymeye başladım. Kentin en yoksul çocuklarının giydiği bu ayakkabıların ayağımı acıtmasını, hiç dert etmedim. Ancak terleyip de, içine kaçan toz-toprak yüzünden ayaklarımın vıcık vıcık kir içinde kalması... İşte tüm utancım buydu. Kızlarla konuşurken sürekli ayaklarımı sakladığımı anımsıyorum. Ne sıkıntı ve utanç vericiydi benim için bu yaşadıklarım...

Büyüyüp kendi paramı kazanmaya başladığımda ise artık tam bir ayakkabı hastasıydım.

Benim yaşımdakiler iyi anımsar. Bir dönem araba arması moda olmuştu. Özellikle WW, BMW, Mercedes, Anadol marka arabaların armaları. O çirkin ve koca armaları kolye diye takarlardı. Hemen yaşıtlarımın tümünde var ama benim yok! Satın alınacak bir şey de değil ki! Ya bábalarının arabalarından almışlar ya da çalmışlar. Babamın arabası olmadığı gibi ben de çalamam. WW arması olan bir arkadaşşıma, bunun karşılığında en değerli varlığım olan futbol topumu, üstüne bir de futbol ayakkabılarımı önerdim. İh! Vermedi şerefsiz!

O gün arkadaşlarla toplu halde okuldan dönüyoruz. Yabancı plakalı bir WW'yi gösterdi o arkadaşım. Nasıl zorluyor o armayı çalmam için. Onun bu dolduruşlarına gruptaki diğer arkadaşlarım da katılmaz mı?

— Korkağın birisin sen, konuşma bizle!

Bu hakarete dayanamazdım. Arka cebimde taşıdığım keratayı bir çırpıda armanın altına sokup, hafif kanırtmam yetti. Havaya kalkmış elimde arma, benden epey ilerlemiş arkadaşlarıma doğru, hem çok özendiğim armanın sahibi olmanın hem de korkak ol-

madığımı kanıtlamış bulunmanın sevinci ile koşarak bağınıyorum.

— Heeey, çıkarttım işte!

Daha cümlemi tamamlamıştım ki, fırça bıyıklı, devasa bir adamın bana doğru koştuğunu gördüm. Onun elinden kurtulmam hiç bir işe yaramadı. Beş dakika sonra peşime takılan dört-beş bekçi yi atlatmam da! Akşam eve geldiğimde, olayı çoktan duymuş olan babam beni bekliyordu. Ufak tefek yaralarla kurtulduğumu söylemeliyim. Yaşamımın ilk ve tek hırsızlığı hezimetle sonuçlanmıştı.

Tanrı beni niye bu kadar yeteneksiz yaratmıştı? Niye ben bir Asil Nadir, Cem Uzan, Ahmet Özal, Turgut Yılmaz, Özer Çiller ya da Engin Civan olamıyorum? Ben bunlara hastayım abi...

BÖYLESİNİ DUYMADINIZ!

Onu tanıyıp tanımadığınızı bilmiyorum. Olsun, ben tanıyorum ya... Ve şimdi onu sizlerle paylaşacak olmaktan için için sevinç duyuyorum.

Aydın'ın Nazilli İlçesi'ne bağlı, yoksulun yoksulu bir köyde, yine yoksul mu yoksul bir ailenin kız çocuğu olarak dünyaya gelmiş. Buna kimileri kötü kader, kimileri kötü şans, kimileri acı rastlantı der, her neyse, ufacık çocukken devrilen at arabasının altında ezilen ve bu nedenle omzundan itibaren kesilmesi nedeniyle sağ kolsuz kalan küçük kızın öyküsü, bence inanılmaz...

Sağ kolunun olmaması, küçük kızın talihi olmuş. Çünkü, tek kolsuz işe yaramayacağını düşünen ailesi, "Bari okutalım" demesin mi? Oysa sakat kalmasa okuyamayacak, küçücük yaşta bir süre ırgatlık yaptırılmasının ardından bir köy delikanlısı ile evlendirilecek. Ama o, köydeki akranı hemcinslerinin aksine, okulun yolunu tutmuş.

Okula gittiği yıl, bir kolunun olmaması nedeniyle yazarken

zorlanıyor, bir şey tutarken döküyor, yürürken hızını arttırdığında kimi zaman yerlere yuvarlanıyor. Aynı yıl köy kenarındaki dereden geçerken kaymış ayağı, yuvarlanmış suların içine. Çaresiz tek koluyla çırpınıyor ama ııh! Ve inanılmaz bir şey gerçekleşiyor; Köyün çoban köpeği kurt atlıyor suya. Ve ağzıyla küçük kızı çekip kurtarıyor, kendisini dibe gömmeye, yutmaya hazırlanan dereden. Köpeklere dostluğu, yakınlığı o günden başlıyor küçük kızın...

Yoksul evin tek serveti, bir sarı inek! Köydeki arkadaşları sürekli kolsuz kızla dalga geçtiğinden, evin tek gelir kaynağı sarı inek, aynı zamanda küçük kızın en sevgili arkadaşı olmuş. Küçük kız, hep sarı kızla oynar olmuş, gezer ve konuşmuş onunla. Ve aradan geçen sürede sarı kız hastalanmış ki ne hastalanma. Acıdan huysuzlanıyor, dövünüyor ama çaresi yok. Çünkü aileninin, ineği ilçeye götürüp veterinerlere tedavi ettirecek parası yok! Aşağı yukarı yarım asır öncesinden söz ediyoruz, dikkatinizi çekerim! Sarı kızın çaresizliği küçük kızı da üzüyor, ağlıyor ama çare yok! Ve sarı kızın ölüsüyle karşılaşılıyorlar ertesi sabah ahırda. Küçük kızın çığlıkları boşuna inletiyor ortalığı. Ve o gün karar veriyor ne olacağına;

"Beni ölümden kurtaran köpeklere, parasızlıktan tedavi olmayan ineklere ve tüm hayvanlara bakmak için hayvan doktoru olacağım!"

Ve aradan geçen yıllarda inanılmaz bir azim ve çalışkanlık. İlkokuldan sonra, parasız yatılı falan derken önce ortaokul sonra lise bitiyor. Ve ver elini Ankara Veteriner Fakültesi. Onca yoksulluğa karşın, başarıyla ve yıl yitirmeden tamamlıyor fakülteyi. Tek kolu olmayan, yoksul köylü ailesinin küçük kızı, artık bir veterinerdir. Hem de tüccar kafalı olmayan, hayvanları bırakın sevmeyi onlara tapan, kendisini konusunda geliştiren, mükemmel bir veterinerdir artık o!

Toplumcu bir düşünceye sahip olması nedeniyle, özel çalışmayı reddeder. Devlet dairesine girer veteriner olarak. Ünü

Ankara içinde yayıldığından, elçiliklerin, evcil hayvan besleyenlerin, dostlarının en ufak bir rahatsızlığında onun evinin kapısını aşındırmaya başladıklarına tanık oluruz ilerleyen süreçte.

Onun sol görüşlü bir insan olması, haksızlık ve yanlışlıklara karşı çıkması, devlet dairesinde yuvalanmış kimi hödükleri rahatsız eder. Haksızlıklarla yüz yüze kalır, bir çok solcu gibi. Ve 40 yaşında, sadece haksızlığa uğrayanların hakkını arabilmek için hukuk öğrenmeye karar verir. Kaydolduğu hukuk fakültesini de bitirir bu inançla.

Daha ne anlatayım? Aslında tanık olduğum neleri var? Kazandığı üç kuruşla, bölgesinin yoksul çocuklarını birer ikişer Ankara'ya taşıyıp, onları okutmasını mı? Gidin bugün Cebeci'deki evine, orada yatıp kalkan iki üç öğrenci, bölgeden gelen hasta insanlar ve hastalanmış, sahipleri tarafından gönül rahatlığıyla teslim edilmiş kediler, köpekler...

1991 seçimlerinde CHP'den, Aydın'daki önseçimde 14 erkek aday arasında liste başı olmuştu. "Tercihinizde yine onu yazın, ama parti oyunuzu bize verin!" diye seçmenleri kandıran DYP'lilerin oyunu yüzünden, üç beş oyla yitirdi milletvekilliğini. Oysa neler neler planlamıştı. Meclis lojmanlarına taşınmayacak, lojmana 5-6 yoksul öğrenci daha alıp, onları okutacaktı. Milletvekili maaşı, 5-6 öğrenciyi rahat rahat okuturdu çünkü. Seçilememesine duyduğu üzüntü ise, ekstradan okutacağı öğrencilerden yoksun kalmasından kaynaklanıyordu.

Geçen gün karşılaştığımızda anımsadım bunları. O gün anlattıkları da çok ilginçti;

"Gece yarısı bir adam aradı. Farabi Sokak'ta oturuyormuş. 'Hamamböceklerim ölüyor, ne olur yardım edin' diye yalvarıyor. Size tuhaf gelebilir ama, hamamböceği de beslenebilir. Hayvanları tanımadan bu duyguyu anlayamazsınız. Atladım gittim çaresiz. Bir cam fanus içinde baktığı hamam böceklerinin yarısı ölmüş. Dışkılarında ishal oldukları ortaya çıktı. 'Üzülmeyin' dedim.

'Nasıl sa çabuk rerler!' ' Ve gıdalarının arasına katmak için bir toz verdim, ishalleri geçsin diye..."

İsmini vermiyorum. Çünkü bana kızacak. Kızdırmaya ne hakkım var, hele ki onu? Bilen biliyor kim olduğunu. Evinize bir dost hayvan alırsanız, nasılsa karşılacaksınız çaresiz kaldığınız bir gün.

Niye mi anlattım bunları? Gerçek insanları öylesine hızla yitiriyoruz ki, ender de olsa kalanları anlatalım ki, bir nebze olsun moralimiz yükselsin diye!

TAŞ GİBİ HERİFLER

Arapça'dan apartılan heykel yerine üretilen yontu sözünü hiç sevemedim. MÖ üçbinbeşyüz yıllarına dayanan bu görkemli sanatın adı basit bir yontma eylemine sığdırılmamalı, diye düşünmüşümdür.

Aslında heykel sanatından da pek anlamam. Bilgim ve ilgim, tüm orta cahil insanlar gibi, sınırlıdır. Hemencecik Rodin'i bilirim. Hoş eskiden "düşünen adam" heykelinin adının Rodin olduğunu sanırdım. Biraz zorlarsanız da hasbelkader resime düşkün olduğum için, ressam kökenli heykeltraşlar; Picasso, Degas, Michelangelo, Donatello'yu sayabilirim. Türkiye'den ise bulmacalarda adları sorulduğu için; Nijad Sirel, Zühtü Müridoğlu, Kenan Yontunç'u, kitapları nedeniyle Nurullah Berk'i, arkadaşlarım olduğu için Eşber Karayalçın ve Mehmet Aksoy'u, heykellerinden İlhan Koman, Hadi Bara, Azade Köker ile Kuzgun Acar'ı söyleyebilirim. Haa bir de; İslamiyet yüzünden geç kavuştuğumuz bu sanat dalında ilk gerçek heykeltraşın, Ermeni asıllı Yervant Oskan olduğunu da biliyorum. (Heykelle uğraşan Nilhan, İlhan, Eşber'in

annesi ve Çiğdem'den sözetmedim diye amma kızacaklar bana. Bir de Sıhhiye Parkı'nda eller heykeli var. Kim yapmıştı ki?)

Azade Köker ile Mehmet Aksoy'u sizin de bilmeniz gerek. Ankara Belediye Başkanı Melih Gökçek, bu sanatçıların yaptığı "Tutku" ve "Periler Ülkesi" isimli taştan kadınlara şehvet duyup içine tükürmeye kalkmıştı ya... (Taşları şehvi bulmak da ayrı bir sanat dalı olsa gerek. Belli ki yaşamının önemli bölümünde çok sabunla oynamış. Bu fuhuş ile sanatsal erotizm ayrımını bile yapamayacak beyinlerin, bugün büyük kentlerin belediye başkanı olması ne hoş sürpriz!) Bu sanatı iyi bilenler, özellikle Mehmet Aksoy'u "Yaşayan en iyi bir kaç heykeltraştan biri" olarak nitelendiriyorlar. Heykelden anlamayan birisi olarak, onu sanatçı olarak değil arkadaşım olarak seviyorum. Bir tür değişik insan olarak nitelendireceğimiz Gökçek ise, Mehmet Aksoy'un taştan insanların "orgazm halinde" olduklarını bile görece kadar alanında üstadlaşmış olarak karşımızda belirmişti. Usuma 22 yıl önce, yine MSP'liler tarafından "müstehcen" gerekçesiyle kaldırılan Gürdal Duyar'ın "Güzel İstanbul" heykeli geliverdi.

Eşber Karayalçın (Hiç bir yakınlığı yok) Murat Karayalçın döneminde heykel konusunda Belediye danışmanıydı. O dönem başkentte ne kadar çok heykele kavuştuk.

3 yıl önceydi, gece yarısı eve bir telefon. Arayan, Ankara'da yaşayan (Şimdilerde Bodrum'a taşındı) Danimarkalı şair arkadaşım, Henrik'di. "Acele gel, sana bir şey danışacağız!" dedi. Gittim ki, mükellef bir sofra. Sonradan Avrupa çapında bir heykeltraş olduğunu öğrendiğim Danimarkalı bir sanatçı ve bayan asistanı ile Henrik'in ev sahibesi diplomat arkadaşı. O gece ne içtik amma... Neyse hemen sadede geldiler. Danimarkalı heykeltraş eserlerinin katalogunu çıkardı. Doğrusu o yontulmuş taşlardan bir şey anlamadım ama, cehaletimi de göstermekten kaçınarak, "Oooo harika, enfes" gibi yalakalıklar da yapmadan, durumu geçiştirdim. Henrik bu kez başka bir fotoğraf gösterdi. Bir dikine taş, bir de üstünde duran yatay bir kaya parçası. "Bu ne?" dememe kalmadı,

bunun bir heykel olduğu ve Sakarya Caddesi'nin orta yerine yerleştirildiği, sabahleyin açılışının yapılacağını, ancak şu ana kadar isim bulamadıklarını belirterek, “Bize isim konusunda yardım et!” demez mi? Ben... Heykel... İsim... Ne alaka?

Gözlerimi uzaktaki duvara dikip, son derece derin düşünen, ciddi insan havasına büründüm. (İbadet de heralde ancak böyle yapılır.) “TAŞANKARA” dedim. Öyle ya heykel Ankara’da. Ankara taşı kullanılmış. İstenirse “Taşan Kara” diye de okunabilir. Yani Kurtuluş Savaşı falan... İnanmayacaksınız ama bu ismi çok tuttular. Böylece; Ankara’nın göbeğinde duran, ama hâlâ neyi simgelediğini bilemediğim o koca kaya parçalarının adını ben koymuş oldum.

Özellikle Avrupa ve eski Sovyetler Birliği’nde gördüğüm heykellere bayılmıştım. Saatlerce; kimin yaptığını, niye ve nasıl yaptığını düşünmeden seyrederdim. Ülkemde yetkili birisi olsam her yere bu heykellerden yaptırmayı düşlerdim. Boş duran çirkin binaların duvarlarını, terasları, bina girişlerini heykellerle donatmayı kurardım. Ta ki Karayalçın döneminde yaptırılan, Ankara sokaklarını, köşe başlarını süsleyen heykellerle karşılaşınca kadar... O insanlara tepeden bakan, yaşamla, insanla içiçe olmayan, boyutları devasa, eliyle orayı burayı işaret eden, insanlara hükmeden, asık suratlı, hareketsiz taş parçalarını nasıl sevmiş olabilirdim? Başkentte yapılan 40’a yakın, sokakta, caddede, parkta, havuzda bizle birlikte yaşayan, capcanlı, sevimli, bire bir boyutlu heykeller dururken...

Konur ile Olgunlar sokağın keşiştiği köşede ki, Çankaya Belediye’sinin yaptırdığı, Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi’ni okuyan oturan kadını yani İnsan Hakları Anıtı’nı saymazsak, başkentten en canlı, en sivil sokağı olan Olgunlar’da üç heykelimiz var. Biri sokağın ortasında eli arkada, orta yaşlı bir adam. Diğeri sokağın hemen başındaki ayakkabı boyacısı. (Elindeki fırçayı çalmışlar ama olsun. Zaten iyi de boyayamıyordu.) En önemlisi banklarda oturan kadın. Başında yazması sürekli sağa bakıyor.

Kimine göre askerdeki, kimine göre hapisteki oğlunu bekliyor. Sokaktan geçenler yanına oturuyor, eline çiçek verenler, onunla konuşanlar, sarılıp fotoğraf çektirenler... Bir de âşığı var bu kadının. Kimine göre deli, kimine göre veli. "Arap" diye adlandırmışlar onu. Sokağın müdavimleri, "ODTÜ'de okurken kafayı üşütmüş, atılmış" diye söylüyorlar. Doğru yalan bilemem. Zaten ODTÜ'den atılmasalar da kafayı yemiş olarak çıkıyorlar ya neyse... Hırpani bir kıyafet. Yıllardır yıkanmamış ve kesilmemiş sakallar. Sürekli kadın heykelinin yanında oturuyor, sarılıyor, öpüyor. Oturmazsa çevresinde dolaşıyor. O oradayken, kadının yanına kimseyi oturtmuyor.

Mithatpaşa Caddesi'nde karşıdan karşıya geçmeye hazırlanan, Selanik Caddesi'ni bağlayan köprü'nün ayağında yerde oturan, Kuğulu Park'ta havuzdaki çocuğa elini uzatan heykeller... (Değerli vatandaşlarımızın önemli bölümünü temsil eden, 'Burnunu karıştıran, tespih çeken adam' veya halkımızın yakından bildiği 'İşkence yapan polis' heykelleri niye yapılmamış ki? Niye bir tane olsun 'Tacizci' heykelimiz yok? Bu bir ayrımcılık sayılabilir mi?)

Tepeden bakan, devasa, buyurgan heykelleri sevenler varsın beğenmesin bu insanlarla içiçe yaşayan, bu sanatı sevdiren, öğreten heykelleri. Varsın "heykel formuna uymuyor, teknikleri zayıf" desinler. Ben hiç heykelin bu kadar insanlarla iç içe, bu kadar hareketli, bu kadar sevimli, canlı olduğunu görmedim. Bizim heykellerimizi sevmeyenleri yine de sevmeye çalışıyorum. En azından tükürenler hariç- hiçbir heykeli sevmeyenleri bile en azından anlayabiliyorum. Çünkü onların sanat kültürü almadan büyüdüklarini adım gibi biliyorum. İşin ucuzuna kaçıp niye suçu onlara yıkayım ki? İnsanlarımızın, duygu ve düşüncelerinin şeffaflaştıkça güzelleşeceğini öğreten çağdaş ahlak anlayışından bihaber olduklarını çoğumuz biliyor ve görüyoruz. Yaşamın doğal parçası olan çıplaklığın, aşkın ve cinselliğin, aynı zamanda sanatın konusu olduğunu nereden bilsin zavallılar? Ama insanlığın 3 bin 500 yıllık biriktirip günümüze kadar taşıdığı bu eşsiz estetik anlayışın

karşısına, kendisine İslam'ı 'kalkan yapıp, salyalı beyniyle tükürmeye sümükürmeye kalkanları ne yapalım?

Unutmadan, tren garı önünde "otobüs bekleyen eli çantalı adam" heykelinin belediye tarafından kaldırıldığını söylemeliyim. Üstelik bu kez orgazm hali de yok. Meğer Belediye otobüs şöförleri gece karanlıkta müşteri var sanıp duruyorlarmış, iyi mi? Otobüs şöförlerinin şikâyetlerinin artması üzerine heykel oradan kaldırıldı. Olsun, ben otobüs şöförlerini de seviyorum.

DÜNYA ÇAPINDA BİR FUTBOL SKANDALI

Şimdi pek benzemiyorum ama geçmişte futbolcuydum. Öyle böyle de değil hani; milli takıma kadar çıktım. Ta ki üst üste sınıfta çakmaya başlayıp da, pederin lisansımı alıp okul müdürlüğüne teslim etmesine değin... Üniversiteyi kazanıp Ankara'ya geldikten sonra ise spor tutkum yeniden alevlendi. Türkiye'de ilk kez açılan Spor Akademisi için ODTÜ'yü bıraktım. Dahası üyesi olduğum Amatör Sporcular Derneği'nin bir süre sonra genel başkanı da seçildim. İş bu kadarıyla da kalmadı; çünkü gazetecilik mesleğine ilk adımımı spor alanında attım.

Spor olayında, fiili sporcu ya da salt seyirci olarak katıldığınızda göremediğim birçok ayrıntıya ben bu dönemde rastladım. Sporun ticari ve siyasi olarak kullanıldığına, kitlelerin nasıl gözlerinin boyandığına bu dönemde tanıklık ettim. Spor mafyası ile değme mafyanın başa çıkamayacağını da söylemeliyim. Hele kulüp başkanları ile siyasilerin ya da sözde spor basınında ki-

milerinin çirkin ilişkilerinden midemin bulandığını da eklemeliyim. Spor sadece araçtır onlar için... Özellikle seyircili sporlar için, "spor güzelliştir, erdemdir, sağlıktır, barış ve dostluktur" sloganları palavradır.

Yıl 1980. Politika Gazetesi kapatılınca bu kez THA'ya geçtim spor muhabiri olarak. Diğerleri gibi değilim. Yani sporcuların özel yaşamı, kaç sayı atıp, kaç transfer olduğu, kim kime ne dedi ya da kulüp başkanlarının demeçleri peşinde değilim. Eğitimini gördüğüm spor olayının gerçek perde arkası idi beni ilgilendiren.

Sporla ilgili elime ne geçerse okuyorum. Hakem Demeği tarafından çıkartılan, hakemlerin bile pek okumadığı Futbol Hakem Dergisi'nin son sayısı elime geçince de okumaya başladım. Dönemin ünlü hakemlerinden birisinin, ofsayt ile ilgili bir konuda, önemsiz bir olaymış gibi verdiği örneği okuyunca küçük dilimi yutacaktım;

" Avrupa Kupası'nda yönettiğim maçın devre arasında, taraflardan birinin yöneticilerin soyunma odasına gelerek, karşı takımın maça telsiz alıcısı ile çıktığını ihbar ettiler. İkinci devrenin hemen başında yaptığım kontrol sonucunda, kaptan olan kalecinin yakasında telsiz vericisi, diğer oyunculara ise telsiz alıcısı olduğunu belirledim. Kaleci böylece futbolcuları ileri geri çıkmaları konusunda uyarıyordu. Ancak FIFA yönetmeliğinde bu konuda bir açıklık bulunmadığı için bir şey yapmadım."

Yerimden heyecanla fırladım. Haber değil Türkiye, Dünya çapında idi. Dünya spor basınıni yerinden oynatırdı böyle bir haber. Dergiyi çıkartanlardan olan Milli Hakem Bedri Dölkeleş'i aradım hemen. Güldü.

"Bu olay basit bir şey değil. Yani salt telsiz olayı değil. Perde arkasını tahmin bile edemezsin. Dahası böyle bir haberi yapamazsın. Yapsan bile kimse kullanamaz! Ama ille yapacağım diyorsan benden sana bir tüyo. Yazıyı yazan hakemi sakın arama!"

Hiçbir şey anlamamıştım ama bu sözler tahrik etti. Araya sora olayın ayrıntılarını çıkarttım. Söz konusu maç Almanya'nın ünlü Bayern Münich ile Yugoslavya'nın Kızılyıldız takımları arasında oynanmıştı. Maça telsizle çıkan takım Bayern, şikâyetçi olan ise Kızılyıldız idi. Telsiz vericisi kullanan kaptan kaleci ise ünlü Maier...

Aynı heyecanla haberi yazmaya başladım. Ve yarım saat içinde haberi noktalamıştım. Uyarıldığım üzere, bu yazıyı yazan aramadan hazırladığım haberi, sabah saat 9.30 sularında servise verdim. Haber İstanbul merkezinde, tahmin ettiğim üzere bomba etkisi yapmıştı. Önce İstanbul'daki spor muhabiri Bilal Meşe, ardından spor şefi Faik Gürses aradı. "Böyle bir şey olmaz" diyorlardı. Dergide, hakemin imzasıyla geçen yazıyı, faks olmadığından satır satır okudum telefonda. Saatler geçiyor, haber abonelere dönmüyor bir türlü. Durumu Ankara Temsilcisi Güngör Sayarı'ya anlatınca ortalık karıştı. Ve yaklaşık 4 saat sonra, onca direnmeden ardından haber abonelere ulaşmıştı. Bu kez bomba düşme sırası gazetelerde idi. Merkezden, "Bütün gazetelere manşet oldun" bilgisi de gelince, sabahı iple çektim.

Ertesi gün şaşırma sırası bana gelmişti. Haber, o zamanlar iyi bir gazete sayılan Günaydın'da birinci sayfadan girmiş, spor sayfasının yarısı habere ayrılmıştı. Diğerlerinde tek satır yoktu. Dahası, Hürriyet Gazetesi'nde bir tuhaf yalanlama haberi vardı. Haberde, "Hakem bilmem kim, test için takılan araçları telsiz sanmış" deniliyordu.

Sonradan öğrendik ki, her nasılsa bir güç, gazetelerde haberin kullanılmasını engellemişti. Günaydın erken baskıya girdiğinden, haberi geri çekememişti. Ya Hürriyet? Söz konusu hakemin 'can arkadaşı' bir diğer hakem, aynı zamanda bu gazetenin yönetim kurulu üyesi olduğundan, haberi örtbas etmeyi seçmişti.

Moralim bozulmuştu ama daha da fenası kafam iyice karışmıştı. Ne oluyordu? Ben ertesi gün, bunlar yaşanmamış gibi

habere tepkileri toplayıp yeniden merkeze geçtim ki, spor şefi telefonla aradı:

"Tamam kardeşim artık bununla ilgili haber geçme. Bu işe girmiyoruz!"

Dünya çapında bir haberi öldürmüştük ama bu işin perde arkasını öğrenmeliydim. Bedri Dölkeleş'i aradım. Gülmeye başladı:

"Ben sana dememiş miydim? Daha fazla kurcalama başına gerçekten büyük iş alırsın."

Ondan bilgi alamayınca, Adalet Bakanlığı'nda çalışan bir başka dost hakemi aradım. Anlatmaya başladı:

"Telsizi yapan şirketin patronu, hem Bayern'in başkanı hem de Almanya'nın FIFA temsilcisidir. O yazıyı yazan hakem ise o Alman Şirketi'nin Türkiye Temsilciliği'nde çalışıyor. Avrupa'da yönettiği maçlara bak. 12 maçın 9'u Alman takımlarının ve hepsinde Alman takımları avantaj sağlamış. Diğer üç maç ise, Alman takımlarını yakından ilgilendiren takımların maçları. O maçlarda Almanlar'a avantaj sağlayan sonuçla bitmiş."

Olacak iş değil! Türkiye'den "tarafsız hakem" olarak çıkıp, Alman hakemi gibi maç yönetiyor. Dost hakem devam etti:

"O adamı izle! Gelecek yıl hakemliği bırakacak ve Merkez Hakem Komitesi'ne girecek. Kısa sürede de MHK'nın başına gelip, Alman patronu lehine işler yapmayı sürdürecektir."

Sonra ne mi oldu? Bana bu bilgiyi veren hakem, uğradığı bir iftira sonucu adliye deposundaki eroinleri zimmetine geçirdiği gerekçesi ile açığa alındı. Kendisine, ne rastlantı ki Hürriyet Gazetesi çok saldırdı. Kendini aklayıp, işine geri dönünceye kadar canı çıktı.

Telsizci hakem mi? Adliyede çalışan dost hakemin söyledikleri aynen gerçekleşti ve gerçekleşiyor...

HOMO OKURLAR!

Bilim yeryüzünde ilk insanın 14 milyon yıl önce yaşadığını ileri sürüyor. Bu adamın adını da Kenya pikatus koymuşlar. Günümüz insanına çok benzemesine karşın, ancak 1.30 m. boyunda, 40 kg. ağırlığında ve beyni de sadece 600 cm³... Tüm devinimlerini zihniyle değil, omuriliğinin yönetiminde uygulayabiliyor. Kenya pikatus'tan 13 milyon yıl sonra, yani yarım milyon yıl önce ortaya çıkan insana ise Neanderthal denilmiş. Beyin hacmi iki kat büyümüş, yani 1200 santimetreküp'e çıkmış. Çünkü yerde sürünen insan artık ayağa kalkmış, Homo erectus olmuştur, yani düşünmeye başlamış, zihin; omuriliğe karşı zafer kazanmıştır. Böylece bu insan gök gürlediğinde, şimşek çaktığında ya bir vahşi yaratıkla veya bir dinozorla karşılaştığında sıçramaya başlamıştır. Bu sıçrama raks'ın, dansın da ilk başlangıcı diye düşünülüyor günümüzde. Yine bu insanın demiroksit ile bedenini boyadığını, doğada gördüklerini, korku ve zevklerini mağara duvarına çizdiğini görüyoruz. Raks gibi resmin ilk başlangıcı da Neanderthal'e dayanmaktadır. Günümüzden 500 bin yıl önce yaşayan

bu insan gerçekten özgürdü; çünkü hiçbir dogmaya bağlı değildi. Ölülerini gömüyordu ama, hiçbir yapmacık ayin ve şamata yapmadan... Yine hiçbir din ve ideolojiye bağlı kalmadan, hiçbir baskı altında bulunmadan; özgürce resimler yapıyor, figürler çiziyordu. Yaptıkları evrensel kültüdü; yapay, sığ ve katı kültürün tutsağı değildi.

Peki sonra bu Homo erektüs robutus gelişmedi mi? Tabii ki gelişti ve akıllı adam oldu. Adı ise Homo sapiens'di artık. Ama günümüze ulaştığımızda Homo sapiens'ler tek grup değillerdi. Çünkü akılları olmasına karşın akıllarını kullanamayanlar ile kullanabilenler diye iki grup oluşmuştu. Ayrıca Devlet denilen mekanizma, para, anayasa, yasa ve din gibi kurumlar, baskı güçleri, sömürü aygıtları oluşmuş ve gelişmişti. Tüm bunların sonucu ortada tek bir kelime ile ifade edilemeyecek, tanımlanamayacak Homo sapiens'ler varolmuştu. Kimi Homo sapiens'ler Fransız Devrimi yaptılar, oradaki isimleri Bacon'du. Kimisi Dünya'nın en büyük felsefesini yarattı, adı Marks oldu, Engels oldu. Kimi, "Yaşamda en büyük yol gösteren ilimdir" dedi, kimi uzaya gitti, kimi elektriği, telefonu, makineyi buldu. Kimi Michelangelo, kimi Bethoven, kimi Bach, kimi Dali, kimi Hugo, kimi Nazım kimi Aziz Nesin, kimi Yaşar Kemal oldu. Hristiyan dünyasının engizisyon mahkemesinde bile, "Dünya yuvarlaktır ve dönmektedir. Siz beni öldürseniz de yuvarlaklığı bozulmayacak ve dönmeye devam edecektir" diyen onurlu, yürekli ve aklını kullanabilen Homo sapiensler yaşadı. Anadolu'da ise "Enel Hak!" diyen Homo sapiensin derisi yüzüldü. Ama onların derisini yüzenler de, engizisyonlarda yargılayanlar da, işkence yapanlar da, insanı acımasızca sömürenler de, insanı insan olmaktan çıkartanlar da, diktatörler de, baskıcı rejimleri yaratanlar da, savaş çıkartanlar da, insanları düşünmekten alıkoyanlar da, inanç ve ideolojileri kendi çıkarları için kullananlar da Homo sapiens'lerdi. Ve onların dışında kalan bir üçüncü grup Homo sapiens'ler vardı ki, aslında en garip onlardı; yaşayıp yaşamadıkları bile önemli değildi zaten. Çünkü

kimisi yaşamdan habersiz, öldükten sonra yaşayacağını, orada ahularla, kevser şarapları ile idare edeceğini sanıyor, aklını ve mantığını bir kenara koyup, kendisinden bin dörtyüz yıl önce yazılmış buyrukları, yerine getirmekle meşguldü. Kimisi okumaz, yazmaz ve düşünmez hale gelmiş, acımasız sömürü çarkı içinde, örf, adet, gelenekler içinde kavrulup yaşayıp gidiyordu. Kimi Homo sapiens kendisi gibi düşünmeyeni, kendisinin gerilik ve il-kelliklerini paylaşmayanı düşman belliyor, onlara;" vatan haini, düşman, namuzsuz" gibi sıfatlar yakıştırıyor, hakaretler ediyordu. Kimisi nefer olmuş, ne için ve niye olduğunu bilmediği karşı ta-rafın neferi ile savaşıyor, birbirine kurşun sıkıyordu. Kimisi elinde gelişmiş aletlerle, nedenini bilmeden, yine kendisi gibi bir Homo sapins'e elektrik veriyor, çarmıha geriyor, makatına jop sokuyordu. Kimi Homo sapiens ise rengi rengine tutmuyor, saçı saçına ben-zemiyor diye başka Homo sapiens'leri yakıyor, öldürüyor, dövüyor ve de kendi yaşadığı yerlerde yaşasın istemiyordu. Bazen adı Neron oluyor, bazen Hitler! Bazen Sivas'ta dincilik adına di-ğerlerini yakıyor, bazen yakanları savunup, kimi zaman da Adalet Bakanı olup, ölüm orucundaki insanların canıyla oyun oy-nuyordu.

Bir düşünün bakalım siz hangi grup Homo sapiens'siniz? 20 yüzyılı aşarken ve 2000'li yıllara yaklaşırken kendimizi sor-gulamamızın zamanı gelmedi mi? Naçizane kendimizi sor-gulamamızı önerirken, siz tüm Homo okurlara selamlarımı su-narım.

İSTANBUL KANATLAR; KÜLTÜR, AYAKLAR ALTINDA...

Kültür Bakanlığı'na Agâh Oktay Güner'in atandığını duyunca, “Hah, tam isabet” demiştim içimden; “Kültüre bakan değil, bakar atandı!”

Aradan geçen 3 ayda, yaklaşımımın, fazlası ile doğru çıkmasına üzölmeli mi, yoksa sevinmeli miyim?

Bu kadar kısa sürede, kültür alanına kültürsüzlük izi bırakmak kaç kişiye nasip olur? Marifetlerin hangisini anlatalım ki? Son yıllarda, ölkemizde çevrilen en nitelikli filmlerden birisi olan, “İstanbul Kanatları Altında” konusunda gösterdiği tepkiler, hepsinin üzerine tuz biber ekti. Hele, Kayseri'nin, geçmiş yüzyıllardan kalma belediye başkanının, filmi yasaklamasını kutlaması... Film yasaklanmasını alkışlayan Kültür Bakar'ı. Dünyada böyle bir şey duydunuz mu hiç? Ne diyor Kültür Bakar'ı Agâh Oktay Güner:

“Hiç kimsenin IV. Murat'ı küçük düşürmeye hakkı yoktur.

Kimseye tarihimize küfrettirmem. IV. Murat, tarihimizin çok büyük şahsiyetlerindendir, çok şuurlu bir insandır. Ne yazık ki; içki onu bitirmiştir.”

Güner'in söyledikleri cehaletin bir eseri midir, yoksa gerçekleri örtme telaşı mıdır, bunu bilemeyiz. Ama ortada kesin olan bir gerçek var ki, IV. Murat; kardeşlerinin, sadrazamlarının, binlerce masum insanın katili, erkeklere düşkün ayyaş bir cinsi sapık olarak geçer tarihte. Yoksa hem azgın bir katil, hem de gözü doymaz cinsi sapık olan kişiler, Güner'in tarih anlayışında, “büyük şahsiyet, şuurlu insan” mı sayılıyor? Güner'e göre, tarihi gerçekleri dile getirmek, “geçmişe küfür” anlamına geliyor, iyi mi?

Güner, diyelim ki tarih bilmiyor. O zaman, kendisine bağlı Milli Kütüphane'den IV. Murat'la ilgili birkaç kitap getirtip okuma zahmetine de mi katlanamıyor? Ya da, yanında kafası az biraz çalışan birisi varsa, ona okutturup anlattırsa... Vazgeçtik IV. Murat'ın sapıklık ve caniliklerinden, Güner, IV. Murat'ın, Osmanlı'da ilk din adamı (İznik kadısı) ile ilk Şeyhülislam'ı(Kıbrıs'a gidecek gemiye, aşırı rüzgâr nedeniyle binemeyen, din bilgini Ahizade Hüseyin Efendi Padişah buyruğuna karşı geldi diye) öldürten olduğunu, saray hizmetkârlarını kazığa oturttuğunu, önüne çıkan 30 dervişin atını ürküttükleri için başlarını kestirttiğini, dahası; döneminde Türk sözcüğünün “dangalaklıkla eş anlamlı” kullanıldığını da mı bilmez?

Ben Güner'in tarih bilgisinden, bu ölçüde yoksun olacağını sanmam. Çünkü Osmanlı'nın çirkinlik, canilik ve çarpıklıklarının sergilenmesini engellemek, Türk-İslamcı'ların bilinen mesaileri arasındadır. Şeriat tüccarları, yeterli tarih bilgisi olmayan halkı, “Anlı-şanlı Osmanlı” öyküleri ile uyutmaya çalışmakta ve şeriatçı yönetime dönüldüğünde aynı ihtişama kavuşulacağı yalanlarıyla, halkı kandırmaya uğraşmaktadırlar. Oysa Osmanlı Sarayı'nda, oğlan ve cariyeye peşinde, sarhoş naraları atılırken, Osmanlı tebâası açlık ve baskıdan inliyordu. Benim atam, Osmanlı'nın baskısı altında yaşamış, Osmanlı Sarayı'nca aşı-

ğılanmış bir Türk köylüsü idi, eminim. Varsın Güner'in atası IV. Murat olsun. Bize düşen, Osmanlı'da yaşananları, hiç yılmadan ve eksiltmeden; film yaparak, kitap yazarak, toplantılar düzenleyerek halka aktarmaktır. Bu, ülkeyi çağdışılığa sürüklemek isteyenlere karşı, önemli bir görevdir çünkü... IV. Murat'ları savunmak ise Güner gibilerin, cahil Türk-İslam sentezcilerinin görevi...

IV. Murat, amcası I. Mustafa'nın ölümü, ağabeyi II. Osman'ın ise Yedikule Zindanları'nda ırzına geçilip linç edilmesinden sonra, onbir yaşında, annesi Kösem Sultan'ın saltanat naibeliği altında tahta çıkmıştı. IV. Murat'ın, Yunanlı bir Hristiyan olan annesi, saraya girdikten sonra Müslüman olup, Mahpeyker Kösem Sultan adını almıştı. İktidar hırsıyla yanıp tutuşan bu hırs küpü kadın, IV. Murat'ın ölümündün çok sonra, boğularak öldürüldü. Kösem Sultan'ın, iktidarı paylaşmamak için, kadınlardan uzak, erkeklere yakın yetiştirdiği oğlu olan IV. Murat, kardeş katiliydi. 4 kardeşinden üçünü boğdurtarak öldürttü. Hayatta kala kala, kendisinin yerine sonradan tahta çıkacak kardeşi, Deli İbrahim kaldı.

Osmanlı tarihinde, vezir-i azam (başbakan) boğdurmada rekor, IV. Murat'tadır. IV. Murat, (1623-1640) on yedi yıllık iktidarında altı vezir-i azam boğdurttu. Son 6 başbakanın, Cumhurbaşkanı tarafından boğdurtulduğunu düşünün:Ulusu, Özal, Akbulut, Yılmaz, Demirel, Çiller... Ne ilginç olurdu kimbilir.

Bilgeliği tartışılmaz, ünlü tarihçi Reşad Ekrem Koçu, "Osmanlı Padişahları" adlı eserinde, IV. Murat için bakın neler söylüyor:

"IV. Murat, özel hayatında bir cinsi sapık idi. Tesadüfen konyuna girdiği ve belki de oğlan yapılı bir kaç kadından çocukları oldu. Ancak, bu şehzadeler küçük iken öldüler. Ömrü boyunca, erkek yüzü çizgilerinin ve erkek vücudu yapısının hayranı oldu. Erkek sevgilileri arasında, Musa Melek Çelebi, Hasan Halife, Abaza Mehmet Paşa, Yusuf Han sayılabilir"

Kültür Bakarı'na, örneğin Musa Melek Çelebi adına bir çeşme yaptırması yakışmaz mı? Hem abdestini de alırdı, yandaşlarıyla...

Tarih, IV. Murat'ın, 1633 Eylül'ünde, kahve ve tütün içmeyi, her türlü toplantıyı ve akşam yatsıdan sonra fenersiz sokağa çıkmayı yasakladığını, yasağa uymayanları öldürttüğünü yazar. Geceleri içki sofrasından kalkıp, peşinde cellatlarla, eğlence olsun diye, sarhoş olarak İstanbul sokaklarında dolaşması pek ünlü olan, erkek düşkünü IV. Murat'ın, elinde fener olmayanları hemen öldürttüğünü, elinde fener olanları da "namuslu kişinin bu saatte sokakta ne işi var?" diyerek yine öldürttüğünü acaba Kültür Bakar'ı bilir mi? İstanbul sokaklarında, tanınmayacak bir kılıkla gezerek sarhoş takibine çıktığı bilinir. Dikkatinizi çekerim, Güner'in, bu şuurlu ve şahsiyetli devlet adamı, 24 yaşında, cezası idam olmak üzere, içkiyi de yasak edip, meyhaneleri yıktırtmıştı. İşin garibi, sarhoş avına çıkan bu şahsiyetli ve şuurlu devlet adamının, ayık olduğu hiç görülmemiş, 29 yaşında da, son kardeşi Deli İbrahim'in öldürülmesini emrederek, silahtarın kucağında, sarhoş iken ölmüştü.

Her neyse, ünlü tarihçi Reşad Ekrem Koçu, IV. Murat'la ilgili bilgileri şu cümleyle noktalıyor:

"Sultan Murat, kendisinden önce gelmiş tüm padişahların öldürttüğü insandan daha fazla cana kıydı ve kendisinden sonra Osmanlı'da bir benzeri çıkmadı. Kısa yaşamı öç üzerine kurulmuştu."

Buyrun size Kültür Bakar'ı I.Agâh'ın savunduğu IV. Murat! Ne diyelim?... MHP'den dönme RP'li Belediye Başkanı, sanatın içine tükürürse, MHP'den dönme ANAP'lı bakan, kültürün içine etmiş çok mu?

Sonuçta ben, Osmanlı'ya isyan etmiş, Kuvay-ı Milliye'ci bir neslin, cumhuriyetin çocuğu olmakla övünürken, varsın Kültür Bakar'ı, oğlan peşinde koşan, sarhoş ve katil bir Osmanlı'yı savunsun.

İNSANI ANLAMAK...

Çukurova'da mevsimlik işçileri bilir misiniz? Türkiye'nin en yoksul insanları onlardır. Bu bereketli topraklarda oluşan ürünü kaldırmak için çevre illerden gelen mevsimlik işçiler, çok düşük bir gündelikle çalıştırılırlar. Geçici olarak çoluk çocuk birlikte göçerler Çukurova'ya. Eğreti çadırlar, eğreti ocaklar kurulur. Sivrisinek gibi sıcak da ayrı bir beladır bölgede. Kadınlar, cehennem sığağı altında çalıştıktan sonra, yemekleri yapar, çamaşırları yıkar, çocuklara bakarlar.

Sanırım 6-7 yıl geçti Çukurova'da, cehennem sığağı altında çalışan insanlarla ilk karşılaşmamın üzerinden... İlk kez orada görmüştüm, sıcaktan akan terin sülük gibi bedenlere yapıştığını ve bayat ekmeğın içine katık diye taze ekmek konarak yendiğini...

Sinemacı Yılmaz Güney, yazar Yaşar Kemal ve ressam Duran Karaca, o topraklardan çıktı. Ve hepsi de alanlarında devleştiler.

O da, bu topraktan çıktı. Yoksul, mevsimlik göçer ailesinin tek

çocuğu. Babasını hiç görememiş, doğumundan bir kaç ay önce, ne olduğu bile bilinmeyen bir hastalıktan aniden gitmiş biricik babası. O da, diğeri maraba çocukları gibi katıksız ekmekle büyümüş. Anasının memesini, tarla ortasında emmiş bir oğlan çocuğu! Bir yandan ayakları yalın, öte yandan akan burnu yüzüne karışmış halde, o tarladan bu tarlaya, küçücük boyu ile anasına erişmeye çalışıyor. Ve bunca talihsizlik yetmezmiş gibi, bir akşam iş dönüşü, anasının eline yapışmış, eğreti çadırlarına dönerken, dayısı kesmiş yolu. Üç kuruşluk bir tarla davası tüm derdi. Basmış bıçağı anasının böğrüne böğrüne. Kanlar içinde kalan anası, can çekişerek ölmüş minik elleri elindeyken.

İşte o talihsiz gün, tarlada anasını emen, katıksız ekmek ile büyüyen sümüklü oğlanın sesi kesilmiş. "Anam benim" diye bağıraramamış bile. Çünkü tutulmuş dili. Kimi kimsesi yok ki garibin. Bir başka göçer ailesi, iğreti çadırlardan komşuları olan bir aile evlatlık almış, dili tutulu oğlan çocuğunu. Hacı Sabancı evlatlık alacak değil a, evlatlık gittiği ev kendileri gibi yoksulun yoksulu insanlardan oluşuyor.

Evin tek kızı gayretli mi gayretli. Oğlan çocuğu için "Abla aşağı, abla yukarı" Yaşamında her şey, hiç hesapta olmadan "Kardeş" olduğu bu abla! Ablası ile oynuyor, ablası ile geziyor ama bir tek şeyi yapamıyor; Ablası ile konuşamıyor. Ablası onu okutmaktan söz ediyor, büyük kentlerden, başkent Ankara'ya birlikte gitmekten bahsediyor. Yeter ki şu liseyi bir bitirsin!

Ve bu hayal gerçekleşecektir. Abla liseyi bitirmiş, Sağlık Bakanlığı'nda memuriyeti kazanmıştır. Ne bayram yapmışlardır o gün. Kazandığı, üç kuruş maaşlı, altı üstü küçücük bir memuriyet. Olsun! Çukurova'dan kurtulacaklar, Başkent Ankara'yı göreceklardı ya. Daha önemlisi o okula yazılacak, okuyacaktı.

Müthiş bir heyecan ve sevinçle geldiler Ankara'ya. Ulus, Rüzgârlı sokakta, bir köhne binanın en üst katındaki tek göz odayı tutabildiler. Ama yine de sevinçten uçuyorlardı. Yoksunlukları,

eksiklikleri hiçbir zaman Çukurova'da yaşadıkları standardın daha da altına düşmedi. O cep harçlıksız olsa da, yürüyerek gidip gelse ve konuşmasa da, ilkokulu bitirmeyi başaracaktı. İki de bir çok sevdiği ablasına minnetle sarılıyor; "Okuyup büyük adam olacam abla. Sana da ben bakacağım. En az iki odalı büyük bir eve taşınacağız. En güzelinden ayakkabı, elbise alacağım sana!" diye yazdığı yazıyı okutturuyordu.

İlkokuldan sonra meslek öğrenmesi için Bursa Ziraat Mektebi'ne gönderildi konuşamayan oğlan. Yavaş yavaş sesler çıkarmaya başlamıştı başlamasına ama, çıkardığı sesler bir anlam taşımıyordu. Parasız yatılı okuduğu okulu bitirdiğinde, çıkardığı sesler önce kekemeliğe ulaşmış, son sınıfa geldiğinde ise rahatça konuşmaya başlamıştı.

Ziraat teknisyeni olarak atıldığı yaşamda onu Tarım Bakanlığı'nda memuriyet bekliyordu. Özellikle memuriyet döneminde, gerek orada gördüğü çarpıklık ve haksızlıklar, gerekse tanıştığı insanlar ve yeni tanış olduğu düşünceler solcu olmasına yol açacaktı. Ardından da çeşitli mesleki ve toplumsal örgütlenmeler içinde yer almaya başladı. Sonuçta, ziraat teknisyenlerinin yaklaşık 14 bin üyeli örgütünün genel başkanlığına seçildi. O konuşamayan, bir süre ise kekeme olan, yoksul göçer ailesinin çocuğu, artık 14 bin üyeli örgütün başı olmuş, televizyon ve gazetelerde demeçleri yayınlanır, panel ve konferanslarda konuşur hale gelmişti.

Dün gibi hatırlıyorum o günleri. İlk yargılanmasının sorumlusu da benim. 12 Eylül'ün heyheyli dönemleri. Bana yetki vermişti, "Önemli bir durum olur beni bulamazsan, söylenmesi gereken şeyi benim adıma yazabilirsin" diye. Ben de yazmıştım. Haber birinci sayfadan kocaman kullanıldı ve ardından dava açıldı hakkında. Benim yüzümden, söylemediği sözler için yargılandı. Bir kez olsun bu konuyu açmadığı gibi, mahkemeden sonra bile, "Altından kalkamayacağımız şeyleri yazma" demedi. Yine de takılırdım;

"Sen polis misin nesen? Herkesi içeri aldılar, sen dışardasın!"

Abuk subuk bir olay için gözaltına alınıp götürüldüğünde, sevinçten neredeyse uçacaktı. İşkence tezgâhında, başında üç polis habire elektrik verirken o kahkahalar atarmış. Polisler fıttırmış sonunda:

"Ulan manyak mısın nesen sen? Bunca acıya insan ölür, sen gülüyorsun..."

Ne yapsın, söylemiş nedenini:

"Benim bir gazeteci arkadaşım var. O bana 'Herkes içeride sen dışarda. Polis misin nesen?' diye sorardı. Şimdi ne diyecek bakalım? Aklıma geldi de ona gülüyorum!"

"Kim o gazeteci?" diye sorulunca bir de adımı vermiş üstelik. Garibim, büyük bir saflıkla bunu bana anlatmaz mı? Tabii dilimden yine kurtulamadı;

"Üç gram elektrik gördün, bülbül oldun. Polise adımı verdiğin için seni muhbir ilan ediyorum!"

İnanılması güç bir yaşam sürüveninden, 12 Eylül belasından dimdik çıkan o, sonunda dayanamadı. Önce Sosyaldemokrat sandığı HP'ye, sonra SHP'ye ve CHP'ye, ardından DSP'ye bulaştı ki, bu bulaşma onu yitirmemize yol açtı. Sizce de kurtarılabilir mi o ?

İÇİNDEN EVREN GEÇEN YAZI

Turizm sezonuna girdik ya; özlem ve daha çok da hasetle, üstelik kavuşmayı boşuna beklediğim tatil, deniz, güneş, kum yerine bunun öyküsünü yazarak tatmin oluyorum. Tabii bu tatmini sağlarken, gazeteye yazdığımızın bilincinde olmak gerek. Gazete yazısı güncel olmalı: Tatil öyküsü olduğu için güncel sayılır. Siyasi yanı da olmalı: İçinde Cumhurbaşkanı geçeceği için siyasi yanını da bulduk demektir. Kıssadan hissesi mutlak olmalı: Yine içinde, yeni gazetecilere haber oluşturmada kimi ipuçları verileceği için, bunu da sağladık demektir.

Bir dönemin haşmetli, heybetli ve de hiddetli Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in peşindeyiz. Paşa, turizm sezonunu açmış, o tesis benim, bu Düden Şelalesi senin, Kemer'deki tatil-köyleri bizim, Antalya sizin dolaşıyoruz. Aradan bir hafta geçmiş, doğru dürüst tek haber veremedik gazetelerimize. Bir gazeteci için ne kadar rahatsız edici bir durum... Yazılanlar ipe sapa gelmez şeyler; "Paşa kendisini izleyen gazetecilerle fotoğraf çekti." ya da "Evren

“Türkiye cennet gibi. Bunu iyi değerlendirmek gerek’ dedi.” gibi cften püften haberler geçebiliyoruz ancak.

Alanya Kalesi’ne çıkıp dilek taşı attı örneğin. Fırlattığın taş denize ulaşırsa dileğin yerine geliyormuş. Eskiden mahkûmlara böyle bir hak tanınmış. Attığın taş denize erişirse serbest kalıyorsun, olmazsa öldürülüyorsun. Evren’in attığı taş erişmedi; ama biz ona bir şey yapmadık. Sadece, “Evren tuttuğu dileği, gazetecilerden sakladı” diye haber yaptık. Bu durumdan sıkıldığımı saklayamam.

Bu sıkıntı içinde Antalya’dan Bodrum’a geçildi. Bodrum girişinde, Torba Tatil Köyü’nün açılışı var. O gün, diğer günlerden de kesat. Çünkü haber yapılacak tek kelime yok. Sinekten yağ çıkarmaya uğraşıyoruz. Bu fırsat, paşanın tatil köyünün mutfağına dalmasıyla ayağıma gelecekti.

Pırıl pırıl, geniş bir mutfak. Önce kazanlarda pişen yemeklerin denetimi, ardından ızgaralara teftiş. Salatalar hazırlanıp, servis için masalara dizilmiş bile... Paşa, az ilerde, harıl harıl yemek sonrası sunulacak kavunları kesen aşçıya yanaştı. Aşçı işi bırakıp hazırola geçti.

— Bıçağı ver bakayım?

Aşçının elinden bıçağı alıp kokladıktan sonra, başını iki yana salladı:

— Bu bıçakla daha önce soğan kesmişsin. Bunun kokusu kavuna siner. Soğan kestikten sonra ya iyice yıka, ya da ayrı bıçakla kes kavunları!

Tanrı, haber yoksulu gazetecinin yüzüne gülermiş. Hiç beklemediğim anda manşet haber çıkmıştı işte. Telefonla başladım yazdırmaya:

“Cumhurbaşkanı Evren, Bodrum’da açıkladı: Soğan kesilen bıçakla, kavun kesilmez!

Soğan kesilen bıçakla kavun kesilmesi durumunda, soğan kokusunun olduğu gibi kavuna geçeceğine işaret eden Cum-

hurbaşkanı, bu hususlara dikkat edilmesini istedi. Dün Bodrum'da Torba Tatil Köyü'nün açılışını yapan ve tatil köyünün mutfağını denetleyen Kenan Evren...”

Üstelik bu önemli haberi diğer gazeteciler atlamıştı. Söylenen sözlerin öneminin farkına varmamışlar ve haber bir tek benim gazetemde çıkmıştı.

Beklenmedik bir anda şansım açılmıştı. Nitekim yemek sonrası bir başka önemli haber daha yakalayacaktım.

Yemekten kalktık. Tatil köyünde bir gezinti yapılacak. 50-60'ı gazeteci, 20 kadar koruma olmak üzere, ikiyüz kadar insan var paşanın çevresinde. Dairelerden birisine girmeye kalksa, 190'ımız dışarıda kalıp, içerde geçen önemli ve tarihi konuşmaları, paşanın değerli mütalaalarını kaçıracığım. Şansımı deneyip, en öndeki üç dört daireden birisinde karar kıldım önceden. Yine şanslıyım! Çünkü paşa, üç beş dakika önce seçtiğim daireye girmez mi? Kalabalık kapıya hücum edince, tuvalette kaldım. Kapıyı açmak için gayretlerim boşuna, ta ki paşanın tuvalet denetimine dek... Kapı açıldı, paşa ile burun buruna geldik:

— Sen ne yapıyorsun burada? diye sormaz mı bir de.

— Ben de tatil köyünde incelemelerde bulunuyorum, diye yanıtladım gülerek.

Kenan Paşa ile birlikte birkaç kişi daha girebildi küçücük tuvalete. Yanında, kendisine bilgi veren tatil köyünün genel müdürü var.

Paşanın gözü rezervuara takıldı bu kez. Rezervuara doğru hamle yaptı. Eliyle yokladı önce.

— Böyle olmaz, yanlış!

Ardından oturdu klozetin üzerine. Yaslandı arkasına. Bir kaç kez gitti geldi üzerinde:

— Bak oynuyor rezervuar. Böyle boşlukta kalırsa olmaz. Duvara dayamak lazım bunları.

Böyle bir şans, gazetecinin yaşamında eline kaç kez gelir? Öğleden önce “Soğan kesilen bıçakla kavun kesilemeyeceği” haberini yazdığımı ve şimdiki haberin de özel olması nedeniyle bunu ertesi güne saklamalıyım. Nitekim ertesi sabah, kalkar kalkmaz manşet haberimi yazdırmaya başladım:

“Cumhurbaşkanı Kenan Evren, rezervuarların duvara yaslanmasını istedi.

Duvara dayanmayan rezervuarların sallandığını, tuvalete giren kişinin pisuara yaslanması halinde, bir süre sonra kırılacağına dikkat çeken Cumhurbaşkanı...”

Bugün açıkça itiraf etmeliyim ki, hem Kenan Paşa'yı, hem de tatili çok özleyorum. Kavun bıçakları sahipsiz, rezervuarların boynu bükük. Ne mutfakları ne de tuvaletleri denetleyen bir devlet büyüğü var. Üstelik Paşam hiç olmazsa tuvalete girdi mi ara sıra çıktığı oluyordu. Şimdikiler ise bir girdiler, hâlâ çıkmıyorlar....

İÇİNDEN MAFYA GEÇEN MAKALE...

İkisinin de toprağı bol olsun, İnci Baba ile ilk karşılaşmamızda, Cumhuriyet'te çalıştığımı öğrenince, Gazetenin sahibi Nadir Nadi'yi kastederek "Benden Nadir Baba'ya selam söyle" demişti. O gece, askeri hapishanede saçları kazındığından, peruk takmıştı dışarı çıkarken.

Kürt Ahmet'in torununun, Kurtuluş Parkı'nda yapılan sünnet düğününde oldu galiba bu karşılaşma. Gazeteci olarak, yani haber yapmak için gitmiştim düğüne. Askerlerin oluşturduğu Danışma Meclisi'nin ve Anayasa Komisyonu'nun eski üyeleri, bir dolu ANAP'lı bakan ve milletvekili, üst düzey bürokratlar ve mafya liderleri... Bence çok doğal. Artık hiç garipsemiyorum bu ilişkileri...

İnci Baba ile daha sonra bir kaç kez daha karşılaştık. Biraz aptal mıydı yoksa çok mu zekiydi, anlayamadım. Ama farklı bir kişi olduğu kesindi!

İşsiz dönemimizde aldığımız bir öneri üzerine, Salyangoz

Kralı olarak bilinen Hasbi Menteşoğlu'nun arkasında olduğu, yeni çıkacak bir gazeteye geçmişim. (İlerde bir yazıda geniş olarak anlatacağım tuhaf bir maceraydı bu.) Gazetenin üst katında da Menteşoğlu Holding'in bürosu var. Bu büroya yeni birisi geldi. Bıçkın olduğu her halinden belli, esmer, bıyıklı, yapılı ve gençten biri. Mesafeliyiz ama, o gün eşinin ağır hasta olduğunu, maddi gücü yetmediğinden doktora götüremediğini öğrendim. Ne olacak, zor bir iş değil, bir doktor arkadaşına telefon edip durumu anlattım. Sağolsun bakmış, üstelik ilaçlarını da parasız vermiş ellerine. Bir hafta sonra eşi yürümeye başlamış;

"Sağol abi" dedi, "Dile benden, istediğin adamları vurayım!"

Şaka yapıyor sandım, oysa çok ciddi. Merakla sordum;

"Sen yardım karşılığında adam mı vurursun?"

Sorumu anlamamış gibi yaptı önce, sonra "Vururum!" dedi.

Bu konuşma ileriki günlerde bizi daha da yakınlaştırdı. Bana karşı güven duymaya başlayınca sormaya başladım. İnci Baba'nın yanından ayrılmak zorunda kalıp, Menteşoğlu'nun kucağına düşmüş. Kısacası, tetikçi!

"Niye İnci Baba'nın yanından ayrıldın?"

"Baba'yı yiyiyorlardı da onun için!"

Bu yanıtın ne anlama geldiğini anlayan olursa, alnını karışlarım;

"Nasıl yani?" diyebildim.

"Baba'nın çevresindeki bir kısım adam Baba'yı kerizliyordu. Buna karşı çıkınca, Baba'yı parmaklayıp, bana karşı kıskırtmışlar. O da 'Koparın kafasını!' deyince, yanından ayrılmak zorunda kaldım."

Hiç bilmediğim bir dünya. anlamadığım bir sürü nokta var. Anladığım kadarı ile Baba milleti, adamları ise Baba'yı soyuyor. Peki bu nasıl olur?

"Gazetelerde de görmüşsündür. Baba'nın iki leoparı vardı.

Birinin adı Ceyar, diğerrinin ki Suelen. Bunlar günde 8 kilo lop et yer. Bakıcısı etten çalışıyordu. 2-3 kilosunu veriyor, gerisini cebine atıyordu. Sonunda leoparlar birbirine saldırdı açlıktan ve Sualen, Ceyar'ı parçaladı. Böyle onlarca olay vardı. Karşı çıkınca, beni duman ettiler. Babaya derdimi anlatamadım."

Hasbi Menteşoğlu'nu çok önceden tanıyorum. İyi de muhabbetimiz var. Geldiğimizi öğrenince gece Büyük Samsun Oteli'ne damlar;

"Vay abem hoş gelmişsin. Gel şurda kafaları bi çekek."

O gün benim içkime taktı. Garsona, "Oğlum bana da abimin içtiği kırmızı şeyden getir."

Uyardım, cin-vişne içerim ben. Alışmayı fena çarpar. Hem cin, hem tatlı. Delikanlılığa leke sürdürür mü Hasbi Ağa?

" Olsun abem, içeriz onu da Allah izin verirse"

İkinci kadehten sonra açılmaya başladı;

"Samsun'da zora düşen her fabrikayı almaya başlamışsınız."

" Ne yapak abem, alan razı satan razı?"

" Sendika sokmuyormuşunuz aldığınız yerlere."

" Aman abem, onu hiç açma. Sevmem ben senduka menduka."

" İşçiler de sigortasızmış."

"He be abem. Ben işe alacağımın, önce anasını bubasını çağırırım. Sanduka - sigorta neyim derse garışmam derim. Onlar da, 'Aman işe al. Öyle dirlerse, önce biz kırarız kemiklerini.'" dirler. Sen şimcik boşver bunları da, içem abem. Angara'da ne oliy, sen onu anlat hele bi?"

Gecenin ilerleyen saatlerinde otelin kapısına dek geçirdim Hasbi Ağa'yı. Çıkışta resepsiyondaki kız, Ağa'nın altın dupont

çakmağını beğendi ki ederi en az çeyrek milyar. Gözünü kırpmadan verdi çakmağı, "Al senin olsun gızım" diyerek. Gözlerim fal taşı gibi açılmıştı bu bonkörlüğe. Ağa çıktıktan beş dakika sonra bir adam yanaştı resepsiyona;

"Burda ağanın çakmağı kalmış" dedi ve az önce armağan edilen çakmağı alıp gitti. Bu da ağanın bana bir gösterisi olmalıydı.

İki gün sonra, içerken yaptığımız sohbet, "Samsun'dan bir portre" diye yayımlandı gazetede, Hasbi Ağa Samsun'dan aradı telefonla;

"Abey ne yaptın? Yaktın beni! Müfettişle senin yazını ihbar kabul edip, milyar ceza gestiler!"

Yani "iyi muhabbetimiz var" dediysek, böylesine bir tanışıklığımız var Hasbi Ağa ile...

İlerleyen günlerde, baştan ısınmadığı Hasbi Menteşoğlu'na, yavaş yavaş bağlanmaya başladığını gördüm tetikçinin. Okumamış yazmamış, kendine özgü kuralları olan ve bağlı olduğu kişi için gözünü kırpmadan ölüme gidecek, harbi Anadolu delikanlısı. Benim de Hasbi Ağa'yı sevmemi istiyor, ileri geri konuşmamı bir türlü içine sindiremiyordu.

"Abicim bildiğin gibi değil. Hasbi Ağam hiçbir şeyi bilmez. Holdingde ne olup bittiğini, ne iş yaptıklarını, hatta ona verilen işin ne anlama geldiğini de bilmez. O yesin, içsin, kadınlarla düşüp kalksın, muhabbet etsin, başka iş bilmez. İş yapan abisi ile abisinin oğlu. Hasbi Ağa'yı öne sürerler, ortada gözükmezler. Ama tüm işi de onlar yaparlar!"

Hasbi Ağa, o yıl "Kırkpınar Ağası" unvanını kazanmış ya, bu aklıma geldi. Bugünün parası ile en az 15-20 milyar lira harcamıştı ağa olmak için. "Aptallık değil mi bu?" diye sordum, "Abisi 'Dur' demiyor mu bu tuhaflıklara?"

Başını iki yana salladı;

" Sen çocuksun be abi. Hiç öyle şey olur mu? Aslında Hasbi Ağa niye Kırkpınar Ağası olduğunu bile bilmez. Abisi aradı, 'Hasbi bu yıl Kırkpınar Ağası sen olacaksın. Git öğren şartlarını ve ol!' dedi. Bavullara doldurduk parayı, atladık Edirne'ye gittik. Paraları bastırdık, aldık ağalığı."

Hâlâ bir şey anlamamıştım. "Akıllıca mı yani bu?" diye sordum aval aval. Güldü;

"Dedim ya abi sen çocuksun diye. Bu işlerde beş verirsin yüz kazanırsın, işin raconu bu! Hiç Kırkpınar Ağası'nın TIR'ları, Kapıkule'de durdurulur mu? "

TOPYEKÜN KİRLLENME (1)

Ondört yıl olmuş; İsveç ile bağlantım kurulalı. 12 Eylül 1980'de çavuşlar yönetime el koyunca, güdümlü mahkemelerde, düzmece belgelerle mahkûm olup, onlarca yıl boşuna içerde yatmamak, işkence tezgâhlarında sakat kalmak ya da can vermemek için dışarıya kaçtı birçok dostum. Bunların arasında çok yakın bir arkadaşım da vardı. O, İsveç'i seçti de, sayesinde İsveç'le bağlantım oldu.

Altı yıl boyunca, daha önce hiç görmediğim, hiç bilmediğim bir ülkede çıkan dergiye düzenli yazı, radyoya program yaptım. Ve İsveç'te yaşayan Türkiyeliler'in üst örgütü, İsveç-Türk İşçi Demekleri Federasyonu'nun Türkiye Temsilciliği'ni yürüttüm. İsveç'teki arkadaşlarla, bu bağlantı gereği sürekli telefonla görüşüyordum. Ancak ne onlar beni, ne de ben onları tanıyorum. Ben pasaport alamıyorum, onlar Türkiye'ye gelemiyor. Ta ki 1987 yılına dek... Gereksiz olarak bana pasaport vermeyen Emniyet Müdürlüğü, o yıl yine gereksiz pasaport verdi, iyi mi?

Yıllar sonra ilk kez çıkıyorum yurtdışına. Bir heyecan bir se-

vinç sormayın gitsin. Stockholm'e, Kopenhag'dan aktarmalı gidiyorum. Kopenhag'da krallar gibi karşılandım. Uçağın merdivenlerinden inerken, dört kişi birden koşturarak geldiler. Birisi bavulumu, diğeri paltomu aldı. Hiçbirisini tanımadığım gibi, daha kelli felli olanı, ceketinin önünü ilikleyip;

"Hoşgeldiniz beyefendi" dedi. "Aktarmalı uçağınız 45 dakika sonra kalkacak. Biletinizi lütfederseniz, biz ayarlayalım. Danimarka Fahri Konsolosumuz da içerde, sizi ekliyor."

Yolcu otobüsüne binmeden beni bekleyen özel araca geçtik. Kelli felli olan, THY'nın Kopenhag Müdürü'ymüş. Şöhretim buralara kadar yayılması kadar, yurtdışındaki devlet görevlilerinin, bir gazeteciye böylesine ilgi göstermeleri de ilginç geldi bana. Çay, kahve, kek derken konu siyasi konulara geldi. Fahri Konsolos'a sürekli dediklerim çevriliyor. Konu konuyu açınca, başladım Özal Hükümeti'ne giydirmeye. Önce bir şaşkınlık oldu. Beni dinleyen görevliler, kaçamak da olsa birbirlerine tuhaf tuhaf bakmaya başladılar. İşin başından beri bir tuhafılık olduğunu sezinlemesine sezinlemişim ama artık sorabilirdim;

"Pardon, siz kimle konuştuğunuzu düşünüyorsunuz?"

"Siz Metin bey değil misiniz?"

Meğer, aynı uçakla gelmesi gereken ANAP Genel Sekreterini bekliyormuş garibanlar. Gülmeye başladım.

"Ben gazeteciyim, üstelik hükümet muhalifi, solcu bir gazeteci.."

Aynı anda çil yavrusu gibi dağılmasınlar mı? üstelik "iyi yolculuklar" bile dilemeden.

İsveç'e ulaştığımda, adını bildiğim, sesini duyduğum, ancak hiç görüşmediğim onlarca insanla kucaklaştık. Birbirimizi çok sevmiştik. 2. haftasında bana bir konuyu açtılar;

"Her ne kadar burada yaşasalar da, göçmen işçilerin bir ayağı doğal olarak Türkiye'de. Hemen tümü, yaz tatillerini Türkiye'de

geçiriyor. Fiyatlar müthiş, otellere motellere soyuluyorlar. Bu yüzden bazıları yazlık konut kooperatiflerine girdi. Onlar da soyuldukları gibi, evlerini de alamadılar. Bizim 400 evlik bir projemiz var. Ayrıca İsveç sendikaları ile görüştük. Onlar da, emekliler için bin yataklı bir otel istiyorlar. Bunun karşılığında hem otelin hem de kooperatifin bulacağı arsanın tümünün parasını üstleniyorlar. Güneyde bir yer bulunması için bize yardımcı olur musun?"

Hiç bilmediğim bir şey ama, "Elimden geleni yaparım" dedim. Ardından bir başka teklif geldi;

"Kooperatif işinde çok numara dönüyor. Yönetim kurulunu biz belirleyeceğiz. Senin ise başkan olmanı ve inşaatı, hesapları senin denetlemeni istiyoruz. Sen kabul edersen bu işe gireriz!"

Ayda binikiyüz dolar verecekler. Bunun karşılığında güneye taşınacağım ve ev kiramı da onlar ödeyecek. Çok parlak bir öneri ve üstelik ben o dönem işsizim. ancak ben ne kooperatif, ne hesap ne de inşaatın zerre kadar anlamam ki... Bütün gece düşündüm. Konut kooperatifçiliğinde, duyuyorum ki müthiş hırsızlıklar dönüyor. "Hırsızlık olmadan da yapılabilirmiş" tezini kanıtlama olanağı veriyor insana bu öneri. "Peki" deyip kabul ettim. Federasyon Başkanı Haydar Akan ile birlikte döndük Türkiye'ye ve arazi aramaya başladık. Derin soruşturmalar sonucu, ODTÜ'lü bir mimar ile inşaat mühendisinin ortak olduğu müteahhit firması ile uzlaşma masasına oturduk. Elllerinde, Silifke yakınlarında, denize sıfır, yanı başından sahil yolu geçen arazi de var. Bin yataklı otelin içinde toplantı salonları, kapalı yüzme havuzu, saunaları olmalı. Evlerin tümü dubleks olacak, iki yüzme havuzu, bir anfitiyatır, 2 tenis, bir kapalı salon, spor sahaları, çiçek bahçeleri... Tüm beklentilerimizi sıraladık. Onlar bir hafta içinde avam projeyi yaptılar. Ödenecek peşinat ve aylık aidatlar son derece makul. Tek işimiz, avam proje ile fiyat teklifini İsveç'e bildirip, onay aldıktan sonra üye yazımına girişmek.

Görüşmeden kalkarken mimar olan Haydar'la ikimizin koluna girdi;

"Ev sayısı 400 değil 402 olacak ona göre. Bu iki daire size bizim bir armağanımız. içine dsemek de bize ait"

Bir anda herşey bitti. Resmen rüşvet teklifi. Daha işin başında insanı hırsız yapacaklar. Sert biçimde reddettik ve sözü uzatmadan, avam projeyi de kendilerine bırakıp, ayrıldık oradan. İki gün boyunca peşimizden koşup, diller döküldü. Sonuçta yeniden masaya oturduk ve "bize teklif edilen rüşvet miktarının, aylık aidatlardan düşölmesi" üzerine anlaştık.

Haydar projeyi onaylatmak ve gerekli hazırlıkları yapmak için İsveç'e döndü. Ben artık Silifke'de yaşayacağıma ve kooperatif başkanlığı yapacağıma göre hazırlıklara başladım. Önce ne yapmam lazım, bu işte neye dikkat etmem gerekir, malzeme nasıl alınır... Ankara Belediyesinin imar Dairesi başkan vekillerinden Mimar Şükrü Seyhan'ı aradım. Durumu anlattım, gülmeye başladı;

"Sen yapamazsın kardeşim" dedi, "Sen kafayı mı yedin?"

Ulan bir süre aptal yapıyor da, ben mi yapamayacağım?

"İş akılda değil " dedi Seyhan. "Her aşamada belediye'den onay almamız gerekir. Bu onayı almak senin görevin. Rüşvet vermeden nasıl alacaksın?"

"Benden rüşvet isteyeniyi oyarım!" diye gürledim. "Hadi bakalım gerekçesiz onaylamasın da, rüşvet istesinde görelim"

Şükrü Seyhan bu işlerden ne kadar uzak olduğumun farkında, resmen dalga geçmeyeş başladı benimle;

"Allah olsan rüşvet ödemedenden onay alamazsın. Hadi rüşveti verdin. Bilançoda bunu nasıl gösterirsin? 15 milyar rüşvet mi diyeceksin? Bunu kapatman için ne yapman lazım? 20 milyarlık çimento yerine 25, 50 milyarlık demir yerine 60 milyarlık fatura kestireceksin ve sen bunların hiç birisini yapamazsın! O zaman o inşaat da bitmez!"

Doğru, billahı doğru! Aynı akşam hemen İsveç'i aradım;

"Sizlerin yazlık sahibi olabilmeniz için, bana getirdiğiniz öneriyi kabul etmiyorum!"

TOPYEKUN KİRLLENME (2)

Her şey, Bayındırlık Bakanlığı'nın, işsizliğin yoğunlaştığı Güneydoğu Anadolu için kadro çıkarması ile başladı. Bakanlık, özellikle bölge milletvekillerinin amansız baskısı altındaydı çünkü. Bölge milletvekilleri ise işsizlerin...

Bakanlık, Güneydoğu'da ki işsizlerin baskısından bir nebze olsun nefes alabilmeleri için bölge milletvekillerine de 30'ar, SHP'nin Elazığ'da milletvekili olmadığı için, partinin grup başkanvekili ve Elazığ doğumlu Aydın Güven Gürkan'a ise 40 kadro kontenjanı ayırmıştı.

İşte bütün felaket, bu haberin duyulmasından sonra başladı. İşsizlerin baskını yüzünden Meclis'te adım atma olanağı kalmamıştı. Hele Gürkan'a gelenler, adeta Elazığ boşalmıştı. Gürkan odaya geldi;

"İşi gücü bırak, gelenlerle ilgilen! Hiçbir iş yapamaz hale geldim."

Ben işin bu kadar felaket olduğunu tahmin etmemiştim. "Tabii

hay hay" dedim demesine ama, ertesi gün ufacık odanın kapısı miting alanına döndü. Neymiş, üç kuruş maaşlı, olağanüstü hal kadrosundan 40 kişilik kontenjan içine girecekler.

Hiç bu kadar okuma yazma bilmeyen insanı birarada görmemiştim. Bu nedenle, kimi ilkokul mezunları, tahsillerini iftihar ederek söylüyor.

Ben ülkede bu kadar muhtaç durumda insan olduğunu, durumun böylesine korkunç olduğunu da yemin ederim ki bilmiyordum.

Kızının kalbi delikmiş. Fırın işçisi iken atılmış. Fak-Fuk-Fon aracılığı ile kızını Hacettepe'ye yatırmış, üç gündür hastahanenin hemen altındaki parkta yatıp kalkıyormuş. Ve üç gündür tek lokma yemek yememiş bir insan, karşımda ağlıyor.

"Ne olur bana sigortalı bir iş. Maaşım sizin olsun. Yeter ki sigortadan kızımı ameliyat ettireyim!"

Milletin içinde ağlamayayım diye, fırlayıp çıkıyorum ikide bir.

Bu arada Elazığlı bir aile dadandı ki, hiç sormayın. Aynı soyadı taşıyan aileden tam 17 kişi. Kendileri ile konuşma gafletinde bulunduğum için, bunu sindire sindire istismar ediyorlar. Sabahın köründe bile evden arıyor;

"Abey, ben Memed. Beni tanıdın mı? Gürkan beyin köyünden. Bizim iş ne oliy?"

Kimi zaman "olacak" diye savıyor,kimi zaman, "Bu saatte aranır mı kardeşim?" diye fırçalıyorum. Ama o yılmıyor;

Bir gün ipleri kopardım, sabahın 5.30'unda aradığında;

"Yeter ulan, arayıp durma. Gürkan'ın köyündeniz deyip duruyorsun. Bok mu var köyünde? Köyde Gürkan'ın partisi 3. çıkmış, hangi yüzle arıyorsun!"

İıh! Ne söylersen söyle, son derece kararlı. İki gün sonra sabahın körü, telefon çalıyor;

"Hasan abey! Beni tanıdın mı? Ben Memed? Bizim iş ne oldi?"

Ya bu adamı boğacağım ya da yükselen tansiyonumun kurbanı olacağım. Açtım ağzımı, yumdum gözümü küfür ettim bu kez. İki gün sonra Meclise bir telefon;

"Hasan abey! Ben Memed, Gürkan'ın köyünden. Şimdik garajlardayız. Yükümüz ağırdır. Bi zahmet gel, emanetini al!"

İçimden "ya sabır" çekip, küfür etmemek için "Peki" deyip kapattım telefonu. İşleri olsun diye bu kez rüşvet getirmişler besbelli. Rüşvet alıp vermek artık ne kadar olağan?

Aklımdan çoktan geçip gitti Elazığlı Memed! Ertesi gün yine telefon;

"Abey ben Memed. Ne oldi gelmedin? Seni bekleriz garajda."

Gürledim yine; "Ulan bu ne cesaret! Sen bana nasıl rüşvet teklif edersin çeyyus! " deyip kapattım telefonu yüzüne. İki saat sonra Memed Mecliste. Yalvar yakar;

"Abey gırma bizi. Vallah rüşvet değildir. İki torba peynir, şeker, yağ getirmişiz. Gurbanın olam al!"

"Kendi karnın aç, gözün içeri çökmüş. Sağol! Bunları aldığımı kabul et, geri götür hepsini!"

Getirirken çok yorulduklarını, geri götüremeyeceklerini söyleyip, saatlerce dil dökünce, çaresiz rüşveti aldım. Grup personeline dağıtmak için, gavur ölüsü gibi ağır çuvalları açtım. İçimden söylenip duruyorum. 17 yıl önce, gözaltına alınan arkadaşımın, istediğimiz mahkemeye düşmesi için, tutulan avukatın isteği üzerine, başmübaşire ilk ve son kez rüşvet vermiştim. Şimdi ise ilk ve inşallah son kez rüşvet almış oluyordum. Rüşvet alıp-vereni vurmaya eğilimliyken, belli ki biz de kirlenmişiz!

Bir kaç gün sonra, gündüz saatlerinde Meclis'e bir telefon, yine aynı adam;

"Abey biz geldik. Ben Memed. Sağolasın, aldın bizim emaneti. Bizim iş ne oliy? Yengenin pırlantası hazirdir!"

Yeter artık, bu Memed beni öldürecek;

"Ne yengesi, ne pırlantısı ulan! Hırsız mıyım ben, şerefsiz herif! Beni bir daha ararsan, dünyanı karartırım senin!"

Ne yanıt verdi bilir misiniz?

"Abey anladım. Yanında biri var herhal. Ben yine ararım!"

Ne yapmam gerekir? Rüşvet işi o kadar olağanlaşmış ki artık. Kabul etmemeyi, akli almadığı gibi, "Yanımda birisi var, onun için böyle söylemek zorunda kaldım" anlamı veriyor.

Sonuçta 5-6 bin insan arasından, kılı kırk yararak 40 kişilik liste yaptım ve Gürkan'a imzalatıp Bayındırlık Bakanlığına faks-ladım. Ertesi gün, aşına olduğum birisi geldi odama;

"Elazığ'da bilmem ne ailesi, listeye alınmadılar diye sürekli Gürkan'a küfrediyor!"

Şaşırdım, daha dün fakslanmış listede olmadığını nereden bilirler? Listeye baktım o hızla. Söz konusu aileden tam iki kişi girmiş üstelik. Ziyaretçi parladı birden;

"Vay gavurun döller! Abi şu listeyi ver bana,. Yedireyim onlara bu listeyi!"

Tabii, hemen çıkarıp verdim. Bir hafta sonra Bakanlıktan, bakan danışmanı Hasan Belovacıklı aradı;

"Yahu Hasan. Bana geçtiğin liste bir adamın elinde. Listede adı yazılanları arayıp, '100 milyon lira verirsiniz, listeye alınıp işe gireceksiniz' diyormuş."

Beynimden vurulmuşa döndüm. Dünya yıkılsa aklıma gelmez bir yöntem. Allah kahretsin. Neyse ki Belovacıklı arkadaşım. Dolandırıcı ile ortak çalıştığımızı düşünebilirdi. Kıpırmızı bir yüzle telefonu kapatıp, listede adı olanlara telgraf çektim;

"Sizden para isteyen bir adam gelirse, sakın para vermeyin. Ayrıca hemen polise ve bana haber verin!"

Neyse ki üç gün sonra adamı bu uyarı sonucu yakalatıp, tutuklattık da, yok yere töhmet altına girmekten kurtuldum.

Bu kadar kirlenmiş bir toplumda nasıl yaşanır? Nasıl insan kendini korur?

BEN, KOLAY KOLAY ÇÖZÜLMEM ABİ...

Tarih 6 Mayıs 1975. Deniz Gezmiş'in katledilmesinin 3. yılı. Ulus'ta Atatürk heykelinin olduğu alanda düzenlenen korsan gösteride yakalanıp, jandarma noktasına götürüldüm. Aslında yakalanmazdım da, ODTÜ'den oda arkadaşımı heykelin üzerine pankart asarken tutmuşlardı. Üç erin arasında sürekli dipçiklenirken, bir albayın elindeki telsizle başına vurmaya başlamasına dayanamamıştım. Yerimden fırlayıp albaya okkalı bir yumruk yapıştırdım. Albay bir tarafa, elindeki telsiz öbür tarafa uçtu. İnsan dellenince güçlü oluyor demek ki... Kaçmaya çalışırken de yakalandım.

Yarım saat içinde ufacık kulübe içine tıkıştırılanların sayısı 9'u bulmuştu. Az sonra bir asteğmen, bizi yakalayanlardan, ne için getirildiğimizi not etmeye başladı.

Gösteri sırasında, üniversite öğrencilerinin üzerine küfrederek saldıran bir hava yüzbaşısı vardı. Abartılı iri bir öğrencinin, tek-wando sıçrayışı ile yüzbaşının sırtına sıçrayıp, onu yere ya-

pıstırdıktan sonra kaçtığını görmüştüm. Asteğmen, "Bunu kim getirdi?" diye sorunca, bilerek "Yüzbaşıya ben vurmadım" diye sızlanmaya başladım. Maksat, albaya yumruk attığım not edilmesin. Nasılsa yüzbaşının sırtına binen ben değilim.

Bu işe yaradı. Nitekim asteğmen, "Kes sızlanmayı!" deyip kâğıda, düşündüğüm gibi, "Yüzbaşıya saldırdı!" notunu düştü. Ardından da hemen arkadaki garnizona götürüldük. Şahsına büyük özen gösterildiğini söylememe bilmem gerek var mı? Öyle ya, komutanı döven adamı yakalamışlar.

Bir odaya tek sıra dizdiler, koridordan yüzbaşının sesi duyuldu. Birisi, "Sizi vurana yakaladık komutanım" diyordu. Küfürün bini bir para, odaya hışımla girdi yüzbaşı. Asteğmen, beni gösterdi, "İşte bu" diye. Tahmin edildiği üzere yıkıldı yüzbaşı. Nerede 45 numara ayakkabılı dev, nerede ben? Planım tutmuştu, sanırım bırakacaklardı beni.

"Bu değil" dedi yüzbaşı; "Ama, fare deliğine girse o iti bulacağım." diye ekledikten sonra arkasını döndü. Üniformasının sırtına, âdeta dev bir postal kabartması yapılmıştı. Görüntü karşısında, olacak talihsizlik değil, sinirsel bir kahkaha attım. Aniden dönüp, suratımın ortasına şamarı oturtmaz mı? Bunu hakettiğimi biliyordum ama, ceza bu şamarla sınırlı kalmadı.

Az sonra odada 1.90'lık dev bir onbaşı belirdi. Yaratılan senaryoya göre, yaşamımda ilk kez gördüğüm bu onbaşıyı dövmüştüm! Dev yavrusunun göğsüne geliyorum oysa. "Saçmalamayın, ben bunu nasıl döverim?" diye itiraz edip sonra da onbaşıya yöneldim, "Ayıp ulan, sen benden dayak mı yedin? Boyundan posundan utan!"

"Evet" dedi onbaşı, ifadeleri yazmak için gelen astsubaya dönerek, "Beni dövdü!" Yanındaki iki er de tanık olduklarını söylediler. Onlara göre ele geçirilen bildiriye de ben dağıtıyordum. Yüzbaşıya gülmem başıma neler açmıştı.

Astsubayın yazdığı, hem bildiri dağıttığımı hem de bu ayı

yavrusunu dövdüğümü itiraf ettiğim ifadeyi imzalamayı reddettim. "Yalan bu" dedim, "Benim hiçbir şeyle ilgim yok. Yüzbaşıyı dövne benzetmişler, alıp getirdiler. Ben bunu vallahi imzalamam!"

Astsubay, "Bak kardeşim" dedi. "Bunu imzalayacaksın. İster eşek sudan gelinceye kadar dayak yedikten sonra, ister şimdi. Ben senin yerinde olsam, tüyüm kuruyken imzalarım"

Tüyümün kuru kalmasını sağladığımı itiraf etmeliyim.

Aslında yıllarca yatanları düşündükçe, benim yaşadığım ne ki? Yine de kısa sürede yaşadıklarım ilginç geliyor. Hepsi hepsi, Emniyet'te 5 gün, Mamak'ta 1.5 ay .

Mamak'a gidişimize bugün bile gülüyorum.

Biri bayan 9 sanık; başımızda "Ayı boğan" diye tanınan komiser, polis minibüsü ile Mamak'a götürülüyoruz. "Ayı Boğan" Emniyet'in hemen karşısında, sigara almak için durdurdu aracı. O indi, az sonra, muhtemelen başka bir sivil polis, minibüse binip yanımıza oturdu. Aradan birkaç dakika geçti geçmedi Ayı Boğan geri geldi. Minibüs hareket etti ve Et-Balık'ı henüz geçmiştik ki gözü, kendisinin ardından minibüse binen adama takıldı:

"Kim lan bu?"

Mimiklerimizle tanımadığımızı ifade ettik. Bu kez, ne olduğunu anlamaya çalışan adama dönüp, "Sen kimsin hemşerim?" dedi.

"Ulus değil mi?" diye sormaz mı garibim. Meğer dolmuş diye binmiş araca...

"İn lan aşağı! Üç ay çıkamazsın sonra Mamak'tan. Hayatın kayacak hıyar!" diye Ayı'nın bir gürleyişi ve garibin bir inişi vardı ki...

Emniyet'teyiz. Hücreden çıkarıp, iki kat aşağıya indirdiler. İlk

kez gördüğüm bir polis. Kılıksız, çarpık suratlı ve fare kuyruğu bıyıklı... Ayakları masanın üstünde, bir yandan dosyayı karıştırırken, öteki elinde koca sopayı sallayarak, beni süzüyor:

"Gel bakalım" dedi. "Anlat, örgütün başı kim?"

Hoppala, ne örgütü? Tüyümüz kuru kalsın diye onbaşıyı dövdüğümüzü kabul ettik de, bu örgüt işi nereden çıktı?

"Biz her şeyi biliriz" dedi, "Numara çekme, sülaleni bellerim yoksa!"

Aldık mı başımıza belayı. Ne gizli bir örgüte girmişliğim, ne de böyle şeyleri bilmişliğim var. Yine de, dayak mayak atacak olurlarsa örgüt diye vereceğim isimleri kafamdan geçiriyorum. Ankara' da yeniyim. Bu nedenle tanıdıklarımın çoğu futbolcu. Şimdi hakem olan Oğuz Sarvan var mesela. Üst ranzada yatan ve pek sevmediğim Nurettin'in ismini de verebilirim. Mimarlıkta okuyan Osman var. Babası zengin, nasılsa kurtarır. Çok yakın arkadaşlarımın ismini ise veremem!

Kafamdan bunlar geçerken, "Ayı boğan"odaya girmez mi! Sorgucu inanılmaz bir hızla bacaklarını toplayıp, ayağa fırladı.

"Buyrun komiserim"

"Napiyon lan sen burda?" dedi sorgucuya.

Soru yanıtız kalıp da bu kez bana döndü. "Sorgu" diyebildim ürkek ürkek.

"Ne sorgusu lan?" diye gürledi Ayı Boğan sorgucuya. "S... git işiğin başına!" Ardından yine bana yöneldi; "Manyak mısın lan sen, bu herife ifade veriyorsun?"

Meğer benim gizli örgüt bağlantımı çözecek sorgucu, emniyetin çaycısı imiş, iyi mi? Özendiği polisliğe soyunarak, benimle kafa buluyormuş itoğlu...

Yine de o gün konuşmamış olmakla bugün çok övünüyorum. Oldum olası, kolay kolay çözülmem zaten..

İNSANOĞLU İNSANLAR!

İnsana en büyük dersi yaşam pratiği veriyor. Çok ilgisiz bir konudan söz ediyorum: Bir bayan arkadaşım, "Vallahi çocuk gibi, hatta çocuktan da çocuk. Biliyorsun ben de doğurdum. İkisine birden bakmam olanaksız hale geldi. Sana vereyim." deyip , uzun kulaklı Rus köpeğini gösterdi. Köpek benim neyime? Zaten kendime zor bakıyorum, bir de ite nasıl bakarım?

"İkisine birden bakmak zor oluyorsa, çocuğu ver!" dedim.

Her neyse, gecenin ilerleyen saatlerinde ben ite, it bana ısındı ve köpek üstüme kaldı mı? Adı KUKİ imiş. Ben zaten köpekle zor dolaşıyorum, bir de Kuki falan hiç diyemem. Erkek olsaydı adını "it" diye değiştirecektim, dişi olduğu için KOPUK koydum. Kolay kolay yeni ismi kabul etmezmiş. Oysa nasıl çabuk alıştı yeni ismine...

Giderek köpeklere ilişkin bilgi üstüne bilgi ediniyorum. Şeker seviyor habire şeker veriyorum. Bir süre sonra şapır şapır gözleri akmaya başladı. Meğer şekerdenmiş, "Böyle giderse kör olur" dedi

Veteriner. Tabii veterineri var Kopuk'un. Tertemiz yaşasın diye, yakaladım mı sokuyorum banyoya. Şampuanlarla yıkıyorum sürekli. "Aman ha "dedi veteriner, "hayvan kış aylarında üç dört haftada bir yıkanır." Meğer hayvanın doğal koruyucusu olan cilt yağı da her yıkanişta yok olurmuş. Yıkarken kulağına su kaçırılmışız, kulak iltihaplanmış. İki ilaç yazdı veteriner. İltihap geçti ve artık yıkarken, kulağına su kaçmasını önlemek için gliserinli pamuk tikiyoruz iyi mi? İki günde bir et, üç günde bir kemik, süt, vitaminler. Vitamini sevmiyor diye, havanda dövüp, sütle veriyoruz ağzına haspanın. Annem bana böyle baksaydı, dünyayı oynatırdım yerinden. Sevgilime itin yarısı kadar ihtimam gösterseydim, sevgilisiz kalmazdım namuzsuzum. Meyve yiyor, makarna yiyor, ıspanak, sosis yiyor? Elma ve ayva kabuğuna bayılıyor.... Dişleri kaşımış, kuzu bağırsağından yapılmış yapay kemik aldık, ithalinden. Şeker seviyor diye, zararsız ithal köpek çikolatası cabası.

Sabahları evden çıkacağım, imkânı yok, tuvalette bile peşimi bırakmıyor. Gideceğini anlayınca yalvarıyor, ağlıyor. Her saban evin içinde kovalamaca. Onu kandırıp, hemen kapıyı açıp kaçıyorum. Arkamdan resmen bağırıp ağlıyor. Tüm apartman ayakta, "bütün gün arkandan ağlıyor" diye şikâyet ediyorlar. Çaresiz kalınca veterinerlere sordum. Güldü:

-Tam Türk işi seninki, dedi. Hiç öyle şey yapılır mı? Evden çıkarken karşına al köpeği. Onun başını okşa ve "Kızım ben çıkıyorum. Sana mama almak için gidiyorum. Ev sana emanet. Bağırma, ortalığı pisletme. Akşam ben geleceğim." diye konuş onunla, seni anlar.

Tabii ki inanmadım ve veterinerlere "iyi saatte olsunların geldiğini" düşündüm.. Allah muhafaza, köpekle konuştuğumu görseler "Hasan kafayı yedi" diyecekler. Ancak Kopuk bağırmaya, ağlamaya, ben ise her sabah ter içinde kalmaya devam edince, kimse görmeden konuşmayı denedim. İnanılmaz bir şey; çıt çıkarmadı. Dinledi ve anladı. Öylece oturduğu yerde kalakaldı. Yahu

bu ne biçim iş? Namuhsuzum üç yıldır kapıcıya derdimi anlatamıyordum. Böylece sorunun benden kaynaklanmadığı da ortaya çıktı. Kopuk anlamıştı dediklerimi.

Yalnız öğrendiğim bu olsa iyi. Kopuk'un kelime kapasitesi 120-130 imiş. "Otur, kalk, gel, yat, sus, ver, bul, ye, iç, yapma, koş, kaç, git, götür, getir." Hepsini yapıyor, biz daha 25-30 kelimedeyiz. 120 kelime dile kolay. Hele insanımızın yarısı 90 kelime ile doğup, 90 kelime ile ölürken. . . Sabahları gazeteyi getiriyor ağzında. Sanılanın da ötesinde akıllı, onurlu ve gururlu. Çok özlediler diye, bir gün için eski sahiplerine sabah verdim akşam aldım. Bana küstü iyi mi? Eski sahiplerine ise hiç yüz vermeyip, havlamış üstelik. Bunca onursuz ve gurursuz insan arasında bir ıttan beklenmeyecek bir davranış. Artık bağlandık ya... Yanımda köpekle gezemezken, içten içe dış bilediğim süs köpekli insanlardan beter oldum. Kazak ördürdük üşümesin diye. Şimdi ise, sabah ve akşam gezintilerine çıkardığımda ayakları kirleniyor diye İsveç'ten lastik köpek çizmesi ısmarladık. Tasma ile dolaşmaktan nefret ediyor. Üstüme atlayıp tasmayı elimden alarak kendisi taşıyor, iyi mi? Bunca tasmalı insan içinde ne büyük titizlik köpeğin gösterdiği?

"Köpek gibi sadık" lafı da yanlışmış, yaşadıkça görüyorum. Köpeğe istediğı gibi bakın, sevgi, şefkat gösterin, boş. Onun için güven önemli. Birisine güvendi mi, sonsuz güven duyuyor ona. Güvenmediğı sürece her şey boş. Okşarken hassas bir noktasına dokunursanız; iki ön ayak arasına ya da başına, saldırır. Güvenirse, ne yaparsanız yapın ses yok.

İnsan kompleksi herhalde; insanlardan beklediğimiz davranışları hayvanlara yakıştıramıyoruz. Oysa onlar bizden başanlı.

Pasaport sorunumu çözer çözmez 1987'de ilk kez gitmiştim İsveç'e. Sevdığım, adını, sesini bilip yüzünü görmediğim dostlar.

Hemen hepsi Türk Elçiliği ile kavgalı. Bir konsolos var ki, sanki Türkiyelilerin değil, MİT'in temsilcisi olarak çalışıyor. Vatandaşları fişliyor, ihbar ediyor, Elçiliğin kapısını kapatıyordu. Yetmedi elçilikte bir de işçi dövüldü. Girene çıkana, hayvan muamelesi. Elçiliğe giren bin pişman... Stockholm'de düzenlenen Türk Gecesi'nde tanıştığım Büyükelçi ile bile konuşturmadı bizi bu konsolos. Sürekli peşimizde, kulakları açılmış, bizi dinliyor. Büyükelçi de istenmeyen kulaktan rahatsız: "Yarın rezidansıma gelin, orada it-kopuk olmadan rahat konuşalım." dedi. It-kopuk... Gerçek köpeklere nasıl haksızlık bu kelime. Sözü uzatmayayım, bu 12 Eylül artığı, MİT bulaşığı sözde diplomatın marifetleri kimi İsveç gazetelerinde "kendi vatandaşlarını ihbar edip fişliyor" diye çıktı. Bu İsveç yasalarına göre büyük suç. Eşinin İsveçli olmasını nedeniyle "Persona non grata" ilan edilmeden atıldı İsveç'ten. Ahdetmiştim, bu adamın peşini bırakmayacak, doğru dürüst bir hükümet döneminde yaptıklarının hesabını soracaktım. SHP-DYP Hükümeti kurulunca, o dönemin geldiğini sanıp Dışişleri'nden araştırdım nerede olduğunu. Oysa o çoktaaan demokrasi kahramanı, insan hakları savunucusu, büyük insan, BABA'nın özel kalem müdürü olmuştu?

Şimdi içinizden ne geçiyor bilmiyorum ama lütfen benim köpeğimi, Kopukcuğu bu işe karıştırmayın. İnsanoğlu insanlar deyin yeter!

BİR MARMARIS ÖYKÜSÜ

Öykümüz Marmaris'le ilgili. Özellikle seçtim, bari tatil yapamıyoruz, tatil yöresi ile ilgili yazayım diyerek.

Zaman ne çabuk geçiyor; tam 9 yıl olmuş. 1987 Mart ayı başlarındaydı. Ben -alışıldığı üzere- işsizim. Cumhuriyet'ten henüz istifa etmişim. Yayınladığı kitaplardan ötürü halen cezaevinde bulunan Ünsal Öztürk'ün bürosunda, sendikacı Mirza Arabacı ile pata küte, iddialı bir tavla oynuyoruz. Kapı çaldı. Gelen postacı, Marmaris'ten gönderilen küçük paketi uzattı. Mirza'ya gelmiş paket.

Paketi açmadan anladı Mirza. Marmaris'te yayımlanan haftalık bir gazetenin gönderdiği yazı ve fotoğraflar çıktı içinden.

- Marmaris'te bir arkadaş çıkarıyor gazeteyi. Daha ucuza geldiği için, burada bir tanıdık matbaaya bastırıp Marmaris'e gönderiyorum. Bir sürü işin içinde, bir de bu anlamadığım angaryayı sardık başımıza...

Bu kısa açıklamanın ardından yine tavlaya döndük. Şimdi

anımsamıyorum ama yendiğimi tahmin ediyorum. Çünkü yaşamımda tavlada yenildiğimi anımsamıyorum. (Yenilince siz de unutun, öneririm. İyi de oluyor.) Tavladan kalkan Mirza, Marmaris'ten gönderilen paketin içinden çıkanları karıştırmaya başlayınca, usuna bir şey düşmüş gibi bana döndü;

- Sen gazetecisin. Her seferinde ya eksik ya da fazla geliyor malzemeler. Telefon açıp yeni yazı, resim istiyoruz ya da neyi atalım diye soruyoruz. Şuna bir bak eskiği- fazlası var mı?

Çaresiz kalktım. Bilirmiş gibi yazı ve resimleri bir masanın üzerine yerleştirip düşünmeye başladım. 8 sayfa imiş gazete. Onu oraya, bunu buraya yerleştirdim kafamda.

- İki daktilo sayfası eksik var!

Hay demez olaydım. Mirza tutturdu, "Şimdi uzun iş oradan yazı istemek. İçerde daktilo var. İki sayfa yazı attırver. Sol köşeye başyazı diye basalım!" diye. "Peki" dememe kalmadı uyardı beni;

- Ama çok hassaslar. Siyasi bir gazete de değil. Siyasi bir şeyler yazma!

Siyasi olmadan ne yazılır? Yemek tarifi bile versem, insanların düşen alım gücünü hesaplayarak en ucuzunu yazarım. Sudan bahsetsem siyaset, havadan söz etsem siyaset...

Yazı konusu düşünürken hiç bu kadar zorlandığımı anımsamıyorum. Sonunda aklıma geldi. İki hafta sonra yerel seçimler var. Suyu sabuna dokunmadan, hiçbir partiden söz etmeden seçimler için yazabilirim rahatça. Buluşuma ben de çok sevindim. Başladım yazmaya;

" Önümüzdeki hafta belediye seçimleri var. Marmaris'e kimi seçelim?

Sizi seçelim mi? Diyelim ki bırakın Marmaris'in, Türkiye'nin hatta Dünyanın gelmiş geçmiş en iyi belediye başkanı olabilecek bir kişisiniz. Mimar-Mühendissiniz. Çevrecisiniz. İnsan-hayvan

ve doğa âşığısınız. Çok çalışkansınız. 4 saat uyur, 20 saat çalışırsınız. Ve hepsinden önemlisi çok dürüstsünüz. Sizin gibisi bulunmaz!

Bu meziyetlere sahip olmak belediye başkanı olmanıza yeter mi? Asla. Çünkü ilk olarak aday olmalısınız belediye başkanlığına. Bağımsız seçilemeyeceğinize göre kendinize uygun bir parti bulursunuz önce. Aday olmanız da yetmez. Çünkü partinin başka adayları ile yarışmalısınız.

Yarışmanın sonucunu delegeler belirler. Delegeler tarafından seçilebilmek için , yukarıda sayılan meziyetleriniz asla yeterli olmaz. Örneğin sizden , seçildiğiniz takdirde , kızının "zabıta" oğlunun ise "İmar müdürlüğüne" alınmasını isterler. Merkezde, limanda simitçi izni ya da köşedeki büfeyi vermenizi isteyenler de çıkacaktır. Ama en çok evinin üzerine "bir kat izni", yeşil alana giren arsasında "inşaat izni" veya " Belediyenin ufak-tefek ihalelerinin kendisine verilmesini" isteyenler çoğunlukta olacaktır. Asgari 20-25 delegeyi kontrol edebilen 'delege ağaları' arasında İmar veya zabıta müdürlüğü ya da belediye başkan yardımcılığı isteyenlerle de karşılaşacaksınız.

Oysa siz dürüst bir insansınız. Rüşvet karşılığı oya asla ve kat'en tenezzül etmezsiniz. Ama o zamanda belediye başkanı seçilemezsiniz ki. Halkımızı kendinizden mahrum etmeye ne hakkınız var? Sonunda "peki" deyip kabullendiniz gerçeği ve delegeler de sizi seçti. İş bitti mi? Nerde, daha yeni başlıyor. Çünkü diğer partilerin • Belediye Başkanı adayları ile yarışacaksınız daha.

Bu yarışma parti içine benzemez. Tahmininizin üstünde, hatta rüyanızda bile göremediğiniz kadar, üstelik sokağa atılacak parayı gerektirir. Siz dürüst insansınız, para sizde ne gezsın? Para sahipleri belli. İsterseniz bu parayı onlar sağlayabilir size. Ama bu para asla 'kara kaş kara gözünüz' adına verilemez doğal olarak. Deniz kenarına 20 kat çıkma izni ister para sahibi örneğin. Belediyenin tüm ihalelerinin kendisine verilmesi, imar müdürlüğüne

'yakın adamlarının' atanması ya da yeşil alanlara inşaat talepleri de işin cabasıdır.

Siz dürüst adamsınız. Böyle bir şeyi nasıl kabul edersiniz? Ama o zaman da parasız gireceğiniz seçimlerden , belediye başkanlığı yerine ancak "temiz hava" alarak çıkarsınız. Halbuki halkınız sizin hizmetlerinizi, eserlerinizi bekliyor. Onları yetenek, bilgi ve öngörülü ve de planlı yatırımlarınızdan nasıl mahrum bırakabilirsiniz? Üstelik daha seçilmeden, parti genel merkez, il ve ilçe yönetiminden veya bölge milletvekillerinden gelecek; 'benim adamımı al' 'o ihaleyi şuna ver' 'şu malzemeyi şundan al' 'şurdaki yeşil alanı inşaata aç' baskı ve uyarıları düşünüp boşuna moralinizi bozmayın.

Ve uzun uzun düşünmenin ardından para sahiplerine " peki' deyip , seçim için kullanılacak paraları aldınız ve seçildiniz.

Sizi kutlarım! Şimdi dönüp bakın bakalım , sizden bir şey kalmış mı geride? Aynaya baktığınızda hamileliğin size yakıştığını daha iyi anlayacaksınız... "

Yazı üç aşağı beş yukarı böyleydi. "Yazdım" dedim Mirza'ya. " Ne çabuk?" dedi Mirza, "Siyasi bir şey yazmadın değil mi?" Gözümle "Evet" işareti yaptım. İkinci kez tavlanın başına oturduğumuzda yazı ve fotoğraflar, benim başyazıyla birlikte matbaaya gönderilmişti bile.

Bir kaç ay sonra idi. Mirza Arabacı ile Mülkiyeliler Birliği'nde karşılaştık. Görür görmez, "yahu ne yaptın?" demez mi? Ne yapmış olabilirim? "Sen o yazıda ne yazdın?" Ne yazısı ki? Marmaris'teki gazete yazısını çoktan unutup gitmişim. Mirza'nın sözleriyle anımsadım;

- Yahu Marmaris'ten adam aradı, ağlıyor. Gazeteyi toplatmışlar, hakkında dava açmışlar... Ama isabet oldu, gazetenin basım işinden kurtuldum. Artık yazıları da göndermiyorlar Ankara'ya. Gerçekten ne yazmıştın orada?

EKMEK YEDİĞİN YERE KÜFRETMEK!

Olağan işsiz günlerimizden birisi. Çalan telefonla irkildim. Arayanı yıllardır tanırım:

-Acele gel, önemli bir iş var!

Şimdiye kadar haber alışverişi yaptığım kişi yine haber için arıyor olmalı ama ben duvarlara mı yazacağım? Yine de söylenen adrese gittim.

-Müthiş bir gazete çıkaracağız. Seni de aramızda görmek istiyoruz.

Tabii, çok da iyi olur da, gazetenin sahibi kim, çizgisi ne?

- Sahibi önemli değil ama tam senin istediğin gibi bir gazete olacak.

Nedense konuştuğum kişi gazetenin ardında Menteşoğlu'nun bulunduğunu gizliyor. Oysa Menteşoğlu'nun gazetenin ardında olduğu kesin. Konuştuğumuz bina Menteşoğlu'nun. Konuştuğumuz kişi Menteşoğlu Holding'in genel koordinatörü. İh,

benim bu işte olmam olanaksız. Zaten geçmişte yaptığım haberle Hasbi Menteşoğlu'nun başını yakmışım. Kırmamak için, benim ölçülerime göre müthiş bir para istedim ki, günümüz ederi ile aylık 150-200 milyon lira...

- Tamam, kabul! demesin mi?

- Nasıl yani, demişim. Her ay bu parayı mı ödeyeceksiniz bana?

- Evet, diye onayladı. Oysa ben kabul edilmesin diye uçmuştum. İş yokuşa sürmeye başladım:

- Bu kadar para verecekseniz benim görevim ne olacak?

- Görünüşte ben temsilciyim. Ama her şey sana bağlı olacak.

Aradığım fırsatı bulmuştum. Bu kez en kabul edilmeyecek öneriyi getirdim:

- Madem böyle bir sorumluluk yüklüyorsunuz, ben tanımadığım insanlarla çalışmam. Kadroyu ben belirlerim!

- Zaten ben de öyle düşündüm. Kadronu kendin belirle, diye yanıt vermez mi? Yelkenlerim suya indi hemen. Zehir gibi gazeteci olmalarına karşılık, basın içinde bulunduğu rezalet nedeniyle işini bırakan, işinden atılan veya komik ücretle çalışmak zorunda kalan arkadaşlarım var. Böylece onlarda iş bulmuş olur, kaldı ki içime sinmeyen bir şey olursa da çeker giderim. Beni zircirlemiyorlar ya...

Öyle de oldu. Enfes bir büro oluşturduk. Sıra geldi büroyu döşemeye. Bir sabah geldim ki, "Patrona yalakalık olsun diye" piyasanın en ucuz ve tapon malzemeleri doldurulmuş büroya. Haydan gelen paraların, sırtımızdan tasarrufuna izin verir miyim? İçeri bile girmeden gürledim:

- Bir kamyon çağırın. Bunlar nereden geldiyse oraya gidecek! Büro malzemelerini ben alacağım!

Dediğim gerçekleşti. Uyduruk malzemeleri satan bunları al-

mamakta direndiyse de, tümünü mağazasının önüne yıktırdım. Ve o dönem hiçbir gazete bürosunda olmayan şıklık ve estetikte mobilyaları aldık.

Keyfimiz yerinde. Bir çok keyifli insan da, piyasanın çok üstünde ücretlerle kadroda. Rafet Genç var, Yılmaz Gümüşbaş, Dinçer Sezgin var. Şimdi İHV'de olan Fevzi Argun, halen AA'da olan Nurcan Gökdemir, TRT'deki Nurdan Tıǧlı, Sabah'taki Hakan Aygün... Gazete daha prova baskıya bile başlamamış ama ziyaretçilerimizin haddi hesabı yok. Tavla partilerimiz ünlü oldu, özellikle Rafet abi ile oynadığımız. Onu yitirdiğimizde, ne kadar çok tavla oynadıysak, bana 600-700 şişe rakı borcu bulunuyordu.

İki üç ay sonra prova baskı yapmaya başladık. Gazetenin adı Hürses, merkezi ise İstanbul. Prova gazeteler bir felaket. Bir araştırdık ki, İstanbul'a iti kopuğu doldurmuşlar. Başarılı bir operasyonla, "Bunlar gidecek!" diye tutturup, yerlerine arkadaşlarımızı aldık. Gazetenin prova baskıları düzelmeye başlamıştı ki, bu gazetede, bunca parayla niye tutulduğumuzu, her kaprisimize neden boyun eğdiklerini öğrendik.

Gazete hiçbir zaman yayımlanmayacaktı. Menteşoğlu Holding, hayali dışsatımdan kuyruğu ele vermişti. Piyasada ismi bilinen üç beş gazeteci istihdam edilmiş, bunlar için de bir naylon gazete satın alınmış, hükümete gözdağı verilmeye çalışılıyordu.

"Üzerimize fazla gelmeyin, gazetecimizde sizi duman ederiz ha!"

Kimse durumun farkında değil! Rafet abi ile baş başa verdik:

- Arap durum yamuk, dedi Rafet abi. Bu gazetede çalışmak bize yakışmaz. Şimdi ayrılırsak bir çok adam yine işsiz kalacak. Nasılsa çıkmıyor gazete. Ola ki çıkacak olursa, çocuklar çalışsın. Biz basıp gideriz o zaman!

Böylece bir kaç ay daha geçmişti ki, Çağdaş Gazeteciler Derneği'nin 10'uncu yıldönümü nedeniyle düzenlenen panele ko-

nuşmacı olarak çağrıldım. Emin Çölaşan var, rahmetli Teoman Erel, Atilla Aşut ve Selçuk Altan. Prof. Cevat Geray ise paneli yönetiyor. Sıra bana geldiğinde, basın durumundan veryansın ettim:

"Hürriyet'in patronu aynı zamanda yumurta-tavuk karteli. Milliyet'in patronu, Koç'un Sirkeci'de oto yedek parça karaborsacısı. Tercüman'ın patronu, sermayesinin temeli, teneke kaçakçısı Şelefyan'la ortaklık, Güneş'in patronu Asil Nadir zaten belli... Bunların hiçbirisinin amacı, insanların temel haklarından olan sağlıklı iletişimi sağlamak değil!"

Dinleyicilerden biri laf attı:

- Bütün gazete patronlarına küfrederken, kendi patronunuzu niye koruyorsunuz?

Niye koruyayım ki? Güneş, Milliyet, Hürriyet'in yanında, henüz piyasaya bile çıkması şüpheli Hürses patronundan söz etsem komik kaçmaz mı? Sert biçimde çıkıştım:

- O da hayali dışsatımcı. Çıkarları doğrultusunda kullanmak amacı ile gazete yayımlayacak o da. Asil Nadir, Aydın Doğan, Ilıcak, Simavi neyse Menteşoğlu'da aynı!

Temsilci çağırdı ertesi gün odasına:

- Hasan sen patron aleyhine konuşmuşsun ÇGD panelinde.

- Evet, doğru!

- Hırsız demişsin patrona.

- Bu da doğru. Siz benden iyi biliyorsunuz öyle olduğunu.

- Kardeşim sen ekmek yediğin yere nasıl küfredersin?

Bu laf bardağı taşırabilirdi. Nitekim öyle de oldu:

- Ağzını topla, dedim; ben köpek miyim? Kaldı ki kimin kimden ekmek yediği tartışılır! Ben burada sadece emeğimi kirliyorum, kendimi değil! Bana bir daha böyle hitap etmeyin. Beğenmiyorsanız atarsınız!

Kapıyı o sinirle vurup çıktım. Sonra ne mi oldu? Ertesi gün, üstelik yalnız beni değil tümümüzü attılar gazeteden.

BENİM MERCEDES!

İnsanlar büyük acı duydukları zaman değişik tepkiler verir. Kimisi yemeğe düşer veya iştahı kesilirken, kimisi suskunlaşır ya da ağlar. Bazıları ise insanlardan kaçır! Ben çılgıncasına alışveriş yaparım böyle durumlarda. Çılgıncasına, çünkü ne paramın bitmesinin ne de aldıklarımın ne işe yarayacağını hiç önemi yoktur.

Bu saplantımı, Hukuk'ta okurken, askeri bir araç tarafından çiğnenerek öldürülen kardeşimin kaybı üzerine keşfetmişim. Kendimi mağazalara atarak, manyak gibi bir sürü ipe sapa gelmez şeyler satın almışım. 5 yıl önce, yine bir trafik kazasında babamı yitirdiğimde de öyle oldu.

Sanırım yaşımın ilerlemesinin de etkisiyle olacak, en büyük acıyı Sivas olaylarının ardından yaşadım. Arap öykünmecileri, hemen her gün masamı paylaştığım 4 dostumu, yakından tanıdığım 8 arkadaşımı yakarak öldürmüşlerdi. Nasıl yanmam?

Arap müsveddelerinin iğrenç eyleminin hemen ertesi günüydü

sanırım. Kendimi yine mağazalara attım. Yaz ortasında yedi çift kışlık ayakkabı, beş gömlek, ikişer tişört ile pantolon aldığımı dün gibi anımsıyorum. Ama bu alışverişin de beni kesmediğimi eve döndüğümde anladım. Daha büyük bir şey almalıydım, hatta satın alamayacağım bir şey...

HÜ'de öğretim üyesi olan arkadaşım, bir kaç gün önce, arabasını satışa çıkardığını söylememiş miydi? Herhangi bir arabayı alabilmek için, para dışında hiçbir eksikim yok aslında. İşte aradığım fırsat! Sanırım cumartesi günüydü. Sabahleyin erkenden kalkıp buldum arkadaşımı:

- Arabayı kaçta satıyorsun?

- Kırk milyon!

Kırk milyar da dese fark etmez. Bende nasılsa ikisi de yok. Yine de pazarlık yapmalıyım ki, ben müthiş pazarlıkçıyım:

- 39'a olur mu?

- Gerçekten alacaksan 38'e olur, demesin mi?

- Tamam, dedim. Alıyorum! Ancak bir koşulum var; Arabayı şimdi alıp gideceğim. Parayı iki gün sonra, pazartesi günü takdim ederim.

- Önemli değil, dedi arkadaşım. Tabii de, sen benim arabayı hiç gördün mü?

- Hayır!

- Markasını biliyor musun?

- Hayır!

- Peki sence bir gariplik yok mu bu işte?

- Yok, dedim; Sen karışma! Arabanın adresini ve anahtarı ver sadece, yeter.

Araba bir ara sokakta imiş. Sonradan çok sevdiğim Mercedes'imi ilk orada gördüm. Yemin ederim ki, o beni, ben onu

görünce, yıllardır birbirimizi arıyormuşcasına kucaklaşıp, öpüş-tük gibi bir his uyandı içimde. Hoş, markası ve görüntüsü 1968 WW kaplumbağayı andırıyor ama, böylece 38 yaşında, param olmasa da bir araba sahibi olmuştum. Kapısını açıp atladım direksiyona. Benzinciden deposunu ağzına kadar doldurup, gece yarıları bitap düşünceye kadar dolaştım Ankara'yı. Pazar sabahı erkenden kalkıp yine aynı şey... Ve pazartesi günü ilk kez kendime ait bir araba ile işyerine gittim. Öğleyin yemeğimi yedikten sonra aklıma geldi, o gün araba için ödeme yapacağım. Ne halt edeceğim şimdi?

Arkadaşlarımdan borç istemeye alışık birisi değilim ama ödeme için söz vermişim bir kere. Deli gibi çıktım sokaklara. Tanıdık kim varsa borç istemeye başladım. Aldığım parayı doğruca sağ pantolon cebine gönderiyorum. Bir kaç saat sonra koca bir şişkinlik oldu cebimde. İçinde dolar, mark hatta kron bile var. Topladığım para 15 milyon da çıksa şaşırmam, 50 milyon da... Doğruca arabanın sahibine gidip cebimi boşalttım ki, topladığım para 37 milyon 200 bin lira çıktı. Sadece 800 bin lirayı ben kattım. Sözümü yerine getirmiş, borcumu ödemiştım. Artık arabanın sahibi bendim.

Üç yıla yakın bir süredir kullandığım arabamla sanırım artık ayrılmamız mümkün değil. Hızı yüzyirmiyi aşmıyormuş, dördüncü vites atıyormuş, yağ kaçırmıyormuş, kaportası dö-külüyormuş, kimi zaman sileceği, kimi zaman cam suyu ça-lışmıyormuş ne gam? Ön koltukların yatarı var, kalkarı yok; varsın arkada oturanlar sıkışsın. Elektrik sisteminde sık sık oluşan arızaları da hiç dert etmiyorum. Kontak çalışmadığında, yokuş aşağıya bıraktım mı o sorun da çözülmüş oluyor. Arabanın altı, yakında ayaklarım dışarıya çıkacak kadar delik deşik ama hiç dert etmiyorum. Çürüme nedeni ile menteşelerin gevşemesi nedeniyle, 5 ay önce iki kişinin yardımı ile kapatabildiğim sağ kapıyı ise artık hiç kullanmıyorum. Sürekli gaz teli kopuyordu. Sonunda kendi başıma bir yöntem buldum. Kopan yeri başka bir telle sıkı sıkıya

bağladım, taş gibi oldu gaz pedalı. 5.5 saatte İstanbul'a giriyorum. Bir kez olsun yolda bırakmadı. Ben de onu ödüllendirmez miyim?

Geçenlerde tamirci ile pazarlık bile yaptım. "Yüz milyon liraya kız gibi olur abi" dedi. Ben de o kadar para ne gezer? Sonunu hiç düşünmeden veririm arabayı tamirciye, arkası gelir nasılsa...

Her şey iyi hoş da, borçlarımı nasıl ödeyeceğim? İyi kazandığımı bildiğim bir başka arkadaşımın kapısına dayandım:

- Benim hayatta tek bir arsam var ama hiç görmedim. Belki değeri beş milyon, belki de elli! Onu sana vereyim, benim araba borcunu sen öde! Bakarsın kârlı bile çıkarsın...

Borcumu kapatamayacağımı iyi biliyordu. Acıdı sanıyorum ve "Peki " dedi.

Arsa dediğim, kardeşim kadar yakın bir dostumun 16 yıl önce armağan ettiği, Çınarcık'ta 225 metrekarelik bir yer. Dostumun eline geçen toplu bir para sonucu, bir arsa komisyoncusundan 22 parsel arsa almış, birini benim üzerime yaptırtmıştı. İşin ilginç arsayı o da görmemişti! Bir kaç ay sonra bir fırsat oldu, birlikte Çınarcık'a uğradık. Deli gibi arsalarımızı arıyoruz yok. Elimizdeki tapuda ismi geçen yöreyi bilen yok. Abuk subuk yerleri tarif ettiler, uhh. Ve nihayet akşam saatlerinde bulabildik arsayı. Tepede, zeytinlikler arasında, tüm Çınarcık ve Marmara Denizi ayakların altında, enfes bir yer. Benim arsanın ederi ise 3 yıl önceki fiyatla 600 milyon, bugün için bir kaç milyar liralık bir yer.

Allahı var, aradı arkadaşım; " Sen arabanın parasını ver, arsa sende kalsın" diye. Hiç kabul eder miyim? Para dediğin ne ki? Olunca yenen, olmayınca özlenen. Özlemsiz yaşanır mı hiç?

FİNLANDİYA'NIN BÖLÜNMEZ BÜTÜNLÜĞÜ ÜSTÜNE BİR ÇALIŞMA...

Kuzey ülkelerinde, sanırım soğğun etkisi ile olacak; içki düşkünlüğü aşırıdır. İsveç Hükümetleri bu yüzdendir ki, "alkolizmle mücadele" adı altında içkilere inanılmaz vergi koymuşlardır. Bir restorantta bir şişe votkanın fiatı 50 doları aşar. Ortalama bir şarap 40 dolardan başlar, yıllanmışlığına ve markasına göre binbeşyüz dolara kadar çıkar. İçinde yaklaşık ikibin, birbirinden farklı şarabı içeren liste bulunan şarap menüsünü de, ilk kez İsveç'de gördüğümü itiraf etmeliyim. Türk rakısı da 50 dolar civarındadır. Alkollü içki, kısıtlı saatlerde ve belli miktarda, ancak salt içki satan devlet mağazalarından satın alınabilir. Burada da örneğin rakı, restorantta olduğu gibi 50 değil de 40 dolar civarındadır.

İçkiye düşkün İsveç'liler yolunu bulmuşlar. Özellikle hafta

sonları, Finlandiya-Norveç- İsveç ve Danimarka ortaklığı ile kurulan Denizyollarına ait Viking Line'nın gemilerine doluşurlar. Ya Danimarka'ya, ya da Finlandiya'ya sürekli düzenlenen turlara katılırlar. Çünkü gemiye bindiniz mi, ülke dışında sayıldığınızdan, içkiler vergisizdir. Bir şişe birayı 20 dolar yerine 10 dolara içersiniz.

Ben de öyle yaptım. Daha doğrusu Finlandiya'ya ait Ohland Adasına gitmek için Viking Line'na bindiğimde durumu öğrendim. Akşam biniyorsunuz Stockholm Limanından, sabah Ohland'dasınız. Akşama kadar Ohland'da dolaşıp tekrar ver elini Stockholm. Seks, içki ve eğlence gemisi olarak binip, sızmışlar gemisi olarak dönüyorsunuz. Biner binmez içkiye sarılanlar, Ohland'da inmiyorlar bile. Biz dolaşırken onlar gemide içmeyi sürdürüyorlar. Çünkü amaç ucuz içki içmek. Gemiymiş, geziymiş, Ohland'mış palavra...

Gelelim sadede...

Ohland, içinde sadece İsveç asıllıların yaşadığı, ama Finlandiya'ya ait bir ada. İkinci Dünya Savaşının ardından İsveç'e ait bu küçük ada, yanlışlıkla -nasıl bir yanlışlıksa- Finlandiya'mın sınırlarına dahil edilmiş. İyi mi?

Bir anda İsveç uyruğunda iken, Fin'li oluveren İsveç'liler ne yapmış? Tutmuşlar Finlandiya'da İsveç Partisi'ni kurmuşlar. Partinin merkezi Ohland Adası. Partinin herhangi bir il- ilçe örgütü yok Finlandiya'nın başka bir yerinde. Her seçime giriyorlar. Sadece Ohland'da, ama firesiz, tüm oylar İsveç Partisine çıkıyor. Aldığı oy, hemen her dönem bir milletvekilinin Fin Parlamentosunda temsiline yetiyor. Finlandiya Parlamentosunda İsveç Partisinden bir milletvekili!

Finliler-sözüm meclisten dışarı- biraz ahmaklar topluluğuymuş gibi geldi bana. Şahsen bir Türk olarak, uzaktan akraba olduğumuz ileri sürülen Finlilerin niye böyle ahmak olduklarını anlamakta güçlük çekiyorum doğrusu. Herneyse, bu biraz aptal kalmış akrabalarımız, Finlandiya'nın bölünmez bütünlüğünün ne kadar tehlike içinde olduğunu neredeyse yarım yüzyıldır göremiyorlar. Ne demektir Finlandiya'da İsveç Partisi? Fin Devletinin ülkesi ve milleti ile bölünmez zamazingosu ne olur sonra?

Ahmak Finli'ler bu durumu bilmediklerinden, İsveç Partisini kapatmamışlar. O kadar gaflet ve delalet içindeler ki; Partiyi kuranları idamla bile yargılamıyorlar. İnanmayacaksınız ama milletvekilinin tüyeliğine son verip, apar-topar, polis zoruyla ve itekaka hapse bile atmamışlar hala. Milletvekilini bir köşe başında vururmak hiç akıllarına gelmemiş. Bırakın bunları, Ohland'ın köylerini, tarlalarını, ormanlarını yakmak, köyleri komları boşaltmak bile akıllarına gelmemiş aptalların. Dedik ya; Finli'ler ülkenin nasıl bir tehlike içinde olduğunu farkında değiller. Faili meçhul cinayetleri, sokak-ev infazlarını, İsveç Partisini destekleyen gazeteleri kapatmayı, gazetecileri öldürmeyi, gazete binalarını bombalamayı icat etmemişler bugüne değin.

Bırakın bunları; Fin Genel Kurmayı'nın değerli bilim adamlarını devreye sokup, şöyle mükellef bir rapor ile hazırlatamamışlar:

"Ne demek İsveç'li? Bunlar aslında platolarda yaşayan Finliler değil midir? Bunlar plotolarda yaşadıklarından, yürürken kardan svış, vış, svop, svop gibi sesler çıkardıklarından bunlara Swedler denmiştir. Ama Finlandiyanın iç ve dış düşmanları bunu sonradan istismar ederek, "Swed değil, Sweden " diyerek bölmeye çalışmışlardır. İsveç'çe diye bir dil de yoktur. Kökeni Fince'ye dayanan, platolarda yaşayan Fin'lilerin uydurdukları bir dildir! "

Finlandiya Devleti gerçekten bunları yapsaydı ne olurdu? Ben

söyleyeyim; En az 5-10 yıl önce Ohland isimli Fin adası, çoktaaaan ya İsveç'e katılır, ya da ayrı bir devlet olurdu inanın.

Siz böyle bir şey anlattığınızda, "ama orası Finlandiya" yanıtını veren olursa, hiç çekinmeyin okkalı bir tükürük yapıştırın suratlarının ortasına. Çünkü bilin ki, o aslında size hakaret ediyordur!

ANNENİZ HANGİ HAVADA GELİN OLDU?

Kimi konularda sağcılarla aynı görüşte olmaktan rahatsızım. Örneğın ANAP Milletvekili Nedim Budak, RP Milletvekili Şevki Yılmaz ile Kayseri'nin MHP'li Büyükşehir Belediye Başkanı Şükrü Karatepe ile müzik konusunda görüşlerimiz neredeyse tıpa tıp aynı.

Geçen yıl TBMM komisyonunda Kültür Bakanlığı bütçesi görüşülürken ne istemişti eski MHP'li Nedim Budak?

“Opera ve bale ahlaksızlık demektir. Devletin sırtından bu yük kaldırılslın. Milli oyunlarımız dururken, gayri milli opera ve bale gereksizdir”

Allahtan kimse Budak'a, “üyesi olduğın parti ve Meclis, paranı yatırdığın banka, altındaki araba, sık bindiğın uçak, karşısından ayrılmadığın televizyon, okuduğın gazete, yazdığın kalem, konuştuğın telefon, boynundaki kravat, evindeki buzdolabı, çamaşır ve bulaşık makinaları ulusal mı?” diye sormadı.

Her şeye karşın Budak'ı desteklediğimi itiraf etmeliyim. Bence de opera ve bale kalkmalıdır!

Doğru dürüst anlamını bile bilmediği Kuran'ın Arapça'sını, öne arkaya sallana sallana okumaktan bitap düşmüş gariban hacılara, Mekke'de yaptığı konuşmasından aşınayız Şevki Yılmaz'a. Ve şimdi bu değerli düşünür ve devlet adamı, Rize Belediye Başkanlığı'ndan RP Milletvekilliğine geldi. Her söylediğinde hikmet gizli muhteremin:

“Ben bugüne kadar ne tiyatro, ne opera ne de baleye gittim. Ama bunun hiç eksikliğini duymadım. Bunlar olmasa ne olur?”

Kendisi gibi tiyatro, opera ve baleden habersiz olup, bunun eksikliğini duymayan canlıları yazarsam suç olmaz mı? Ama ben Şevki Yılmaz ile, aynı görüşte olduğumu açıkça söylüyorum.

MHP'nin Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Şükrü Karatepe ile görüşlerimiz daha da benzeşiyor. Şöyle diyor Karatepe, kendisini ziyaret eden Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürü Hasan Hüseyin Akbulut'a:

“ Türk insanına zorla Mozart dinletiliyor, mandolin çal-
dırılıyor. Biz küçüklüğümüzde şarkı, türkü söylerdik. Sonradan
öğretmenlerimiz bize baskıyla mandolin öğretmeye kalkınca,
müzikten koptuk. O yüzden mandolinden ürperirim.”

Söylediklerine katılıyorum ya, kimse de ona, “değerli uyanık
kardeşim. Eskiden Mercedes yerine at arabası ile gidip geliyordun.
At arabasından in diye kim baskı yaptı sana? Baban da mı telefon,
faks, bilgisayar, uçak kullanırdı?” diye neyse ki sormuyor.

Birisi Mozart'tan iğrenir, öbürü mandolinden ürperir, beriki
gitardan korkar, bir başkası viyolodan çıldırır. Tiyatro kal-
dırılmalı, opera yasaklanmalı, bale dağıtılmalı. Mozart ve Bet-
hoven asılmalı. Bach ömür boyu, Verdi ile Haydın 20 yıl hapse
çarptırılmalı. Türk besteciler ise tek ayak üstünde iki gün bek-
lemeli...

Beğeni düzeyi hızla ters takla atan toplumumuzda, cehaletin
cesareti bu boyutlara vardı artık. Bilmedikleri, anlamadıkları,
öğrenmemiş oldukları konularda susmak yerine, konuşmadan önce

içlerinden üçe kadar saymaya bile gerek görmeden, cehaletlerini uluorta sergileme cesareti bulabiliyorlar. Ve ne acıdır ki bu kişiler milletvekili, belediye başkanı, hatta bakandır! Tartışmak bile küçültmez mi sizi?

Hadi onlarınki cehalet de, opera, bale, Bethoven, Mozart, mandolin ve gitara benim karşı çıkışım ne oluyor?

İlkokul iki ya da üçteyim. Çıldırıyorum bir müzik aleti çalmak için. Çünkü bunu becerenlerin havası binbeşyüz. Benim neyim eksik?

Rahmetli peder, yanlış anımsamıyorsam Papajorji markalı, diğerlerinden fiyakalı bir mandolin aldı bana. Başladım mı kursa? Bir ay, iki ay, üç ay... İnh! Millet o günlerde kasırgalar estiren Beatles'in parçaları kulaktan duyup şakır şakır çalıyor. Bense hâlâ, "Nar gibi domatesle beyaz peynir. Bir parça ekmekle beraber yenir" deyim. Herkesten fazla gayretli değilsem şerefsizim. Ama olmuyor. Rahmetli pedere asılmaya başladım:

"Mandolin bana uygun değil! Ben gitar için yaratılmışım. "

Aile de hevesli, bir alet çalmam konusunda. Arkalarında kalıp rezil olduğum mandolincilerden önce gitara geçip, acısını çıkaracağım aklım sıra.

Hevesle başladım gitara. Bir ay, iki ay, üç ay, yine aynı sonuç. Millet seranat besteliyor ben, "bak postacı geliyor selam veriyor. Herkes ona bakıyor merak ediyor" aşamasındayım. Gayret ve ısrarın anlamı yok. Belli ki ben telli çalgılara değil nefeslilere yatkınım. Tabii bu da doğru çıkmadı. Blok flüt olayında da şişince, yaylı ve tuşluları geçip sonunda ideal çalgımı buldum. Anlaşılan ben vurmali çalgılar için yaratılmışım. Tanıdığım orkestranın bateristine başvurdum. Memnuniyetle kabul etti. Gerçekten müt-hişim. Ne Rolling Stone's, ne Beatle's bateristi benimle başedemez. Davul ve zilleri vururken elimin hızını görmeniz mümkün değil. Tek başına, ardımda orkestraya bile gerek duy-

madan. Dünya turu atıp, insanlık alemine bateri solo çekebilirim. Yanlız ufak bir sorun var. Ellerim çalışırken devreye ayak girerse, hepsi birbirine karşıyor. Ayakla ritm tutarken, eller devreye girerse yine aynı sorun.

Müzik alanında geriye bir tek dans ya da müzik icrası kaldı ki, futbol oynayan bedenin estetik dans, müzik kulağı bulunmayan terbiyesi olanaksız sesimle ise şarkı söylemem olanaksız. Ben müzikten nefret etmeyeyim de kimler etsin?

Bence mandolin, gitar, piano ve bateriler yakılsın. Şarkılar yasaklansın! Opera ve bale, hatta tüm orkestralar dağıtılsın!

ÖDÜLLER ÜZERİNE...

İlerleyen bölümler okundukça anlaşılabak bunları niye yazdığım. Örneğın, bu güne dek, 9'u "Yılın gazetecisi" olmak üzere 40'ı aşkın ödöl aldım. Eskiden çok önemserdim ödülleri. Aslında önemlidir de, ya ince elenip sık dokumadan, ya da birtakım tuhaf ilişkiler sonucu bir ödöl enflasyonu yaratıldı ya, ondan ağırlığını yitirdi, bu teşvik ve destek eylemi... 7 yıl çalıştığım gazetemden istifa ettiğimde, ödöllerin hâlâ önemli olduğunu düşünüyordum. Öyle ya; onca ödölö olan, ayağı yanık tavuk gibi oradan oraya koşturan, birçok alana birden bakan bir gazeteci olarak, istifa ettiğimde, kim bilir gazeteler, beni kadrolarına almak için nasıl yarışacaklardı. "Aman bize gel" deyip, yüksek transfer bedeli önecekler, maaşım ikiye üçe katlanacaktı. İstifamı verdikten sonra, yıllarca tek kişi aradıysa şerefsizim. İşte o zaman ödöllerin fazla bir anlamı olmadığını anlamıştım.

Lise'de üç kişi aynı sırada oturuyorduk. Ortada ben, sağımda Levent, solumda İsmet! Lise bittiğinde ben ODTÜ'yü, İsmet An-

kara Hukuk'u, Levent ise, o zamanki adı ile Ankara Devlet Mimar Mühendislik Akademisi'nin (ADMMA) Makine bölümünü kazandı. ODTÜ yurdunda yer bulamayınca, o dönemin en kaliteli yurtlarından olan, Şeker Öğrenci Yurdu'na girdim. Ardından Levent ve İsmet...

Levent benden bile haylaz çıktı. Bütün gün bilardo masasının başında, okumaz yazmaz. Dönem, politikleşmenin yoğun olduğu günler. Levent'i zorlamaya başladık;

"Oğlum biraz oku, dünyada neler oluyor, Türkiye'de neler oluyor, biraz öğren!"

Levent bir başladığı okumaya, maazallah. Bir süre sonra bizi beğenmemeye başladı. Ona göre biz yeteri kadar solcu değildik. Uzayan bıyıklar ağzının içinde. Üzerinde parka, ayağında postal. Yüz hatları bile sertleşti bu süreçte. Ben kurallara uymadım diye aynı yıl atıldım yurttan. Levent ise, kendisi için yeteri kadar solcu olan arkadaşları ile ayrı bir eve çıktı.

12 Eylül 1980 darbesine dek, bir süre görüşmedik Levent'le. O, 12 Eylül belasından payını alacaktı. Ne rastlantı ki, "Marmara Bölgesi Dev-Yol sorumlusu " olarak tutuklanıp, idam istemiyle yargılanacaktı. İsmet ise artık avukat olmuş, askeri mahkemede Levent'i savunacak, ben de onun haberini yazacaktım.

Uyduruk mahkemede, "Yaratılan suçlarla" yargılanan Levent, ömür boyu hapse çarptırıldı. Ve 8 yıl sonra, hapishanede geçirdiği kalp krizi sonucu, ameliyat olması için geçici olarak serbest bırakıldığı gün, ilk olarak doğruca bana geldi. Sarmaş dolaş olduk.

"Ablamı ve yeğenimi görmek istiyorum. Birlikte gidelim!" dedi.

Yeğenim dediği ablasının kızıymış.18 yaşında bir balerin. O dayısını, dayısı ise onu hiç görmemiş. OYAK Sitesi'ne geldiğimizde önde ben, arkada Levent kapıyı çaldım. Kapı açıl-

dığında bir afet-i devran ile karşı karşıyaydık. Ardında da Levent'in ablası, afetin annesi...

- Aman Allahım, ne kadar büyümüş, ne kadar güzel olmuşsun! dedim, Levent'ten atik davranıp. Kız, "Dayıcığım" diye bağırarak atladı boynuma. Levent ile Ablası zor çıkardı beni kızın altından, "O dayın değil" denilerek.

Geçtiğimiz hafta, Kültür Bakanlığı'nın ilk kez dağıttığı "Opera ve Bale Ödülleri" töreninde karşılaştım Levent'in ablası ile. Levent'in ablası, bir dönemlerin primadonnası, başbalerin Rengin Taş!

Bale yaptığı dönemde İngiltere'den Almanya'ya, SSCB'den Bulgaristan'a kadar, bale sanatının çok ilerde olduğu ülkelerde dans eden, bale sevenleri ayağa kaldıran bir sanatçı. Hasretle kucaklaştığımızda, özenli gizlemeye çalıştığı gözyaşlarına takıldım. Yıllarını verdiği balede, ilk kez konulan ödüller bonkörce dağıtılırken, bırakın ödülü, adının bile anılmaması çok dokunmuştu ona.

Yıllardır bir Rengin Taş, bir Meriç Sümen, bir Gülcan Tunççelik çıkaramayan ülkede, o gece üçünün de adı geçmedi, iyi mi? Ve kimler unutuldu, adlarını saysam sayfa almaz inanın. Oysa bale can çekişiyor Türkiye'de. Üstelik 168 kişilik bale kadrosundan, 68 gerçek balerin ve balet çıkaramazken... Bu vefasızlık, bu vurdumduymazlık ve aymazlık değil mi? Üstelik Rengin, bugün ülkenin gururu haline gelen Modern Halk Dansları Topluluğu'-nun kurucularından ve halen topluluğun klasik bale hocası iken!

Ama Rengin'e bunları söylemedim. Tersine suçladım;

- Çeyrek asır verdiğin sanat alanında, dans etmek dışında ne yaptın? Başınıza opera müdürü, bale müdürü, tiyatro müdürü diye, siyasi düşüncelerle atanan hoptirinam insanlara kaç defa karşı çıktın? Niye insan gibi biraraya gelip, kendi yönetiminizi kendiniz belirlemek için mücadele etmediniz? 20'li yaşlarda bu mücadeleye

girseydin, şimdi 20 yaşında olanlar, böylesine çağdaş bir sanatın yönetimini kendileri belirleyecekti!

Şaşkınlıkla başını kaldırıp bana baktı. Gözpınarlarından aşağıya süzelen suları sildi hemen;

- Ödül mödül gözümde değil ama, böylesine vefasızlık yaktı beni. Milyonlarca sanatseverin alkışı, bugün yetiştirdiğim öğrencilerin sivrilışı... Bundan büyük ödül olur mu?

Uğraşların en yücesi olan sanatla uğraşan tüm sanatçıları, öncelikle o gece adı anılmayan, ödül verilmeyenler başta olmak üzere sevgi ve saygı ile kucaklıyorum. Hâlâ ödül diye tutturan varsa, benim ödüllerin tümü emirlerinde...

BİZ NEYMiŞİZ BE ABİ!

Ankara Film Şenliği'nde bizim Nurettin'in ödül almasına nasıl sevindim anlatamam. Bu yıl ki, "En İyi Özgün Film Müziği" ödülünü, "Düş Gerçek ve Bir de Sinema" filminin müziği ile o aldı. Belki siz Nurettin Özşuca'yı tanımıyorsunuz. Hem Ankaralı, hem diş hekimi, hem esprili, hem solcu, hem de bir müzisyen olan bu hemşerimizi tanımamak ne büyük kayıp!

Geçtiğimiz pazar Sheraton Oteli'ndeki ödül töreninde karşılaştığımızda, Nurettin birden gülmeye başlayınca şaşırdım. Acaba, bir süredir yerleştiği İstanbul onun ruh sağlığını etkilemiş olabilir miydi? Belki de aldığı ödül yüzünden hafif sakat bir durum çıktı ortaya, ne bileyim? Şaşkınlığımı anladı hemen:

— Seni görünce aklıma hep Special Bar geliyor da, ondan gülüyorum!

Special Bar mı? Aaa nasıl da unutup gitmişim. Aradan 7 yıl geçmiş bile olsa, nasıl unuturum o günü?

Rastlantı eseri tuhaf bir ekip toplanmıştık. Almanya'dan bir

konuğumuz vardı; Dev-Yol'un Almanya Temsilcisi. Türkiye'ye o dönem girişi yasaktı ama o özleme dayanamamış, başka birinin pasaportu ile Türkiye'ye gelmişti. İsveç'ten ise Hasan Erol. Eski THKP-C'li. 12 Mart darbesinden sonra İsveç'e kaçmak durumunda kalmış ve 17-18 yıldır ilk kez Türkiye'ye gelmişti. Avusturalya'dan da Özen Özüner. Sidney'de oturan bir gazeteci-televizyoncu. Şair Nevzat Çelik vardı. Dev-Sol davasından idam istemi ile yargılanıyordu o dönem. THKP-C davasından 17 yıl mahpusluktan yeni çıkmış Oktay Etiman... İşin ilginç söz konusu kişilerin hiçbirinin birbiriyle ilintisi yok ve o gece tanıştılar Mülkiyeliler'de. Müzisyen Tolga Çandar ile iki bayan arkadaşımız daha vardı ekipte.

İlerleyen saatlerde azdım herhalde ki, tutturdum bir yerlere gidelim diye. Usuma Nurettin'in çalıştığı Special Bar geldi. O nerede çalışıyorsa orası bizim sayılır! İtirazlara karşın 15 dakika sonra 9 kişi birden Tunalı Hilmi üzerindeki Special Bar'da idik. Ağzına kadar dolu barda 9 kişiye iyi bir yer nerede? Sonuçta bize en arkada yer açabildiler.

Yarım saat geçti geçmedi biz ortama, ortam bize ısınmıştı. Nurettin gitar çalıyor, diğer arkadaş söylüyor. Parça bitti mi ben her zamanki gibi "Bravo Nurettin, nurol" falan diye alkışlayıp bağırıyorum. Solist alkışlanır halbuki, gitarist alkışlanır mı? Sonuçta solisti tanımayan müşteri varsa bir süre sonra soliste yaklaşıp sorar:

— Nurettin bey lütfen şu parçayı söyler misiniz?

Ben böylesine coşkulu bağırıp alkışlarken, iki ön masada oturan üç kişiden biri, bedenini tümüyle bana çevirip sürekli bakıyor. Üçü de lacivert elbiseli. Beyaz çorapları var. Gravatlı ve ceketliler. Rahatsız oldum ama, vahim konuklarımızı düşünerek sineye çektim. Zaten bir saat sonra önlerde yer açıldı ve bizi oraya aldılar. Konuklarımızın hepsi memnun. Neyse ki kazasız belasız kalktık bardan.

En arkadan çıkıyorum ki garsonlara teşekkür edip bahşiş bırakacağım:

“ Arkadaşlar sağolun” dedim, “Hepinize iyi geceler diliyorum!”

Kapı ağzına sıralanmış dört-beş garsonunun arasından gelen bir yanıtla irkildim:

— Sen kimsin de iyi geceler diliyorsun lan gavat!

Aaa, o bana sürekli dik dik bakan, lacivert takım elbiseli, beyaz çoraplı müşteri. Hadi önce sineye çektik de, şimdi de mi çekeceğim? Aslında ne kavga etmesini bilirim ne de severim. Ama dayılanıp posta atmayı iyi becerdiğime eminim. Kapının ağzında durup dik dik baktım:

- Bak kardeşim, dedim. Gözün yiyiyorsa gel dışarıya da sana iyi bir gece geçirteyim!

Bir kaç dakika gözümü gözüne diktim. Çıt yok! Gülerek kafamı salladım:

— Altından kalkamayacağın yemeği ısmarlama bir daha!

Dışarı çıktım ki Tolga isyanlarda. Meğer müthiş bir hesap gelmiş, kazıklanmışız işin Türkçesi. Hesaba ayrıca müzik parası diye bir şey yüklemişler. Gecenin yarısında hiç karşılıksız sahneye çıkan Tolga'dan bile almışlar müzik parasını. Hadi Tolga'dan alsınlar da, onu dinlemek zorunda kalan bizlere indirim gerekmez mi?

— Bir daha gelmeyelim buraya! dedi Tolga.

— Evet, dedim. Bir de küfür yedim ben barda!

Hay söylemez olsaydım. Tolga'yı tutmak ne mümkün? Dayandı kapıya, başladı zile basmaya. Kapı açılınca garsonların arasına girip durdu. Kapıyı açan bana küfür eden adam aslında. Tam karşı karşıyayız.

— Nerede o sana küfür eden, diye gürlledi Tolga.

Adamın omzuna elimi atıp gözünün içine bakarak yanıtladım:

— O pezevenk burada yok, gitmiş!

Adamdan çıt yok hakarete rağmen.

—Yok, dedi Tolga, bizim arkamızdan kimse çıkmadı. Burada o!

Aynı sözleri bir daha tekrarladım adamın gözünün içine bakarak, bu kez iyice madara duruma düşen adam bir şey söyleme gereksinimi duydu:

— Burada pezevenk mezevenk yok kardeşim!

Tolga dönüp, “ Ulan pezevenklerden sen mi sorumlusun?” demez mi. Adam son bir umutla, bu kez bir elini Tolga'nın, bir elini benim omzuma koyup, “ Ayıp oluyor beyler. Bakın ben ikinizi de tanıyorum” dediğinde, kapıda iki eli cebinde duran Oktay Etiman devreye girdi bu sefer:

— İndir o ellerini, kırarım sonra!

Otomatikman elleri iki yana inen adamı mahfolmuş biçimde orada bıraktık bırakmasına ama gece beni bir türlü uyku tutmadı. Belki gerçekten tanıdığımız bir arkadaşımızdı o adam. Belki tanıyamadığımız için bir şaka yapmaya kalkmıştı ve biz onu rezil etmiştik. Hay Allah!

Sabah erkenden Nurettin'i aradım. Durumu anlatmama gerek kalmadan kahkahalar atmaya başladı:

— Ne yaptığının farkında değilsiniz. Sayenizde bar sahibi haraç vermekten kurtuldu. Onlar o gece bardan normal haracını istemeye gelen ülkücü mafyaydı. Senin kavga ettiğin ise Ümit Ölmez!

ARTIK KUŞUM UÇMUYOR!

İnsanlar alemi ile uğraşınca, sık sık tansiyonum dert oluyor. Küçük 10, ellerinizden öper. Büyük 14'ünü tamamlıyor. Bu yıl ortaokulu bitirecek. İlerde başma neler geleceği açık ama o, ikide bir; "Büyüyünce ruh doktoru olacağım!" diye tutturuyor. Siz yine de en iyisi, sıkıldığınızda insanları boşverin! Ne varsa nebat ya da hayvanlar aleminde var. Hayvanların insanlarla konuşuyor olması, bitkiler karşısında ayrı bir avantaj...

Küçükken ilk kedim olmuştu. Hayal meyal anımsıyorum, adı Cafer'di. Ardından köpeğim Tarzan geldi. 7 yaşındayken, pederin tayini üzerine, başka kente göçerken, terk etmek zorunda kalmıştık. Ayrılacağımızı anlayan Tarzan da ben de karşılıklı ağlaşmıştık ama, sözümüz aileye geçmemişti. Ortaokul sıralarındayken, dayımın "eşi ölmüş" muhabbet kuşu, "Süheyla" konuk oldu bize. Muhabbet kuşlarının tek başına yaşayamadığı, kısa süre sonra öleceği söylenmişti. Tersine, normalin üstünde yaşadı, dul muhabbet kuşumuz Süheyla. Eşi ölmeseydi, bu kadar

yaşamazdı eminim. Zaten evlilikle ilgili şüphelerim buradan başlamıştır...

Üniversite için Ankara'ya geldiğimde, ilk hayvan dostum, yine bir kedi oldu. Büyük olasılıkla, annesi tarafından karşıdan karşıya geçirilirken, trafik yüzünden yolda düşürülmüş olan Hüsam'ı, Ulus'ta bir caddede, çamurların içinde cebelleşirken bulmuştum. Yeni doğmuş olmalı, gözleri henüz açılmıştı. Eve getirip, uzun süre damlalıkla besledim Hüsam'ı. Hiç anne sütü almadığı için olmalı, 14 yıl gibi bir süre yaşamasına ve bedeni küçük bir kaplanı andırmasına karşın, hep güçsüz kaldı. Yüksekçe bir yatağın üzerine çıkamaz ya da oradan aşağıya inemezdi. Tüm ısrarlara ve denemelere karşılık, sokağa çıkmayı reddetti. Yaşamında kedi görmedi. İnsanlar gibi koltuğa oturur, inanın bacak bacak üstüne atar, insan gibi yatağa yatar. Hüsam yaşlılıktan ölünce papağan, Kadriye isimli papağanımdan sonra ise, şimdi birlikte yaşadığım Kopuk isimli kızım geldi.

Aslında Kadriye bana ilk gelen papağan değildi. Bir arkadaşım Kaptan'ı armağan etti önce. Kaptan erkek, bense işsizim. Yine de gönlüm elvermedi; Biraz pezevenk ruhlu olmalıyım, o işsiz, yani parasız dönemimde Kaptan'a bir eş aldım, yani Kadriye'yi... Heyecanla eve koşturdum Kadriye ile. Kaptan'a eş bulmuştum, dile kolay. Kafeslerinin kapılarını karşı karşıya getirdim ve kapıları açtım ki, aman Allah; İnanılmaz bir kapışma, birbirlerini parçalayacaklardı ki, zor ayırdım.

Sonradan öğrendim ki, papağanlar, çiftleşme konusunda dünyanın en utangaç canlıları. Özgürce yaşadıkları doğada, en yüksek ağaçların tepesinde çiftleşirlermiş meğerse. İnsan elinde esaret çekenler ise, ancak aynı kafes içinde büyürlerse, birlikte olabilirlermiş, iyi mi?

Kaptan ile Kadriye'nin kafeslerini de birbirlerinden uzağa yerleştirdim. Kadriye müthiş asabi. Yanından geçerken, hatta yemek verirken bile saldırıyor gagası ile. Zamansızlıktan ikisiyle

de yeteri kadar uğraşamıyorum. Onlar da, bütün gün evde diledikleri telefon ile telesekreterin sesini taklit ediyorlar sadece. Kadriye "zırrr" diye bağıyor, ben telefon var diye koşturuyorum ikide bir. Kaptan ise, daha çok "Ben Hasan" diyor, telesekretere bıraktığım mesajın başlangıcı gibi.

Birkaç ay böyle geçti. O gün kapıyı açtığımda inanılmaz bir gürültü. Kadriye acı acı bağıyor, gagasıyla yem kutusunu, ardından su kabını yerlere boşaltıp, çırpınıyor. Ne yapacağımı bilemedim. Çaresiz kafesinin kapısını açtım. Sanki bunu bekliyormuş gibi, telaşla çıktı kapıdan. Doğrudan gelip omzuma konmaz mı? Şaka değil, korkuyorum. İki vuruşta parmağım kalınlığında tahtayı parçalayan Kadriye bana ne yapmaz? Ama o, yan yan adımlarla yüzüme kadar yanaştı önce. Sonra boynunu kıvrıp, gagasını ağızma soktu. Kadriye ile ilk öpüşmemiz idi bu. Bugünden sonra inanılması güç bir ilişki yaşadık Kadriye ile. Evim 4. katta olmasına karşın daha apartmana girişte bunu hissediyor, çırpınırcasına hareketleniyordu. Valide, Kadriye'nin çırpınışından eve geldiğimi anlar halé gelmişti. Eve gelir gelmez kafesin kapısı açılıyor, Kadriye omzuma konup öpüşmeye başlıyordu. O omzumdayken, örneğin başımla bir daire çiziyorum o da çiziyor, öne arkaya oynatıyorum o da aynısını yapıyor. Konuşma yerine, hareket taklit eden bir papağan oldu çıktı. Benle yemek yiyor, giderek dışarıda benle dolaşmaya başladı. O omzumda, sabahları birlikte bakkala, manava gidiyoruz, gazete alıyoruz, iyi mi?

İlk kez Kadriye'den ayrılacağım, 4 günlüğüne İstanbul'a gitmek durumundayım. Valide evde. Akşam saatlerinde bağırmaya başlamış. Evde konuklar var. Valide şaşırmış, geldiğimi sanıp kapıyı açmış ama ıh... Ben İstanbul'dayım. Bağirtisından rahatsız olunca açmış kafesin kapısını. Kadriye çıkmış kafesden. doğruca odama ve yatağın üstünde serili gömleğimin üstüne. Tam 4 gün kaldıramamışlar gömleğin üstünden. Çeresiz yemini ve suyunu oraya götürmüşler. Eve döndüğümde ise yer yerinden oynadı desem yeridir. Bir sevinç bir sevinç.

Ben daha çok gece yaşıyorum. istedim ki, gittiğim yerlere Kadriye de gelsin omzumda. Papağanlar gece çok zor görüyor. Bir gece balkonda, gece eğitimi verirken, uzaklaşmamdan korkan Kadriye fırladı yerinden. Ve beni göremeyince çatıyı sıyrıp gitti. Hemen ışıkları açtım. Ardından gece yarısı çatıya çıktım, tehlikesine aldırmadan, ama nafile. İki gözüm iki çeşme ağlıyorum.

Sabahın ilk ışıkları ile fırladım sokaklara. Başım yukarıda, deli gibi dolaşıyorum, "Kadriye, kızım" diye diye. Temizlik görevlileri, divane olmuş biçimde, kızını tepelerde arayan beni "mahallenin delisi" sandıkları kesin, ama umurumda değil. Tüm çevreye haber saldık, ödülleri koyduk ama ıh... Veterinerin bile, "Bu çok az görülür bu durum. Sana deli gibi âşık" dediği Kadriye'nin yitip gitmesinin ardından, aslında benim Kadriye'ye âşık olduğum ortaya çıktı. Bulamadık onu ve bir daha yemin ederim ki öyle bir aşk yaşamadım!

BİR TUHAF RÜYANIN ARDINDAN

Dile kolay, 17 yıl olmuş mesleğe başlayalı. Neler neler yaşamışım bir gazeteci olarak. Örneğin darbeyi yaşadım, yeni kurulan partileri, yasakları, vetoları, anayasa sürecini, seçimleri, banker ve banka olaylarını, deprem, uçak kazaları, yolsuzlukları ve güneydoğu olaylarını... Ne şanslıyım ki, ancak bir kaç yüzyılda yaşanabilecek olaylara birinci dereceden tanıklık etmişim.

İçin için seviniyor hatta gururlanıyorum da. Her şey kirlenirken, oturmuş değerler yıkılıp yerini çirkin yeni değerler alırken, özellikle iletişim dünyasına el atan sermaye yüzünden çapraz tekelleşmeyi yaşarken, sermayenin pis ilişki ve alışkanlıkları basının yeni ilkeleri olurken, kirlenmiş, yalaklaşmış, kredi ve iş takipçisine, devlet ve sermaye sözcüsüne dönüşmüş gazeteci müsveddeleri köşe başlarını tutarken, ancak okuruna rüşvet vererek satılabilen gazetelere bulaşmamış olmaktan müthiş gururlanıyorum.

Neler yaşadığımı, neleri ardımda bıraktığımı düşünürken

usuma gelenleri zaman zaman sizlerle paylaşmanın doğru olduğunu düşünüyorum. Hep olan biteni yazacak değiliz a, zaman zaman da olmuş bitmişleri paylaşmayı istiyorum.

On yıl olmuş. Bana dün gibi gelse de dile kolay tam on koca yıl. O zaman HP milletvekili olan, Avukat Cüneyt Canver'le müthiş bir macera yaşamıştık. Darbecilerden, ya da o zamanki adıyla "Sürahinin yanındaki bardaklardan" veya "beşibiryerde"lerden, Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Tahsin Şahinkaya'nın inanılmaz büyüklükteki mal varlığına ilişkin duyumları ilk alanlardandık. Ben o dönem çalıştığım Cumhuriyet Gazetesi'nden, Canver ise Partisinden izin aldı. Birlikte İstanbul'a hareket ettik. Bakırköy'den Kadıköy'e, Kadıköy'den Sirkeci'ye, Sirkeci'den Beyoğlu'na kadar tapu sicil müdürlükleri, İstanbul Defterdarı, Trafik Sicil Müdürlüğü kazan biz kepçe dolaşmaya başladık. Üçüncü şahıslara bilgi verilmesi yasak olmasına karşın, müthiş bir iş bölümü sayesinde tapu dairelerinden önemli bilgiler topladık.

Anlaşmamız üzerine Canver tapu müdürüne sert yapıyor, ben araya girip yumuşatarak, sorgulardan edindiğimiz iyi polis-kötü polis numarası çekiyorduk.

-Ben milletvekiliyim kardeşim. Bu bilgiyi nasıl vermezsin?

Tapu müdürü ya da müdiresi ağlama ya da patlama noktasına yaklaşırken ben devreye giriyordum;

- Yapma Cüneyt. Müdür bey de bize yardımcı olmak istemez mi? Sonra onun da başı yanar. Belki bize başka bir formül söyler.

Böylesine bir-birbuçuk saat süren bir paslaşma sonucu, üç ayrı tapu müdürü birden, hemen aynı biçimde teslim olup şöyle demişti;

- Beyefendi, benden almış olmayın. Size bir yardımcı memur

vereceğim, onunla istediklerinizi alın ve lütfen beni tanıdığınızı, hatta buraya geldiğinizi bile kimseye söylemeyin!

Ardından bilgileri değerlendirme girişimine başladık. Bugünün parası ile 300-400 milyarlık köşkler, bir o kadar eden onlarca arsa, ev, hisse senetleri... Ufak tefek tehditler, birkaç yerden kovulma dışında kazasız belasız işimizi tamamlamıştık. Sıra bombayı patlatmaya gelmişti. O güne kadar Şahinkaya'nın mal varlığı gündeme getirilmediğinden bombanın şiddeti büyük olacaktı.

Bütün akıllı ve tedbirli insanlar gibi dosyanın fotokopisini çektik. Birini ben aldım, diğeri Canver'de kaldı. Öyle ya , ne olur ne olmaz. Planımız uyarınca önce Canver, Tahsin Şahinkaya'nın mal varlığının araştırılması için TBMM'ye önerge verdi. Bu bile ortalığın kaynamasına, karışmasına yol açmıştı. Canver'in TBMM'ye sunduğu araştırma önergesinin gerekçe bölümünde, "Bir generalin mal varlığı ile ilgili spekülasyonun sona erdirilmesinin yolu, bunun araştırılmasından geçer. Haksızlık varsa bunun ortaya çıkması gerek" deniliyordu.

Sıra bendeydi. Her gün yeni bir haber, yeni bir yolsuzluğu yazacağım. Varan 1, varan 2, varan 3 diye sürdüreceğim. En hafifinden başladım: Şahinkaya'nın çiçekçisi bile milyarları vurmuştu. Haberi yazıp İstanbul'a geçtim. Bir gün iki gün haberi kullanmadılar. Klasik yöntemlerle bağırıp çağırdık. Sonuçta dördüncü gün, haber iç sayfalarda, saklanmış bir biçimde yayınlanınca, sineye çekip ikinci haberi geçtim. Yarım saat sonra yazışlarından bir telefon "boşuna kendini yorma, biz bu işe girmiyoruz." demezler mi?

Bu da çok önemli değildi. İş nasılsa Meclis'e yansımıştı. Elimizdeki belgelerin hesabını değil Şahinkaya, Allah'ın oğlu bile veremezdi. Şahinkaya elimizden kurtulamazdı. Varsın Cumhuriyet Gazetesi bu işe girmesindi.

Aradan bir hafta geçti geçmedi, Cüneyt Canver telefon etti. “Hasan gece arabam soyuldu. Çok tuhaf sadece Şahinkaya’nın dosyası çalındı. Çantamı açıp içinden dosyayı almışlar. Aman dikkat et, sendekini iyi sakla!”

Aptallar, dosyanın sadece Canver’de olduğunu sanıyorlardı. Ne kadar akıllıyız ki, fotokopisini almıştık. Telefonu kapattım. Cumhuriyet Gazetesi’nin Ankara bürosundaki, masamın hemen ardındaki dolabımın kapağını açtım. Benim dosya da yoktu!

ŞAKA...

Nedendir bilinmez, ona anlatamadım bir türlü. Oysa defalarca mecliste birlikte olduk. Dahası birlikte İsveç'e gittik. Anlatacağım şey aklıma gelmedi bir türlü. Ve anlatamadan yitirdik onu. DİSK genel başkanlarından Abdullah Baştürk'ten söz ediyorum.

O gün, Türk -İş salonunda Türkiye Ziraatçılar Derneği'nin genel kurulu vardı. Demek başkanı İbrahim Yetkin aradı;

"Aman gel! Bizim için çok önemli bir genel kurul. Karşımızda tüm muhalifler birleşti. Durum kritik!"

Cumhuriyet'te çalışıyorum. Tatil günüm olmasına karşılık atlayıp gittim genel kurula. O zaman HP'nin Genel Başkanı olan Aydın Güven Gürkan, DYP Genel Başkanı Yıldırım Avcı, MDP Genel Sekreteri Yılmaz Hocaoglu, ANAP'lı Tarım Bakanı ve çok sayıda milletvekili ve meslek örgütü yöneticileri var. Genel kurulun havası birden değişti tabii ki. Siyasiler birbirine girdi. Zaten derneğin yönetimini ele geçirmek için kıyasıya mücadele eden iki grup, birbirine çok soğuk... Siyasi parti başkanlarının ilginç konuşmaları ile siyasetin nabızı haline gelivermişti genel kurul.

Öğle saatlerine doğru, bu önemli haberi gazeteye yetiştirmek için çıktım genel kuruldan. Huyum kurusun, haber yazdırırken, öldürseler ayrıntıları atamam. Kıyamam atmaya. Böyle olunca da yazdırdığım haber, sayfalar tutar. Telefona, şimdi Show TV'nin genel yayın müdürlüğünü yürüten Ufuk Güldemir çıktı. Haber yazdıracağımı söyledim. Ve başladım yazdırmaya. Ufuk ikinci sayfa biterken, gazetenin yüklü olduğunu, fazla uzatmamam gerektiğini ikaz etti. Karşı çıktım;

"Sen karışma! Bu haber önemli. Siyasetin nabızı burada atıyor!"

Üçüncü sayfa biterken patladı Ufuk;

"Kardeşim daha önemli haber var. Ortalık birbirine girmiş, sen hâlâ Gürkan, Yıldırım Avcı ne demiş onu yazdırıyorsun."

Sinirlendim, ama ortalık niye birbirine girmiş olabilir?

"Abdullah Baştürk öldü! Herkes o işin peşinde! Kim takar Ziraatçılar Derneği'nin genel kurulunu?"

Dondum kaldım. İdamla yargılanan, ağır işkence gören Baştürk, hapis hanede ölmüş ha? Bunun duyar duymaz, haberi orada kesip, doğruca genel kurula koştum. Yüzüm kireç gibi. İbrahim Yetkin, çarşamba pazarına dönmüş suratımdan bir tuhafılık olduğunu anlayıp geldi;

"Baştürk ölmüş" dedim. "Askeri rejim onu da katletti!"

Dağılma sırası ondaydı. Bizim telaşlı halimiz Gürkan'ın dikkatini çekmiş olmalı, Yetkin'i çağırdı. O da aynısını illetti. Gürkan, toplantıyı kesip, genel kurulda saygı duruşu yapılmasını önerdi. Ve koca genel kurul, siyasi parti liderleri, bakan, milletvekilleri ayakta, saygı duruşunda bulunduk. Bütün bunlar üç beş dakika içinde oldu! Genel kurul havası bir anda sertleşti. Solcular, karşılarında liste çıkaracak olan sağcılar çığ çığ yedi ya da yiyecek. Biraz kıpırdanma... Ve muhalif grup toplu halde terk etti genel kurulu...

Biz, sinirler gergin, tepki soluyoruz hâlâ, AA'dan bir muhabir geldi.

"Baştürk ölmemiş. Ben arayıp ajansa sordum, böyle bir şey yok!"

"Sen bilmezsin" dedim ukalalık yapıp. Ama içime kurt düşmedi değil. Ne yapayım diye düşünürken, bu kez soluk soluğa Milliyet'in muhabiri geldi;

"Ben gazeteye bildirdim. Genel Kurmay yalanlamış. Onlar da, ne olur ne olmaz diye araştırmışlar. Baştürk'le konuşmuşlar. Böyle bir şey yok!"

Kaynar sular boşaldı üstüme. Allah kahretsin! Ufuk haberi kısa kesmem için böyle bir yalan uydurmuştu. Koca genel kurulu ayakta, saygı duruşuna kaldırmıştım Baştürk için. Kimseye gözükmeden, sessiz ama hızlı biçimde terk ettim Türk-İş salonunu. Ufuk'u öldürmek kastıyla doğruca Cumhuriyet'e gelmiştim ki, durumu anlayıp tüymüştü gazeteden. Çünkü, benim yüzümden çıkan söylenti, kısa sürede Cumhuriyet'in İstanbul bürosuna da ulaşmış, onlarda Ankara'dan konunun araştırılmasını istemişlerdi. Sonra ne mi oldu? Yine de bu İbrahim Yetkin'in işine yaramış, karşı grup, ortalığın birden bire gerilmesi üzerine genel kurulu terk etmişti. Ufuk hâlâ yaşadığına göre, ertesi gün onu öldürmemiş olmalıyım.

Cumhuriyet'te ilk yıllarım. Garip bir durumla karşılaştım. Çaycımız Mustafa İspir, "Kapıda bir okur var. Birisiyle görüşmek istiyor" dediğinde hemen her muhabir, "İşim var", "Bana ne?" ya da "Başkasına söyle!" diye tersliyor. Okur bu, candan aziz. İspir'i çektim bir kenara;

"Kardeşim kimseyi çağırma. Hangi okur gelirse gelsin bana haber ver, ben görüşeyim" dedim. Dedik ya, çaylak dönemimiz. Okur diye gelenlerin önemli bir bölümü çatlak. Kısa süre de ben de kafayı yemek durumuna ve iş yapamaz hale geldim ama ne çare. Gönüllü üstlenmişiz bir kere.

"Bir amca geldi, birisiyle görüşmek istiyor" dedi İspir. Kalktım gittim ziyaretçi odasına. Elinde baston, gözünde dürbün gibi gözlük ile bembeyaz sakallı bir yaşlı adam. "Buyrun amca" dedim, "Ne istediniz?"

"Benim kari, atmıştır evden beni. Te be gavurun dölü, sokmaz kendi evcağızıma..."

Yaşamımda gördüğüm en edepsiz ihtiyar. Söylediğini anlamadığımda, iki de bir bastonu kapıp, kafama vurmaya çalışıyor. Birkaç kez havada yakaladım bastonu, iyi mi? Yapacak bir şey yok. Bir saatim gitti sayesinde. Sonunda yolunu buldum;

"Amcacım adresini aldım. Ben teyzemle görüşür, durumu çözerim. Hadi sen şimdi git!"

Bunak munak ama, uyanık da. "Kartını ver de, bir daha geldiğinde seni bulayım!" demesin mi? Eyvah ki ne eyvah! "Peki" deyip istihbarat odasına daldım. Erbil Tuşalp'in açık çekmecesine takıldı gözüm. Kurbanımı bulmuştum. Erbil'in kartvizitini alıp verdim yaşlı adama.

Aradan ne kadar zaman geçti anımsamıyorum. Erbil'in, kapıdan gelen feryatları ile anımsadım amcayı. O sabah erkenden gelmiş gazeteye. Mustafa İspir'e Erbil'in kartını uzatıp, "Te be bunla görüşeceğim" deyince çağırmış Erbil'i. Amca yaşlı, gözü neredeyse hiç görmüyor. Benle Erbil'i ayırtetmesi olanaksız. Erbil ise ihtiyar adamı ilk kez görüyor. Kendi kartının bu adamda ne işi var?

"Buyur amca?" demiş önce. Adam "Ne buyuru? Benim iş ne oldi? Kandirdin beni" diye huysuzlanınca Erbil, kendisini ilk kez gördüğünü söyleme gafletini göstermiş. Boş bulunan Erbil'in suratının ortasına "Güm" diye baston inmiş birden. Atıyorsam affola! Erbil'in kafası kanlar içinde kaldı diye anımsıyorum. Hırsla içeri girdi, kanayan kafasıyla. Yaşlı adamın bir süre önce benimle görüştüğünü söyleyen Mustafa İspir yüzünden, failin ben olduğu kabak gibi çıktı ortaya.

Hâlâ yaşadığıma göre, Erbil'in o gün beni öldürmemiş olduğunu sanıyorum.

ONA BAKAN, BANA YÜKSEK TANSİYON!

Gözümüzün kenarına, alnımızın üstüne yerleşip kalan her çizginin bir başka anısı var. Bir süredir ense köküne musallat olan, sonradan yüksek tansiyon nedeniyle ortaya çıktığını öğrendiğim başağrısı da kimbilir hangi anı ile bağlantılı. Hatta biliyorum galiba nereden kaynaklandığını...

Üniversiteyi kazanmış, Ankara'ya gelmişim. ODTÜ öğrenci yurdunda yer bulamadığım için “torpille” dönemin en iyi öğrenci yurdu olan Şeker Öğrenci Yurdu'na yerleştim. Şimdi belki siz de inanmayacaksınız ama, o dönemler gerçekten yakışıklıydım. Benim kızlara bayılmam önemli değil ama kızlar da bana bayılıyorlardı. Sarı saçlarım hafif uzun. Göğsümde tuhaf bir kolye. Sakallıyım yine. Üzerimde genellikle parka ceket karışımı bir nesne, üzerinde onlarca çıkartma. Sırtımda, dönemin modası Amerikan askeri çantalarından. Blujean ve yine Amerikan malı, gıcır postal! Sisteme karşı çıkmak mı, bir isyan mı yoksa başkalarına benzememek ya da dikkat çekmek için mi böyle giyinirdik bilemem.

Yurt yaşamına alışamadım uzun süre. Ne yurda giriş saatlerine uyuyordum, ne yatak yapma, ne de dolabımı düzenli tutma alışkanlığım vardı. Bu nedenle, hemen her hafta sonu yurt yönetimi tarafından iki-üç gün uzaklaştırma cezası alıyordum. Cezalı olduğum günler ise, İzmir moto-treni ile, ailemin yanına, Kütahya'ya gidip geliyordum. Tabii bu yüzden çamaşır ve elbiselerim yıkanıp ütüleniyor, ekstra harçlık sahibi oluyorum.

O gün moto-trende yer olmadığını söyledi memur. Ankara'ya dönmem gerek. Üstüste iki trafik kazası atlattığım için de kara taşıtlarına binemiyorum. Yine de gözümü karartıp, cezalı bilet ödemek pahasına bindim trene. Arada, ayakta gideceğim Ankara'ya kadar. Bu arada hoş mu desem, yoksa acayip mi; bir genç kız dandı benim önünde durduğum tuvalete. Beş on dakikada bir tuvalete gelip, giriş ve çıkışlarda çapkın bakışlar atmayı da ihmal etmiyor. Kızın ya niyeti ya da böbrekleri bozuk. Elleri bileğine, kolları dirseğine, kulakları ise boynuna kadar gümüş takılarla dolu. Boynundaki gümüşler, genç bir kızın iki büküm dolaşmasına neden olacak kadar çok!

Nitekim daha Eskişehir'e gelmemiştik ki, genç kız tuvalet yerine bu kez bana geldi:

“Galiba sizin yeriniz yok. Bizim yanımız müsait. Ayakta durmayın boşuna, buyrun yanımıza.”

Kendimden emin hareketlerle yanlarına yerleştim. Yanındaki ablası imiş ama yaşı bizlerden epey büyük. Çabuk kaynaştık. Ankara'ya vardığımızda, onca şımarık tavırlarına karşın sürekli beni süzen genç kız, adresimi, telefonlarımı almayı unutmadı. Onunla iki gün sonra karşılaştık.

ODTÜ Hazırlık Okulu'nun hemen çıkışında, son derece lüks, üstü açık bir araba ile beni beklerken buldum onu. Ankara Kollejli, bu şımarık kızla yakınlaştığımız, tahmin edilecek bir sonuç. Ama bu yakınlık üç ay ya sürdü ya sürmedi. Tanıştırdığım insanlara inanılmaz küstahlıklar yaparak, yemekte ya da gittiğimiz publarda, beğenmediği bir şey olursa çalışanlara hakaretler yağdırarak, kimi

zaman kahve ya da çayı masaya dökerek, beni uzaklaştırdı kendinden. Ama asıl dert araba kullanmasıydı. Hemen her gün beni okuldan alıp, araba ile 180-190 km. hız yapıyor deli gibi. Hakkın rahmetine kavuşacağız gereksiz yere. Dur bilmiyor, sus bilmiyor. “Yeter artık” deyip ayrıldım sonunda. Ayrıldıktan iki gün sonra arayan ablasına veryansın ettim. Bu yaştaki kıza bu müsamaha nasıl gösterilir? Bu kadar şımarıklığa nasıl göz yumulur? Ve paraları su gibi saçmasına yol açan harçlık ve muhteşem bir araba 18 yaşında birisinin altına nasıl çekilir? Ablası ağlamaya başladı:

“O kan kanseri. Birkaç ay ömrü kaldı. Yaşamının son günlerini geçiriyor. Onun için her türlü çılgınlığa göz yumuyoruz. Seni çok sevdi. Lütfen ondan ayrılma. Son günlerini mutsuz geçirmesin.”

Bu sözler üzerine, ağlama sırası bana geldi. İşin ilginç ben başka bir kız arkadaşım var. Saklamış olduğum bu ilişkinin acı gerçeğini ona anlattım aynı akşam. Bu kez onla birlikte ağladık, iyi mi? “Madem ki bir kaç aylık ömrü kalmış, ondan ayrılma!” dedi bana.

Tam Türk filmi! Kız arkadaşımdan, başka bir kızla arkadaşlık için izin almış oldum böylece. Tabii yeniden arayıp barıştık şımarık kan kanserli ile. Her gün beraberiz. Aradan iki ay, üç ay, altı ay geçti ölen mölen yok. Öbür kız arkadaşına da ayıp oluyor bu arada. Kızcağızı işletmiş gibi bir durum çıktı ortaya. Oysa ben, bu tuhaf ilişki nedeni ile, sinir hastası oldum, olacağım. Biraz daha sürerse bu ilişki, değil kan kanseri, verem ya da sarılığa bile yakalanmam güçlü olasılık. Daha fazla dayanamayıp, 7 ay sonra yeniden ayrıldım kan kanserli ile. Ve bu kez, dünya yıkılsa geriye dönmek kararlılığımla. Bir daha onu görmedim. Öldüğüne ya da yaşadığına dair de hiçbir şey işitmedim.

Geçen sürede okulumu bitirip, gazeteciliğe başladım. Aradan tam 21 yıl geçmiş. 23 Nisan nedeniyle TBMM Başkanı'nca verilen resepsiyonda bizim kan kanserli kızla karşılaşmayayım mı? Tanındığı halde sadece kaçamak bir bakış atmakla yetindi. Çünkü artık o, eski de olsa, bir bakan eşiydi. Geçen süre, ona bakan, bana ise yüksek tansiyon bahşetmişti.

ARAZİYE UYMAK!

Bolu'nun Yığılca ilçesi, Güneydoğu'ya rahmet okutacak düzeyde yoksuldur. Bir yazı dizisi için gitmişim. Geceyi, camları kırık, tuvaleti olmayan, suyu akmayan tuhaf bir odada geçirdim. İlçenin tek lokantası var eğer lokanta denilirse. Tükrük köfte, isteyene soğan ve piyaz veriyor sadece. Naylon tabaklar içinde sunulan serviste çatal-bıçak yok! Oturduğunuz masa, üç beş tahtanın yan yana çakılmasından oluşuyor. Yemek yerken ayaklarınızı görüyorsunuz. Sadece üç masa olduğu için, yemek için gelen yanınıza oturuyor. Benim masa arkadaşım yoksulun yoksulu bir köylü. Ellerimizle, şapırtılar içinde yemeğimizi yedik. Masa arkadaşım ağzını bir güzel gömleğinin koluyla sildi.

Yemekten sonra, ertesi gün katılacağım panel için İstanbul'a yola çıktım. O zaman çalıştığım gazetenin anlaşması, yeni adıyla Etap Marmara oteli ile. Fiyatlar 150-200 dolardan başlıyor. Orjinal tabloların bulunduğu deniz manzaralı odamda duşumu yapıp yemeğe indim. Açık büfe; yüzlerce yemek ve tatlı çeşidi. Müşteriler

daha çok Fransız, Alman turistler. Karşı masaya enfes bir Fransız dilber oturdu. Arada çapkın bakışıyoruz.

Hangi meslekte vardır, iş gereği 12 saat arayla; öğle yemeğinin ülkenin en ilkel lokantasında en yoksul insanı ile, akşam yemeğinin ise, yine ülkenin hemen en pahalı restoranında bir Fransız dilber ile karşı karşıya yendiği?

“Koyu kıyafet ve kravat şart” dediler. Kars'ta seferi durumdayız, bu koşulu nasıl yerine getireceğim? Kars Valisi, Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in onuruna yemek verecekmiş, bizi de çağırdılar. Cumhurbaşkanı ile seyahat edenlerin listesi daha Ankara'dan hazırlanıp gönderilmiş. Dolayısıyla biz “Cumhurbaşkanı'nın maiyetindekiler” olarak anılıyoruz. Evren orduvinde kalıyor, biz ise Şeker Fabrikası'nın konukevinde. Garsonlardan birinin ceketini, diğerinin ise gravatını aldım. Gömlek ise bir gazeteci arkadaştan! Ceket yeşil ama koyu yeşil. Gömlek uçuk mavi. Siyah kadife pantolon ile siyah postallar fena durmuyor birlikte ama, kahverengi-beyaz çizgili kravat biraz sakil kaçtı.

Gece resepsiyona, az insana görünerek girmeye çaba gösterdiğimi anımsıyorum. Geniş salonda üç masa grubu var. Salonun sağında, kentin ileri gelenleri, yüksek bürokratları ve askerleri, solunda ise biz gazeteciler. Tam karşıda ise Evren'in masası. Yanında dönemin dört-beş bakanı, vali ve birtakım komutanlar. Son derece sıkıcı başladı her şey. İçki, su gibi akmaya başlayınca gazetecilerin masası hareketlendi. Aramızda eğlenmeye başladık. Muhabbeti seven Evren'in ise suratı iki karış. Hangi komutan ya da bakanın haddine dönemin güçlü darbecisi ile muhabbet! Evren içtikçe yanındakiler de içiyor zorunlu olarak. Bir saat kadar sonra hemen çoğu gözünü zor açar hale gelmişti ki, Evren gazetecileri masaya çağırdı. Seyirterek koşturduk. Tam karşısına sandalyeler kondu, servisler açıldı. Maksat, gazetecilerin muhabbetinden yararlanıp, sıkıcı geceden kurtulmak.

Şahsen ben Evren'le tam karşı karşıyayım. “Hakkınızdaki

fıkralar kulağınıza geliyor mu?" diye oltamı attım. "Hangisini?" diye sorunca kisasından başladım;

"Berberiniz sizi rahat traş edebilmek için demokrasiden bahsediyormuş."

Tabi biraz tepkiden de ürküyor insan. Evren'in tepkisi anlamama yönünde oldu; "Niye?" diye sorunca , "Saçlarınız diken diken oluyormuş da ondan!" deyince kahkahayı patlattı. Durumu kurtarmıştık. Aklımdan geçti ama, "Zeki Müren'e niye paşa diyorlarmış" sorusunu sormaya cesaret edemedim doğrusu. Keşke anlatsaymışım. Paşalardan biri Bodrum'u, diğeri Marmaris'i mesken tuttu. Ne ilginç değil mi?

Her neyse, masada içki tüketimi artarken muhabbet giderek koyulaşıp, kahkahalar salonu çınlatmaya başladı. Birkaç saat için Kıbrıs'ı aldığımızı, Ermenistan'a girdiğimizi çok iyi anımsıyorum. Masadan birlikte kalktık. Dönemin en güçlüsü, devletin en başındaki, bir numaralı adamla kol kolayız iyi mi? Kapıya kadar öyle gittik.

Vedalaşmanın ardından şeker fabrikası misafirhanesine geldik. Kapıda bekçi. O da devletin en küçük memuru; "Yasak kardeşim" diyor da başka bir şey demiyor. "Gece 12 'den sonra giriş yasak!" Cumhurbaşkanı maiyeti falan dedik ama takmıyor, "Kim olursanız olun giremezsiniz!" Israr edince bir de hakaret yedik mi üstüne.

Hangi meslekte vardır, devletin en büyüğü ile enseye tokat olup, on dakika sonra devletin en küçüğünden küfür yemek?

Daha yüzlerce örnek sayabilirim. Gazetecilik çok değişik bir alan. Gazeteci de buna uygun olmalı. Salonda ise salona, gecekondu da ise gecekonduya, uçakta ise uçağa, otobüste ise otobüse yakışmalı! Cumhurbaşkanı ile kol kola girmek övünme, devletin en altından küfür yemek yerinme meselesi olmamalı. Sade vatandaşla nasıl rahat konuşup, istediğini sorabiliyorsa, aynı ra-

hatlığı başbakan ya da genelkurmay başkanı karşısında da duyabilmeli. Gazeteci "araziye uyabilmeli" zet olarak.

Bunları niye mi yazdım? Kimi gazeteciler "araziye uyma" deyimini yanlış anlayıp, "araziye uyacağım" diye her gelen hkmetin "kucağına oturmaya", "Dönem ar dönemi değil, kr dönemidir" diyerek kredi alıp, iş takibi yapmaya, evlerde köpek beslemek moda oldu diye patronu adına çevrelerine havlamaya başladılar da onun için! İşin kötüsü bunlar giderek üreyip, artıyorlar...

Bir itiraf daha; Son yıllarda mesleğimi hep saklıyorum yeni tanıştıklarımdan. Ama itiraf etmeliyim ki, ben, maalesef bir gazeteciyim...

ASANSÖRÜNÜZ BOZULURSA PANİKLEMİYİN!

Önceki yıl, rektörlerce bir haftada 11 fahri doktora beratına boğulan Cumhurbaşkanı, aklımdan bir türlü çıkmıyor. Yaşamı boyunca özerk üniversiteye, gerçek bilim adamlarına, ilim yuvalarına en azından dost olmamış bir kişiye, sözde üniversitelerin sözde rektörleri, neredeyse etekleri tutuşarak, geçtiğimiz yıl bu zamanlar fahri doktora beratı verme peşindeydiler. Niye mi? Darbe Anayasası'na göre, rektör seçiminde son sözü Cumhurbaşkanı söylüyor da ondan! Yağ yakarlarsa, berat verirlerse, önünde diz çöküp aman dilerlerse, gerdan kırıp önünde göbek atarlarsa, yeniden rektör olacaklar da onun için! Böyle rektörlerce yönetilen üniversiteleri, orada yapılan eğitimi varın siz düşünün... Üniversitelerde yeni eğitim dönemi önümüzdeki ay açılıyor da ordan düştü usuma bu sorun. Kimbilir yine, profesör namı koca koca adamların içimizi bulandıran ne tür hokkabazlıklarına tanık olacağız.

Sözü uzatmayalım da, Guinness rekorları arasında "en çok fahri doktora sahibi kişi" ünvanına sahip bir cumhurbaşkanına sahip

olduğumuzu düşünerek rahatlayalım hiç olmazsa...

Fransa'da bir üniversite , parayı bastırana doktora veriyor. (Asya doktorası diye anılan bu doktora sadece Asya ülkelerinde geçerli) Bizimki duyar duymaz bastırmış parayı, almış doktorayı. Doktora töreninde rektöre yanaşıp sormuş:

- Parasını versem bizim at'a da bir doktora alabilir miyim?

Rektör "olanaksız" anlamında başını iki yana sallamış:

-Biz doktorayı atlara değil, sadece eşeklere veriyoruz.

Hoşunuza gitti mi gitmedi mi bilmiyorum. Gitmiş kabul ederek bir tane daha anlatalım. Üstelik yaşanmış bir olaydan:

Ünlü tiyatro ustası rahmetli Muammer Karaca Eskişehir'de turnede, "Demirel'e söylerim!" isimli oyunu oynuyor. Grupta epey hareketli, Nejla isimli bir kız da var. Turne sırasında genç bir doktoru ayarlıyor ve gece çaktırmadan odasına alıyor. Ertesi gün grup, aynı oyunu sahnelemek için Kütahya'ya geçiyor. Grup otelin lobisinde toplu halde otururken Muammer Karaca Nejla'yı işaret edip, sesleniyor:

- Arkadaşlar Nejla'yı kutlayın!

Herkes birbirine bakıyor. Kimse bir şey anlamıyor. Karaca devam ediyor:

- Kutlayın canım, hanımefendi Doçent oldular.

Başta Nejla olmak üzere yine kimse bir şey anlamayınca, Karaca ağzından baklayı çıkarıyor:

- Yahu bunda anlamayacak ne var? Nejla hanım dün Eskişehir'de doktora verdi!

Canım çok sıkılıyor. Ruh hastalarına ilişkin istatistiklere katkı yapacak noktaya doğru gittiğimi hissediyorum doğrusu. Neden dersiniz; Her gün karşılaştığımız, duyduğumuz, görüp, iştiğimiz olaylara karşılık elimizden bir şey gelmemesi, çenelerimizin kitlenmesine yol açıyor. Örneğin son 7 yıldır demokratikleşme konuşuluyor, ağızlara sakız olup, insana gına getirecek kadar. Ancak umutsuzluk ve karamsarlık bulutları giderek koyulaşiyor. İşte bir

örnek; Bırakın demokratikleşmeyi, askerlerin protokoldeki yerlerini bile değiştiremediler. Ne demek mi istiyorum? Buyrun siz karar verin;

Elimde İçel ilinin protokol listesi var. İçel'in siyasi partilerinin il başkanları, yani demokrasinin vazgeçilmez kurumları olan partilerin il başkanları protokolün hangi sırasındadır? Önce il başkanlarının önündekileri sayalım; İlk sırada vali, sonra garnizon komutanı, ardından belediye başkanı, cumhuriyet savcısı, adli yargı başkanı, ağır ceza mahkemesi başkanı, vergi mahkemesi başkanı, baro başkanı, yüksek okul ve üniversite rektör, müdür ve başkanları, sonra vali yardımcıları... Daha bitmedi, Siyasi partinin il başkanlarına sıra gelinceye kadar daha çok var... Sonra efendim, emniyet müdürü, sahil güvenlik komutanı, karakol ve çıkarma gemisi komutanı, alay komutanı, ulaştırma terminal birliği komutanı, onarım destek komutanı, merkez komutanı, kurmay başkanı, ordu evi müdürü, askerlik şubesi başkanı.... Daha gidiyor. Siyasi parti il başkanlarının üstünde, askerlerin protokol listesindeki en alttaki kişi Personel ve merkez şube müdürü. Rütbesi üstteğmen! İl başkanın çok önlerinde. Çünkü onun ardından Adli yargı mensupları geliyor ve ceza mahkemesi üyelerine kadar gidiyor. İl başkanlarının hemen üstünde ise noter odası başkanı var, sonra sıra il başkanlarına geliyor. İktidar ortağı CHP İl Başkanı'nın önünde kaç kişi var biliyor musunuz bir milyonluk ilin protokol listesinde? Yaklaşık 120 kişi. İşte demokrasi diye yutturulan komik rejimin manzara-i umumiyesi...

Anlattıkça morali bozuluyor insanın. Herkese öneririm, kafanızı takmayın bunlara. Fıkra anlatıp, fıkra dinleyin, hatta üretin. Ben kendimi çoktan fıkraya vurduğum zaten.

Apartmanın kapıcısı, asansör bozulunca asmış asansörün üzerine levhayı;

"Ha bu asansör bozuktur. En yakın asansör karşı apartumandadır!

Aynen öyle benim ki de;

"Ha bu kafa bozuktur. En yakın kafa bende değildir!"

AVCI TÜY DİKTİ

12 yıl olmuş, dile kolay. Oysa bana dün gibi geliyor. Köyceğiz'in DYP'li Belediye Başkanı sizlere ömür. Seçim yenilenecek. ANAP başta olmak üzere DYP, MDP, SODEP ve HP bastırıyor seçime. Belki anımsamazsınız ama önemli bir yanı vardı bu seçimin. Örneğin HP, genel başkanları Calp önderliğinde, 70 kişi ile seçim kampanyası yapıp, sonuçta 35 oy almıştı. Herneyse bana DYP düştü. Sabahın köründe DYP otobüsü ile düştük yola. DYP'nin o zamanki genel başkanı Yıldırım Avcı. Programa göre 16.30'da Köyceğiz'de konuşacak. Konuşma bitecek, biz notları toplayıp haberi yazdıracağız da saat 18'i geçmiş olacaak. Bu durumda haberimiz taşra baskısında kullanılmayacak, şehir içlerine ise ufacık girecek. Saatlerce yol tep, eziyet çek, emek ver, gazetede ufacık haber çıksın. Otobüste bir öneri getirdim.

"Yıldırım beyle yolda konuşalım, soru soralım. Afyon'da bir yarım saat durup, 'DYP Genel Başkanı Köyceğiz seçimleri için giderken yolda bilmem ne dedi' diye yazdıralım"

Öneri kabul gördü. Ön sırada oturan Avcı'nın çevresinde toplandık. Danışma Meclisinin "askerci üyesi" Yıldırım Avcı'yı görecektiniz. Açtı ağzını yumdu gözünü, bir demokrat bir demokrat. Askerlere giydirdi, Anayasa'yı yerden yere vurdu ve 'önümüzdeki hafta Isparta'da 'Egemenlik Milletindir Mitingi' düzenliyoruz. Muhteşem olacak!" dedi.

Toplantı bitti, sorulara başlandı. Avcı son derece neşeli. Soru sormak için ben de izin istedim.

"Sayın Avcı, "Egemenlik Milletindir Mitingi" düzenleyeceğinizi söylediniz. Oysa siz milletin egemenliği askıya alındığında, askıya alanların meclisinde üye idiniz. Bu bir çelişki değil mi?"

Bir anda hava değişti. Önce bir sessizlik oldu. Ardından Avcı, sinirli bir biçimde, "Ne alakası var bunun. Danışma Meclisi şerefliyle görev yapmış, ülkeyi demokrasiye götürmüştür." diye yanıtladı.

Gazeteciler bazen soru sormakla hesap sormayı karıştırabilirler. Ben sık karıştıranlardanım. "Bir sorum daha var" dedim;

"Siz Anayasa'yı eleştirdiniz. Oysa bildiğim kadarı ile siz DM üyesi iken Anayasa'ya olumlu oy vermiştiniz. Bu bir çelişki değil mi? Bir özeleştiri yapmayı düşünüyor musunuz?"

Bu soruyla ortalık iyice karıştı. Avcı, "Sen dediklerimi anlayamamışın kardeşim! Ben Anayasa'yı değil geçici maddelerini eleştirdim. Biz DYP olarak bu Anayasa'yı benimsiyoruz. " da demesin mi? Avcı'nın azarlar gibi gelen yanıtından sonra "toplantı bitti" deyip bizi yerlerimize gönderdiler. Bu sözler, kısa süre sonra Yıldırım Avcı'nın başını yiyecek, ortaya çıkmaya kalktıkça bu yanıtlar yüzüne vurulacaktı. Öyle ya, partinin asıl sahibi gözüken Baba, demokratlık rolüne soyunmuştu.

Arka sıralardaki yerime yönelirken 3. sırada oturan emekli askeri savcı, dönemin DYP Genel Başkan Yardımcısı Baki Tuğ

ayağa kalktı. Herkesin duyacağı bir sesle önce beni kutladı ve yanına davet etti. Meğer Baki Tuğ ile Yıldırım Avcı kavgalıymış. Sadece teşekkür ettim. Baki Tuğ ısrarlı. Yaşamım boyunca aldığı iltifatları bir çırpıda katladı. Amacı, beni kullanarak Yıldırım Avcı'ya giydirmek. O ısrar ettikçe ben hayır diyorum. En son, " Bu genç yaşta bu politik zekâ, bu bilinç. Sizi kutluyorum. Sizin gibi gençleri gördükçe ülkenin geleceği için fevkalâde umutlanıyorum" deyince dayanamadım.

"Sayın Tuğ beni tanımadınız galiba? Ben eskiden de bu düşünceleri taşıyordum. Siz ise askeri savcı idiniz ve benim için 7 yıl ağır hapis cezası istediniz!"

Ve bu sözleri, aynı Baki Tuğ gibi, herkesin işiteceği kadar yüksek söyledim, iyi mi? Otobüste olan biteni nefesi kesilerek izleyen gazeteci ve siyasetçilerden anında müthiş bir kahkaha koptu. Baki Tuğ'un yüz hatlarının gerildiğini ve kekeleyerek "nerede, ne zaman?" diyebildiğini anımsıyorum.

" Bu önemli değil" diye devam ettim. "Bu görüşleri inançla savunmak benim görevim. Bunları yargılamak da sizin görevinizdi. Bunun bir önemi yok. Ancak ilk duruşmada 7 yıl hapis cezası istemiş, ama eniştem size gelip rica edince ertesi duruşmada beni serbest bırakmıştınız. Asıl ben bunu içime sindiremiyorum!"

Otobüsteki kahkaha bu kez daha da yüksek oldu. Tuğ'un kolları iki yana düştü. "Enişten kim ?" diyebildi sadece. Görevini tamamlamış bir gazeteci edasıyla, başka bir şey söylemeden arkalarındaki yerime yöneldim.

YAŞASIN; ARTIK KİMSE APTALLIĞIMIZI YÜZÜMÜZE VURMAYACAK!

"Yaşadığı yıl kadar erken doğdu."

Azerbaycan'lı öğretim üyesinin sözleri bence herşeyi özetliyordu. Yaşadığı topluma "bir kaç boy büyük" gelmiş olmasının, bizlerin onun değerini tam olarak bilemememizin , anlayamamızın nedeni belki de buydu. SSCB döneminde yetişen Azerbaycanlı dost, "O dönemde Türkiye'den sadece Aziz Nesin ile Nazım Hikmet'i bilirdik. Yaşı 30'un üstünde olup da Aziz Nesin'i okumamış tek Sovyet vatandaşı bulamazsınız. Ama siz değerini bilmediniz."

Bu sözler üzerine anımsadım. Sovyetler döneminde peynir-ekmek gibi satılan Nesin'in kitapları dünyanın hemen her yerinde başka türlü mü satılıyordu? Nesin en çok İranlı yayıncılardan şikâyetçiydi;

"Namuzsuz herifler. Kitapları alıp çevirmişler. 2 milyonu aşkın kitabı, daha doğrusu tüm kitaplarımı korsan basmışlar. Bu

hırsızlığın önlenmesi için girişimde bulundum, büyükelçilikleri ilgilenmedi bile. Sorarsan, haram yemez Müslüman hepsi de..."

Bu desteksiz bir sav değil; Aziz Nesin'in bugüne kadar yasal basılan kitaplarının çok üstünde korsan baskısı yapıldı. İran'da, Portekiz'de, Mısır'da olduğu gibi Türkiye'de de... Ve bundan sonra daha da hızlanarak kitapları çalınmaya devam edilecek. Oysa o kitapların gelirleriyle yoksul çocuklar okutuluyor.

Okuttuğu çocuklar deyince "tonton dedeleri" Nesin'i en çok üzen saldırılardan birisinin de Türkiye Gazetesi'nden geldiğini anımsıyorum. Vakfın duvarlarının devasa ve âdeta hapishane gibi göstermek için aşağıdan alınmış bir fotoğraf, üstüne "burada devlet aleyhinde, komünistler yetiştiriyor" başlığı. Vakıf değil tecrit evi gibi izlenim bırakan ilkel bir yazı. Nesin, kendisine yönelik bu tür saldırı ve hırlamaları ciddiye almazdı ama bu kez çocukları işe karıştırılıyordu. Çocuklar vakıfta hâlâ. Bir çoğu yetişti, çoluk çocuğa karıştı bile. Gidin sorun bakalım, Nesin'den "okuyun, öğrenin, demokrat olmaya çalışın, kimsenin malında gözünüz olmasın, beyninizi özgür kılın, ne rüşvet alın, ne de verin, efendiniz de olmasın köleniz de" dışında ne gibi telkin almışlar? Ha bir de "matematiği iyi öğrenin" mesajı. Oğlu Ali'nin iyi bir matematikçi olmasının nedeni kimbilir belki de budur.

Hiçbir siyasi parti üyesi olmadığı halde "solun, demokratların birleşmesi" için 12 Eylül'den sonra seferber olmuş, yan yana gelmemiş-gelemeyecek insanları biraraya getirip ve SBP'yi kurduktan sonra ise, üye bile olmadan görevini tamamlayıp kenara çekilmişti. Yaşamı boyunca yalnız siyasi partilerden değil, tüm hükümetlerden uzak durmuştu. Sohbetlerinde, "hayatımda hiçbir hükümeti sevmedim, ama bunları daha da sevmedim" diyerek aradaki farkı anlatırdı.

Son dönemde neredeyse idealize ettiği iki önemli isteği kurasığında kaldı. Birisi; giderek kirlenen, holdinglerin yan kuruluşu haline dönüşen, güdümlü haberlerle donanmış ve ancak kap-kacak

vererek ayakta durabilen gazetelerin yerine, kirlenmemiş gazetecilerin toplandığı, aydınların ortak olarak çıkaracakları gerçek bir gazete idi. Bunun için Onbinler A.Ş. kurulmuştu. İtici güç de Aziz Nesin idi. Bir sürü sahte aydın, "Tamam varım, elimden gelen her şeyi yaparım" diyor, Nesin ardını dönünce tüüyordu. Kimileri ise "böyle bir gazete için varız" demelerine karşın, kendi marjinal grubunun ağırlığı olmayacağı için kılını bile kıpırdatmıyordu. Gazete girişimi fiyasko ile bitti. Bin bir çaba ile toplanabilen bir avuç para ile, Nesin'in ucuza aldığı arsanın taksidi bile ödelemeyecekti. Arsa geri gitmesin diye Nesin bir ara, "bir kefen param var hazırda, bari onu bozayım" diyecekti. Oysa kimi tuhaf insanlara göre "milyarlarca lira döviz ve para toplanmıştı. Buna rağmen gazete niçin çıkartılmıyordu?"

Aziz Nesin bu gazete işine öyle takmıştı ki, o gün bizleri beceriksizlikle, yeteri kadar bu işi ciddiye almamakla suçlayınca, ben de kendisini suçladım. "Gazetenin çıkmamasından sorumlu sizsiniz!" diye. Şaşırınca gerekçesini yapıştırdım;

"Baştan bu gazete çıkmadan ölmeyeceğim dediniz. Dostlarınız da siz ölmeyin diye gayret gösteriyor sadece..."

Diğer arzusu ise, kendi kurduğu Bilar'ı geliştirip sonunda özerk, çağdaş ve örnek bir bilim yuvası, üniversite haline getirmektir. Vakfın sahip olduğu arazinin bir bölümü bu üniversite için hazır edilmişti. Ne yazık ki Bilar değil gelişme, bir avuç insanın bunca özverili çalışmasına karşın, vurdumduymaz ve ilkesiz insanlar sayesinde kapatılma noktasına geldi.

Dünyada dehşetengiz zekâyâ sahip çok az insan olduğu malum. Yazıları içinde keskin espri barındıran mizahçılar da vardır, ama spontane espri, gelişen duruma göre anlık espri yapmak başka bir şeydir. Bu kişiler dehşetengiz zekâyâ sahip insanlardır. Nesin onlardan biriydi. Nitekim 75. yaşdönümü nedeniyle Ankara'da Atatürk Spor Salonunda düzenlenen muhteşem gecede, "75. yaşınızda ne hissediyorsunuz?" sorusuna şu unutulmaz yanıtı verecekti;

"Fazla bir değişiklik yok. Sadece sertleşecek yerler yumuşuyor, yumuşak yerler ise sertleşiyor"

Geçen yıl yaşlılığa ilişkin espri değişmişti;

"Kendimi karpuz gibi hissediyorum. Bedenim şiştikçe sapım küçölüp kuruyor!"

Aslında farkında mısınız? Mizah yazarı diye bildiğimiz Aziz Nesin'in yazılarını okudukça güldüğümüzü sandık. Oysa kendimize, kendi halimize gülüyorduk. Şimdi kim güldürecek? Dün de yazdık, Peygamberler de ölür diye. Allah'ın peygamberi öldür de, vicdanların peygamberi ölmez mi? Öldü işte. Eksikliğini şimdi değil, yarın anlayacağız.

Aziz Nesin'i yitirmenin kimi avantajları olduğunu da unutmayalım. Öyle ya aptallıklarımızı yüzümüze vuran adamdan kurtulduk. Az şey mi bu?

PEYGAMBERLER DE ÖLÜR

Ertesi gün sabah 6.20'de, bir telefonla öğrendim Aziz Nesin'i yitirdiğimizi. Ne rastlantı, O gece matematikçi oğlu Ali ile Mülkiyeliler'in bahçesindeydik. Bilkent'teki öğretim görevliliğini bırakıp, geçen yıl çoluk-çocuk ABD'ye göç etmiş, 1 aylık bir seminer için Ankara'ya henüz dönmüştü. Ayrıldıktan sonra acı haberi almış ve hemen İzmir/Çeşme'ye yola çıkmıştı. Sabah beni arayan diğer oğlu Ahmet'ti. Teşvikiye'deki evden arıyordu;

"Babamı kaybettik. Şimdi Çeşme'de. Savcı otopsi yapmaya kalktı. Beni dinlemiyorlar. Ali yolda, aileden birisi olmadan yapmasınlar. Ne olur müdahale et!"

Ne yapabilirim? Sabahın körü, duyarlı siyasetcilerden birisi olarak tanıdığım, eski Kültür Bakanı Fikri Sağlar'ı aradım evinden. Sağlar hem hastahaneyi hem de Ahmet Nesin'i arayıp, gerekeni yapmış. Ali Nesin gelinceye kadar otopsi yapılmayacak!

Ne yazayım bilemiyorum, çünkü şaşkıyım. Ancak asla üzüntülü değilim. Ağlamıyorum da. Hatta biraz rahatladığımı bile söyleyebilirim.

Bir kaç yüzyılda bir gelebilecek bir filozofu, çağın peygamberini yitirdik. Toplumun yüzlerce irinli, kangreleşmiş absesini patlatan, çoğunluğumuzun düşünüp dışarıya vuramadığı gerçekleri cesaretle ve korkusuzca söylemiş bir düşün adamı artık yok. Bunlar tamam ama, böyle bir değeri hoyratça kullandığımız, itip kaktığımız, sahipsiz bıraktığımız, yazık ettiğimiz, kadrini bilemediğimiz ve de anlayamadığımız doğru değil mi? Neler, ne iğrençlik ve çirkinlikler yaşattık Aziz Ağabey'e. Yaşamını; beyinlerini ve midelerini yeterince doyurabilmeleri için harcadığı kişilerden olan bir zavallı itfaiye erinin Sivas'ta saldırısı nasıl unutulur? 1960'lı yıllarda zindanlara kapattık. 70'li yıllarda "hain", 80'li yıllarda "kışkırtıcı ve ajan" ilan etmedik mi? Hatta Stockholm'de Kürt şovenistleri Nesin'e saldırıp, "Aziz Nesin sen nesin?" sloganları ile kendisini 12 Eylül askeri rejiminin memuru ilan etmemişler miydi? Bırakın muhatabı olmayı, tırnağı olmayacak bir çok manyağın, zavallının "öldürme fermanı" ile ortaya çıkmasını unutabilir misiniz? 80 yaşında, ama 800 yıl yaşamış, topluma en az 800 yıllık hizmeti geçmiş bir gerçek adamın, insanın bizlerden kurtulmuş olmasından rahatlık duymaz mısınız?

3 Temmuz 1993. Linç edilmeye kalkılmış, alevlerin içinden çıkmış, tartaklanıp dövülmüş, mağdur olduğu halde akıl almaz suçlamalara muhatap kalmış 78 yaşındaki bir insan düşünün. 2 Temmuz kıyımının ertesi günü. 35 can yakılmış. Onlarca yaralı ve Aziz Nesin kurtulanlarla birlikte uçakla Sivas'tan Ankara'ya geldi. Herkes dehşet içinde, yılgın, bitkin, acılı. Aynı gece doğruca Mülkiyeliler Birliği'nin bahçesine gittik. İzleyen polisler az ötedeki masalara dağıldılar. Aziz Nesin, bayan arkadaşı ve sekreteri Ayben Kot , avukat Mehmet Özsuca ve ben. Koca bahçe sessiz, öylece Aziz Abi'ye bakıyor. Aziz Abi her zamandan da farklı biçimde neşeli. Komik şeyler anlatıyor ve bir tek bizim masamızdan kahkahalar yükseliyor. Garipsedim, dondum kaldım. Büyük bir felaket yaşanmış, onlarca insan ölmüş ve aradan sadece 24 saat

geçmiş. Aziz Nesin şoka mı girmişti? Üstelik ahlaksız basın tarafından büyük bir sorumsuzlukla, Sivas'ın RP'li ve BBP'li uyduruk bölge muhabirlerinin de gazına gelip "olayların sorumlusu, kışkırtıcısı" olarak ilan edilmişken...

Böylesine bir ortamda kahkahalar atılmasından rahatsızlık duyduğumu ve şaşırarak baktığımı hissetmişti Aziz Ağabey. "Herkesten fazla acılıyım ve yanıyorum. Ancak insanlara yaşamın sürdüğünü, bitmediğini anlatmak ve kaybetmediğimizi göstermekle yükümlüyüz. Madem yaşıyoruz, adam gibi yaşamaya, neşeli olmaya zorunluyuz. Yaşam sürüyor!"

Aziz Ağabey'e ilişkin yüzlerce anı arasından hangisini seçsem? Herbiri, ancak bir kaç asırda elde edilebilecek deneyimlerinden, bilgi birikimlerinden süzölmüş kelimeler veya davranışlar...

"Ben halkımı çok seviyorum. Bunun için halk dalkavukluğu yapmıyorum. Dalkavuklar halkın düşmanıdır. Halkımı sevdiğini için onların içine çekildikleri tuzaklar konusunda uyarıyorum. Onları aptallaştıran, sömüren, yoksullaştıran koşullara dikkat çekiyorum. Ve bu nedenle de dinle, çağdışı ideolojilerle aptallaştırılmış insanların ve onları bu hale getirenlerin yaptıkları saldırı ve hakaretlere hiç üzölmüyorum. Üzöldüğüm bir şey varsa onların durumu..."

Üç yıl önce Aziz Ağabey'den yediğim fırça dün gibi aklımda. İHD Genel Sekreter Yardımcısı'ydım. Derneğe gelir elde etmek için Ankara Maltepe'de ucuz bir düğün salonu tutmuş, pek de zengin olmayan, saz ağırlıklı bir eğlence tertiplemiştik. Aziz Ağabey de geceye davetliydi. Gecenin sonu Aziz Nesin'in, ideali olan günlük bir gazetenin bürosu olarak alınan, sonradan misafirhane gibi kullandığı, özellikle okuttuğu öğrencilerin yurduna dönüşen evinde noktalandı.

"Beni bir daha böyle şeylere çağırmayın! Buz gibi salon, dondum. Üstelik saatlerce saz dinletiyorsunuz işkence olarak. 100

yıl önce bestelenmiş bir şeyi, ne sazı, ne sözü, ne müziği hiç de-
ğiştirmeden, üzerine bir şey katmadan, olduğu gibi çalışıyor adam.
Siz de böyle şeylerle eğleniyorsanız, vallahi bravo!"

Aslında hiçbirimiz hoşlanmıyorduk. Ama bunu biz değil Aziz
Nesin söyleyebiliyordu. Çünkü o halk dalkavuşu değildi!

"Adam köylü, acılı, sıkıntılı, aç. Ağa eziyor, jandarma eziyor,
devlet eziyor. O da bağırıyor, feryat figan ediyor. Müziği bilmez,
cahil! Müzisyen bunu alır, besteler, düzenler ve uygular. O zaman
müzik olur. Hayır, bizde böyle olmuyor. Köylünün o böğürtüsünü,
üç telli sazla aynen alıp bize söylüyor."

Aziz Ağabeyi en çok sinirlendiren konuların başında köylülerin
ayaklarına giymek için ördükleri yün çorapların, kilimlerin duvara
asılması ile "Halk gibi yaşamak" adı altında yerlerde otu-
rulmasıydı. Birkaç kez başına bu durum gelmiş ve her seferinde
bunu yapanlara parlamıştı. O yumuşak, o inanılmaz mütavazı
insanın nasıl değişip, aniden ortalığı kasıp kavurduğuna çok tanık
olmuştum.

Aziz Ağabey'i "AZİZ" yapan en önemli özelliği hiçbir konuda
şoven olmamasıydı. Gençleri ve çocukları ne kadar seviyorsa öz
çocuklarını da o kadar severdi. Ne daha az, ne daha fazla... Ve
Türkler'i de, Kürtler'i de, Tatarlar'ı da, Fransızlar'ı ve Almanlar'ı
da... Hükümetlerin ise hiç birisini sevmemişti.

Son yıllarda en çok istismar edilen İslamiyete bakışı konusuna
da, çok yakınında olma şansına erişmiş birisi olarak değinmek
isterim. Aziz Nesin' in ağzından inançlı insanlara ilişkin en ufak
olumsuz, saygısız bir söz duymadığıma yemin ederim. Ama dini,
İslamiyeti "halkı ahmaklaştırmak, kaderciliğe razı edip, bundan
çıkar sağlamak isteyenlere" kısaca Fundamenta lizm'e düşmandı.
4 yıl önce Bornova Şenliği'nde inançlı insanlar aleyhine konuşan
bir yazara, "yoksulların elinde bir tek inanç kalmış. Yerine bir şey
koymadan onu da elinden alırsan ne yapar sonra?" diye karşı
çıktığını çok iyi anımsıyorum. Müthiş din ve Kur'an bilgisine sahip

Aziz Nesin'in Bursa'da bir süre çocuklara Kur'an hocalığı yaptığını bilmem bilir misiniz? Din adına kendisine karşı çıkan bir çok ahmağa İslamiyeti öğretecek durumdaydı. Ama:

"Ahmaklarla tartışma, aradaki farkı anlamayabilirler" sözünü de iyi biliyordu. Belki de bu engin bilgisi nedeniyle "İnançsızdı". Yasak olmamasına karşın "dinsiz" olduğunu açıkça söyleyebilen ender aydınlardandı. Kendi adına şöhret, para, çıkar gibi derdi olmayan bu çağımızın peygamberi, elde ettiği paralarla okuttuğu yoksul çocuklar yüzünden inanılmaz tutumlu olmuş ve bu nedenle adı "pintiye" çıkmıştı. Oysa Aziz Ağabey sadece evet sadece kendisine "cimriydi."

Kitapları hemen her lisana çevrilerek, öyküleri dilden dile dolaşan Aziz Nesin'in bence en güzel anılarından birisi:

Eski SSCB'den de sürekli ödüller kazanıyor. Çağırıyorlar geliyor. Devlet ödülü olduğu için ödül Ruble olarak ödeniyor. SSCB yasalarına göre ruble yurtdışına çıkartılmıyor. O da mecburen Moskova Devlet Bankası'nda hesap açıp yatırıyor. Sonunda isyan etmiş, "Ne aptal sistem bu? Hem ödül parayı veriyorlar, sonra da dışarı çıkaramazsın diyorlar. Zaten çıkarsan da bir boka yaramaz para!"

Mihmandarı akıl veriyor. "Ruble ile bir şeyler alın kendinize, onları götürün yanınızda." Aziz abi çıkıyor çarşıya. İşe yarar bir şey bulamıyor. sonunda vakıfda okuttuğu çocuklar için bir şeyler alıyor bu paralarla. Aldıkları arasında "oturak" da var. Malları yükleyip dönüyor İstanbul'a. İki gün sonra Türkiye isimli gazete bir haber;

"Aziz Nesin oturağını bile Rusya'dan getiriyor!"

Aziz Abi ile ilgili yazmaya doyamıyorum. Paylaştığım o kadar çok şey var ki. Bu büyük şans nedeniyle için için sevindiğimi inkâr etmiyorum. Ama bu kadar uzun yazı hangi gazeteye sığar?

Ama son olarak Aziz Nesin'in en önemli üç isteğini -vasiyetini anlatmalıyım:

Bakanlar Kurulunca, DYP'li Bakanlar tarafından reddedilen Çatalca'daki Aziz Nesin Vakfı'nın bahçesine gömülme isteğinin onun önemli arzularından olduğunu söylemeliyim.

Bir türlü gerçekleşmeyen günlük gazete çıkarma arzusunun da Nesin'in vasiyeti olduğunu da bilmeliyiz. İthalatçı-ihracatçı, kapkaççı-karaborsacı, mafyacı- holdingci , bankacı- karaborsacı, yalaklık yapıp hükümetten kredi kapanların eline geçen "kirlenmiş gazetelerin" yerine, ülkedeki tüm demokratları kucaklayan, gerçek bir gazete çıkarma arzusunu, tüm gayretlerine karşın gerçekleştirememesinin sıkıntısı ile gitti Nesin.

Aziz Nesin'i acıya düşüren bir başka şey ise, kendi kurduğu ve kapatılma noktasına geldiğini gördüğü BİLAR idi. Gelecek hafta bu konuda karar vermek için "Bilar Dostları" toplantıya çağırılmıştı. Oysa Aziz Nesin, BİLAR'ı geliştirip ilerde çağdaş-demokratik-özerk bir üniversiteye dönüştürme arzusunda idi. Hatta bu üniversite olayının onun en önemli isteği olduğunu vurgulamalıyım.

Her neyse, hakkında ansiklopediler yazılabilecek bir çağdaş peygamberin ardından sözü çok uzattım.

Dimdik, lekelenmeden, taş gibi sağlam inanç ve ilkeleriyle ve bin yıllık bir yaşam deneyimi ve birikimi ile, bizlere " bir kaç numara büyük gelen" bir ermişi yitirdik işte. Şimdi seyredin bakalım; Ölü seviciliği çok seviyoruz ya. Aziz Nesin'in ünlü "yüzde 60'ın" içinde görmediği, ancak arkasından -kıskançlık, çekememezlik vb. nedenlerle- inanılmaz dedikodular üreten, çamur atan insanların şimdi neler yazacaklarını, nasıl ağıtlar düzeceklerini çok iyi biliyorum. (Yüzde 60'lıklar içine girenler, DGM Savcısı Nusret Demiral ile din tacirleri tabii ki önemli değil.) Aynı şeyi Uğur Mumcu'nun katlinden sonra yaşamamış mıydık? Ne yapalım biz böyleydik. Ve böyle gelmiş böyle gidecekti....

ÇİFTE STANDARTLAŞTIRDIKLARIMIZDAN MISINIZ?

Daha üç-beş yıl önce Bulgaristan'da Türkçe eğitim yapan okulları kapatıyorlardı? Camileri yok edip, isimleri değiştiriyorlardı Bulgarlar. Onların Türk değil, Müslüman Bulgarlar olduğunu ileri sürüyorlardı.

- Vay namuzsuz, vay çağdışı herifler vay! Bulgarlar'ı Dünyadan soyutlamak şart. Amborgo uygulamak gerek!

Ya Karabağ'da Azeri kardeşlerimize Ermenilerin yaptığı alçaklığa ne demeli. Tecavüzler, kulak, burun kesmeler, yakmalar...

- Hükümet korkaklık ediyor, girip dağıtacaksın Ermenistan'ı. Sıkıyı gördüler mi bak ne oluyor?

Sırplar Müslüman kardeşlerimizi kırım kırım doğradılar. Gerçekten vahşet! Binlerce kadın tecavüze uğradı, binlerce çocuk öldü, sakat kaldı. Şimdi ağır silahlarını çektiler diye işin peşini bırakmamak lazım. Yargılanmalı, asılıp, kesilmeli caniler.

-Evet evet çok haklısın.

Bu Yunanlılar da iyice azıttılar. Batı Trakya'da camilere saldırılar, topraklara el koymalar. Türkler'in seçtikleri müftüyü tanımamalar. Türk kardeşlerimize her türlü baskı ve hakaret...

- Egede yedikleri tokatı unuttular, yine aranıyorlar.

Dünya çığırından çıktı. İleriye gideceğimize tersine gidiyoruz. Baksana, dazlaklar Almanya'dan İsveç'e kadar her yerde azdı. Türklere saldırıyorlar, yakıp yıkıp öldürüyorlar resmen!

- Hükümet bu ülkelerin hükümetlerine protestolar göndermeli, baskı yapmalı. Üstelik bizim insanlarımız hem en zor ve kötü koşullarda yaşıyor, hem en düşük ücret alıyor: Yetmiyormuş gibi bir de saldırıya uğruyor.

Irak'ta Türkmen kardeşlerimizin durumunu okudun mu? Yıllardır zaten baskı altındalar, Türklükleri inkâr ediliyor. Şimdi de Kürtler'le Araplar arasında sıkışıp kaldılar.

-Ya üstadım, bu çağda bu ilkelik.

- Yahu kardeşim onca derdimiz varken başımıza bir de Güneydoğulular çıktı.

- Kürtler'i mi söylüyorsun?

- Ne Kürtü be! Kürt diye bir şey yok: Hepsi Türk onların.

- Emin misin?

- Eminden de öte; Genel Kurmay Başkanlığı'nın hazırladığı bilimsel raporda yazıyor. Bunlar dağ Türkü'dür. Dağda yaşarlar. Dağda kar olur, yürüyünce kart kurt ses çıkarırlar. İşte bu sesler yüzünden kendilerine Kürt derler!

- Anlattığın pek bilimsel. Peki ama Kürtler'in kendi dilleri var, kültürleri var. Bu nasıl oluyor?

- Yok canım uyduruk dil. O bölge dillerinin karışımı bir dil.

- Madem uyduruk dil, öyleyse Türkiye uluslararası anlaşmalara niye Kürtçe'ye ilişkin çekinceler koyuyor?

- İstismarı önlemek için!

- Enteresan! Peki bunların doğdukları, öldükleri köylerin, beldelerin adları niye değiştiriliyor? Niye yeni doğanlara Kürt isimleri konulması engelleniyor?

- Nedeni basit, bölücülük olmasın diye yapılıyor.

- Evet anlıyorum ama asıl bölücülüğü devlet yapıyor o zaman. Yıllardır , bu dağ Türkleri'nin yaşadığı iller, Olağanüstü Hal adı altında TC'nin diğer bölgelerinden ayrı bir yasa ile yönetiliyor. Bu illeri kapsayan ayrı bir vali var. Özel tim var. Çekiç güç var, Jitem var, kimden ve nasıl emir aldığı bilinmeyen kontrgerilla var.

- Evet ama pek abartılacak bir şey değil o! Hem kendimizi savunmayalım mı?

- Her gün onlarca insan kanı dökülüyor, nasıl abartı dersin buna?

- Yahu sen uzaydan mı geldin? PKK diye bir şey duymadın mı? Onlar öldürülüyor.

- Ya evinden alınıp götürülen ve sonra sokak ortasında ölü bulunan aydınlar, köylü kadınlar, çobanlar hatta çocuklar?

- Durup dururken kimse öldürülmez, vardır onların da bir numarası. Onlar ne hınzırdır. Sen bilmezsın. Gündüz külahlı, gece silahlıdırlar.

- Bini aşkın köy boşaltıldı ama.

- PKK gelip buralardan yiyecek almasın, barınmasın diye.

-Gözaltına alınan kadınlara polis tecavüz ediyormuş.

-Saçmalama, hiç öyle şey olur mu? Sırp mı ulan bu polisler?

-Son 6 ayda tecavüze uğrayan 35 kişi İHD'ye başvurmuş.

-Aman, sen de hemen inandın mı? Bilmiyor musun İHD hakkında söylenenleri. Devleti zora sokmak için yayıyorlar bu söylentileri.

-Tecavüz edilen kızın annesi ile ben de konuştum ama.

- Olabilir. Gerekmiştir tecavüz etmişlerdir. Hem tecavüz edilenlerin başkalarına neler yaptıklarını biliyor musun bakalım?

İşte mantık, işte çifte standart! Tekellerin elindeki medyanın egemen, sakat ve çağdışı devlet ideolojisi doğrultusunda yıkadığı beyinlerin sefaleti...

Peki sonuçta ne oluyor? Kendimizden başka kimi kandırabiliyoruz? Kendi ülkende yaşayan bir ulusun , bırak kendi diliyle eğitim yapmasını, radyo ve tv kurmasını, kendi dili ve kültürünü geliştirmesini, kendi çocuklarına dileğince isimlerini koymasını, köylerinden, evlerinden uzaklaştırılmasını, kimliklerini bile inkâr ediyoruz. Onları işsiz, açsız ve eğitimsiz bıraktığımız yetmiyor; baskı ve işkenceden de öte, insanın en vazgeçilmez hakkı olan canını hedefliyoruz. En azından Bulgar vatandaşı olan Türk asıllı kardeşlerimize, Yunan vatandaşı olan Türk asıllı yakınlarımıza, Irak vatandaşı olan Türk kökenli insanlarımıza sahip çıkabilmek için , onlar için istediklerimizde onda birini olsun, binlerce yıl birlikte yaşadığımız , kaynaştığımız Kürt halkına verebiliyor muyuz? Bunları yapamazsak hangi yüzle çıkarız insanlığın karşısına?

Akıl alacak, kabul edilecek şey midir bu? İşte Türkiye'nin önündeki en büyük ayıp ve en büyük sorun! Bunu çağdaş bir anlayışla çözemeyeceksek, demokrasi, ekonominin düzlüğe çıkması, enflasyonun düşmesi, işsizliğin önlenmesi, sağlıklı kentleşme, anarşi ve terör, soydaşlarla dayanışma ve her şeyden önce barış ve huzur bizlerden çok uzakta olmaya devam edecek.

BABAM, GÖÇLER İÇİN ÖYLE DİYO...

Türkiye'de kısır siyaset ve kısır gündem içine tıklıp kalmak ne kötü! Dünyada ne oluyor, sorunlar ne, neler konuşuyorlar? İşte bu gündemi kaçırıyoruz. Oysa böcek gibi yaşamak istemeyenler için, bırakın dünya gündemini izlemek, gündemdeki sorunların çözümü için çözüm üretmek şart!

Bizde birisi öldü mü camilerden duyurmak için sela okunur. İngiltere'de ise kilisenin çanları çalınır. Ünlü İngiliz şairlerinden birinin şiirinde şöyle geçer bu mesele;

"Şimdi çanlar kimin için çalıyor diye sorma,
çanlar hepimiz için çalıyor!"

Oysa biz çan sesini bile işitmiyorsak ne olacak?

Danimarka'da arkadaşlar karşıladı. Türkiye'den bir canlı tanık buldular ya, konuşturdukça konuşturuyorlar. Arkadaşların önemli bölümü, "Ne kadar çok şey bildiğimi" bakışlarıyla ima ederken,

diğeri bunu açıkça söylemesin mi? Aynı arkadaşım, "Sen Danimarka'da yaşasan, el üstünde tutulurdun. Keşke Danimarkalılar tanısa seni!" dedi üstelik.

Ve aynı akşam, Kopenhag'da, daha çok yazar ve gazetecilerin devam ettiği bir entelektüel bara götürdüler beni. Müthiş havalardayım. Beş bekâr erkek bara tünedik, içkilerimizi söyledik. Yanımızda dördü bayan, beş Danimarkalı, hararetli bir tartışma içindeler. Arkadaşlardan birine, "Şunları dinlesene ne tartışıyorlar?" dedim. Çünkü tartıştıkları konuyu öğrenirsem, devreye girip, o müthiş entelektüel bilgimi satacağım. Ve onlar da, küçümsedikleri biz Türkler'in ne müthiş insanlar olduğumuzu öğrenecekler. Kompleks mompleks ama, insanın buna gereksinimi de var.

Tabii kabulü güç bir yenilgiye uğradık. Bırakın tartıştıkları meseleyi, üzerinde tartıştıkları ve Afrika'da olduğunu sandığım ülkenin adını bile ilk kez duyuyordum. Bilgi kaynakları tıkalı, iletişimi eksik ve güdümlü bir ülkede edineceğiniz bilgi ile ne kadar entelektüel olursunuz?

Hemen her konuda, oradan buradan edinilmiş, kulaktan dolma bilgilerle, maşallah hepimiz birer alleme-i cihanız. Ve en kötüsü, tek bir konuda bile uzman değiliz. Bu durumun halk arasında tanımlanması ise şöyle;

"Cahil cesur olur!"

Ve, başta ben olmak üzere, cesur insanlar olarak her konuda ahkâm kesiyoruz.

Batı ülkelerinde bugün ulus- devlet kavramı çatırıyor. Avrupa'da neredeyse 250 yıldır görmeye alıştığımız; yani siyasi ve ekonomik bağımsızlığı olan, ortak dili, tarihi, dini ve kültürü bulunan ulus-devlet modeli siliniyor. Niye? İçinde biz Türkiyeliler'in de olduğu, siyasi ve ekonomik göçler yüzünden...

Bu göçler yüzünden Avrupa Babil Kulesi gibi oldu. Ulus-devlet

modelinin değişmesi demek ise, dñnyanın kabuk değiştirmesi anlamına geliyor.

Göçlerin nedenlerine girersek birkaç günde çıkamayacağımız kesin! En iyisi ulus-devlet modelinin yerine oluşan çok kültürlü toplumdan söz etmek...

Bunlara örnek olarak, batının ünlü başkentleri olan Paris'i, Londra'yı, Amsterdam, Brüksel, Zürih veya Stockholm'ü sayabiliriz. Dili, rengi, ırkı, dini ve elbiseleri ile birbirinden farklı, binlerce insan. Renk cümbüşü artık sokaklar.

İşte Stockholm. "Demokrasinin gereği" diyerek, ülkesine gelen insanların çocuklarına anadil eğitimi veriyor, din derslerini inançlarına göre ayırıyor. 8 milyon insanın bir milyonu aşkını göçmen, diğer bir milyonu ise sonradan vatandaşlık elde etmiş göçmen. Artık İsveç'in dini protestan, dili İsveççe, ataları Vikingler diyebilir misiniz?

Herhangi bir apartmana girin. Alt katta İsveçli baba Venezuelalı anne. Karşılarında İspanyol baba ile Yugoslav anne. Üst katta Faslı baba ile Türkiyeli anne. onların karşısında ise Şilili baba ile Portekizli anne oturuyor. Bunların çocuklarına anadil diye hangi dili, inanç diye hangi dini, geçmiş diye hangi tarihi öğretmek gerek? Hele İsveçli baba ile Venezuelalı anneden doğmuş erkekle, Faslı baba ile Türk anneden doğmuş kız evlenirse? Ve bunların çocuğu ne olur?

Çok kültürlü topluma doğru yolculuğa çıkan batının en önemli sorunu bu. Anadil eğitimi vermek ya da din derslerine herkesi inançlarına göre ayırmak artık demokratik bir yaklaşım değil! Örneği verdik yukarıda; buyrun çıkın işin içinden...

İsveç'te çok tatlı ve son derece enterasan bir çiftle tanışmıştım.. Erkek, Diyarbakır'ın bir köyünden, Kürt. Kız ise Perulu bir yerli! Nereden nereye? Dünyanın en eski uygarlığını temsil eden, yani Mezopotamya ve İnka, dünyanın orta yeri olan Stock-

holm'de biraraya gelmişler. Nasıl olduysa, birbirlerine aşık olup evlenmişler. Nasıl olduysa dedim, çünkü erkek Türkçe ve Kürtçe, kız ise İspanyolca'dan başka bir dil bilmiyor.

Bu çiftin öyküsü ilginç. Çünkü evlendikten sonra birbirlerinin kültürlerine merak salmışlar. DDKD'li olduğu için Türkiye'den kaçmak zorunda kalmış olan Kürt delikanlısı, eşini tek başına Türkiye'ye göndermek zorunda kalmış. Ve bir İnka, tek kelime konuşamayacağı bir ülkede, Diyarbakır'ın bir köyünde tam üç ay yaşamış. Dönüşte ise karı-koca birlikte, Peru'nun And Dağları üzerindeki İnka köyünde 3.5 ay birlikte olmuşlar. Ne müthiş bir film konusu...

Ve işin bam teli şurda. Bu sempatik çiftin, şimdi bir çocukları var. Kim bu çocuk. Perulu bir İnka mı, Kürt mü, Türk mü, yoksa İsveçli mi? Ana dili Kürtçe mi, Türkçe mi, İspanyolca ya da İsveççe mi? Ya dini? Katolik mi, Protestan mı yoksa Müslüman mı? Geçmiş, tarihi ne?

Batıda giderek çatırdayan ulus-devlet kavramının yerine gelen çok kültürlü toplumu konuşulmaya başlandı şimdi. Ve buna uygun, daha insani ve demokratik olan çözüm yollarını araştırıyor. Biz ise Arap Bedevileri'ne mi benzeyelim, yoksa atalarımızın at üstünde nasıl çiğ et yediğini mi tartışalım diye vakit öldürmeyi sürdürüyoruz.

ORTALIK YERDE İKİ İNSAN!

Sanat, politika ve basın dünyası, insanlar için son derece albenili olmasına karşın, bir o kadar da risklidir. Risklidir çünkü, yaşamınızda hiç görmediğiniz, karşılıklı tek kelime bile etmediğiniz birçok insan tarafından, yaratılan bir gerekçenin ardına sığınarak yöneltlen ve kolay kolay altından kalkamayacağınız çamurla sıvanmak "Allahın emri" gibidir. Aynı risk sporda, bürokraside, ticaret hayatında hatta komşular arasında da vardır ama, bu hiçbir zaman yukarıda saydığım üçlünün eline su dökemez.

Gazeteci olduğumu ve Ankara'da yaşadığımı söylediğimde, "Hasan Uysal'ı tanır mısınız?" diye soran ve İzmir'den Ankara'ya kadar beni bana anlatan "şair" kardeşimi nasıl unuturum? "Adını biliyorum sadece" der demez neler neler öğrenmiştim kendi hakkımda. Yaşamımda ilk kez gördüğümüz bu kardeşimle meğer birlikte Aydın'da okumuş, İzmir'de bir süre aynı evde kalmışız. Davranışlarım yüzünden beni evden atmış sonra, iyi mi? Kız arkadaşını "evlilik vaadi ile kandırıp" ondan ayırmışım ama, ben aynı zaman da tuhaf cinsel eğilimlere sahip, polisle bağlantılı bir

"psikopat" imişim. Şair kardeşimi eğlenerek dinlerken, anlatılanlar bir süre sonra bardağı taşırmaya başlayınca, "Bildiğim kadarı ile o hiç Aydın'da okumadı, İzmir'de de oturmadı" diyecek oluyorum. Üstüne bir de fırça yiyorum iyi mi?

"Biliyorum Kütahya'da okudu. Liseden kovulunca bir süre Aydın'a geldi. Ben de oradan tanıyorum. Yalan mı söyleyeceğim? Binbir hava, inanılmaz ukala. Hepimiz dışladık herifi!"

Konuşma sırasında, yaşamımda ilk kez karşılaştığım bu kişinin benden niye nefretle söz ettiğini anlamaya çalışıyorum ama nafile. Arkadaşımız, İzmir'deki ev yaşamımızı anlatıp, beni İzmir Ticari İlimler Akademisi'nden tam mezun edecekken uçak piste iniyor. Bu arkadaşla iki gün sonra Ankara Kitap Fuarı'nda karşılaşmak nasip oluyor. Yan yana stantlarda kitap imzalıyoruz, iyi mi? O zevki size nasıl anlatsam ki?

Bunları, medya dünyasında şu veya bu biçimde tanınan iki tipi anlatmak için yazdım. Özellikle ikisini çok yakından tanıyorum. Haklarında yapılan benzeri dedikodulardan çok rahatsız olduğumu, kendilerine haksızlık yapıldığını düşünüyorum.

Bunlardan biri HP'nin haşarı çocuğu olarak tanınan, Özal ailesi ile düşman iken, bir anda o aileninin içine giriveren, "hızlı solcu" gözükürken aniden ANAP'lı oluveren Cüneyt Canver. Müthiş zeki olan Canver'in, Turgut özal için, "O ABD'ye by-pass olmaya değil boy-pos almaya gitti" biçimindeki esprisini dün gibi anımsıyorum.

Canver'in çizdiği siyasi zik-zakları kabullenmek olası mı? Konya-Ereğli'den beri tanıdığım, Adanalı ve Sümerbank'ın ustabaşısının oğlu Cüneyt Canver'in, Ankara Hukuk Fakültesini "kendi parasıyla" çalışarak okuduğunu kaç kişi bilir? Ankara'nın o dönem en gözde gece kulübü "Gar Gazinosunun" diskjokeyi, Başkent'in ilk "pop grubunun" gitaristi, "detone Cüneyt'i" nasıl unuturum?

Aradan yıllar geçmiştir. Ben de üniversite için Ankara'dayım. Şans eseri aynı sokakta, iki apartman arayla oturuyoruz. Ben "solcu", Cüneyt ise, bana göre "Ot." Cüneyt'e göre ise ben "anarşist"im. Bu nedenle selamlaşmıyoruz bile. Sonra kopuyoruz. Yıl 1984'e geliyor. HP Genel Merkez için yer arıyor. Partinin genel sekreteri Avukat Ümit Teoman, artık avukat olan arkadaşı Canver'i arıyor. Canver, Cinnah üzerindeki bürosunu tasfiye etmeyi düşünmektedir çünkü. Ve Canver'in sekreteri, telefonları dahil büroyu HP teslim alıyor. Milletvekili adayları belirlenirken, HP'ye devrettiği sekreteri Canver'i arayıp, neredeyse yalvarıyor;

"Abuk subuk adamlar başvuruyor. Doğru dürüst adam bulamıyorlar. Gel Adana için başvur, ben Necdet Calp'e söyler listeye aldırırım."

Uzun ısrarlar üzerine, yaşamı boyunca değil siyasi parti, hiçbir siyasi çalışmanın içinde olmayan Canver aday oluyor. Sekreterin çabasına rağmen, seçilemeyecek bir sıraya, yani 5. sıraya yerleştiriliyor, önündeki iki kişi vetoyu yiyince 3. sıraya yükselip milletvekili oluyor. Genç, sempatik ve zeki olması nedeniyle basın mensupları ile hemen kaynaşacak olan Canver, o dönemin özelliği nedeniyle, gazetecilerin yazamadıklarını TBMM'ye taşıyacak, ilk anayasa değişikliği teklifini, Şahinkaya dosyasını gündeme getirecek, kontrgerillanın vurduğu insanların hakkını arayacaktır. Ama bu yapılanlar ne kadar önemli olursa olsun, Canver doğal olarak bunun ayırında olmayacaktır. Çünkü bu kavga Canver'in kavgası değildir . Çünkü onun siyasi bir altyapısı hiç olmamıştır.

Bunları ne Canveri övmek ne de sövmek için yazıyorum. Sadece bir durum saptaması amacım. Canver'in davranışlarına kızmak, onu sevmemek, yaptıklarını eleştirmek ayrı bir şey, ama bunları yaptı diye hakkında onlarca dayanaksız dedikodu üretmek, onu döneklilikle itham etmek ayrı bir şey. Canver hiçbir zaman bir şeyci olmamıştır ki, ondan dönsün...

KIZIM OLMADAN ASLA!

Programa konulduktan sonra hem yobaz takımından tehditler gelmiş, hem de Türkiye'yi kendi ülkeleri ile karıştırdıklarından Elçililikleri aracılığı ile Dışişleri'nden filmin yasaklanmasını istemişlerdi.

Sanırım daha önce iki kez, bu baskılar yüzünden, duyurulduğu halde son anda yayından kaldırılmıştı. Nihayet geçen hafta gösterilmiş, üstelik seyredilme rekorları kıracak kadar yoğun ilgi görerek.

Eşi İranlı olan ABD'li Betty Mahmudi'nin yaşadığı olaylardan yola çıkarak çevrilen, "Kızım Olmadan Asla" filminden söz ediyorum. Genel istek üzerine geçtiğimiz Cuma gecesi, Show TV'de yeniden yayınlandı da, ben de bu sayede izleme olanağı bulabildim. Film, İran'ın gerçek yüzünü bilmeyenler için "tüyler ürpertici" gelebilir. Samimiyetle söyleyebilirim ki, İran'a elinde kamera ile gidip, başına hiçbir bela ya da sorun gelmediği halde, salt tanık olduklarını görüntüleyen bir insanın çekeceği filminden daha tüyler ürpertici bir film olamaz! Aynı şeyi Suudi Arabistan, Afganistan veya Pakistan

gibi "İslami Cumhuriyetler" için de söyleyebiliriz. Ama ne yazık ki dini kalkan, afyon, göz boyama aracı olarak kullanan bu ülkelerin ilkel yönetimleri, buna izin vermemektedir. Elllerinde petrol gibi muazzam bir gelir kaynağı bulunmasına karşın, fuhuş, rüşvet, yolsuzluk, şiddet, baskı, uyuşturucu cenneti olan bu ülkeler ilkellik ve pislikten, halkı ise açlıktan kırılıyor bugün...

Türkiye dışında 9 sözde İslam ülkesi görmüş bir kişi olarak, aklıma hep "ya İslamiyet girdiği her yeri bu hale getiriyor ya da İslamiyeti, ülkelerini bu hale çeviren insanlar seçiyor" düşüncesi takılmıştır.

İran'ın Humeyni öncesi durumunu bildiğim için, Türkiye' deki gelişmelerden ürküntü duyduğumu gizleyemem. Gelişmeler giderek ne kadar da birbirine benziyor; Hele Türkiye'de kimi kişi ve grupların RP ile ittifaka girmeleri... İran'da Şah'ı yıkmak için mollalarla işbirliğine giden, solcu TUDEH elele kolkola yönetime geldiler. Zafer sarhoşluğu çok kısa sürdü. Mollalar'm aldığı ilkel kararlardan sonra en büyük kayba, hemen her türlü özgürlüklerini yitiren kadınlar uğradı. Sonra sıra TUDEH'e geldi. Tam 100 bin solcu öldürüldü. Ardından ilkel rejimi yürütebilmek için başlatılan Irak savaşında, 1 milyon insanı toprağa gömdüler. Ya sokaklarda, insanların gözü önünde, kamyonlar üstünde asılanlar... DYP'yi nasıl yutacaklar, yaşayacağız birlikte...

Aktarmak istediğim tabii ki bunlar değildi. Amerikalı Yönetmen Brian Gilbert'in, bir yaşanmış öykünün aslına sadık kalarak çevirdiği filmi izledikten sonra, önümdeki gazete haberine takıldı gözüm. Anlatmak istediğim, okuduğum haberden kaynaklandı.

Yıl 1979 - 80, THA'da çalışıyorum. Kadro müthiş! Şimdi Show TV'nin Genel Yayın Yönetmeni Ufuk Güldemir, Yeni Yüzyıl'ın Ankara Temsilcisi Bilal Çetin, Hürriyet'in Ankara Temsilcisi Sedat Ergin, Evrensel'in Ankara Temsilcisi Zafer Gedik, Deniz Baykal'ın danışmanlarından Ahmet Kadıbeşegil, Polis Muhabirleri Derneği Başkanı Ünal İnanç, Yeni Yüzyıl'dan Canan Gedik, Sabah Haber

Müdürü Semra Çetin ilk aklıma gelen isimler. Ajansın Ankara Temsilci ise, daha sonra AA Genel Müdürlüğü ve Futbol Federasyonu Başkanlığı yapacak olan Güngör Sayarı.

Deyim yerindeyse "fırlatma" ama o derecede de çalışkan bir gececimiz var. Gececi olmasına karşın sabah hepimizden önce geliyor. Yaptığı hatalara ve yaramazlıklara, çalışkanlığı ve sevimliliği, biraz da toyluğu nedeniyle göz yumuluyor. Bir gün utana sıkıla yanıma geldi. Bir şey söyleyeceğini ancak kızmamamı istedi. Meğer sabah erkenden gelmesi nedeniyle, bir üst kattaki ofisin temizlikçisi ile birlikte olurlarmış. Kadıncağыз "bana başka birisini bul, ben de sana başkasını bulayım" dememiş mi? Küfürü yiyince, toz oldu!

Bir sabah, Olgunlar Sokak'taki THA bürosunun bulunduğu apartmanın kapısında, yere diz çökmüş, ağlarken buldum gececimizi. "Güngör Abi işten attı" dedi. Meğer gece ajans bürosuna uğrayan Sayarı, arkadaşlarını büroya doldurup içkili alem yaparken yakalamış gececiği. O dakika da kovmuş tabii ki. Rica ettik, "ağlıyor, yeteri kadar ders almış zaten. Bir şans daha verelim" dedik. Kırmadı, tekrar işe alındı sonunda. Kısa süre sonra THA'dan ayrıldım. Bir daha da hiç karşılaşmadım gececi ile.

1994'de yerel seçimler yapıldı. Ankara da İlçe Belediye Başkanları'nın resmi yayınlanınca anımsadım gececiği. İşin ilginç yanı da tutuyordu. İnanamadım, Canan Gedik'i arayıp sordum. "Evet o, bizim gececi" demesin mi? Dinci partiden aday olup, dini bütün bir Müslüman belediye başkanı olmuştu o gececi. Kim mi, bunun ne önemi var? Hangisi diğerinden farklı ki? Mesela Anakent Belediye Başkanı Gökçek'i de anlatalım mı? Maltepe'de işletmiş olduğu diskotekten, ortağından, orada geçen olaylardan başlayalım mı?

Bu belediye başkanının marifetlerini okuyunca anımsadım bunları. Kimi insanlar iyi niyeti, kimisi ideolojileri, kimileri ise güveni istismar edip, nasıl çıkar elde ediyorsa, bunlar da "inançları" kullanıp, ticaretlerini sürdürüyor. Dini kalkan yapıp, dini kullanıp iktidara gelen İranlı din tüccarlarının da, ülkelerini cehenneme dönüştürmelerinin nedeni burada yatmıyor mu?

KUPONSUZ MUPONSUZ ZENGİN OLMA YOLUNU ÖĞRETİYORUZ

Parasızlık canınıza tak mı etti? Bunun hiçbir önemi yok. Size bu konuda yardım etmekle kalmayacak, size trilyonlarca liralık bir servete konmanız için gereken aklı vereceğim.

Önce özetleyelim;

İlk iş iktidar partisine girmek olmalı. Ardından bir şirket kurun ve -varsın beş kuruluşunuz olmasın- otel kurmak için gerekli arsayı saptayın. Varsın arsa devletin ve varsın arsa okul alanı gözüksün. Partili belediye başkanınız okul alanını otel alanına rahatlıkla çevirecektir. Sonra arsa sahibi devlet kuruluşu ile inşaat sözleşmesi yapın. İnşaat için paranızın olmamasının önemi yok, çünkü arsa sahibi devlet kuruluşuna sizle ortaklık yapması karşılığı milyarlarca para ödeatabilirsiniz. Para yetmedi mi? Başka bir devlet kuruluşunu da milyonlarca dolarla ortak alın. (Sizin her durumda payınız yüzde 51'den yukarı olmalı) Yine mi yetmedi, gidin bankadan kredi alın. İpotek için zorlanmazsınız, çünkü tril-

yonluk arsanız var ya. Artık 25-30 trilyonluk bir otel sahibisiniz. Hayırlı uğurlu olsun.

Evet olay aynıyle vaki;

Söz konusu arsa,Emekli sandığına ait olup, 26 Aralık 1968 tarih 1/1000'lik planda ortaöğretim sahası olarak gözükmektedir. Ancak 1983 seçimlerinden sonra Hükümet olan ANAP'ın bugün İstanbul İl Başkanı , o tarihte ise Sarıyer İlçe Başkanlığı'nı yürütmekte olan Erdal Aksoy'un girişimi ile, yönetimi o dönemde yine ANAP'ta olan Beşiktaş Belediyesi, 21.6.1984 tarihinde plan değişikliği yaparak söz konusu arsayı otel sahası ilan etmiş, 24.7.1984 tarihinde ise o zaman ANAP'ın Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nı yürüten Bedrettin Dalan yönetimince bu karar onaylanmış. Avam Proje, Büyükşehir Belediyesi'nden geçtiğinden, bundan sonraki uygulamaların tümü Dalan tarafından yürütülmüş. Bu değişiklikten kısa süre sonra, 28 Aralık 1984 tarihinde İl Başkanı Erdal Aksoy'un kardeşi Erol Aksoy ile Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü inşaat sözleşmesi yapmış. Anlaşmayı imzalayan dönemin genel müdürü Ateş Amiklioğlu ise, bugün ANAP'ın Çorum Milletvekili'dir. Sözleşme, Emekli Sandığı Yönetim Kurulu'nun 10 Ocak 1985 tarih, 1318 No'lu kararı ile kabul edilmiş, bu karar dönemin Başbakanı Turgut Özal Başkanlığı'ndaki Bakanlar Kurulu'nca 1 Ağustos 1985 tarihinde onaylanmıştır.

11 Kasım 1985 tarihinde, ANAP Sarıyer İlçe Başkanı Erdal Aksoy'un sahip olduğu "Yeditepe Beynelmielel Otelcilik Turizm ve Ticaret Şirketi" ile devir sözleşmesi akdedilmiş, söz konusu şirket, 14 Kasım 1986 tarihinde inşaat ruhsatı almıştır. İki gün sonra ise inşaatın temel atma töreni gerçekleştirilmiştir.

Değeri trilyonlara yaklaşan arsanın devri ile yetinilmemiş, 1990 yılında dönemin ANAP'lı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı İmren Aykut ve Müsteşarlığa getirilen Ateş Amiklioğlu zamanında SSK 20 milyar, 1991 yılında ise Emekli Sandığı 3.5 milyon dolar ile şirkete ortak yapılmıştır. Ayrıca şirkete kredi

sağlanmış, kredi alınırken de Emekli Sandığı'nın arsası ipotek gösterilmiştir.

Söz konusu 25.243 metrekarelik arsa İstanbul'un, daha doğrusu Türkiye'nin en değerli bölgesinde yer almaktadır. Bugünkü rayiçle metrekaresi asgari 70-80 milyon lira arasında olan arsanın tahmini ederi , 2 trilyona yaklaşmaktadır. Bugün ANAP Karargâhı olarak kullanılan lüks otelin tamamına yakın bölümü, halen büyük ekonomik sıkıntı çeken SSK ve Emekli Sandığı'nın arsa ve paraları ile gerçekleştirilmiştir. Söz konusu otel, daha sonra belirli katları yıktırılan Park Otel'den daha fazla kent görünümünü bozan, denize daha yakın olan bir binadır.

Bugün ANAP'ın ve özellikle Mesut Yılmaz'ın seçim karargâhı olarak kullanılan Conrad Otel'i ile ANAP yönetimi arasındaki bağlantı bu kadarla da kalmıyor. Otel inşaatı sürerken, dönemin bakanı İmren Aykut, Bakanlar Kuruluna resmi yazı ile başvurarak, SSK'nın , o dönem ANAP il Başkanlığına gelmiş olan Erdal Aksoy'un şirketinin kuruluş sermayesinin arttırımına yüzde 15 payla katılmasına izin verilmesini istemiş, dönemin Başbakanı Yıldırım Akbulut ve Bakanların imzasıyla bu istek 18 Ocak 1990 tarihli toplantıda kabul edilmiş. Bugün ANAP Genel Başkanı olan Mesut Yılmaz'ın da hem Dışişleri hem de Devlet Bakanı vekili olarak bu kararda iki imzası yer almakta. Şirkete ek para desteği yapılmasına yol açan söz konusu karar, dönemin Cumhurbaşkanı Turgut Özal'm da onayı ile 10 Şubat 1990 tarihli 20.429 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu örneği kılavuz edinin, kupon, çekiliş beklemeden köşeyi dönün!

Bizden söylemesi...

MEDYANIN GÜCÜ MÜ, GÜCÜN MEDYASI MI?

Bir yıl önce, milyarlık ve iddialı reklamlarla yayına geçmiş, ardında gazete, radyo, TV ve onlarca dergi bulunan bir basın tekelinin yavru gazetesinde çalışıyorsunuz. Size anlatılan “öylediğiniz çalışma ortamı”, “yeni, yepyeni bir gazete”

“İyi ücret” “çağdaş yayıncılık” sözlerinin albenisine kapılarak işinizden ayrılıp gelmişsiniz. Ay başını iple çekiyorsunuz. Bir gece önceden borçlarınızı da gözden geçirip bütçenizi yapmışsınız. Bankada açılan hesabınızdan maaşınızı çekmek için telekartınızı sokuyorsunuz. O ne? Maaşınız yatmamış. Bunun işten atılmak anlamını taşıdığını bilmeniz gerek.

Batıda bile eşine az rastlanır “medya merkezleri” inşa etti basın tekelleri. Müthiş bir ortam, müthiş bir teknoloji. Ancak bırakın insanı insandan uzaklaştırmayı, kendine bile yabancılaştıran ürkütücü, tuhaf bir ortam. Sabah işe geldiğinizde kapıcınızla güneydinleşamıyorsunuz bile. Çünkü kapıcı yok. Elinize tutuşturulan

elektronik kartı “medya merkezinin” girişindeki alete soktuğunuzda kapı açılıyor. Açılmazsa, bu işten atıldığınız anlamına geliyor. Kısacası, mesleğinizi icra ettiğiniz, ekmek paranızı çıkarttığınız işten, patronun çağırıp “seni kovuyorum ulan” demesi bile, artık insanca bir yöntem sayılıyor. “Yeni dünya düzeninin” getirdiği ve bize sunduğu insan ilişkilerinin fotoğrafı karşımızda.

Tavukçuluktan sigortacılığa, süpermarket zincirinden kereste işlerine, arsa işlerinden sanayiye, bankacılıktan borsaya, kaçakçılıktan, karaborsacılığa ve hayali dışsatıma kadar geniş bir portföye sahip kalantor işadamlarının ele geçirip çapraz tekelleşmeyi gerçekleştirdikleri günümüzdeki medya artık bu. Böylece bütün pis ilişkilerini, pis alışkanlıklarını, ahlaksızlarını, insana yönelik çarpık bakış açılarını medyanının içine taşıyıp kirliliği artırmış durumdalar. İş takibi yaptırttıkları, hükümetle, devletin önemli kademeleri ile patronlarının işini bitiren adamlarına, sahip oldukları televizyonlarda, gazete ve dergilerde yalnız ünlenme, yalnız köşe başını tutma yolunu açmakla kalmıyor, onların başlarını döndürecek olanaklara ve paraya boğuyorlar. Aynı basın tekellerinde bir bölüm “iş takipçisi patron adamları” ayda yarım, bir hatta 1.5- 2 milyar lira gibi ve “dolar olarak” maaş alırken, gazeteciler -pardon köleler- 10-15 milyon liraya, kimi zaman kadrosuz yani sigortasız ve de sendikasız çalıştırılıyorlar.

Medya merkezlerinin alt katında, ancak filmlerde görebileceğiniz görkemde kapalı-açık yüzme havuzları, saunalar, barlar, botanik bahçeleri yer alıyor. Bu bölüm takdir edeceğiniz gibi “patronaj takımı” ve “patronun adamları” için. Kapıdaki şoförlü, lüks arabalar da onlar için. Böyle çarpıcı ve görkemli manzara içindeki ortamdan çıkan gazeteciler habere ellerine tutuşturulan toplu taşıma kartı veya basın kartlarını kullanarak Belediye Otobüsleri ile gidip geliyorlar.

Gazeteci ancak pratikte, yani gazetede olunur. Eğer işe yatkınsanız, gerekli eğitimi almış ve yeterli birikiminiz varsa, bu ancak gazeteci olma sürecinizi kısaltır. İşe yeni başlamış bir genç,

girdiği gazetede “en başarılı gözükən” abi veya ablalardan birini gözüne kestirir. Bir süre, bilerek ya da bilmeyerek ona öykünür. “İnsanlarla nasıl ilişki kuruyor? Nasıl soru soruyor? Nasıl yazıyor? Nasıl konuşuyor?” Aynı onun gibi olmaya çalışır ve bir süre sonra kendi biçimi oluşur, kendine özgü gazeteci kimliği oluşur.

Basın dışı sermayenin medyayı ele geçirmesinden sonra kim başarılı gazeteci? Genç gazeteci kime öykünmeli? Herhalde haber namusu adına direnip basın dışına itilmiş, üzerine çarpı çekilmiş, işsiz ve parasız kalmış, adliye koridorlarında ve hapislerde sürünmüş birisini örnek alacak hali yok. Hatta basın ödüllerine boğulmuş olmak da “başarılı abi veya abla” olmak anlamına gelmiyor. Başarılı örnek, - ne kadar omurgasız kemiksiz, yılışık ve yavşak, ahlaksız da olsa- patronun çok sevdiği, yatlarında ağır-ladığı, öğle yemeği için yanında Paris’e Viyana’ya götürdüğü, ayda milyar lira ödediği, emrine lüks araba ve şoför tahsis ettiği, gazetesinde köşeler, televizyonunda programlar armağan ettiği kişilerdir. Genç gazeteci onlara öykünmeli ki, basın merkezinin alt katındaki yüzme havuzlarından, bardan, saunadan ve tuhaf alemlerinden yararlanabilsin. Ve genç gazeteci onlara öykünmeli ki, yılbaşlarında holdinglerden ve mafyadan gönderilen sayıları 300-500’ü bulan milyarlık armağanlara kavuşabilsin.

Sorarsanız, beni en çok kahreden de bu! Basın dünyasında geleceğin gazeteci kuşağını da kirletiyorlar. Bu kuşak yitti gitti, gelecek kuşak da gidiyor.

“Çiller ve kocası aleyhine yazmayacaksın!”, “Bu politikacının adı bizde geçmeyecek”, “O banká hakkında olumsuz tek satır istemiyorum” “Onun programından söz etmeyin” gibi patronaj takımından gelen talimatlardan söz etmek bile istemiyorum. Hele tekelleşmiş iletişim araçlarının kıyasıya sürdürdükleri promosyon rezilliğinden hiç. Gazeteci müsveddesi gazetesini tanıtıyor;

“Bugüne kadar hiçbir gazetenin cesaret edemediğini biz veriyoruz!”

“Aaa ne güzel” deyip kulak kabartıyorsunuz. İçinizden merak ve umutla “herhalde haber verecekler” diye geçirirken devamı geliyor. “Buzdolabı veriyoruz. Hem de çok az kupona”

Bir şey hep yanlış kullanılıyor, medya’nın gücü diye. Tümüyle yanlış ; Gücün ya da bir siyasi partinin, bir fraksiyonun medyası, gazete sayılamaz!. Bakın  evreye, hangisi gerçek iletişim organı? Birkaç i iniyetli çaba var ki, onlar da parasızlıktan işlevini yerine getiremiyor. Kısaca Türkiye Halkı ileti imsiz, güdümlü ve kirletilmi  bilgi ile ya ıyor.

Karamsarlık ve umutsuzluk a ılamak için yazmadım bunları. Öncelikle bir durum saptaması yapmak istedim.

MİLLETVEKİLİ OLMAK!

Koca bir dört yıl bitti, yeni seçimleri de geçip, üstüne iki hükümet bile kurduk. Genel başkanlarının diplerini koklayarak seçtiği birbirinden değerli milletvekilleri ise TBMM'yi onurlandırdılar.

Yıllar ne çabuk geçiyor? Daha dün gibi anımsıyorum birçok şeyi. TBMM'ye, 1991 seçimlerinden tam 1.5 ay sonra gelebilmişti örneğin: Celal Kürkoğlu. Adıyaman'da önce SHP'nin "tulum" çıkardığı açıklandı. DYP ve RP itiraz edince SHP'nin aldığı dört milletvekilinden ikisi bu partilere verilmesin mi? Bu kez itiraz sırası SHP'de idi. Konu Ankara'ya, Yüksek Seçim Kurulu'na kadar yansıdı. Kavgalar dövüşler, tehditler gırla gitti bu süreçte. Ve olaylı bir dönemden sonra SHP 4 milletvekilliğini geri alabildi ve böylece Celal Kürkoğlu ile Abuzer Tanrıverdi, birbuçuk ay sonra TBMM'ye gelebildi.

Mazbatasını aldığı halde, Kürkoğlu TBMM'ye girmeye ürüyor. Yıllardır Ankara'da yaşayan, politika yapan, CHP'nin ünlü ve onurlu genel sekreterlerinden Kamil Kırıkoğlu'nun yeğeni, bir diğer CHP Genel Sekreterlerinden Mustafa Üstündağ'm damadı

olan Kürkoğlu, yaşamında hiç TBMM'ye gelmemiş, iyi mi?

Telefon etti, dışarıda buluştuk ve birlikte girdik Meclis'ten içeri. Önce Meclis'i gezdirdim Celal'e. Ardından oda sorununu çözüp, bir de milletvekili rozeti alıp taktık yakasına. Çay nerede içilir, grup nerede, kulis nerede, kütüphaneden nasıl yararlanacak? Bir hafta boyunca, zorunlu birlikte olduk Meclis'te. Artık ısınmıştı ki, kolumdan tuttu;

- Ben buraya insanımıza hizmet için geldim. Genel Kurul dışında sürekli odamda olacağım! Kimin ne derdi varsa çözeceğim! Ben farklı bir milletvekili olacağım. Ülkenin başına bela olan her konuda yasa önerisi de, gensoru da... Milletvekili ne demekmiş görecekler!

Yıllardır işin içinde olan birisi olarak bıyık altından gülüyorum ben. Bu Meclis içtüzüğü, Anayasa ve yasalarla, milletvekili dediğin nedir ki?

Nitekim Kürkoğlu'nun hüsranı ve gerçeği anlaması için bir ay yetti. Odasına gelenlerden yılmıştı. İktidar partisi milletvekili olmasına karşılık, sorunlarını çözeceği vatandaş için aradığı bürokratlar ya telefona çıkmıyor, çıksa da hiçbir isteğini yerine getirmiyorlardı. Günde 100-150 kişi, bir o kadar da telefon. Kürkoğlu'nun özel yaşamı tam anlamıyla noktalanmıştı. Eve gittiğinde kızı, Celal'e "Amca" demeye başlamıştı!

Kürkoğlu'nu artık odasında değil ya kulis'de, ya kütüphanede ya da benim odamda bulabilirdiniz.

- Mahfoldum! Ardı arkasını kesilmiyor. Her gün yüzlerce insan. Bir sürü abuk subuk işler için gelenler de var. Bir halt da yapamıyoruz!

Genel Kurul'da gündem dışı konuşma yapması, verdiği bazı yasa önerileri, değil komisyona, genel sekreterliğe bile ulaşamıyor, grup tarafından engelleniyordu. Örneğin kontrgerillanın araştırılması için verdiği önerge... Grup yöneticileri Kürkoğlu'nu çektiler bir köşeye;

-Kardeşim biz iktidar partisiyiz. Araştırma önergesini muhalefet verir. Zamanı gelince biz gereğini yapacağız!

O müthiş savlar ve ideallerle geldiğini Meclis olayı ve milletvekilliğinin ne olduğunu kısa sürede anlamıştı Kürkoğlu. Öyle her milletvekiline, aklınca iş yaptırırlar mı sanıyorsunuz?

Buna benzer bir örneği, Çalışma Bakanlığı ve grup başkanvekilliği yapan, Hatay SHP milletvekili Nihat Matkap'la yaşamıştık. Matkap ilk kez milletvekili seçilmiş, seçildiğinin ertesi günü Ankara'ya Mülkiyeliler Birliği'ne gelmiş, yanında, İHD'den yakın bir arkadaşım Saadet oturuyor. Saadet tanıştırdı Matkap'la;

- Ben devrimciyim kardeşim. Yıllardır dışlandı, itildi devrimciler! Benim kapım devrimcilere açık. Hangi devrimcinin neye ihtiyacı var, ne derdi var gelsin. Çözmeyen namerttir!

Uzun bir süre sonra, Matkap grup başkanvekili, bense aynı grupta danışmanım. Çok iyi dostluk kurduk kendisiyle. Çalışmaları ve çabaları ile, örnek ve dürüst milletvekillерinden biri olarak tanıdım. Geçtiğimiz yıl Çalışma Bakanlığı'na atanınca, sık sık ziyaret etmeye başladım. Bakanlığın tuhaf bir müsteşarı var. Bir anlamda "solcu avcısı". Arkasındaki kişi ise, öz yeğeni Hikmet Çetin! Mağdur ettiği bir kişi için Matkap'tan ricada bulundum. Patladı Matkap;

-Kardeşim sen de hep solcuların işini getiriyorsun! Senin yüzünden biz de fişleniyoruz!

Güldüm bunun üzerine. Meraklandı bu gülüşten. Sorunca anlattım;

-Siz Saadet hanımı tanıyorsunuz değil mi?

-Evet, sen nereden tanıyorsun?

-Bizi ilk o tanıştırmıştı da...

Matkap, Ankara'ya geldiği o ilk günü, Mülkiyeliler Birliği'nde oturduğumuzu çoktaaan unutmıştu. Bunları anımsattım.

-Evet, evet hatırladım. Bir gazeteci vardı. O sen miydin?

-Evet bendim ve o gün, "Ben devrimciyim. Bunun için geldim Meclis'e" demiştiniz!

Bu kez gülme sırası Matkap'ta idi.

-Peki peki söyle kimin işi? Görüyorsun sistemi. Üç yılda beni bile ne hale çevirmiş?

19. Dönem bitti sayılır, artık yazabilirim. İnandırması güç bir örnek var bildiğim. Hoşgöreceğinizi umarak, yine de isim vermeyeceğim.

Politika ile uzaktan yakın ilgisiz bir kişi. Kendi halinde taşeronluk yapıyor ve bu arada beyaz eşya satan bir mağazaya sahip. Ailecek AP'li, şimdilerde ise DYP'li olarak tanınıyorlar ama DYP nedir, MHP nedir, CHP nedir bilmeyen bir tüccar! Eğitimi de var, ilkokulu bitirmiş! Yaşamında bırakın kitap, gazete bile okumamış. Tipik bir vatandaşımız...

Bu değerli tüccarın gönlünde milletvekili olmak yatıyor. Önce, nedenini tam bilmesede, yıllardır oy verdiği partiye, DYP'ye gidiyor. oradan, "Boşuna heveslenme. Bizde merkezden belirlenir adaylar. Senin şansın yok!" Bunun üzerine ANAP'a başvuruyor, yine aynı yanıt. Son başvurduğu parti ise RP. RP'liler de aynı şeyi söylüyorlar ama bir tavsiye de bulunuyorlar;

"İlle aday olacağım diyorsan, tek önseçim yapan parti SHP'dir. Ama onlar da geçen dönem bir milletvekili bile çıkaramadılar. Bu dönemde şansları yok"

Garibim çaresiz SHP'ye gidip üye oluyor. Zamanı geldiğinde de aday adayı. Önseçime girecek ama, kim onun için oy verecek? Verse bile SHP nasıl milletvekili çıkaracak? Tüccar-taşeron dedik ya, piyasadan inanılmaz miktarda inşaat malzemesi ve beyaz eşya

ekiyor önce. Aday adayı olduğunda ise, borçlu olduğu piyasayı dolaşmaya başlıyor;

"Sevgili hemşerilerim. Ben Sosyal Halk Partisi'nden aday adayıyım. Aday olur seilirsem borçlarımı öderim. Seilemezsem, hakkınızı helal edin"

Küçücük ili sarıyor bir telaş. Herkes SHP'nin aday adayı için seferber. Seilemezse maazallah milyarlar uçacak! Bu değerli siyasetçi sonuçta hem listeye girip aday oldu, hem de seçildi, iyi mi? Üstelik ayar öylesine kaçmıştı ki, bir dönem önce tek milletvekili bile çıkaramayan SHP, bu ildeki milletvekillerinin tümünü birden kazanıverdi.

ŞAŞIRMAYI ÖZLEDİM!

İsim olarak biliyordum ama onlarla ilk kez Diyarbakır—Ergani'de karşılaştım. İki kardeşiler ve yıllardır Cumhuriyet'in bölge muhabirliğini yaptıklarını biliyordum. Esas olarak ise Ergani'nin, babadan kalma tek kitap-gazete bayiliğini yürütüyorlardı.

Kitap imzalamak için, gittiğim küçücük dükkânlarında bu işin gerçekleştirilmesi olanaksızdı. Komşu inşaat firmasının odasını ayırmışlardı imzaya. İmzaya daha iki -üç saat var. İlk kez karşılaştığım iki kardeşle konuşmak en iyisi. Zaten konuşmaya girince başladı şaşkınlıklarım. Büyük kardeş "Abi bir dakika izin" deyip radyoya sarıldı. Önce Şam, sonra Tahran ile Beyrut ve en son da Bağdat radyosu. Bir saatlik sürede dört radyodan dinlediği haberlerin en önemlilerini Cumhuriyet'e yazdırmaya başladı telefondan. Tek başına gazetenin dış haberler servisi gibi adam, yazdırdıkça yazdırıyor. Üstelik Ergani'de.

Bilmem Ergani'yi bilir misiniz? Küçücük bir doğu kasabası.

Evlerin çoğu gecekondu gibi... Bölgedeki tek bakır işletmesinin görünümü ise, 18 yüzyıldan kalmış gibi.

Büyük kardeş, haberlerini yazdırırken küçük kardeş elindeki dergiyi uzattı. Yarısı İngilizce yarısı Türkçe. "Bu ne?" diye sormadan, "Biz çıkarıyoruz" demez mi? Merhaba isimli dergiyi incelerken ekledi;

— Amerikan Şiir Antolojisi hazırlıyorum şimdilerde. Çok zamanımı alıyor!

Şaşkınlık aşamasını geçirmiştim ki küçük kardeş, "Hasan abi sen caz seversin. Sana hangi kaseti çalayım?" diye sormaz mı bu kez? Allah Allah; caz, Amerikan Şiir Antolojisi, İngilizce-Türkçe dergi... Hoş cazı severim de, kim çalar, kim söyler, isimlerini bilmem. Şükürler olsun ki, bir hafta önce bir arkadaşta dinleyip, Ankara'da fellik fellik arayıp da bulamadığım cazcı aklıma geliverdi:

— Chick Corea'nın son kaseti çok güzel. Ankara'da bulamamıştım, diyerek hem bir şeyler bildiğimi belli etmiş hem de soruyu savuşturduğumu sanmıştım. Ama nerdee...

— Hangisini deyip, iki kaset adını sormaz mı?

Ne bileyim ben! "Adını unuttum şimdi. Son kaset işte..." diyebilirdim.

Küçük, "Tamam anladım. Şansın varsa kalmıştır!." diye kurtardı beni. Ben hayretle izliyorum olup biteni. Ergani, caz ve Chick Corea'nın son kaseti... Daha da inanılması güç bir şey; aradığım kaseti çıkardı:

— Çok şanslısın. 20 tane getirtmiştim, bir tane kalmış.

Hayretle yüzlerine, bir de Ergani'deki evlere baktım. Chick Corea'yı kim dinler burada? Düşünmem kısa sürdü. Çünkü küçük kardeş, "Şunu dinledin mi? Bunun son kaseti enfes" diye devreye girdi. Saydığı isimlerin değil kasetlerini bilmek, adlarını duydumsa şerefsizim!

Kafam darmadağınık. Bilmediğim konulardan konuşacağıma, fare deliği kadar yer kalmamış dükkânda çok komik duran kitaplara doğru yönelttim bakışlarımı. Tavana kadar yükselen raflardan, işkembesi sarkmış inek gibi duran kitaplar iplerle bağlanmış. Çünkü her birine 3-4 sıra yerleştirilmiş kitaplar raflara sığmıyor.

— Aradığınız kitabı nasıl buluyorsunuz? diye sordum ki sormaz olaydım.

9 bin civarında kitap varmış küçücük dükkânda. Ayrıca pul, gazete, okul çantası, kalem, silgi, çakmak, kırtasiye, defter, kaset satıyorlar.

— İstedğin kitabı söyle 10 saniye de bulayım, dedi büyüğü.

Şimdi anımsamıyorum ama, bulunması zor, eski bir kitap adı söyledim. “O yok, istersen evden getireyim” deyince sevindiğimi inkâr etmiyorum. Yaradana sığınıp bir isim daha verdim. İnanılmaz bir çeviklikle raflardan birine tırmanıp, en üst katın arka sıralarından, neredeyse bakmadan çekip çıkardı kitabı. Fiatı 125 kuruş! “Bu fiyattan alırım ona göre” dediğimde hiç “Zaten biz etiket fiyatından satarız” diyeceğini beklememiştim. Nasıl olur böyle bir şey?

— Biz her çıkan yayından birer tane isteriz. Abi kardeş tüm kitapları okuruz. Ancak onayımızı alan kitabı satarız, onay alan kitap Ergani’de asgari 150—200 okur bulur. Ve aldığımız kitap hangi fiattan geldiyse, o fiyat değişmez!

Laf lafı açtı. Bu arada bir başka inanılmaz olayla karşılaştım. Server Tanilli’nin, bir hafta sonra piyasaya çıkacak kitabı onlarda. Bu nasıl olur?

— Server Tanilli bizi çok sever de...

Konuştukça neler dökülüyor ortaya. Bunlar ne biçim insanlar? Bu arada İstanbul’dan gelen telefonda küçük kardeşin Güneş Gazetesi’nde köşe yazmaya başladığını öğrenecektim. Az sonra ise Zülfü Livaneli aradı:

— Beni aramışsın. İstediklerini faksladım, diye. Meğer küçük kardeş aynı zaman Türkiye'de “kim kimdir” hazırlıyormuş iyi mi?

— Abi hangi ansiklopediyi açsam, yazarlarımızın, edebiyatçılarımızın ve sanatçılarımızın ya doğum tarihleri, doğum yerleri birbirini tutmuyor ya da hiç yok! Böyle şey olur mu? Kızdım, şimdi ben böyle bir şey hazırlıyorum. Hazır gelmişken sen de özgeçmişini versene!

Bu iki Kürt kardeşimi belki tanıdınız ve kim olduğunu çıkardınız. Devlet, böyle iki aydın insanı, aydınlanmacı kafayı orada rahatsız etmesin diye uzun süre bunları yazmaktan kaçınmıştım. Tabii devletimiz müthiş. Sonunda rahatsız edilip sürüldüler Ergani'den. Şimdi birbirlerinden uzak köşedeler. Ergani macerası burada tamamlanmadığından, onları tanımış da tanımamış da olsanız, iki kardeşi daha da anlatmak istiyorum. Ama altını çizerek söyleyeceğim bir şey var ki, ben o gün Ergani'de nasıl kafayı yemedim, bugün bile şaşıyorum doğrusu. Aynı, büyük kentlerde, büyük olanaklara karşın, dedikodu üretmekten, onu bunu eleştirmekten başka bir şey yapmayan sözde aydınlara şaşırdığım gibi...

Söyleyecek sözüm kalmamıştı bu iki kardeşe. Ta ki, 180 kitap imzaladıktan sonra karşılaştığım olaya kadar. İmza-söyleşi bitmişti ki, küçük kardeş, elinde “Gizli Örgüt Nasıl Kurulur?” adlı kitabım ile geldi:

- Abi bunu da Fidel'e imzalar mısın?

Tabi de, “Adı ne bu arkadaşın?” Hani olur ya, Fidel Ahmet, Fidel Mehmet falan diye...

— Ayıp ettin abi, dedi. Fidel Castro.

İşte o an yıkıldım. Bu çocuklar uçmuşlar kesin olarak. Garip garip yüzüne baktım, ama ısrarlı! Allah'tan kimse görmedi. Çaresiz imzaladım:

— Sevgili Fidel Castro'ya saygılarımla.

— Castro çok sevinecek. Türkçe basılmış Kapital'i göndermişim ilk önce, çok sevindi.

O dakikadan itibaren bu iki kardeşle arama mesafe koydum. O ana kadar söyledikleri, anlattıkları masal. Hayal dünyasında yaşıyorlar belli ki. İmza masasından kalktım, eşyalarımı topladım. Bir an evvel Diyarbakır'a dönmeliyim. Zaten ertesi gün Mustafa Ekmekçi ve Bekir Yıldız'la birlikte imza günümüz var.

İki kardeş de soğukluğun ayırımında. Kitapçı dükkânına döndüğümüzde küçük kardeş, bir dosya çıkardı. Dosyanın üzerinde Fidel Castro yazıyor:

- Abi bu adamı çok seviyorum. Bak geçen hafta gönderdiği mektuba.

Küçük dilim sizlere ömür, büyük dile geldi sıra. "Sevgili yoldaş" diye başlayan, devlet başkanlığı antetli, İngilizce bir mektup ve altında Castro'nun imzası. Bunlar beni kalpten götürecek. Bilerек mi yapıyorlar acaba? Büyük kardeş devam etti:

- Abi istiyorum ki, Castro'nun kendi diliyle yazışayım. Bunun için İspanyolca öğrenmeye başladım.

Az önce iki kardeş için usumdan geçenlerden utandığımı söylemeliyim. İmzalı kitabım Castro'nun kütüphanesinde şimdi, iyi mi?

Artık ne anlatsalar şaşırmam ve ben buna hazırım.

Konu İngilizce-Türkçe yayınlanan Arkadaş Dergisi'ne geldi. Kim okur Ergani'de bu dergiyi? Sormama gerek kalmadı:

— Abi senin yurtdışında tanıdığın çoktur. Adres ver, abone yapalım.

Dergiyi yurtdışına gönderecekler yani. Eee biz de boş değiliz. "Beş-on adres verebiliriz elbette" diye düşünürken koca bir abone defteri çıktı ortaya. Hindistan, İtalya, Macaristan, Japonya, ABD, Fransa, İsrail, G.Afrika... Öylece uzayıp gidiyor adresler.

Dünya'nın hemen her köşesine 400'e yakın abone. Aboneler arasında ünlü Joan Baez, Castro, Mandela da var! Ne alaka?

— Joan ısrar etti, demez mi?

Burada tanık olduğum hiçbir şeye şaşırmayacağıma söz vermiştim oysa. Yahu dergiyi nereden bilsin Joan Baez? Seni de tanımaz! Bilse bile niye ısrar etsin? Bunlardan korkulur. Anladı sanki usumdan geçenleri:

— Joan benim iyi dostumdur. Dün aradım evde yoktu!

— Önceki gün aradın! diye düzeltti abisi.

Şimdi çıldıracağım. Üstüne üstüne gitmek vardır ya, bunlar da öyle!

— Bir arayayım bakalım, dedi saatine bakarak.

Yuvalarından uğramış gözlerle, hareketsiz izliyorum. Joan Baez yine yokmuş. Kırk yıllık dost gibi konuştuğu ise Baez'in ev arkadaşı.

Sanırım 5 yıl oldu Joan Baez Türkiye'ye gelmişti. İstanbul'da konser verecek. Kendisine Zeynep Oral eşlik ediyor. Oral'a küçük kardeşi sorunca, "bilemiyorum şimdi nerelerde" yanıtı almış. "İstanbul'da olduğunu biliyorum. Askermiş burda" demiş Joan Baez. Bunun üzerine bulmuşlar onu. Bir gün önce Spor Sergi Sarayı'nda provası var. "Oraya gelsin görüşelim" diye notu alan bizimki salonun kapısına ulaşmış ama, kapıdaki bekçi dinlemiyor. Kafa kel, ufacık boy, üst baş dökülüyor desem yalan olmaz. İsrar ediyor bekçiye, "Yahu hemşerim kadın gelmiş ta Amerika'dan. Beni çağırmış. Görmezsem ayıp olacak" Bekçi doğal olarak deli muamelesi çekmiş ona. Çaresiz bekçinin elinden kurtulup başlamış salona doğru koşmaya. Ardında bekçi. Tam prova yaparken karşı karşıya kalmışlar da, dayak yemekten kurtulmuş. Sahneyi görenler kucaklaşma sahnesini anlattılar ve ben inandım. Aynı, BBC sınavlarına yurtdışında okumuş insanlarla girip, İngilizce'den birinci olup, Türkçe diksiyondan yitirdiğini öğrendiğimde olduğu gibi.

İnanın bu iki sevgili kardeş için yazacaklarım daha da sürer ama bu kadarı yeterli sanırım. Yoksul ve küçük Ergani'nin iki aydınlanmacısı, bu iki mucize insan, dükkânları kundaklandıktan sonra yeni bir yaşama yelken açtılar. Küçük, bu kez Silifke'de dükkânını açtı. Yine dünya haber servisi gibi çalışıyor. Adı Yaşar Öztürk. Sanırım, ilerici gazetelerde sık sık ilginç haberlerine tanık oluyorsunuz. Kardeşi Ümit Öztürk de öyle. İki kardeş uluslararası 20'yi aşkın kuruluşun Türkiye temsilcisi aynı zamanda. Yeşillerin ünlü Green Peace gemisine giren ilk ve tek Türkiyeli olan Ümit, halen Londra'da çevre bilimi üzerine doktora yapıyor. Nasıl mı? TÜBİTAK burs vermeyi reddettiği için, kimi zaman bulaşık yıkayarak, kimi geceler aç yatarak...

TANRISIZ YAŞANMAZ!

Hepimizde olurmuş aslında. Hani uyurken yüksek bir yerlerden düştüğünüzü hissedersiniz ya... Ben uçarım rüyalarımda. Hızla koşar ve aynı uçak gibi havalanırim. Hızımı denetleyemediğim için, uçarken bir yandan hoşluk duyarken, öte yandan endişelenirim. Zaman zaman ağaçlara tutunup, dallara konduğum da oluyor. Böyle güzel güzel uçarken, nedendir bilinmez çoğu zaman düşmeye başlarım. Hoş şimdilerde, uyumadan da uçmaya başladığımdan olsa gerek, rüyamda pek uçmuyorum. İşin ilginç uçmak bana hiç de yabancı gelmiyor. Gündüzleri, çok hızlı koşarsam havalanacakmışım gibi geliyor.

Düşmek yalnız uçarken olmuyor. Ender de olsa, örneğin bastığım ya da dayandığım bir yerin çökmesi sonucunda da gerçekleşiyor. Düştüğüm mesafe 50-60 metreden de az olmuyor.

Çocukluk dönemimi çok iyi anımsıyorum. Hemen her gece uçmaya/düşmeye devam ediyordum ama, uzun süre kimseye söyleyememiştim. Hani bana özgü bir durum olur da, manyak ya

da hasta gibi nitelendirmelerinden korkuyor insan. Meğerse hemen tüm insanlar rüyalarında mutlaka bir boşluğa düştüklerini görürlermiş. Aralarında düşer düşmez uyananlar mı ararsınız, yataktan kendini atanlar mı, bağırان, feryat edenler mi? Rüyada düşülen yerlerde, balkon, ağaç, karyola, pencere, teras gibi çeşitlilik gösteriyor ama, sonuçta düşüyoruz işte...

Bunun birçok nedeni olduğu savlanıyor ama bana en yakın gelen sav, bu işin kalıtsal olduğu. Yani uyurken düşmek, vahşi hayvanlardan, selden, böceklerden korunmak için uzunca bir süre ağaç kovuklarında, ağaç tepelerinde yaşayan atalarımızdan geliyor. Uyurken 40-50 cm.lik geniş yataktan bile düşüp bir yerlerini inciten, hatta kıran şimdilerin insanoğlunu düşünürseniz, incecik ve eğreti dallar üzerinde 3-5 metreden düşenlerin hali ne olur? Kimbilir ağaçtan düşen kaç Ademoğlu telef oldu, kaç sakat kaldı? Sanırım, nasıl bu kadar derinlere işlemişse bu korku, bu endişeyle uykuya dalan atalarımızdan geliyor rüyadaki düşme olayı.

Aklıma yatmayan, gözümle görmediğim hemen hiçbir şey bana inandırıcı gelmez. Mucizelere ise hiç inanmam. Henüz yanıtı bulunmayanlar dahil, hemen her olayın akla yatkın bir nedeni olduğunu düşünürüm. Mücadele etmeye ya da düşünmeye yatkın olmayan insanların ise, anlamadıkları, bilmedikleri, engelleyemedikleri durumlar nedeniyle işin kolayına kaçıp, olan biteni mucize diye nitelendirmeye, kendilerini yaratan bir varlık olduğuna inanmaya başladıklarını biliyoruz.

Nitekim engel olamadıkları yıldırım, yangın, sel, tayfun ya da zelzele karşısında, başa çıkamadıkları bu güçlere, yani yere, göğe, ateş ya da güneşe tapmadı mı atalarımız? Klanlaşma başlayınca ise, müşterek Tanrı yerine her boy ya da aşiret kendi Tanrıarını yapıp, bu totemlere tapmaya başlamadı mı? Ta ki Mısır'da ilk tohumları atılan, Roma'da yeşeren felsefenin sonucu oluşmadı mı bu günkü tek Tanrı kavramı. Günümüz Tanrı kavramını ya da

dinleri de yetersiz görüp, kendine uzayı, yıldızları totem yapanlar yaşamıyor mu?

Elazığ tutucu bir kent. Üstelik tutucuları saldırgan. Bunda geleneklerin yanı sıra cehaletin payı da çok büyük. Cumhuriyet Kitap Kulübü yeni açılmıştı. Elazığ için önemli bir adım. Dayanışmak için olur dedik imza günü yapmaya. İmza sürerken, masanın önü birden açıldı. Derin bir sessizlik oldu. İmza için gelen bir avuç insan kenara çekildi. Bu gelişmenin, kitap kulübünden içeri giren, biri sıkımbaş kız, 5 kişi ile ilgili bağlantısı olduğunu anlamamak mümkün değil. Beş kişinin başında iri yarı, besili, sarkık bıyıklı bir delikanlı var. Yaşı diğerlerinden ileri. Sonradan, üniversitede de kan kusturan, yarı deli bir ülkücü olduğunu öğrendiğim besili, sarkık bıyıklı bıçkın önde, diğerleri ardında bana doğru gelmeye başladılar. Kimsede ne hareket ne de ses var. Başımıza aldık belayı besbelli ama delikanlılığı lekelemenin de bir yararı yok.

Medeni cesaretleri olmadığından yanıma doğrudan değil, sözde kitaplara bakarak ulaştılar. Besili delikanlı karşımda durduğunda göz göze geldik:

- Hoş gelmişsen gardaş!
- Hoş bulduk, buyrun?- Nasılsın?
- Sağol, imza yapıyoruz işte...
- Sana bir şey sorayım. Allah için ne düşünüyorsun? Yani sen Allah'a inanır mısın?

Hoppala! Tam bir dangalak. Sana ne ulan? Üstelik ne alaka? Ne denir bu durumda? Alttan alıp, iki elham, bir kulhuvalah okusam iyi de, sonra ardımdan korktu diye laf çıkartmaz mı, beni bu ayı ile baş başa bırakan kitabevindekiler. Gerekeni söylesem ise, ortalık dağılacak. Güldüm, derin bir nefes aldım:

- Bunu niye sorduğunu, konuyla alakasının ne olduğunu bilmiyorum ama, madem merak ettin söyleyeyim. Ben Tanrı'ya ina-

nırım. İnanmayanların ise Tanrı'sız nasıl yaşadığını anlamakta zorluk çekiyorum. Ama kimisi güneşe, kimisi aya-yıldızlara, kimisi Allah'a tapar. Herkesin Tanrısı kendine. Ben ise akıl ve bilim Tanrısı'na taparım.

Kitabevinde sessizlik daha da derinleşti o an. Ayı, önce hareketsiz kaldı, sonra başını yukarı kaldırıp bir süre kitapları süzdü. Artık sözlerimden ne anladıysa, onaylamış gibi başını bir kaç kez sallayıp, "Sağol gardaş. Sana kolay gelsin" deyip gitmez mi?

Mucizelere inanmadığımı söylemiştim. Akla uymayan olaylara mucize diyoruz aslında. Bunun yanıtını bulduğumuz an mucize olmaktan çıkıyor. Çocukluğumun geçtiği Kütahya'da böyle bir mucizeli hoca vardı. Odasına girdiğiniz an, sizi hiç tanımadığı halde başlıyordu konuşmaya:

-Gel bakalım Bakkal Mehmet efendi. Biliyorum ki Simav'dan geliyorsun. İşlerin gayet iyi ama çocuğunuz olmuyor.

Doğaldır ki bu söylem geleni şok ediyor. Bu bilgiden sonra ne söylese gider artık.

Oysa alt katta beklerken parayı tahsil eden adamla yaptığı sohbetten kaynaklanan bilgiler bunlar. Hocanın adamı elde edilen bilgileri kâğıda not edip, yukarıya bağlantılı bir ipile, makara aracılığı ile hocaya iletiyor.

Afyon'lu hoca da bunlardan biri. Yaptığı bir halt yok ama, eve gelenlere müthiş bir mucize sunuyor. Oturduğu halının öbür ucundaki tesbih, önce kımıldıyor, ardından yavaş hareketlerle ilerleyip hocanın önünde duruyor. Zavallı insanlar, zaten az olan paralarını bu hocaya sunup, aman diliyorlar. O ise, Kuran kursundan öğrendiği Arapça surelerden birkaçını sırasıyla okuyup, gelenlerin yüzüne üflüyor. Ya tesbih mucizesi? Tahmin edildiği üzere bu hareket, tesbihin ucuna bağlanan çok ince bir misina sayesinde gerçekleşiyor.

NOT: Bu yazının, Sinoplu Necmettin Hocaya kananlarla bir ilişkisi yoktur.

TELESEKRETERİMİ İŞTEN NASIL ATTİM?

Telesekreterimi işten attım! Etik olarak işten atmalara karşıyım ama, bu kez çok haklıyım. Kısa ya da uzun etek giydi diye de değil, işine geç kalıyor diye de... Hani kırıştırsa falan da birşey demeyeceğim ama abuk subuk notlar alıyordu. Son aldığı not ise yaşamımı değiştirdi. Sayesinde son derece üzgün olduğumu söylemek, içinde bulunduğum acı ve kederi anlatmaya bilmem ki yeter mi? Çünkü can sevgilimden ayrıldım. Üstelik "Hayatımda başka biri var. Senden ayrılıyorum" denilenerek noktalandı bu ilişki. Siz buna ister ihanet, ister başka bir şey deyin, netice olarak terk edildiğim kesin!

O gece eve yine geç gelmiştim. Telesekreterde biriken mesajları almak için düğmeye bastım. Onun sesi;

"Hasancım, aslında seninle yüzyüze konuşmak daha iyi olurdu ama buna şimdilik olanak yok. Yaşamımda artık başka biri var. Onun için senden ayrılıyorum. Beni lütfen arama! Ankara'ya geldiğimde seninle uzun uzun konuşuruz."

Düşünün böylesine bir ilişki, yokluğunda telesekretere bırakılan ve ancak bir dakika süren, 5 cümle, 31 kelime veya 180 harfle bitiveriyor. Her şey bu kadar kolay mı? "Böylesine bir ilişki" diye boşuna söylemedim. Çünkü onunla en ufak bir anlaşmazlığım, sorunum yoktu. İlişki gayet güzel yürüyor, mutluluktan uçuyorduk. Bir kez olsun, değil kavga, münakaşamız bile olmadı. Her şeye itiraz eden birisi hiç değildi. Oysa diğer sevgililerimi anımsıyorum da... Kimi zaman çıkarlar, kimi zaman egoizm sere serpe sarar ilişkileri. Kaprisler zaten Allahın emri. Hiç yoktan kıskançlıklar en korkuncu. Beni terk eden sevgilim tek bir kıskançlık gösterisi yapmadı ya da en azından bunu ustaca gizledi benden. Hele sahiplenmeler. Kaç sevgilime anlatmışımdır bilmiyorum bu sahiplenme konusunda yakarırken;

"Siz kadınlar birbirinizden manto, tayyör, gece kıyafeti, ayakkabı, bluz, tişört, kazak hatta gelinlik bile alır-verirsiniz. Ama bir şeyi vermezsiniz, o da iç çamaşırınız. Lütfen bana iç çamaşırı muamelesi yapma! Ben senin manton, tayyörün olmak istiyorum!"

Bu son derece duygusal ve içerikli konuşmadan etkilenip "peki haklısın" diyen de, karşı çıkan da oldu. Ama sonuçta hiçbir şey değişmedi ve sevgililerimin iç çamaşırı olarak yaşamaya devam ettim. Bir tek, terkedildiğim sevgilim dışında...

İnsan böyle ilişki bir daha yaşayabilir mi? Ya da böyle bir ilişki olabilir mi? Bence olanaksız. İşte onun için, böylesine bir ilişkiyi ve ilişkinin taraflarından birini yitirmenin acısını duyuyorum içimde. Aslında acı kelimesi bile aciz kalıyor çektiğim azaptan.

İnsan acılı anlarında daha çok düşünüyor, hatta geçmişte hiç düşünmediği konular akla geliyor. Bu tür iki üç acı daha yaşasam, hiçbir filozof, yanımda unvanını kullanamaz hale gelirdi eminim. Neler neler geliyor usuma; Dünyada, hele insanlar arasında aşkın bile olması, bu dünyanın ne kadar zengin olduğunu ortaya koyuyor mu? Her yerinden egoizm fışkıran âdemoğlunun kendi cinsi

yerine karşı cinse âşık olması da size tuhaf gelmiyor mu? Düşünüyorum da, aşk matah bir şey değil! Aşık olmak için duygularınızın mantığınızı aşması gerekiyor çünkü. Benim için mantığın en tepede bulunması doğru oysa. Aşık oldun mu boklu dere Sen Nehri'ne, kırk yıllık karga bülbüle dönüyor gözünde. Ne sahtelik ama... Yok olanaksız onu unutmam. Nerede hata yaptım acaba? Söylediğim gibi her şey çok iyi gidiyordu oysa, en ufak bir sorunumuz bile yoktu. Aynı kentlerde olmamız buna etken olabilir mi? Şahsen ben kendime hiçbir hata konduramıyorum. O zaman niye? Şimdi ne yapacağım? Unutmak için olsun yeni bir sevgili bulup, eskilerinden çektiklerimi yine mi yaşayayım?

Benzeri sorunları yaşamadık mı sevgililerimizle? Yok kişilik gösterileri, yok hava atmalar. Terk edildiğime mi yanayım, boşa kaldığıma mı? Yeni bir sevgilin olsa, biliyorum yine aynı şeyler; kapris, kıskançlık, tartışma ve yine iç çamaşırı muamelesi... Nasıl göze alabilirim bu sorunları çekmeyi?

Başka birisinin yerime tercih edilmesinin, terkedilmekten daha acı geldiğini inkâr etmiyorum. İşin o yanını düşünmemeye özen göstererek, acımı daha da artırmamanın akıllıca olduğunu düşünüyorum. Ama benden başka bir adamda ne bulurlar bunu anlayamıyorum. Eminim hödüğün biridir! Kendine nasıl böyle birini yakıştırır ve beni bu yüzden terk eder?

Nasıl, nerede ve ne zaman tanıştığımızı tam olarak anımsamıyorum aslında. Duysa üzülür müydü buna? Üzülün anasını satayım, o da beni üzmedi mi? Aniden, üstelik başka bir adam yüzünden terk edip giden o değil mi? Son kez olsun konuşup bir durum değerlendirmesi yapma olanağı bile bırakmadı bana. Hatta son kez canlı olarak sesini bile duymadan uçup gitti. Böylesine bir ilişkiyi, telesekretere not bırakıp noktalamak... Küstahlık, saygısızlık ve sevgisizliğin açık işareti değil mi? Nasılsa ayrı şehirlerdeyiz, başka birisini hatta birilerini de bulabilirsin. Ne halt edersen edersen, müdahalem olursa şerefsizim. Beni niye bırakıyorsun? Ne diyordu mesajda?

"Hasancım, aslında seninle yüzyüze konuşmak daha iyi olurdu ama buna şimdilik olanak yok. Yaşamımda artık başka biri var. Onun için senden ayrılıyorum. Beni lütfen arama! Ankara'ya geldiğimde seninle uzun uzun konuşuruz"

Mesajı alır almaz beynimden vurulmuşa döndüm. Durum anlaşılmıştı ama bir ufak sorun vardı; Mesajı bırakanın sesini de, ismini de ilk kez duyuyordum. Olsun, beni terketmişti ya! Böyle bir şeyi asla yapmam ama, unutmuş olabilirim diyerek telefon defterimi açtım. İh, böyle bir isim yok! Peki o zaman niye beni terk ediyor? Oysa ne güzel gidiyordu ilişkimiz; birlikte özgür havayı soluyor, birbirimize hiç karışmadan, en ufak sorun çıkarmadan yaşayıp gidiyorduk... Bu kadınlara da iyilik yaramaz ki!

** Telesekreterime bırakılan mesaj hayali değil! Ya birisi beni işletti ya da rastlantı eseri mesaj yanlış Hasan'a geldi. Belki ilgilisi okur diye anımsatayım istedim.*

Hasan Uysal'ın kendi kişiliğine uygun bir üslubu var. Ciddi ama şakacı. Muzip ama sevgili. Kendisini bile alaycı labilen bir özgüven. Öğretmekten çok sezdiren bu yezıların üslubu, bana öykü adı veriyor. Anıların, gözlemlerin arasınca olayların kendi kurgusu, yazarını fazla zorlamadan öykü kurgusuna yol açıyor. Olayların karşısındaki bilinç, zekânın sezgiyle buluşmasını hazırlarken, bu durum, Hasan Uysal'da hiç de sef olmayan bir coşkuya, buradan da içtenliği evriliyor. Coşku ve içtenlik. İşte Hasan Uysal'ın yazılarını okunur kılan ve bu yazılarını benzerlerinden ayıran özellik. Nerden kaynaklanıyor bu, okurken daha iyi anlıyorsunuz; Yaşamak, yaşamak, yaşamak... Coşku ve içtenliğin gri kavşoğında, Hasan Uysal'ın ufkunda buluşalım diyorum. Çağam bu.

Ahmet Telli